

EUSKADI ETA DROGAK, 2012

AURKIBIDEA

AURKEZPENA.....	5
1. AZTERLANAREN HELBURUAK, EGITURA ETA METODOLOGIA.....	6
1.1. Helburuak	6
1.2. Egitura	7
1.3. Metodologia	8
1.3.1. Galdesorta	8
1.3.2. Laginen diseinua.....	10
1.3.3. Landa-lana	13
1.3.4. Emaitzen gorapena	14
1.3.5. <i>Euskadi eta drogak</i> azterlaneko datuen denbora-seriea	15
1.4. Erabilitako aldagaiak	15
1.4.1. Azalpen-aldagaiak.....	16
1.4.2. Mendeko aldagaiak.....	19
1.5. Aldagaiak aztertzeko erabilitako metodoak.....	27
2. <i>EUSKADI ETA DROGAK 2012</i> AZTERLANAREN EMAITZA NAGUSIAK	29
2.1. Sarrera.....	29
2.2. Alkohol-kontsumoa EAEn.....	29
2.2.1. Alkohol kontsumoaren adierazle orokorrak apur bat murriztu dira.....	30
2.2.2. Kontsumituriko edari motak, kontsumoaren intentsitatea eta gehiegizko kontsumoa.....	36
2.2.3. Kontsumoaren balorazioa, alkoholari egotzitako onurak, mendetasun-arriskuko egoerak eta kontsumoa uzteko edo murrizteko prozesuak	42
2.2.4. Gazteen alkohol-kontsumoaren ohiturak.....	48
2.2.5. EAEko egoeraren ikuspegi konparatua	50
2.3. Tabako-kontsumoa EAEn.....	53
2.3.1. Tabako-kontsumoa apur bat murriztu da kontsumoa arautzeko araudia promulgatu ondoren	53
2.3.2. Kontsumoen intentsitatea eta kontsumitzaileek egindako balorazioa	55
2.3.3. Tabakoa kontsumitzen hasteko batez besteko adina mantendu egin da, baina 15 urteak bete aurretik erretzen hasi direnen proportzioa murriztu egin da.....	57
2.3.4. Tabakoa kontsumitzen uzteari buruzko tasa apur bat igo da	59
2.3.5. EAEko egoeraren ikuspegi konparatua	60
2.4. Kanabisaren kontsumoa EAEn	64
2.4.1. Kanabisaren kontsumoari buruzko adierazle guztien beherakada nabarmena.....	64
2.4.2. Kontsumoaren maiztasuna eta intentsitatea mantendu egin dira kontsumitzaileen artean.....	65
2.4.3. Hasteko batez besteko adina mantendu egin da eta kontsumoarekin jarraitzeko tasak murriztu egin dira	68
2.4.4. Kontsumitzaileek kanabisaren kontsumoari buruz egindako balorazioa	70
2.4.5. EAEko egoeraren ikuspegi konparatua	71
2.5. Legez kanpoko beste droga batzuen kontsumoa	78
2.5.1. Legez kanpoko substantzien erabilerak beherakada argia izan du Euskadin.....	78
2.5.2. Kokaina eta anfetaminak gehien kontsumitutako legez kanpoko drogak dira oraindik.....	80
2.5.3. Hasteko adina mantendu egin da eta substantziak uzteko tasa hazi egin da.....	82
2.5.4. Drogen polikontsumoa	85

2.5.5.	Legez kanpoko drogen EAeko kontsumoaren ikuspegi konparatua.....	87
2.6.	Beste mendetasun batzuk: psikofarmakoen kontsumoa eta dopin-substantzien kontsumoa, Interneten gehiegizko erabilera eta joko patologikoa	92
2.6.1.	Sarrera	92
2.6.2.	Medikuak agindutako psikofarmakoen kontsumoa murriztu da, eta erretarik gabeko erabilera handitu.....	93
2.6.3.	Dopin-substantzien prebalentzia txikia; nolana ere, hazi egin da 2010 eta 2012 bitartean.....	95
2.6.4.	Ausazko jokoen eta jokoarekin lotutako portaera problematikoen prebalentzia.....	96
2.6.5.	Interneten erabilera problematikoa	98
2.7.	Herritarren jarrera droga-kontsumoaren eta mendetasunei buruzko politiken aurrean.....	100
2.7.1.	Arazoen balorazioa eta arriskuaren pertzepzioa.....	100
2.7.2.	Substantzien eskuragarritasuna, kontsumo-bilakaerari eta drogen normalizazioari buruzko balorazioa.....	103
2.7.3.	Drogei eta droga-mendetasunei buruzko politiken balorazioa.....	110
3.	DROGEN KONTSUMOA ETA BELAUNALDIEN ARTEKO ALDEAK.....	114
3.1.	Sarrera	114
3.2.	Belaunaldien arteko aldeak droga-kontsumoari dagokionez: egungo egoera eta adierazle nagusien bilakaera	115
3.2.1.	Kontsumo esperimentalak eta kontsumitzen hasteko adina.....	115
3.2.2.	Azkenaldiko kontsumoak	119
3.2.3.	Ohiko edo maizko kontsumoak	123
3.2.4.	Kontsumo intentsuak eta problematikoak.....	126
3.2.5.	Kontsumoa jarraitzea eta uztea, eta kalteen eta onuren balorazioa	129
3.2.6.	Arriskua hautematea, politiken balorazioa eta legez kanpoko drogetarako hurbiltasun-maila	131
3.3.	Droga-kontsumoaren eta gazteen arteko lotura estatistikoa.....	133
4.	DROGEN KONTSUMOA ETA GENEROA.....	136
4.1.	Sarrera	136
4.2.	Genero-ezberdintasunen eragina drogen kontsumoan eta mendetasunekin lotutako portaera problematikoetan: egungo egoera eta bilakaeraren datuak.....	137
4.2.1.	Kontsumo esperimentalak eta kontsumitzen hasteko adina.....	137
4.2.2.	Azkenaldiko kontsumoak	142
4.2.3.	Ohiko edo maizko kontsumoak	144
4.2.4.	Kontsumo arriskutsuak edo problematikoak	149
4.2.5.	Kontsumoa jarraitzea eta uztea, eta kontsumoei kalteak edo onurak egoztea.....	151
4.2.6.	Arriskua hautematea, politiken balorazioa eta legez kanpoko drogetarako hurbiltasun-maila	153
4.2.7.	Droga-kontsumoaren eta kontsumitzaileen sexuaren arteko lotura estatistikoa	156
5.	EAE-KO DROGA KONTSUMOARI BURUZKO BALDINTZAZAILE SOZIOEKONOMIKOAK, ETA HEZKUNTZAKO ETA OSASUNEKO BALDINTZATZAILAK.....	159
5.1.	Sarrera	159
5.2.	Ezberdintasun sozioekonomikoen eragina droga-kontsumoetan eta mendetasunekin lotutako portaera problematikoetan	159
5.2.1.	Kontsumo esperimentalak eta kontsumitzen hasteko adina.....	159

5.2.2.	Ohiko edo maizko kontsumoak	162
5.2.3.	Kontsumo intentsuak eta problematikoak.....	164
5.2.4.	Kalteen eta onuren balorazioa eta kontsumoa uztea.....	166
5.2.5.	Arriskua hautematea, politiken balorazioa eta legez kanpoko drogeta- rako hurbiltasun-maila	168
5.3.	Hezkuntza mailaren eta kontsumo mailen arteko lotura.....	170
5.3.1.	Kontsumo esperimentalak.....	170
5.3.2.	Ohiko edo maizko kontsumoak	171
5.3.3.	Kontsumo problematikoak edo intentsuak.....	171
5.3.4.	Jarraitutasun-indizeak	172
5.4.	Osasun-egoeraren eta droga-kontsumoaren arteko lotura.....	173
5.5.	Droga-kontsumoaren eta aldagai sozioekonomikoaren, osasunaren autobalora- zioko aldagaiaren eta ikasketa-mailaren aldagaiaren arteko lotura estatistikoa	176
5.5.1.	Sarrera	176
5.5.2.	Kontsumo aldagaiaren eta talde sozioekonomiko baxuari buruzko al- dagaiaren arteko lotura.....	176
5.5.3.	Kontsumo aldagaiaren eta ikasketa-maila baxuari buruzko aldagaiaren arteko lotura.....	178
5.5.4.	Kontsumoko eta osasunaren autobalorazioko (hala-holakoa, txarra edo oso txarra) aldagaien arteko lotura.....	181
5.5.5.	Kontsumo aldagaiaren eta arriskua hautemateari buruzko aldagaien arteko lotura.....	183
I. ERANSKINA. ERAGIKETAREN GALDESORTA.....		187
II. ERANSKINA. ALDAGAIEN ARTEKO LOTURA ESTATISTIKOA.....		205

AURKEZPENA

Euskal Autonomia Erkidegoan 2012an egindako *Euskadi eta drogak* inkestaren emaitzak jasotzen ditu txosten honek. Euskal herritarrek hainbat substantzia psikoaktiboren kontsumoaren aurrean duten egoeraren eta hura azaltzeko faktore batzuen gaineko ikuspegi bat ematen du azterlanak. Horretaz gain, gure erkidegoan droga-kontsumoak azken 20 urteetan izandako bilakaeraren berri ere ematen du. *Euskadi eta drogak* azterlana bereziki egokia da kontsumo jakin batzuek eta/edo mendetasuna sortzen duten zenbait portaerak gure gizartean duten eragina ezagutzeko; halaber, biziki baliagarria da droga-mendetasunen arloko politiken diseinua edo ebaluazioa orientatzeko.

Era berean, azpimarratzekoa da argitalpen honekin hogeitun urte betetzen direla Eusko Jaurlaritzaren Droga-mendekotasunen Idazkaritza Nagusiak lehen aldiz *Euskadi eta drogak* azterlana argitaratu zuenetik. Orduan, *Euskadi drogen aurrean, 92. Tabakoaren, alkoholaren eta gainerako drogen kontsumoak azken hamar urteetan izan duen bilakaerari eta kontsumoaren aurrean hartutako jarrerari buruzko txosten soziologikoa* izenarekin argitaratu zuen. Harrez geroztik –eta droga-mendetasunen alorreko autonomia-araudia betez, zeinak aldizkako inkestak eta azterlan epidemiologikoak, ekonomikoak eta sozialak sustatzeko ardura ematen baitio droga-mendetasunen eragina, prebalentzia eta problematika ezagutzeko–, Eusko Jaurlaritzak etxex etxeko hamaika inkesta egin ditu guztira, bi urtean behin; batetik, substantzia guztien kontsumoaren EAEko hedapena ezagutzeko, kontsumo-eredu nagusiak identifikatzeko eta haien bilakaera baloratzeko, eta bestetik, euskal herritarrek drogen fenomenoaren eta droga-mendetasunen arloan aplikatutako politika publikoak nola hautematen dituzten ebaluatzeko.

1. AZTERLANAREN HELBURUAK, EGITURA ETA METODOLOGIA

1.1. Helburuak

Inkesta honen helburu nagusia, eta, ondorioz, emaitza nagusiak modu antolatu batean deskribatzera eta azaltzera zuzendutako azterlan honena, informazio baliagarria lortzea da, batetik, une jakin batean drogen prebalentzia eta erabilera-eredua zein den jakiteko, eta, bestetik, duela hogeitertietik hona gure gizartean ikusten diren joera nagusiak ezagutzeko (eskuragarri dugun inkesten serie zabala dela-eta).

Zehazki, hauexek izan dira *Euskadi eta drogak* azterlanaren serie osoaren helburu espezifikoak eta komunak:

- Substantzia psikoaktibo nagusien (legezkoen zein legez kanpokoan) kontsumoaren prebalentzia ezagutzea; hau da, drogen erabilera zer neurritan dagoen zabalduta iker-tzea. Helburu horri apustu eta ausazko jokoan eta Interneten erabilerarekin lotutako hainbat portaeraren hedapena ezagutzea ere gehitu zaio 2012tik aurrera.
- Drogen kontsumoaren ereduak nolakoak diren ezagutzea, hala haren maiztasunari eta intentsitateari dagokienez nola jarraitutasunari dagokionez eta, hainbat ereduren ba-rruan, arriskutsuenak zehaztea eta kuantifikatzea.
- Droga-kontsumitzaileen ezaugarri soziodemografiko nagusiak zein diren ezagutzea, eta kontsumoaren hedapena eta praktikak azaltzeko orduan zer neurritan eragiten duten aztertzea.

- Herritarrek drogen kontsumoarekin, kontsumo jakin batzuek dakartzaten arriskuekin eta drogen eskuragarritasunarekin lotutako arazoei zer garrantzi ematen dieten ezagutztea.
- Herritarrek droga-mendetasunen arloan plazaratutako neurri edo proposamen nagusiekin lotuta zer iritzi duten ezagutztea.
- Kontsumoen bilakaerari dagokionez ikusitako joera nagusia deskribatzea eta aztertzea, bai eta erabilera-ereduetan zein kontsumitzaileen osiera sozialean ikusitako aldaketak ere.

1.2. Egitura

Seriearen hasieratik, *Euskadi eta drogak* txostenak aztertu beharreko substantzia nagusien arabera egituratu dira, kasu gehienetan kapitulu bana eskainiz iritzi publikoa eta herritarrek drogen aurrean duten pertzepzioa aztertzeari edo estatistika-metodo aurreratuetan oinarriturik kontsumoak aztertzeari. Zentzu horretan, txosten honek funtsezko aldaketa bat dakar aurreko edizioekiko; izan ere, ohiko analisisa baztertu gabe, substantzia guztiei zeharka heltzea erabaki dugu, batez ere bi dimentsioren uztarketan oinarrituriko ikuspegi batetik abiatuta: batetik, kontsumoak azaltzen dituzten faktore soziodemografikoetako batzuei buruzkoa eta, bestetik, kontsumo motak maiztasunaren, intentsitatearen eta jarraitutasunaren arabera sailkatzen dituzten adierazleen esparru egituratu bati dagokiona. Nolanahi ere, ez dugu aurreko azterlanekiko jarraitutasunik hautsi nahi izan; horregatik, 2012ko inkestaren emaitza nagusiak substantziaz substantzia azaltzeko eta aztertzeko hasierako kapitulu bat egin dugu, 1992tik ohikoa izan denez.

Berritasun horiek aintzat hartuta, txosten honek bost kapitulu ditu:

- Lehen kapitulua sarrera moduko bat da; hala, txostena aurkezteaz gain, egiteko erabilitako metodologia, aldagai nagusien definizioa eta haiek aztertzeko erabilitako metodoak zehatz-mehatz biltzen ditu.
- Bigarren kapituluan, galdesortan jasotako substantzia psikoaktiboen eta portaera mendetasun-sortzaileen arabera, azterlanak ekarritako emaitza nagusiak daude jasota. Kapitulu horretan, halaber, EAEko droga-kontsumoaren pertzepzio sozialarekin eta haren gaineko politikek duten balorazio sozialarekin lotutako hainbat kontu ere aztertu dira.
- Hirugarren kapituluan droga-kontsumoaren ereduak eta adinaren araberako portaera mendetasun-sortzaile batzuk aztertu ditugu; aldagai horrek, izan ere, funtsezko eragina duela erakutsi du orain arte egindako azterlan guztietan. Kapitulu honetan substantzia

psikoaktiboen hainbat kontsumo motari (esperimentalak, maizkoak edo ohikoak eta bizia edo problematikoa) buruzko datuak ageri dira, biztanleak hiru adin-taldetan banatuta. Hiru adin-talde horietatik abiatuta -15 eta 34 urte arteko pertsonak (gazteak), 35 eta 54 urte artekoak (helduak) eta 54 urtetik gorakoak (adinekoak)–, kapitulu honetan be-launaldien arteko aldeek droga-kontsumoaren errealitatea ezagutzeko zer-nolako eragina duten aztertu dugu.

- Laugarren kapituluan, hirugarrenaren oso antzekoa egiturari dagokionez, genero-ikuspegitik aztertuko da drogen kontsumoa. Zehazki, genero-aldeek aztertutako droga-kontsumo motetan eta mendetasuna sortzen duten portaera jakin batzuetan zer-nolako eragina duten aztertuko da. Hirugarren kapituluan bezalaxe, egindako azterketa ez da 2012ko emaitzetan bakarrik oinarritzen, azken hogeitun urteotan ikusitako joera nagusietan baizik.
- Bosgarren eta azken kapituluan azterlanean zehaztutako kontsumo motak eta jarraitzeko eta uzteko ereduak aztertu dira, hiru faktoretan oinarriturik ikusitako ezberdintasunen arabera: herritarren egoera sozioekonomikoa, hezkuntza-maila eta osasun-egoera.

Azkenik, nabarmendu ere egin behar dugu *Euskadi eta drogak 2012* inkesta eta aurreko hamar edizioak ez direla txosten hau idazteko bakarrik erabiltzen; hala, seriearen adierazle nagusiak eta datu-baseak eskuragarri daude euskal herritarren eta drogen arteko azken bi hamarkadetako lotura ikertu nahi duten guztientzat.

1.3. Metodologia

1.3.1. Galdesorta

Euskadi eta drogak azterlanaren 2012ko edizioan erabilitako galdesorta Eusko Jaurlaritzako Droga-mendekotasunen Zuzendaritzako lantaldeak diseinatu du. Oraingoan ohiko galderen multzoak ia aldaketarik izan ez badu ere, galdera ugari, baita atal oso batzuk ere, gehitu dira; jokoari edo Interneten erabilerari buruzkoak, esate baterako. Txosten honen I. eranskinan inkestaren oraingo edizioan erabilitako galdesorta ageri da.

Galdesorta 2004tik egindako modu berean egituratu da; alegia, hiru multzo handitan antolatu da eta, guztira, 95 galdera ditu, gehienak itxiak. Lehen multzoan 7 galdera daude, euskal herritarrek drogen kontsumoa nola hautematen duten eta arlo horretan jarduteko hartutako neurri

eta politiken gainean zer-nolako iritzia duten ezagutzeko diseinatuak. Bigarren multzoa eta galdesortaren nukleoa 71 galderak osatuta dago; gehienbat tabako, alkohol, psikofarmako, dopin-substantzia eta legez kanpoko droga nagusien kontsumoaren hedapena eta ereduak ezagutzeko, baita jokoarekin eta Internetekin lotutako portaera problematiko jakin batzuen eraginarekin berri jasotzeko ere. Galdesorta amaitzeko hirugarren galdera-multzo bat dago, 17 dira orotara, elkarrizketatutako lagunen ezaugarri soziodemografiko, sozioekonomiko eta osasuneko ezaugarri nagusiak biltzeko.

Edizio honetan erabilitako galdesortak hainbat aldaketa ditu 2010ean erabilitakoaren aldean, batez ere galdera berri asko gehitu baitira. Honako hauek dira aldaketa nagusiak:

- Alkohol-kontsumoarekin lotutako galderen moduluaren barruan galdera bat gehitu da, edozer edari alkoholdun motarekiko lehen harremana ezagutzeko galderaren ostean, alkoholaren ohiko kontsumoan hasteko adinari buruzkoa. Modulu horretan, EAEko Osasunaren Inkestak egiten duen moduan, CAGE testa (Mayfield D) osatzen duten lau galderak ere jaso dira; *screening* metodo labur bat da, alkoholarekiko mendetasuna duten pertsonak identifikatzeko.
- Galdesortaren bigarren multzoan galdera gehigarriko bi modulu gehiago sartu dira; bata ausazko edo apustuko jokoen erabilerarekin lotutako sei galderak osatua, eta bestea Interneten erabilerarekin lotutako bost galderak osatua. Kasu batean zein bestean beste azterlan batzuetan ebaluatu eta erabilitako tresnak sartu dira modulu bakoitzean, gehiegizko erabilerak eta/edo problematikoak dituzten pertsonak identifikatu ahal izateko. Ausazko edo apustuko jokoen erabilerari dagokionez, Gehiegizko Jokoen Kanadar Indizea (ICJE) erabili da. Bederatzi item ditu, ausazko edo apustuetako jokoei dagokienez lau kategoria bereiztea ahalbidetzen dutenak: arriskurik gabekoa, arrisku txikikoa, arrisku apalekoa eta gehiegizko jokalaria. Sarearen erabilerari dagokionez, Ormanek diseinaturiko Internetetikiko mendetasunaren testa erabili da, zeinak hiru erabiltzaile-talde bereizten dituen adierazitako galdera sortan lortutako puntuazioaren arabera: arazorik gabe, arriskua eta erabilera problematikoa.
- Bigarren multzoaren barruan, orobat, hiru galdera espezifikoki sartu dira dopin-substantzien kontsumoa edo errendimendu fisikoa hobetzeko eta/edo gihar-masa handitzeko asmoz dopin-metodoak erabiltzen dituzten aztertzeke. Zehazki, hauek galtzen ziren, besteak beste: substantzia horien kontsumoa eta/edo erabilera (noiz edo noiz, azken 12 hilabeteetan eta azken hiru egunetan), lehen kontaktuaren adina eta, substantzia horiek kontsumitu dituzten pertsonen artean, haien eraginkortasunaren balorazioa kalteen eta onuren arteko loturari dagokionez. *Euskadi eta drogak* azterlanaren

galdetegiek dopinari buruzko galderak ere izan dituzte 2004tik aurrera; halere, edizio honetan kontsumo horiek legez kanpoko drogen gainerako kontsumoetatik bereizi dira (legez kanpoko drogen kontsumoarekin lotutako galderetan dopin-substantzien erabilera kanabis edo ketaminarekin batera ageri zen), dopina legez kanpoko drogen kontsumoaren guztiz bestelako praktika bat dela iritzita.

- Amaitzeko, galderen azken multzoan 9 galdera izatetik 17 izatera igaro direla adierazi beharra dago, elkarrizketatutako pertsonen egoera sozioekonomikoari eta osasun-egoerari buruzko hainbat galdera jaso baitira.

Bestetik, 2010eko galdesortarekin alderatuta, bi galdera baino ez direla ezabatu adierazi behar dugu (2008ko eta 2010eko galdetegietan bakarrik jaso ziren); galdera haien bitartez ingurune hurbilean legez kanpoko drogen erabilerarekin lotutako egoerak aztertzen ziren.

1.3.2 Laginen diseinua

Euskadi eta drogak inkestaren edizio honetan erabilitako lagina Eustatek diseinatu zuen 2012ko udan, Eusko Jaurlaritzako Droga-mendekotasunen Zuzendaritzak eskatuta. Laginen diseinuari dagokionez, edizio honetako berritasun nagusia hauxe da: lehendabiziko aldiz diseinu probabilistiko bat aukeratu da, aurreko edizioetan kuoten bidezko bat erabili baitzen. Horrenbestez, esan dezakegu laginak adierazgarritasun handiagoa duela; izan ere, lagina ausazko hautaketa batean oinarritzen da, eta bertan populazioko elementu bakoitzak hautatua izateko aukera jakin bat du.

Laginen esparrua

Euskadi eta drogak 2012 inkestaren laginen esparruan Euskal Autonomia Erkidegoko familia-etxebizitzetan bizi diren 15 urtetik 74 urtera arteko biztanleak sartzen dira.

Esparrua finkatzeko Eustatek Etxebizitzen Direktorioaren bitartez hautatu zituen familia-etxebizitzak eta, Biztanleriako Estatistika Erregistroaren arabera, haietan bizi diren pertsonak, betiere 15 urtetik 74 urtera artekoak.

Laginen diseinua

Laginen diseinuari dagokionez, etapa bakar bateko lagin estratifikatua da, eta orekatua osasun-eskualdeagatik zein sexu, udalerrri-tamaina eta naziotasunagatik (nazionala edo etorkina).

Laginen unitateak

Euskal Autonomia Erkidegoko familia-etxebizitzetan bizi diren 15 urtetik 74 urtera arteko biztanleak.

Laginaren tamaina

Lagin teorikoaren diseinuan 2007 gizabanako titular hautatu ziren, eta beste horrenbeste ordezeko eta erreserba. Laginaren tamaina erreal: 2007 gizabanako.

Estratifikazioa

Laginketa egiteko bizitokiko Lurralde Historikoa eta adina aldagaiak gurutzatu ziren hurrengo taulan ikusitako banaketaren arabera:

1. taula. Laginaren esparruko biztanleriaren banaketa, Lurralde Historikoaren eta adin-taldearen arabera

	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira
15-24	26.730	92.389	59.179	178.298
25-34	44.591	148.975	88.090	281.656
35-44	55.212	189.079	116.613	360.904
45-54	49.618	181.958	108.603	340.179
55-64	40.268	148.960	91.188	280.416
65-74	29.050	109.956	68.483	207.489
Guztira	245.469	871.317	532.156	1.648.942

Esleipena

Irizpide hauek finkatu ziren estratifikazio-maila bakoitzarentzat: lehenik eta behin, banaketa Lurralde Historiko bakoitzeko gizabanako kopuruaren erro karratuarekiko proportzionala izan zen. Horretaz gain, lurralde bakoitzean, adin-talde gazteenen esleipena (15-24 urte, 25-34 urte eta 35-44 urte) bikoitza izan zen, aurreko urteetako laginen diseinuetan egin zen moduan.

Hauxe da esleipenaren emaitza:

2. taula. Laginaren esleipena, Lurralde Historikoaren eta adin-taldearen arabera

	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira
15-24	102	194	150	446
25-34	102	194	150	446
35-44	102	194	150	446
45-54	51	97	75	223
55-64	51	97	75	223
65-74	51	97	75	223
Guztira	459	873	675	2.007

Zozketa

Banaketa teorikoa lortutakoan, estratuetan ausazko zozketa simple bana egin zen.

Oreka

Lagina Kuboaren Metodoa erabiliz hautatu zen. Metodo horrek jatorrizko biztanleriaren proportzioei eusten die laginean oreka-aldagai batzuetan, diseinuaren partekotasun-aukerak aintzat hartuta. Lagina aldagai hauen gainean orekatu zen:

- 15 eta 74 urte bitarteko gizabanakoen kopurua EAEko zazpi osasun-eskualdeetako bakoitzean: Araba, Gipuzkoa mendebaldea, Gipuzkoa ekialdea eta Bizkaiko barnealdea, Ezkerraldea-Enkarterri, Uribe eta Bilbo.
- Udalerrietako 15 eta 74 urte bitarteko gizabanako kopurua, haien biztanle kopuruaren arabera: hiriburuak, 50.001 eta 100.000 biztanle bitarteko udalerriak, 25.001 eta 50.000 biztanle bitarteko udalerriak, 10.001 eta 25.000 biztanle bitarteko udalerriak eta 10.000 biztanle arteko udalerriak.
- Espainiako eta atzerriko naziotasuna duten biztanleak.

Ordezkoak

Lagina osatzeko, ordezko eta erreserba bana aukeratu zen hautatutako gizabanako titularrentzat. Ordezkoak eta erreserbak eskuratzeko jatorrizko laginean erabilitako estratuen arabera lagin-banaketa bera erabili zen, esparrutik lehendik hautatutako gizabanakoak kenduta. Ordezko unitateen laginak Kuboaren Metodoarekin orekatu ziren lagin nagusirako erabilitako aldagai berberen gainean.

1.3.3. Landa-lana

Ikertaldekin egin zuen landa-lana. *Euskadi eta drogak 2012* inkestari buruzko informazioa 2012ko uztailaren 3tik 27ra bitartean bildu zen; landa-lanak lau asteko iraupena izan zuen, hortaz.

Hauexek osatu dute landa-lana: eragiketaren arduradun bat, landa-laneko prozesuaren koordinatzaile bat, landa-laneko 4 buru, 2 bisita-ikuskatzaile eta 35 inkestatzaile: 9 Araban, 15 Bizkaian eta 11 Gipuzkoan.

Landa-lana egiteko, euskarazko eta gaztelaniazko bertsioetako galdesortez gain, material hauek erabili dira nagusiki:

- Aurkezteko gutuna: inkestatutako pertsona guztiei emandako gutun horretan Eusko Jaurlaritzako Osasun eta Kontsumo Sailaren izena, landa-lana egin behar zuen enpresa, 900 zenbakidun linea bat eta datuak babestearen bermea jaso ziren.
- Inkestatzailearen txartela: dokumentu horrek egiaztatzen du eramaileak Ikertalde enpresarentzat lan egiten duela.

- Kodeen eskuliburua: inkestatzaileek erabiltzen dute inkestatutako pertsonaren eta familiaburuaren lanbidea kodetzeko, 87. galderan.
- Ibilbide-orria: inkestatzaileek erabili zuten ibilbideko inkesta bakoitza egin aurretiko gorabeherak jasotzeko, hala nola: etxean ez daudela, inkesta egiteari uko egin diotela edo inkesta hasi ondoren bertan behera utzi dutela erregistratzea.
- Kontrol galdesorta: landa-laneko buruak erabili zuen egindako inkestak eta ikuskatzeko modalitatea erregistratzeko: telefonoz edo bisita eginez, zuzenean edo zeharka eginga inkestatuaren beraren gainean.

Inkesten balidazioari dagokionez, aurreko edizioetan egindako modura, landa-laneko buruek egin zuten, eta bi motatakoa izan zen: telefono bidezkoa eta zuzenekoa. Bietan kontrolatzeko galdera-gidoi bat eduki zuten hurrengo kontu hauetan oinarrituta:

- Inkesta erantzun zuen pertsona laginean agertzen zenarekin bat datorren.
- Komunikazio-gutuna elkarrizketatutako pertsonari eman zaion.
- Galdesortan jasotako kontrol-galdera batzuk ere adierazten ziren, egin zituztela egiaztatzeko: kontsumoak, kontsumo-ohiturak edo lehen kontsumoaren adina baieztatzea, bai eta landa-laneko buruak galdesorta balidatzeko orduan zalantzarik eragin dioten erantzunak ere.

Betetako inkesta guztien % 32,4 ikuskatu dira.

1.3.4. *Emaitzen gorapena*

Eustatek egin zuen gorapenak kalkulatzeko prozedura, *raking ratioa* doitzeko metodoaren bidez, bi urratsetan eginez: lehenik Lurralde Historikoa eta adina estratifikazio-aldagaiak kontuan hartuz eta, bigarren fase batean, gainerako aldagaiak aintzat hartuz (osasun-eskualdea, udalerriaren tamaina eta sexua). Era horretako gainerako metodoen antzera, hasierako pisuekin antza handien duten doikuntza-haztapenak bilatzen saiatzen da.

Kalibrazioa, berriz, INSEEk egindako CALMAR (*calage sur marges*) makroaren bitartez egin zen, hala estratifikazio-aldagaien gainean nola laginaren orekako gainean (osasun-eskualdea, udalerriaren tamaina eta sexua). Kalibrazioaren emaitzak oso onak izan ziren, amaierako pisuak hasierakoetatik oso «hurbil» egon baitziren.

1.3.5. Euskadi eta drogak *azterlaneko datuen denbora-seriea*

Lehen azaldutako moduan, *Euskadi eta drogak* txostenaren 2012ko edizio honetan azken 20 urteotan ikusitako droga-mendetasunen alorreko joera nagusiak modu berezian aztertu nahi izan dira. Hartarako, datu-serie luze batetik abiatuta, inkestaren aurreko tandekiko, beste modu batera ustiatu dira datuak, eta haietan oinarriturik adierazle berri batzuk edo, bestela, azken urteetan erabilitakoekin alderatu daitezkeen adierazleak lortu dira.

Ildo horretatik, jatorrizko datuek aldaketarik izan ez badute ere, aldaketa bakar bat da nabarmentzekoa, hain zuzen, 2004tik atzerako edizioei dagozkien oinarrietatik zenbait datu berriz ateratzeko aintzat harturiko laginen tamainari dagokiona. Hurrengo taulan ikus daitekeenez, laginen esparrua aldatu egin da urteotan kontuan hartutako adin-taldee dagokienez. Hala, inkestan 15 urte edo gehiagoko pertsonak ageri dira 1992 eta 1996 bitartean; 15 eta 79 urte bitartekoak 1998 eta 2002 bitartean, eta, azkenik, 15 eta 74 urte artekoak 2004tik aurrera. Laginen aldaketak gorabehera, emaitzak alderatzeko modukoak dira oraindik; horregatik, 2004 baino lehenagoko datuak aukeratu dugun populazio-tarterako baino ez ditugu emango oraingoan, 15-74 urteko pertsonentzat alegia.

3. taula. *Euskadi eta drogak* seriearen laginen tamainaren eta esparruaren bilakaera. 1992-2012

	Jatorrizko ezaugarriak		Egungo ezaugarriak	
	Tamaina (N).	Laginen esparrua	Tamaina (N).	Laginen esparrua
1992	1.895	15 urte eta gehiago	1.845	15-74 urte
1994	1.358	15 urte eta gehiago	1.302	15-74 urte
1996	1.358	15 urte eta gehiago	1.302	15-74 urte
1998	1.793	15-79 urte	1.723	15-74 urte
2000	2.000	15-79 urte	1.918	15-74 urte
2002	2.000	15-79 urte	1.873	15-74 urte
2004	2.004	15-74 urte	2.004	15-74 urte
2006	2.004	15-74 urte	2.004	15-74 urte
2008	2.016	15-74 urte	2.016	15-74 urte
2010	2.016	15-74 urte	2.016	15-74 urte
2012	2.007	15-74 urte	2.007	15-74 urte

1.4. Erabilitako aldagaiak

Hainbat aldagai hartu ditugu kontuan txosten honetan aurkeztutako emaitzak azaltzeko eta aztertzeko orduan. Batetik, funtsean bost aldagai hartu ditugu kontuan kontsumoak egiten dituzten pertsonen ezaugarriei dagokienez. Sexua eta adina dira garrantzitsuenak, oraindik eragin handia baitute biek portaerak bereizteko orduan. Ikusitako kontsumoekin lotutako alda-

gaiei dagokienez, berriz, logikoa denez, askoz gehiago izan dira; guztira berrogeitik gora aldagai hartu ditugu kontuan. Jarraian, erabilitako aldagai nagusiak definituko ditugu, errazagoa izan dadin txostena irakurtzea eta ulertzea.

1.4.1. Azalpen-aldagaiak

Hainbat substantzia psikoaktiboren kontsumoen prebalentzia, haiekin lotutako erabilera-ereduak eta drogen aurreko pertzepzioa aztertzeko orduan bost azalpen-faktore hautatu ditugu txosten hau egiteko. Hauexek izan dira erabilitako aldagaiak:

Sexua Aldagai honek gizon eta emakumeen artean bereizten ditu herritarrak, emandako sexu-kategoriaren arabera.

Adina Pertsona bakoitzarentzat adierazitako adina inkesta egiteko garaikoa da. Informazio horrekin honako kategoria hauek osatutako laburpen-aldagai bat sortu dugu: 15 eta 34 urte bitarteko pertsonak (gazteak), 35 eta 54 urte bitarteko pertsonak (helduak) eta 55 eta 74 urte bitarteko pertsonak (helduak).

Talde sozioekonomikoa Talde sozioekonomikoa erabakitzekeo garaian, enplegu bat dutenen oraingo lanbidea eta, langabezian edo erretiroa hartuta daudenei dagokienez, denbora luzeen egindako lanbidea hartu ditugu kontuan. Ordainpeko enpleguaren ikuspegitik lanik gabeko pertsonen dagokienez, hau da, etxeko lanetan aritzen diren eta sekula lan egin ez duten ikasleei dagokienez, etxearen barruan diru-sarrerara ekonomiko handien dituen pertsonaren arabera erabaki da talde sozioekonomikoa. Zehaztapen horiek eginda, talde sozioekonomikoaren aldagaia sortzeko lan-harremanari (88. galdera), enpresako kargu edo kategoriari (86. galdera) eta dagokion jarduera-sektoreari (90. galdera) buruzko galderetan emandako erantzunetan oinarritu gara. Haietatik abiatuta bost kategoria hauek finkatu dira:

- I. multzoa: Administrazio eta enpresetako zuzendariak. Goi-mailako funtzionarioak. Profesional liberalak. Goi-mailako teknikariak. Langileak dituen enpresaria, enpresan erdi-mailako teknikariari edo goragoko maila bati dagokion kargua zuena; zuzendariak, gerenteak edo goi-mailako teknikariak, lan-harremana eta jarduera-sektorea edozer direla ere.
- II. taldea: Merkataritzako eta zerbitzu pertsonaletako zuzendari eta jabe kudeatzaileak. Beste teknikari batzuk (goi-mailakoak ez direnak). Artistak eta kirolariak. Erdi-mailako tituludunarena baino kategoria txikiagoko eta nekazaritza ez den sektore bateko kargua duten enpresariak, lehen sektoreko enpresariak (nekazaritza, arrantza...), enpresan du-

ten kargua gorabehera; erdi-mailako teknikariak; arduraduneko kargua duten autonomoak.

- III. taldea: Erdi-mailako taldeak eta agintariak. Administrariak eta funtzionarioak. Babes- eta segurtasun-zerbitzuetako langileak. Arduradun kategorian duten kooperatibistak, soldatapeko langile finkoak edo behin-behinekoak; merkataritza-ostalaritza sektoreko administrari kategorian duten autonomoak; arduradun edo administrari kategorian duten eta herri-administrazioaren sektorekoak diren kooperatibistak, soldatapeko langile finkoak edo behin-behinekoak.
- IV. taldea: Industria, merkataritza eta zerbitzuetako eskulangile kalifikatuak eta erdi kalifikatuak. Lehen sektoreko edo industria edo eraikuntzako jardueran duen enpresa batenko administrari-kategoriadun autonomoak; teknikari espezialista edo teknikari laguntzaile kategorian duten kooperatibistak, soldatapeko langile finko edo behin-behinekoak, herri-administrazioaren atezain kategorian duten soldatapeko langile finkoak, teknikari laguntzaile edo ikastun kategorian duten autonomoak.
- V. taldea: Langile ez-gaituak. Administrazioa ez den sektore batean ikastun edo peoi kategorian duten kooperatibistak, soldatapeko langile finkoak edo behin-behinekoak eta kontraturik gabeko langileak.

Aurretik zehaztutako bost kategorien arabera gizabanako-laginarren % 98,6 sailkatu ziren; harelere, 40 kasutan, erantzun ezagatik, ez zen talde sozioekonomikoa zehazterik egon. Hori dela eta, txostena idazteko orduan, aldagai honetan eragiten duten gurutzaketa guztietan kategorian horren emaitzak ez ematea erabaki dugu.

Osasunaren autobalorazioa *Euskadi eta drogak* seriearen aldagai berri bat da, elkarrizketatutakoek galdera honi emandako erantzunetan oinarriturik egina («oso ona», «ona», «bala-holakoa», «txarra» edo «oso txarra»): *Zure osasuna nolakoa dela esango zenuke, oro har? Euskadi eta drogak* azterlanaren 2012ko edizioaren barruan galdera berri hau sartzeko, erreferentzia gisa Eusko Jaurlaritzak egiten duen Osasun Inkestaren, 2007koaren, galdesorta hartu da. Azterlan horren emaitzen txostenean adierazitako moduan, osasunaren autoebaluazioa osasuna neurtzeko gehien erabilitako neurrietako bat da, eta haren soiltasuna gorabehera, oso baliagarri gertatu da osasunaren neurri orokor gisa. Lortutako erantzunetan oinarrituta, eta haiek aztertzeko asmoz, hiru kategorian dituen aldagai bat sortu dugu: autoebaluazio ona edo oso ona; hala-holakoa, eta txarra edo oso txarra.

Ikasketa-maila Elkarrizketatutako lagunek galdesortaren ikasketa-mailarik handienari buruzko 84. galderan emandako erantzunetatik abiatuta, kategorian hauek dituen aldagai sintetiko bat sortu dugu:

- Ikasketarik gabe edo lehen mailako ikasketak: erantzun hauek hartzen ditu barnean: «*ez daki irakurtzen, ez idazten*», «*lehen mailako ikasketak bukatu gabe*», «*lehen mailako ikasketak edo baliokideak*» eta «*1. etapako bigarren bezkuntza*».
- Bigarren mailako ikasketak: erantzun hauek hartzen ditu barnean: «*batxilergoko ikasketak*», «*erdi-mailako edo baliokideko ikasketa profesionalak*» eta «*goi-mailako edo baliokideko ikasketa profesionalak*».
- Unibertsitateko ikasketak: erantzun hauek hartzen ditu barnean: «*1. zikloko unibertsitate-ikasketak*», «*2. zikloko edo baliokideko unibertsitate-ikasketak*» eta «*Doktoregoa edo baliokideak*».

Hurrengo taulan ikusiko dugunez, elkarrizketaturiko sei lagunek galdera horri erantzuteari uko egin zioten. Horregatik, kasu horiek lagin osoaren % 0,3 baino ez direnez, kontuan hartu ditugu aldagai hori erabiltzen den gurutzaketa-aula guztietako kopuru osoak kalkulatzeko, baina ez ditugu aurkeztu kategorია horrek ekarriko lituzkeen emaitza espezifikoak.

4. taula. *Euskadi eta drogak 2012* azterlanean erabilitako aldagai independente nagusiak

Izena	Kategoriak	N	Kopuru absolutuak	Banaketa (%)
Sexua	Gizonak	1.012	823.310	49,9
	Emakumeak	995	825.632	50,1
	Guztira	2.007	1.648.942	100,0
Adina	15-24	446	178.298	10,8
	25-34	446	281.656	17,1
	35-44	446	360.904	21,9
	45-54	223	340.179	20,6
	55-64	223	280.416	17,0
	65-74	223	207.489	12,6
	Guztira	2.007	1.648.942	100,0
Taldea sozioekonomikoa	I. taldea	336	280.769	17,0
	II. taldea	236	199.179	12,1
	III. taldea	207	162.977	9,9
	IV. taldea	737	611.703	37,1
	V. taldea	451	371.558	22,5
	Ez du erantzun	40	22.755	1,4
	Guztira	2.007	1.648.942	100,0
Osasunaren autobalorazioa	Oso ona edo ona	1.690	1.350.901	82,0
	Hala-holakoa	274	260.302	15,8
	Txarra edo oso txarra	43	37.738	2,3
	Guztira	2.007	1.648.942	100,0
Ikasketa maila	Ikasketarik gabe edo lehen mailako ikasketak	664	585.185	35,5
	Bigarren mailako ikasketak	870	677.596	41,1
	Unibertsitate-ikasketak	467	380.906	23,1
	Ez du erantzun	6	5.255	0,3
	Guztira	2.007	1.648.942	100,0

1.4.2. Mendeko aldagaiak

Inkestaren data aztertzeko orduan aldagai eta adierazle nagusi hauek erabili ditugu azterlan honetan:

1. Kontsumoko aldagaiak eta adierazleak:

a) Kontsumoak bizitzan zehar edo esperimentalak:

Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar (edo esperimentalak): edozer edari alkoholodun bizitzan noizbait kontsumitzea.

Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar (edo esperimentalak): bizitzan noizbait erretzea, halakotzat hartuta 100 zigarro baino gehiago erretzea (5 tabako-pakete).

Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar (edo esperimentalak): bizitzan noizbait kanabisa kontsumitzea.

Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar (edo esperimentalak): kanabisa ez den legez kanpoko drogaren bat kontsumitzea.

Medikuaren errezetarekin edo errezetarik gabeko psikofarmakoen kontsumoa bizitzan zehar (edo esperimentalak): psikofarmako hauetakoren bat, medikuak aginduta edo ez, noizbait kontsumitzea:

- Lasaigarriak: nerbioak edo antsietatea lasaitzeko pilulak, hala nola Tranquimazín, Tranxilium, Orfidal, Valium, Diazepam prodes, Alprazolam edo Géminis.
- Somniferoak: lo egiteko pilulak, hala nola Loramet, Noctamid, Rohipnol, Dormodor edo Idalprem.
- Antidepressiboak: depresioaren sintomak artatzeko konprimituak, hala nola Prozac, Rexer, Lantanón, Xerosat edo Triptizol.

Apustu edo ausazko jokoaren praktika azken 12 hilabeteetan: azken urtean diruarekin jokatzea galdetegiko 60. galderan zehaztutako zazpi joko-modalitateetakoren batean. Erabili dugun aldagaiak kasu honetan baino ez du azkenaldian egindako erabilera aipatzen, ez da erabilera esperimental bat, beraz. Apustu edo ausazko jokoaren kasu zehatzari dagokionez, aldagai hori hemen erabiltzea erabaki dugu, galdetegiko galderak erabiliz ezin baita aldagai esperimental bat sortu.

b) Maiatzeko edo obiko kontsumoak:

Alkoholaren kontsumoa egun gehienetan edo jaiegunetan eta asteburuetan: aldagai honen barruan alkohola maiz kontsumitzen duten pertsona guztiak sartzen dira. Zehazki, 25. galderan («*Noiz bartzen dituzu edari alkoholodunak?*») honela erantzun duten pertsonak: «*jaiegun eta asteburu gehienetan*» edo «*egun gehienetan*». Zenbait kasutan bi kategoria horiek bereizi ditugu, eta «*jaiegun eta asteburu gehienetan*» erantzun duten pertsonen emaitzak baino ez ditugu eman, hori gehienbat gazteen kontsumoei lotutako eredu bat delakoan.

Alkoholaren eguneroko kontsumoa: azken 12 hilabeteetan edozer edari alkoholodun egunero hartu duten gizabanakoak identifikatzen ditu.

Egungo tabako kontsumoa: azken 30 egunetan erre duten pertsonak bereizten ditu.

Ohiko tabako-kontsumoa: galdetegiko 8. galderan («*Erretzen duzu edo noizbait egin al duzu?*») erre ohi dutela erantzuten duten pertsona guztiak sartzen dira bertan. Erretzaileak direla dioten pertsonak bi aukera dituzte galdesortan: noizbehinka erretzea (jaietan, Gabonetan eta abar) edo ohiko erretzailea izatea. Kasu honetan, bigarren aukera da.

Eguneroko tabako-kontsumoa: Azken 30 egunetan erre duten, beren burua ohiko erretzailatzat duten eta egunero zigarro bat gutxienez erretzen duten pertsonak biltzen ditu.

Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean: inkestaren aurretiko azken 12 hilabeteetan kanabisa gutxienez astean behin kontsumitu dutela dioten pertsona guztiak identifikatzen ditu. Zehazki, galdesortaren 72a galderan, azken 12 hilabeteetako kanabisaren kontsumoaren maiztasunari buruzkoan, honela erantzuten dutenak dira: «*egunero*», «*4-6 egun astean*» edo «*1-3 egun astean*».

Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik): adierazle honetan azken 30 egunetan legez kanpoko substantziaren bat, kanabisa izan ezik, kontsumitu duten pertsonak sartzen dira.

Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa: azken 12 hilabeteetan, medikuak aginduta edo agindu gabe, lasaigarriak, somniferoak edo antidepresiboak kontsumitu dituzten pertsonak biltzen ditu.

Apustu edo ausazko jokoetan gutxienez astero aritzea: azken urtean diruarekin astean behin gutxienez galdesortaren 60. galderan adierazitako zazpi joko-modalitateetakoren batean jokatu duten pertsonak sartzen dira bertan.

c) *Kontsumo intentsuak eta problematikoak:*

Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan: bertan sartzen dira inkestaren aurretiko azken 30 egunetan astelehenetik ostegunera bitartean, kopuruari dagokionez, gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa egin dutenak; betiere *Euskadi eta drogak* azterlanen seriean 1992tik erabilitako tipologiari jarraiki. Pertsona batek gehiegizko kontsumoa egin duela jotzen da, baldin eta, lanegun batean eta, kontsumitutako edari mota eta kopuruaren arabera, 10º-ko ardoaren 801 eta 1.500 cc bitarteko kopuru baliokidea edaten badu; hau da, 65 eta 120 g arteko alkohola, gutxi gorabehera. arriskuaren barruko kontsumoaz hitz egiten dugu kontsumitutako kopuruak 10º-ko ardoaren 1.500 cc-ren kopuru baliokidea gainditzen badu (120 g alkohol baino gehiago).

Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan: bertan sartzen dira inkestaren aurretiko azken 30 egunetan ostiraletik igandera bitartean, kopuruari dagokionez, gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa egin dutenak; betiere *Euskadi eta drogak* azterlanen seriean 1992tik erabilitako tipologiari jarraiki. Pertsona batek gehiegizko kontsumoa egin duela jotzen da, baldin eta, asteburuarekin lotutako egun tipo batean eta, kontsumitutako edari mota eta kopuruaren arabera, 10º-ko ardoaren 801 eta 1.500 cc bitarteko kopuru baliokidea edaten badu; hau da, 65 eta 120 g arteko alkohola, gutxi gorabehera. Arriskuaren barruko kontsumoaz hitz egiten dugu kontsumitutako kopuruak 10º-ko ardoaren 1.500 cc-ren kopuru baliokidea gainditzen badu (120 g alkohol baino gehiago).

Alkoholismo-susmoa (CAGE testa): 2012ko *Euskadi eta drogak* azterlanean erabili da lehen aldiz aldagai hau; dena den, 1992tik erabili izan du Euskadiko Osasun Inkestak. CAGE testean dago oinarriturik. Adierazitako testa lau galderatan eta biko erantzuneko (bai ala ez) bi kategoriatan oinarrituriko *screening* metodo bat da, alkoholarekiko mendetasuna duten pertsonak bereizteko. Tresna horrek (espainieraz balidatutako bertsio bat dago¹) % 100eko espezifikotasuna eta % 96ko sentiberatasuna ditu.

Alkoholismoaren susmopekotzat hartzen dira ohiko edaleak izanik testaren hurrengo galdera hauetako bitan edo gehiagotan bai erantzun dutenak:

- Inoiz pentsatu al duzu gutxiago edan beharko zenukeela?
- Molestatu zaitu zure edateko modua dela-eta jendeak kritikak egin izanak?
- Gaizki edo errudun sentitu al zara zure edateko modua dela-eta?
- Inoiz edan al duzu goizean goiz, nerbioak lasaitzeko edo biharamunekoa kentzeko?

12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean: inkestaren aurretiko azken 12 hilabeteetan 12 egun baino gehiago mozkortu diren pertsonak dira.

¹ Rodríguez-Martos A., Navarro R.M., Vecino C., Pérez R.: «Validación de los cuestionarios KFA (CBA) y CAGE para el diagnóstico del alcoholismo», in *Drogakobol*, 11. bol., 4 (132-139), 1986.

Alkoholaren edo beste droga batzuen kontsumoari loturiko hiru arazo edo gehiago: aldagai hori kalkulatzeko galdesortako 43. galderan izandako erantzunetan oinarritu gara (15 eta 34 urte arteko bakarrak egin zaie); honelakoa da galdera hori zehazki: «*Arazo hauetakoren bat izan al duzu alkohola edan edo beste droga batzuk kontsumitu ondoren?*» Arazo hauek hartu dira kontuan, besteak beste: «*borroak ezezagunekin*», «*haserreak adiskide edo bikotekidearekin*», «*zirkulazio-istripuak*», «*babesik gabeko sexu-harremanak*», «*nahi gabeko sexu-harremanak*», «*diskarrak senideekin*», «*arazoak ikastetxean*», «*erorikoak, nahi gabe egindako kolpeak*», «*osasun-arazoak*», «*arazoak poliziarekin*» eta «*botata geratzea*». Zerrenda horretan oinarriturik (11 arazo daude guztira), aldagai honek haietako hirutan bai erantzun duten 15 eta 34 urte bitarteko pertsona guztiak biltzen ditu.

Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan: aurrekoaren antzera, aldagai honek 15 eta 34 urte bitarteko pertsonak baino ez ditu hartzen barnean. Zehazki, «*Alkoholik edan al duzu kalean zure lagunekin azken urtean?*» galderan «*aste guztietan edo ia guztietan*» erantzun duten pertsonak dira.

20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa: batez beste eguneko 20 zigarro baino gehiago erretzen duten pertsona guztiak dira.

Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko) azken hilabetean: aldagaiaren barruan inkestaren aurretiko azken 30 egunetan kanabisa egunero edo ia egunero (4-6 egun asteko) hartzen dutela dioten pertsona guztiak sartzen dira.

Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa: inkestaren aurretiko azken 12 hilabeteetan han aztertutako hiru psikofarmako modalitateetakoren bat (lasaigarriak, somniferoak edo antidepresiboak) medikuaren errezetarik gabe hartu duten gizabanakoak bereizten ditu.

Jokalari aktiboa: azken urtean apustuetan edo ausazko jokoetan diruarekin jokatu duten pertsonak edo gutxienez galdesortan ageri diren jokoetakoren batean astero apustu egin dutenak edo urte osoan 500 euro baino gehiago gastatu dituztenak aukeratzen ditu.

Arriskuko eta gehiegizko jokalaria: aldagai horren barruan arriskuko bi kategoriak (txikia eta ertaina) eta gehiegizko jokalaria sartzen dira, Gehiegizko Jokoaren Kanadar Indizea (ICJE); tresna hori 2001ean² sortu zuen Toxikonomien Aurkako Borrokarako Kanadar Zentroak finantzaturako ikerketa-talde batek. Tresnak bederatzi item ditu eta, jokalari aktiboaren kategoria orokorraren barruan, lau jokalari-tipologia bereizteko aukera ematen du ausazko edo apustuetako jokoei dagokienez, galdera honetan oinarrituta: «*Azken urteari dagokionez, esango*

² Ferris Jackie eta Wynne Harold: *L'indice canadien du jeu excessif*, Centre canadien de lutte contre l'alcoolisme et les toxicomanies, Ottawa, 73 orri, 2001.

zenidake, arren, egoera hauetan zer maiatzasunez izan zaren (inoiz ez, batzuetan, gehienetan edo ia beti)?».

Bederatzi item hauek behar dira ICJE izenekoa kalkulatzeko:

- Gal zenezakeena baino diru gehiago jokatu duzu.
- Gero eta diru gehiago jokatu behar izan duzu kitzikapen-maila bera lortzeko.
- Berririo jokatu duzu jokatzeko galdutako dirua berreskuratzeko.
- Gauzaren bat saldu duzu edo dirua maileguan eskatu behar izan duzu jokatu ahal izateko.
- Noiz edo noiz sentitu duzu agian arazoren bat duzula jokoarekin.
- Jokoak noiz edo noiz osasun-arazoren bat eragin dizu, estresa edo larrimina kasu.
- Jendeak kritikak egin dizkizu dirua jokatzeko edo jokoarekin arazo bat duzula esan dizute.
- Joko-ohiturek arazo ekonomikoak eragin dizkizute zuri edo zure inguruko norbaiti.
- Joko-ohiturengatik edo jokatzeko duzunean gertatzen denagatik errudun sentitu zara.

Hauex da erantzun bakoitzari lotutako puntuazioa: inoiz ez (0 puntu), batzuetan (puntu 1), gehienetan (2 puntu) eta ia beti (3 puntu). Bederatzi galderetako puntuazioak batu ondoren, kategoria hauek sortzen dira:

- Arriskurik gabe: 0 puntu.
- Arrisku txikia: 1etik 2 puntura.
- Arrisku ertaina: 3tik 7 puntura.
- Gehiegizko jokalaria: 8 edo 9 puntu.

Interneten arriskuko erabilera edo problematikoa: aldagai honetan Ormanen Internetetikiko mendetasunari buruzko testaren arabera arriskuko erabilera edo problematikoa duen pertsonako kategorien barruan jasotzen dira. Ormanek 1996an³ diseinatu zuen erabili dugun Internetetikiko mendetasunari buruzko testa; 9 itemeko tresna bat da, eta lortutako puntuazioaren arabera hiru erabilzaile-talde bereiztea ahalbidetzen du. Galdera hauek egin dira, biko erantzunarekin («*bai*» edo «*ez*»):

- Beharko zenukeena baino denbora gehiago ematen duzu Internetera konektatuta lanarekin zerikusirik ez duten gauzetan?
- Interneten ematen duzun denbora murriztuz gero gaizki sentituko zinatekeela pentsatzen duzu?
- Senideak kexatu egin dira Interneten emandako orduengatik?
- Gogorra egiten zaizu Interneten sartu gabe hainbat egun jarraian egotea?
- Zure harremanak ahuldu egin dira sarera konektaturik egoteagatik?
- Ba dago sareko zerbitzurik edo edukirik tentazioari eutsi ezina eragiten dizunik?

³ Valleur, M. eta D. Velea: «Les Addictions sans drogue(s)», in *Revue Toxicbase*, 6 (1-16), 2002.

- Sarera konektatzeko bulkada kontrolatzeko arazorik duzu?
- Gutxiago erabiltzen saiatu zara, arrakastarik gabe?
- Zure ongizatearen zati handi bat sarera konektatuz lortzen duzu?

Baiezko erantzun bakoitzak puntu 1 balio duela aintzat hartuta, irizpide hauek erabili ditugu sailkapena egiteko:

- Arazorik ez: 0tik 3 puntura.
- Arriskuko biztanleria: 4tik 6 puntura.
- Erabilera problematikoa duten pertsonak: 7tik 9 puntura.

Drogen polikontsumoa: azterlan honen esparruan drogen polikontsumoko eredu bat dutela jotzen dira honako hiru baldintza hauek betetzen dituzten pertsonak:

- Tabakoa erre ohi dute.
- Alkoholaren arriskuaren barruko kontsumo hauetakoren bat gutxienez egin dute:
 - Gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan edo asteburuetan,
 - Hamabi mozkorraldi baino gehiago azken urtean edo
 - Alkoholismoaren susmopekoak CAGE testaren arabera.
- Azken 30 egunetan legez kanpoko drogaren bat kontsumitu dute (kanabisa barne).

d) Uztea eta jarraitutasuna:

Adierazle hauek ere erabili ditugu lehen aipatutako aldagaiez gain:

Alkoholaren Azkenaldiko Kontsumo Indizea (AKI): alkohola noizbait probatu duten gutxietatik azken urtean kontsumitu duten pertsonen proportzioa da.

Alkoholaren Egungo Kontsumo Indizea (EKI): azken hilabeteetan edari alkoholdunen bat hartu duten pertsonen eta alkohola probatu dutenen arteko lotura adierazten du.

Alkoholaren kontsumoa uztea edo murriztea: noizbait alkohola probatu dutela dioten pertsonetatik orain edateari utzi diotela edo lehen baino gutxiago edaten dutela adierazten dutenen proportzioa da.

Tabakoaren Azkenaldiko Kontsumo Indizea (AKI): adierazle horrek ehunekotan adierazten du azken urtean tabakoa erre duten pertsonen eta bizitzan noizbait probatu dutenen arteko lotura.

Tabakoaren Egungo Kontsumo Indizea (EKI): tabakoa bizitzan noizbait probatu duten pertsonetatik azken hilabeteetan kontsumitzen jarraitu dutenen proportzioa da.

Tabakoa erretzeari uzteko tasa: noizbait erre duten pertsonetatik beren burua erretzaile ohizat jotzen duten pertsonen pisu erlatiboa adierazten du.

Erretzeari uzten saiatu diren erretzaileen proportzioa: azken urtean erretzeari utzi dioten erretzaileek egun oraindik erretzen duten pertsonen gainean duten proportzioa adierazten du.

Kanabisaren Azkenaldiko Kontsumo Indizea (AKI): kanabisa noizbait probatu duten guztietatik azken urtean kontsumitu duten pertsonen proportzioa da.

Kanabisaren Egungo Kontsumo Indizea (EKI): kanabisa noizbait probatu duten guztietatik azken urtean kontsumitu duten pertsonen proportzioa da.

Legez kanpoko beste droga batzuen Azkenaldiko Kontsumo Indizea (AKI): kanabisaz bestelako legez kanpoko substantziaren bat noizbait probatu duten pertsonetatik azken urtean era horretako kontsumorik ere egin duten pertsonen proportzioa da.

Legez kanpoko beste droga batzuen Egungo Kontsumo Indizea (EKI): kanabisa ez den beste legez kanpoko substantziaren bat noizbait probatu duten pertsonetatik azken urtean era horretako kontsumorik ere egin duten pertsonen proportzioa adierazten du.

2. Beste adierazle batzuk:

Hurbiltasun-maila legez kanpoko drogei dagokienez: aldagai hau sortzeko 2012ko edizioaren galdesortako 69. eta 70. galderak (legez kanpoko substantzien bizitzan zeharreko eta azken urteko kontsumoari buruz) eta legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten beste pertsona batzuen ezagutzari buruzko 6. galdera hartu ditugu oinarritzat. Lau kategoria ditu (zerikusirik ez duten pertsonak, hurbilekoak, tartean sartuta daudenak eta beste batzuk), eta hurbiltasun-maila adierazten du legez kanpoko drogei dagokienez. Lau kategoria horiek konbinazio hauen arabera sortu dira:

- Zerikusirik ez duten pertsonak:
 - Ez dute legez kanpoko drogarik kontsumitzen duen inor ezagutzen edo bakar bat ezagutzen dute, eta ez dute inoiz hartu galdesortan azterturiko legez kanpoko substantzia psikoaktiborik.
- Hurbilekoak:
 - Legez kontrako drogak kontsumitzen dituen pertsona bat baino gehiago edo pertsona dezente ezagutzen dituzte, eta ez dute inoiz legez kontrako drogarik kontsumitu.
- Tartean sartuta dauden pertsonak:
 - Legez kontrako drogak kontsumitzen dituen pertsona bat baino gehiago ezagutzen dute, eta noizbait kontsumitu dituzte legez kontrako drogak.

- Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituzte, eta noizbait kontsumitu dute legez kanpoko drogaren bat eta/edo azken urtean 5 aldiz gutxienez egin dute.
- Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituzte, eta azken urtean 5 aldiz gutxienez kontsumitu dute legez kanpoko drogaren bat.
- Beste egoera batzuk:
 - Ez dute legez kanpoko drogarik kontsumitzen duen inor ezagutzen edo pertsona bat ezagutzen dute, eta noizbait kontsumitu dute legez kanpoko drogaren bat.

Kanabisaren normalizazioa: hauexek hartzen ditu barnean: kanabisa noizbait kontsumitu duten pertsonak, hura eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste dutenak, legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituztenak eta kanabisa hilean behin edo gutxiagotan hartzeak arazorik ez dakarrela edo arazo gutxi dakartzala pentsatzen dutenak.

Speedaren normalizazioa: hauexek hartzen ditu barnean: *speed* edo anfetaminak noizbait kontsumitu dituzten pertsonak, haiek eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste dutenak, legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituztenak eta kokaina hilean behin edo gutxiagotan hartzeak arazorik ez dakarrela edo arazo gutxi dakartzala pentsatzen dutenak (substantzia hau erabili da galdesortan ez dagoelako baliokiderik substantzia horretarako).

Estasiaren normalizazioa: hauexek hartzen ditu barnean: MDMA eta antzeakoak edo estasia noizbait kontsumitu dituzten pertsonak, haiek eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste dutenak, legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituztenak eta estasia hilean behin edo gutxiagotan hartzeak arazorik ez dakarrela edo arazo gutxi dakartzala pentsatzen dutenak.

Haluzinogenoen normalizazioa: hauexek hartzen ditu barnean: haluzinogenoak (LSDa, azidoak, tripiak, sorgin zorrotzak —*mongiak*— eta abar) noizbait hartu dituzten pertsona guztiak, droga haiek eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste dutenak, legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituztenak eta haluzinogenoak hilean behin edo gutxiagotan hartzeak arazorik ez dakarrela edo arazo gutxi dakartzala uste dutenak.

Kokainaren normalizazioa: hauexek hartzen ditu barnean: kokaina noizbait kontsumitu duten pertsonak, hura eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste dutenak, legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituztenak eta kokaina hilean behin edo gutxiagotan hartzeak arazorik ez dakarrela edo arazo gutxi dakartzala pentsatzen dutenak.

Heroinaren normalizazioa: hauexek hartzen ditu barnean: heroina noizbait kontsumitu duten pertsonak, hura eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste dutenak, legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituztenak eta heroina hilean behin edo gutxiagotan hartzeak arazorik ez dakarrela edo arazo gutxi dakartzala pentsatzen dutenak.

Txosten honetan aipatutako aldagai eta adierazle guztiei buruz jasotako informazioa (jarraitutasuneko eta uzteko adierazleei buruzkoa izan ezik), aurkakorik adierazi ezean, biztanle guztiei buruzkoa da.

1.5. Aldagaiak aztertzeke erabilitako metodoak

Bi analisi-metodo osagarri erabili ditugu txosten hau prestatzeko. Lehenik, inkestan kontuan hartutako legezko eta legez kanpoko substantzien kontsumoarekin lotutako aldagai nagusien azterketa deskriptibo bat egin dugu, bai eta herritarrek drogen kontsumoari buruz duten pertzepzioa eta arlo horretako politika jakin batzuei buruz duten iritzia biltzen dituzten aldagaiena ere. Azterketa deskriptibo horren bidez drogen kontsumoaren prebalentziaren, maiztasunaren eta intentsitatearen irudi global bat eskuratuko dugu; herritarrek drogen arloan dituzten jarre-
rak eta iritziak ezagutzeko aukera ere izango dugu, gainera.

Azterketa deskriptibo horrekin batera aldagai soziodemografiko nagusiek –sexua, adina, estatus sozioekonomikoa eta ikasketa-maila– drogen kontsumoan duten eragina azaltzeko azterketa bat ere egin dugu, bai eta kontsumoaren eta osasunaren autobalorazioaren arteko lotura ere. Egiaztatu nahi izan dugu kontsumoaren prebalentziari, arriskuaren barruko kontsumoei eta kontsumoa murrizteko edo uzteko motibazioari dagokienez sexu, adin, estatus edo hezkuntza-maila ezberdineko pertsonen artean aldaketarik dagoen, baita drogen kontsumoaren eta osasun-egoeraren pertzepzioaren beraren artean harremana dagoen ere.

Azterketa hori egiteko, lehenik eta behin, khi-karratu froga erabili dugu ($\alpha = 0.05$ esanguramailarekin) hautaturiko aldagai soziodemografikoen eta kontsumoko aldagaien artean, zori hutsez egon litezkeen loturez harago, bestelako loturaren bat dagoen zehazteko. Adierazgarriak diren loturak hautemandakoan, dagozkien aukera-arrazoiak kalkulatu ditugu, era horretan talde batzuek beste batzuen gainean duten arrisku erlatiboa ezagutzeko (emakumeek gizonen aurrean, gazteek helduen aurrean, talde sozioekonomiko baxuko pertsonak gainerakoen aurrean, eta abar).

Arriskua estimatzean, talde sozioekonomikoen, ikasketa-mailaren eta osasun-egoeraren arteko ezberdintasunak aztertzean zehazki, sexua eta adina aldagaiak kontrolatzen saiatu gara, aztertutako aldagai independente eta menpekoen arteko loturan esku har dezaketen nahasketafaktoreak direlakoan (kasu honetan talde sozioekonomikoa edo ikasketa-maila eta drogen kontsumoko adierazleak); hartarako, Mantel Haenszelen prozedura erabili dugu.

2. EUSKADI ETA DROGAK 2012 AZTERLANAREN EMAITZA NAGUSIAK

2.1. Sarrera

Kapitulu honetan *Euskadi eta drogak 2012* inkestan lortutako emaitza nagusiak azalduko ditugu, hala substantzia psikoaktibo askotarikoen kontsumoari eta portaerazko mendetasun jakin batzuen eraginari dagokienez nola droga-kontsumoaren gizarte-pertzepzioari eta herritarrek horren gainean garatutako politikei buruz egindako balorazioari dagokienez. Kapituluak zazpi atal ditu; haietan alkohol, tabako, kanabis eta legez kanpoko beste substantzia batzuen kontsumoarekin lotutako gaiak bereiz aztertu ditugu, bai eta psikofarmako, dopin-substantzien kontsumoarekin eta Interneten gehiegizko erabilera eta joko patologikoarekin lotutako beste mendetasun batzuk ere. Kapituluak, orobat, zazpigarren atal bat ere badu herritarrek droga-kontsumoaren gainean dituzten jarrerak eta iritziak aztertzeke.

Kasu guztietan arreta berezia eskaini diogu bilakaera aztertzeari; horrenbestez, ahal den guztietan, *Euskadi eta drogak* seriearen hasieratik eskuratutako datuak alderatu ditugu. Horretaz gain, inkesta honen emaitzak gure inguruan eginiko antzeko beste batzuenekin alderatzeari ere eman diogu garrantzia. Hartarako, hauexek izan ditugu erreferentzia-iturri nagusiak funtsean: Espainiako Drogen Behatokiak emandako datuak, Espainian alkoholari eta drogei buruz etxe etxe egindako inkestan (EDADES) oinarrituak, Drogen eta Toxikomanien Europako Behatokiak (DTEB) emandakoak eta ELGaren *Osasunaren ikuspegia: Europa 2012 (Health at a Glance 2012: Europe 2012)*.

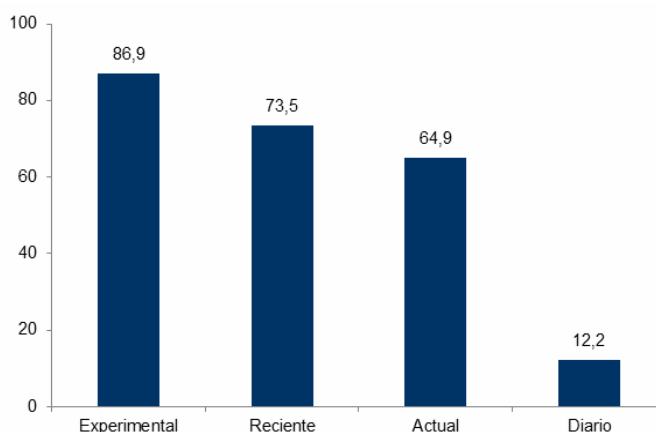
2.2. Alkohol-kontsumoa EAEn

2.2.1. Alkohol kontsumoaren adierazle orokorrak apur bat murriztu dira

a) Alkoholarekiko harremana

Txosten honetan aztertutako substantzia eta portaera guztien artean alkohola da EAEn hedatuena dagoen substantzia, eta ikuspegi horretatik, zalantzarik gabe, substantziarik «normalizatuena». Izan ere, biztanleen % 86,9k adierazi dute 2012an edari alkoholduen bat probatu dutela noizbait; % 73,5ek eta % 64,9k alkohola azken urtean eta azken hilabeteetan edan dutela, hurrenez hurren, eta % 12,2k azken hamabi hilabeteetan egunero kontsumitu dutela esan dute.

1. grafikoa. Alkoholaren kontsumo esperimental, azkenaldiko, egungo eta egunerokoaren tasak. 2012

Orotara, alkohola egunero edaten duten pertsonak berrehun mila baino gehiago dira, eta azken hilabetean alkohola noizbait edan dutela adierazi dutenak milioi bat lagunetik gora.

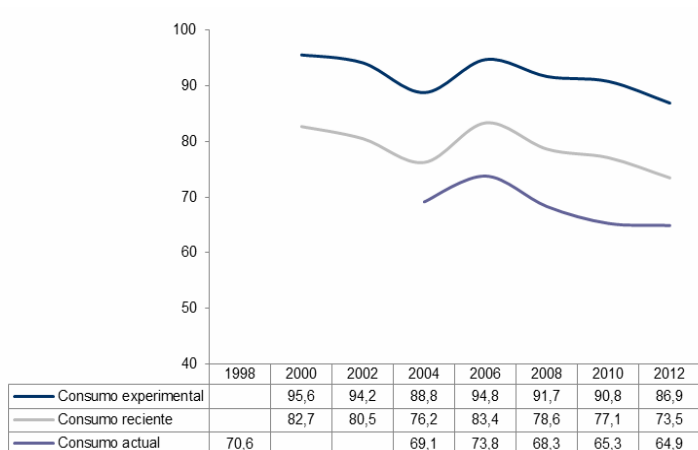
5. taula. Alkoholaren kontsumo esperimental, azkenaldiko, egungo eta egunerokoa. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a
Kontsumo esperimental	1.433.316	86,9
Azkenaldiko kontsumoa	1.211.413	73,5
Egungo kontsumoa	1.070.018	64,9
Eguneroko kontsumoa	201.099	12,2

Bilakaerari dagokionez, 2006tik ikusitako joera sendotu egin da 2012an; alkoholaren kontsumoaren adierazle orokorrak murriztea alegia.

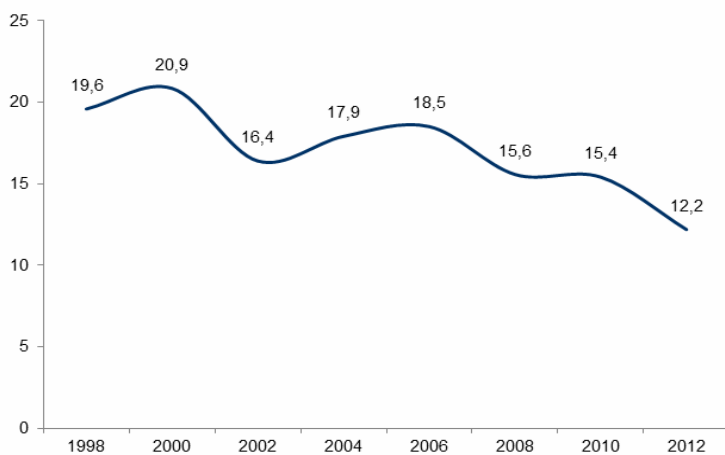
Hala, hurrengo grafikoan ikus dezakegu substantzia alkoholdunen kontsumo esperimentaleko mailak, azkenaldikoarenak eta egungoarenak, beherakada jarraitua izan dutela gutxienez 2006tik aurrera; guztira % 10 murriztu dira gutxi gorabehera. Hala ere, adierazi beharra dago, batetik, euskal herritarren bi heren inguruk alkohola behin gutxienez edan dutela azken hilabetean eta, bestetik, izandako murrizketak geldiak direla oso (legez kanpoko drogen kontsumoari dagokionez gertatu ez bezala, aurrerago ikusiko dugunez).

2. grafikoa. Alkoholaren kontsumo esperimental, azkenaldiko, egungo eta egunerokoaren tasen bilakaera. 1998-2012

Alkoholaren eguneroko kontsumoari dagokionez ere murrizteko nolabaiteko joeraz hitz egin daiteke, batez ere epe luzera, % 34ko murrizketa izan baita 2006tik 2012ra, biztanleen % 18tik % 12 baino gehixeago izatera igarota. Horrela bada, 2006an ia 312 mila lagunek adierazi bazuten alkohola egunero edaten zutela EAEn, 2012an kopuru hori, esan bezala, berrehun milara jaitsi da.

3. grafikoa. Alkoholaren eguneroko kontsumo-tasaren bilakaera. 1998-2012

b) Kontsumoaren maiztasuna

Alkohola probatu izanak ez du esan nahi egun ere kontsumitzen dela, eta are gutxiago maiz kontsumitzen dela. Alkoholaren probatu duten pertsona guztien artean % 13,1 abstentzioak dira; hots, ez dute gaur egun edari alkoholdunik hartzen. Ia % 50 inguruk egun oso berezietan edo jaiegun edo asteburu batzuetan baino ez dute edaten. Alkoholaren probatu dutenen % 20,9k – 300.000 pertsona inguru– jaiegun edo asteburu gehienetan edaten dute, eta % 16,8k –240.234 pertsona guztira– egun gehienetan edaten dute.

6. taula. Biztanleriaren banaketa alkohol-kontsumoaren maiztasunaren arabera. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a	%-a, alkohola probatu dutenak aintzat hartuta
Abstemioa naiz, ez dut ezer ere edaten	187.442	11,4	13,1
Egun oso berezietan soilik	355.581	21,6	24,9
Jaiegun edo asteburu batzuetan bakarrik	346.203	21,0	24,2
Jaiegun eta asteburu gehienetan	299.195	18,1	20,9
Egun gehienetan	240.234	14,6	16,8
Ez du alkoholik probatu	215.626	13,1	-
ED/EE	4.660	0,3	-
Guztira	1.648.942	100,0	100,0

Bilakaerari dagokionez, lehen aipatu dugun alkohol-kontsumoaren adierazle orokorren murrizketa hori ere ikusten da kontsumoen maiztasunaren ikuspegitik. Hala, edaten ez dutenen ehunekoa nabarmen handitu da 2006tik (gaur egun abstemioak direlako edo alkoholik probatu ez dutelako); modu erregularrean edaten dutenen ehunekoa, berriz, murriztu egin da (egun eta/edo asteburu gehienetan), eta egonkor mantendu da oso aldi behin edaten dutenen ehunekoa.

7. taula. Biztanleriaren banaketa alkohol-kontsumoaren maiztasunaren arabera. 2000-2012

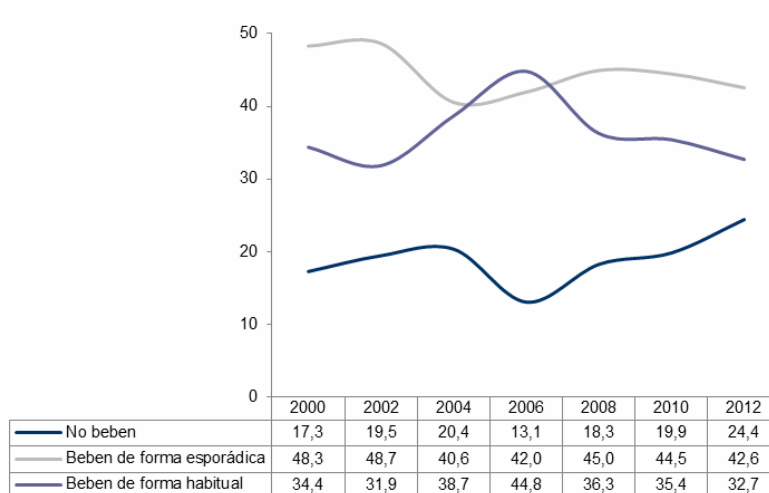
	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Abstemioa naiz, ez dut ezer ere edaten	12,9	13,6	9,2	7,9	10,0	10,7	11,4
Egun oso berezietan soilik	30,5	28,7	21,4	20,3	25,2	22,3	21,6
Jaiegun edo asteburu batzuetan bakarrik	17,9	19,9	19,2	21,7	19,8	22,2	21,0
Jaiegun eta asteburu gehienetan	13,5	15,5	18,0	21,0	17,7	16,8	18,1
Egun gehienetan	20,9	16,4	20,7	23,9	18,6	18,6	14,6
Ez du alkoholik probatu	4,4	5,8	11,2	5,2	8,3	9,2	13,1
ED/EE	0,0	0,0	0,4	0,1	0,5	0,3	0,3
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ondorioz, nabarmendu beharra dago ia egun eta/edo asteburu guztietan edaten dutenak, hau da, alkohola maiz kontsumitzen duten pertsonak % 45 izatetik (2006) % 32,7 izatera (2012) igaro direla; nabarmen murriztu da, hortaz, alkohola edan ohi duten pertsonen ehunekoa.

Grafiko honetan argi eta garbi agertzen dira kontsumo mota guztiak, eta agerian uzten du zer-nolako bilakaera duten aldi behingo kontsumoek eta abstinentziak ohiko kontsumoen aldean. Horrela bada, 2006an ohiko moduan edaten zuen biztanleriaren ehunekoa edaten ez zutenena halako 3,2 bi zen, baina ohiko edaleen ehunekoa edaten ez dutenena halako 1,3 baino ez da 2012an; agerian gelditzen da, beraz, azken sei urteotan izandako aldaketa zer-nolakoa

izan den eta hiru multzo horiek zer neurritan parekatu diren pisu sozialari dagokionez. Nolanahi ere, biztanleriaren heren batek ia astegun eta/edo asteburu guztietan edaten duela nabarmendu beharra dago, eta azterketa 2000. urtearekiko egiten badugu, ehuneko hori handixeagoa ere bada.

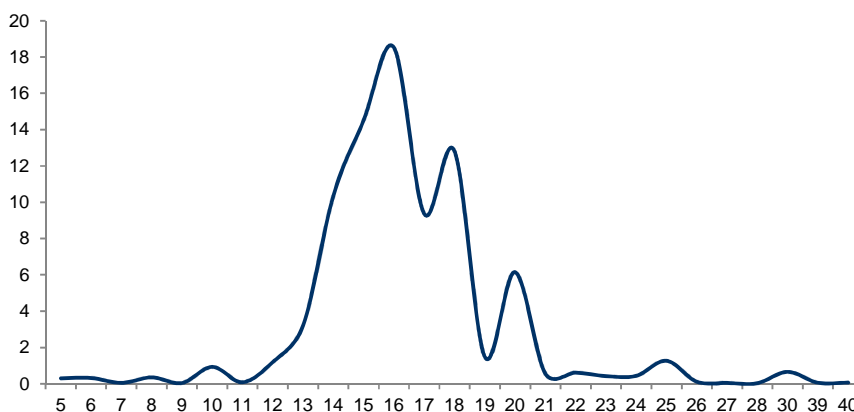
4. grafikoa. 15-74 urte arteko biztanleriaren banaketaren bilakaera alkohol-kontsumoaren maiztasunaren arabera. 2000-2012

c) *Alkohola kontsumitzen hasteko adina*

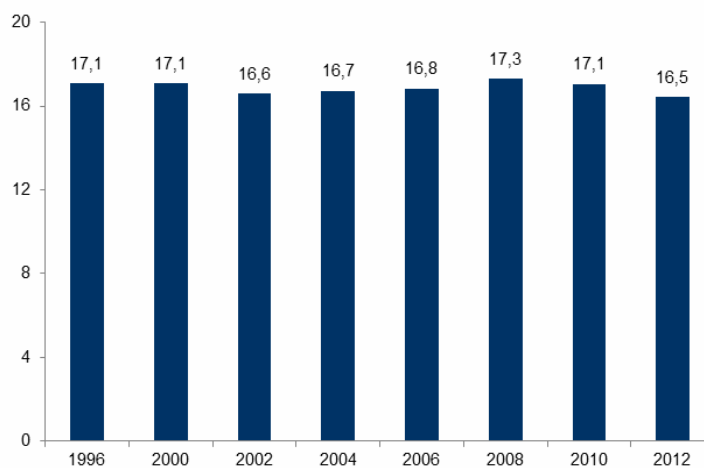
EAEko herritarrek 17 urterekin hasten dira, batez beste, alkohola kontsumitzen. Biztanleriaren % 65ek 14 eta 18 urte bitartean ekin zioten kontsumitzeari. Hurrengo grafikoa ikus daitekeenez, oso gutxi dira kontsumitzen 13 urte baino lehenago hasi direnak (% 6,5 bakarrik); horrenbestez, 14 urtetik aurrera gertatzen dira alkoholaren lehen kontsumoak gure gizartean.

5. grafikoa. Alkohola probatu duen biztanleriaren ehunekoa kontsumoa hasteko adinaren arabera. 2012

Euskadi eta drogak azterlanaren aurreko edizioetan adierazitako moduan, substantzia hauek eta, zehazki, alkohola kontsumitzen hasteko adinak ez du ia aldaketarik izan urteetan zehar; norma-lean 16 eta 17 urte artekoa izaten da. Joera horri eutsi zaio 2012an –16,5 urtekoa da hasteko batez besteko adina–, baina batez besteko adin horren nolabaiteko murrizketa bat ere izan da, adibidez 2008ko 17,3koarekin alderatuz gero. Grafikoan beheranzko nolabaiteko joera ikus daiteke adierazle honi dagokionez, 2002an eta 2008an igo ondoren (aldeak oso txikiak direla hartu behar dugu kontuan, halere, baita batez besteko adina ez dela inoiz 16 urtetik beherakoa izan ere).

6. grafikoa. Alkohola kontsumitzen hasteko batez besteko adinaren bilakaera. 1996-2012

16 urte bete aurretik kontsumitzen hasi zirenen proportzioaren ikuspegitik aztertuz gero, halaber, egoera gutxi aldatu dela ere ikusi dugu; hala, biztanle kontsumitzaileen heren bat inguru hasi da 16 urte baino lehenago kontsumitzen. Ildo horretatik, nolabaiteko garrantzi erlatiboa galdu dute alkohola kontsumitzen adindun izanda hasi direnek, lehen harremana 16 eta 17 urte bitartean izan dutenen aldean.

8. taula. Alkohola kontsumitzen hasteko adinaren bilakaera. Hasteko adin-taldearen eta batez bestekoaren arabera. 2000-2012

		2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Hasteko adin-taldeak	15 urte edo gutxiago	34,7	41,6	38,6	36,2	31,3	33,3	34,9
	16 eta 17 urte artean	23,4	23,6	27,5	28,7	26,6	29,4	32,1
	18 urte edo gehiago	36,5	30,1	31,7	34,0	40,6	35,2	29,8
	ED/EE	5,4	4,7	2,2	1,0	1,5	2,1	3,3
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Batez beste-koa	Hasteko adina	17,1	16,6	16,7	16,9	17,3	17,1	16,4

2.2.2. Kontsumituriko edari motak, kontsumoaren intentsitatea eta gehiegizko kontsumoa

Zer edari alkoholdun kontsumitzen da gehien Euskadin? Bildutako datuen arabera, garagardoa da lanegunetan zein asteburuetan gehien hartutako edaria: azken hilabeteetan, biztanleriaren % 20k gutxienez behin edan du garagardoa astegunetan, eta % 42k egin dute asteburuan. Jarraian ardoa (% 19 astegunetan eta % 30 asteburuan) eta, asteburuan, konbinatuak (biztanleriaren ia % 15ek adierazi dute bat edo bat edan dutela azken 30 egunetako asteburuetan), eta kalimotxoa (% 10).

9. taula. Azken 30 egunetan alkohola edan duen biztanleriaren ehunekoa hartutako edari alkoholdunaren arabera. 2012

	Lanegunetan	Asteburuan
Ardoa	19,3	30,3
Garagardoa	20,1	42,2
Bermuta	1,2	5,1
Fruta-likoreak	1,9	6,7
Graduazio handiko likoreak	1,7	4,9
Konbinatuak	1,9	14,7
Kalimotxoa	2,3	10,0

Oinarrizko adierazleak alkohol-kontsumoari, haren maiztasunari, hasteko adinari eta hartutako edari motei dagokienez aztertu ondoren, alkohol-kontsumoaren intentsitatea eta denboran izan duen bilakaera baloratu behar ditugu.

Euskadi eta drogak txostenek, 1992tik aurrera, sistema bera erabili dute, oro har, biztanleak azken hilabeteetan hartutako alkohol kopuruaren arabera sailkatzeko. Erabilitako prozedura hau da: lanegunetan egindako kontsumoak (astelehenetik ostegunera bitarte) eta asteburuan egindakoak bereiztea (ostiraletik igandera), erreferentzia gisa inkesta egin aurreko 30 egunetan eginitako alkohol-kontsumoa hartuta, eta kontsumitutako kopurutzat inkesta egin duen pertsonak batez besteko edo ereduzko egun batekin lotzen duena hartuta. Edari alkoholdun guztiek alkohol kantitate bera ez dutenez, kalkulurako oinarri gisa edari guztiek 10°-ko ardoarekin duten baliokidetasuna hartzen da. Guztizko kontsumoak kalkulatu ondoren, honako kategoria hauen arabera sailkatzen da biztanleria:

- Abstemia: azken 30 egunetan alkoholik kontsumitu ez duen pertsona.

- Ia abstemia: batez besteko egun batean 10º-ko ardoaren 300 cc-tik beherako kantitate baliokidea (24 g alkohol baino gutxiago) edaten duena.
- Gutxi edaten duena: batez besteko egun batean 10º-ko ardoaren 301-800 cc-ko kantitate baliokidea (24 eta 64 g alkohol) edaten duen pertsona⁴.
- Gehiegi edaten duena: batez besteko egun batean 10º-ko ardoaren 801-1.500 cc edo horren baliokidea beste alkoholdun edari batean edaten duena (65-120 g alkohol).
- Arriskuaren barruko edalea: batez besteko egun batean 10º-ko ardoaren 1.500 cc-tik gorako kantitate baliokidea (120 g alkohol baino gehiago) edaten duen pertsona.

Egindako azterketaren oinarrizko datuek nabarmentzen dute euskal biztanleriaren % 2,5ek gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa egiten duela lanegunetan, eta ia % 70ek ez dutela alkoholik edaten astegunetan. 40.000 lagun inguruk egiten dute, inkestako datuen arabera, gehiegizko eta arriskuaren barruko kontsumorik lanegunetan.

10. taula. Biztanleriaren banaketa lanegunetan kontsumitutako alkohol kantitatearen arabera. 2012

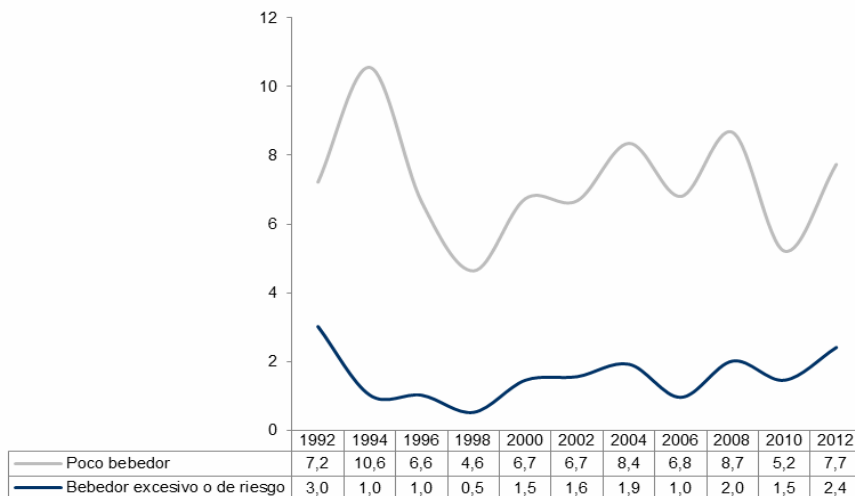
	Abs.	Biztanleriaren %-a
Abstemia	1.138.834	69,1
Ia abstemia	342.849	20,8
Gutxi edaten du	127.588	7,7
Gehiegi edaten du	32.160	2,0
Arriskuaren barruko edalea	7.512	0,5
Guztira	1.648.942	100,0

Bilakaerari dagokionez, kontsumoaren maiztasunari buruz aurretik adierazitakoaren kontra, nolabaiteko hazkundera izan da gehiegizko eta arriskuaren barruko kontsumoa duen biztanle-

⁴ Kategoria honen izenak nahasmendua sor dezake. Izan ere, nekez jo daiteke gutxi edaten duen pertsonatzat ereduzko egun batean botila bat ardo edo sei bat kaña edaten dituen. Gainera, kategoria horren barruan sartutako pertsona dezente (40 g alkohol gainditzen dituztenak gizonetan eta, emakumeetan, 25 g gainditzen dituztenak) arrisku handiko kontsumitzaileak lirateke 2007an argitaraturiko *Alkohola* txostenean proposatutako sailkapenaren arabera (txostena Drogei buruzko Plan Nazionalerako Espainiako Gobernuaren Ordezkaritzaren Batzorde Klinikoak egina da, *Batzorde Klinikoaren Txostenak* seriearen barruan).

riaren ehunekoan. Hortaz, lanegunetako arriskuaren barruko kontsumoari dagokionez, 2012ko ehunekoa oso handia dela jo dezakegu, edale horien ehunekoa 1992an baino ez baita izan % 2tik gorakoa. Gutxiegi edaten dutela jotako pertsonen ehunekoa % 8 inguruan mantendu da, baina gorakada handia izan da 2010 eta 2012 bitartean. Astegunetan edaten ez duen edo ia edaten ez duen (ez da grafikoan ageri) biztanleriaren ehunekoa, edozelan ere, aski egonkor mantendu da biztanleriaren % 90 inguruan.

7. grafikoa. Gutxi edaten duen eta lanegunetan gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa egiten duen biztanleriaren ehunekoaren bilakaera. 1992-2012

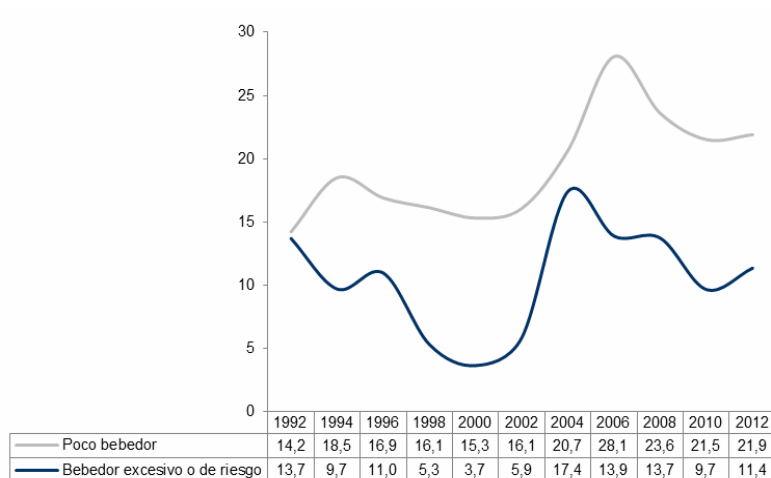
Asteburuko gehiegizko edo arriskuaren barruko edaleei dagokienez, gehiegizko edaleak 134.000tik gorakoak dira, eta 53.000tik gorakoak arriskuaren barrukoak; biztanleen % 11,3 daude egoera horien barruan.

11. taula. Biztanleriaren banaketa asteburuetan kontsumitutako alkohol kantitatearen arabera. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a
Abstemioa	591.060	35,8
Ia abstemioa	509.099	30,9
Gutxi edaten du	361.316	21,9
Gehiegi edaten du	134.062	8,1
Arriskuaren barruko edalea	53.405	3,2
Guztira	1.648.942	100,0

Asteburuko gehiegizko eta arriskuaren barruko edaleen ehunekoari dagokionez, 2004tik izandako murrizketen ostean, 2012an gorakada txiki bat izan da 2010ekoaren aldean; halere, gehiegizko eta arriskuaren barruko kontsumo-tasak ertainak direla esan dezakegu oraindik (hau da, urrutik 1990eko hamarkadaren amaieran eta 2000ko hamarkadaren hasieran izandako minimo-etatik zein 1990eko hamarkadaren hasieran eta mende honen lehen hamarkadaren erdialdean izandako maximo-etatik).

8. grafikoa. Gutxi edaten duen eta asteburuetan gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa egiten duen biztanleriaren ehunekoaren bilakaera. 1992-2012

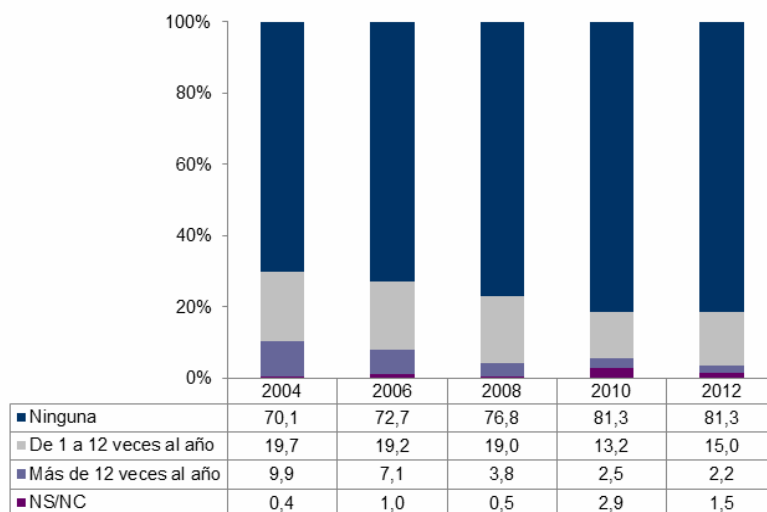
Azken urtean alkohola edan duten pertsonen % 75 ez dira inoiz mozkortu. Alkohola kontsumitu duten pertsonen % 3 –biztanleriaren % 2,2 eta 36.000 pertsona, alegia– hamabi aldiz baino gehiago mozkortu dira azken urtean.

12. taula. Biztanleriaren banaketa azken urteko mozkorraldi kopuruaren arabera. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a	Alkohola kontsumituriko pertsonen %-a
1-5 aldiz urtean	196.256	11,9	16,5
6-12 aldiz urtean	50.688	3,1	4,2
12tan baino gehiagotan urtean	36.149	2,2	3,0
Alkohola kontsumitu du baina mozkortu gabe	903.229	54,8	76,1
Ez du alkoholik kontsumitu	221.902	13,5	-
Ez du inoiz alkoholik probatu	215.626	13,1	-
ED/EE	25.091	1,5	-
Guztira	1.648.942	100,0	100,0

Bilakaerari dagokionez, inoiz mozkortu ez direla dioten biztanleen ehunekoa egonkortu dela dirudi; izan ere, inkestan galdera hau egiten hasi zenetik nabarmen egin du gora. Edozelan ere, garrantzitsua da aipatzea urtean behin gutxienez mozkortu direla diotenen kopurua nabarmen murriztu dela –2004 eta 2012 bitartean % 29,6tik % 17,2ra igaro dira–, baita hilean behin gutxienez egin dutela diotenak ere (% 9tik % 2ra).

9. grafikoa. Biztanleriaren banaketaren bilakaera azken urteko mozkorraldi kopuruaren arabera. 2004-2012

Euskadi eta drogak txostenaren 2012ko edizio honetan erabilitako galdesortaren bidez alkohola kontsumitzen dutenek kontsumo intentsiboak egiten dituzten ere azter dezakegu (hots, gutxienez bost edari alkoholdun bi ordu baino gutxiagoan). Bildutako datuen arabera, biztanleriaren % 4,6k egin dute era horretako kontsumorik azken hilean –azken hilean alkohola kontsumitu dutenen % 7,3 eta 75.000 pertsona baino gehixeago–. Orotara, edaleen ia heren batek egin du era horretako kontsumorik behin gutxienez azkeneko 30 egunetan –300.000 pertsona inguru–.

13. taula. Biztanleriaren banaketa azken 30 egunetan izandako kontsumo intentsiboen maiztasunaren arabera. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a	Alkohola kontsumitu dutenen %-a
1-2 aldiz hilean	165.319	10,0	15,7
3-4 aldiz hilean	87.164	5,3	8,3
Gutxienez 5 aldiz hilean	76.629	4,6	7,3
Ez du kontsumo intentsiborik egin	723.645	43,9	68,7
Ez du edan azken 30 egunetan	360.121	21,9	-
ED/EE	20.437	1,2	-
Ez du alkoholik probatu	215.626	13,1	-
Guztira	1.648.942	100,0	-

2.2.3. Kontsumoaren balorazioa, alkoholari egotzitako onurak, mendetasun-arriskuuko egoerak eta kontsumoa uzteko edo murrizteko prozesuak

a) Kontsumoen balorazioa

Azken 30 egunetan alkohola kontsumitu duten biztanleen % 78k uste dute gutxi edaten dutela, % 10ek dezente edaten dutela eta % 0,9k, azkenik, asko edaten dutela diote –10.000 pertsona inguru–. Balorazio pertsonala, baina, ez dator bat pertsona haiek adierazitako kontsumoen ondoriozko sailkapenarekin: lanegunetako gehiegizko edo arriskuaren barruko edaletzat hartutako % 47k eta asteburuetan egoera horretan daudenen % 63k gutxi edaten dutela esaten dute. Pertsona horien % 6,8k eta % 3,8k baino ez dute uste asko edaten dutela, hurrenez hurren. Desadostasuna hori gerta daiteke kontsumo-tipologia desegokia erabiltzeagatik edo nor bere kontsumoari behar baino balorazio txikiagoa emateagatik. Bigarren aukera delakoan gaude, azken urtean 12 aldiz baino gehiagotan mozkortu direla diotenen % 49k gutxi edaten dutela baitiote, eta haietako % 9,8k baino ez baitute onartzen asko edaten dutela.

14. taula. Alkohola kontsumitu duen biztanleriaren banaketa norberaren kontsumoaren balorazioaren arabera. 2012

	Kontsumitzaileak guztira	Gehiegizko eta arriskuaren barruko kontsumitzaileak		12 mozkorraldi baino gehiago urtean
		Lanegunetan:	Asteburuan	
Batere ez	9,4	0,0	2,7	0,0
Gutxi	78,4	47,0	63,6	49,8
Dezente	10,5	46,2	28,6	39,1
Asko	0,9	6,8	3,8	9,8
ED/EE	0,8	0,0	1,4	1,2
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0

b) Alkoholari egotzitako onurak eta kalteak

Azken hilabeteetan alkohola edan duten pertsona guztien artean, % 9,3k uste dute alkoholak kalteak baino ez dizkiela eragiten, eta % 19,6k kalte gehiago eragiten dizkiela onura baino. Kontsumitzaileen % 39,6k kalte adina onura eragiten dituela uste dute. Edaleen % 15,5en iriziz kontsumoak kalte gehiago sortzen ditu onura baino, eta % 6,4k onurak baino ez dizkiote egotzen alkoholaren kontsumoari –69.000 lagun–.

15. taula. Azken hilabeteen alkohola kontsumitu duen biztanleriak alkoholaren kontsumoari egotzitako kalteak eta onurak. 2012

	Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a	Alkohola kontsumitu dutenak aintzat hartuta
Kalteak bakarrik	99.247	6,0	9,3
Kalte gehiago onura baino	209.348	12,7	19,6
Kalte adina onura	423.803	25,7	39,6
Onura gehiago kalte baino	166.271	10,1	15,5
Onurak bakarrik	68.884	4,2	6,4
ED/EE	102.465	6,2	9,6
Guztira	1.070.018	64,9	100,0

Alkoholaren kontsumoak kalteak bakarrik edo onurak baino kalte gehiago eragiten dituela uste duten edaleen ehunekoa % 33tik % 28ra murriztu da 2010etik, baita kalte baino onura gehiago edo onurak bakarrik sortzen dituela uste dutenena ere (% 27tik % 22ra). Alkoholaren kontsumoak kalte adina onura eragiten dituela uste duten edaleen (zehazki azken hilabetean edan duten pertsonen) ehunekoa, aitzitik, gora egin du (% 32tik % 39ra).

c) Mendetasun-arriskua

CAGE testeko galderak jaso dira lehen aldiz *Euskadi eta drogak* txostenaren 2012ko galdesortan. Test hori *screening* metodo oso labur eta erraz bat da alkoholarekiko mendetasuna duten gizabanakoak bereizteko; metodo eraginkorra da oso, alkoholaren gehiegizko kontsumoak hautemateko. Test horren arabera, alkoholismoaren susmopekotzat hartzen dira testaren hurrengo galdera hauetako bitan edo gehiagotan bai erantzun dutenak:

- Inoiz pentsatu duzu gutxiago edan beharko zenukeela?
- Molestatu zaitu zure edateko modua dela-eta jendeak kritikak egin izanak?
- Gaizki edo errudun sentitu zara zure edateko modua dela-eta?
- Inoiz edan duzu goizean goiz, nerbioak lasaitzeko edo biharamunekoa kentzeko?

Zenbat eta puntuazio handiagoa lortu, orduan eta mendetasun handiagoa dagoela jotzen da oro har; hori aintzat hartuta, baremo hau aplikatzen da:

- Baiezko erantzunik ez edo bakar bat: edale soziala.
- Baiezko bi erantzun: arriskuaren barruko kontsumoa.
- Baiezko hiru erantzun: kontsumo kaltegarria.
- Baiezko lau erantzun: alkoholarekiko mendetasuna.

CAGE testa aplikatu ondoren, euskal biztanleen % 3,5, gutxienez, arriskuaren barruko kontsumitzaileak dira (57.000 bat), eta % 72,1 edale sozialak.

16. taula. Biztanleriaren banaketa CAGE testaren emaitzen arabera. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a	Alkohola kontsumitu dutenak aintzat hartuta
Ez du alkoholik probatu edo abstemia da	403.069	24,4	--
Edale soziala	1.188.160	72,1	95,4
Arriskuaren barruko kontsumoa	27.125	1,6	2,2
Kontsumo kaltegarria	23.560	1,4	1,9
Alkoholarekiko mendetasuna	7.029	0,4	0,6
Guztira	1.648.942	100,0	100,0

Screening hori aintzat hartuta, biztanleriaren % 1,8k kontsumo kaltegarria edo alkoholarekiko mendetasuna du. Eusko Jaurlaritzak egindako EAEko Osasun Inkestak alkoholismoaren susmopeko pertsonak (arriskuaren barruko kontsumoa eta kontsumo kaltegarria eta alkoholarekiko mendetasuna) biztanleriaren % 4,2 zirela adierazi zuen 2007an –76.000 pertsona baino gehixeago–; hortaz, egoera horiek nolabait murriztu direla esan dezakegu.

Talde horietako edaleek –edale sozialek, arriskuaren barrukoek eta kontsumo kaltegarria edo mendetasuna dutenek–, logikoa denez, oso bestelako kontsumo-ereduak dituzte. Hala, kontsumitzaile sozialen % 2,4k baino ez dute gehiegizko kontsumorik asteburuan, baina kontsumo kaltegarriak dituzten pertsonen artean ehuneko hori % 23koa da. Halaber, nabarmendu beharra dago CAGE testean kontsumo handia izan duten edaleen ia erdiak kontsumo oso moderatua izaten dutela asteburuan (abstemioak edo ia abstemia). Lanegunetako kontsumoari dagokionez, handiagoa da mendetasun-arriskuarekin duen lotura, egun horietan gehiegi edo arriskuaren barruan edaten dutenen % 50ek positibo eman baitute CAGE testean.

17. taula. Alkohol-kontsumoaren hainbat ereduren eragina CAGE testaren bidez sailkatutako kontsumitzaileen artean. 2012 (Ehuneko bertikalak)

		Soziala	Arriskua	Kaltegarria edo mendetasuna	Abstemioa	Guztira
Egungo alkohol-kontsumoaren maiztasuna	Inoiz ez	0,0	0,0	0,0	100,0	24,4
	Noizbehinka	59,1	0,0	0,0	0,0	42,6
	Jaiegun eta asteburu gehienetan	22,4	60,5	52,9	0,0	18,1
	Egun gehienetan	18,1	39,5	47,1	0,0	14,6

	ED/EE	0,4	0,0	0,0	0,0	0,3
Hasteko adina	Ez du inoiz probatu	0,0	0,0	0,0	53,5	13,1
	16 urte baino lehen	58,4	71,9	79,8	21,4	49,9
	17 eta 18 urte bitartean	25,1	12,1	14,7	14,8	22,2
	18 urte eta gero	13,3	6,0	2,2	9,3	12,0
Kontsumoa lanegunetan	Abstemioa edo ia abstemioa	57,8	16,4	21,0	100,0	66,7
	Gutxi edaten du	28,7	40,6	28,6	0,0	21,9
	Gehiegizko eta arriskuaren barruko edalea	13,5	43,0	50,4	0,0	11,4
Kontsumoa asteburuetan	Abstemioa edo ia abstemioa	88,1	62,8	49,3	100,0	89,9
	Gutxi edaten du	9,5	21,6	27,5	0,0	7,7
	Gehiegizko eta arriskuaren barruko edalea	2,4	15,6	23,3	0,0	2,4
Mozkorraldien maiztasuna azken urtean	Bat ere ez	77,1	43,2	30,5	100,0	81,3
	1-12 aldiz urtean	18,8	30,8	51,1	0,0	15,0
	12tan baino gehiagotan urtean	2,3	18,1	13,2	0,0	2,2
Guztira		72,1	1,6	1,4	0,4	24,4

Egoera are argiago ikusten da banaketa kontsumitzaile moten arrisku-mailaren arabera aztertzen badugu. Esate baterako, kontsumitzaile guztien % 95en aurrean, asteburuan gehiegi edaten duten pertsonen % 85 edo lanegunetan gehiegi edaten dutenen % 71 baino ez dira edale sozialak. Hala, erabili izan dugun sailkapenaren arabera, lanegunetako gehiegizko kontsumitzaileak edo arriskuaren barrukoak diren hamar pertsonetatik zazpik alkoholismo-arriskurik ez badute ere, haien arrisku-maila (% 29) alkohola kontsumitzen duen biztanleriaren halako sei dela nabarmendu beharra dago. Gauza bera esan dezakegu hilean behin mozkortzen diren pertsonen buruz: % 75 edale sozialak dira, CAGE testaren arabera, baina haien arrisku-tasa (ia % 25) alkohola kontsumitzen duten pertsona guztiena baino askoz handiagoa da.

18. taula. Alkohol-kontsumoaren hainbat ereduren banaketa CAGE testean oinarriturik egindako alkohol-kontsumoaren tipologiaren arabera. 2012
(Ehuneko horizontalak)

		Edale soziala	Arriskuaren barruko kontsumoa	Kontsumo kaltegarria edo alkoholarekiko mendetasuna
Kontsumoaren maiztasuna	Noizbehinkako kontsumoa	100,0	0,0	0,0
	Alkoholaren eguneroko kontsumoa	89,6	4,5	6,0
	Kontsumoa jaiegun eta asteburu gehienetan	89,1	5,5	5,4
Hasteko adina	16 urte baino lehenago	94,2	2,3	3,5
	18 urte eta gero	98,6	1,0	0,4
Kontsumoaren intentsitatea	Gutxi edaten du lanegunetan	88,8	4,6	6,6
	Gutxi edaten du asteburuetan	94,5	3,0	2,4
	Gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	71,4	10,7	17,9
	Gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	85,6	6,2	8,2
Mozkorraldiak	Bat ere ez	97,8	1,2	1,0
	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	75,3	13,6	11,2
Guztira		95,4	2,2	2,5

d) *Kontsumoaren jarraitutasun-indizeak*

Euskadi eta drogak txostenak, *screening* honekin batera, kontsumoaren jarraitutasun-adierazleei buruzko datuak ere eskaintzen ditu, baita alkohol-erabileraren patroietan izandako aldaketei eta horiek eragin dituzten arazoiei buruzkoak ere. Jarraitutasun-adierazleei dagokienez, inkestaren datuek diote 2012an alkohola bizitzan behin gutxienez probatu duten pertsona guztien % 84k azken urtean ere edan dutela, eta noizbait kontsumitu dutenen % 74k azken hilean ere egin dutela. Taulan ikus daitekeenez, indize horiek apur bat behera egin dute azken urteotan, eta agerian uzten dute alkohol-kontsumoaren jarraitutasuna nabarmen handiagoa dela beste substantzia batzuen bano.

19. taula. Azkenaldiko Kontsumo Indizearen (AKI) eta Egungo Kontsumo Indizearen (EKI) bilakaera alkohol-kontsumitzaileen artean. 2000-2012

	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
AKI	86,5	85,5	85,8	88,0	85,7	84,9	84,5
EKI	-	-	77,9	77,9	74,5	71,9	74,7

e) *Aldaketak alkoholaren kontsumo-ereduetan*

Biztanleriaren % 11,2k edateari utzi diotela eta % 34k lehen baino gutxiago edaten dutela esan dute 2012an. Guztira, noizbait alkohola edan duten pertsonen erdiak baino gehiagok kontsumoa utzi edo murriztu dute beren bizitzaren beste garai batzuekin alderatuta.

20. taula. Alkohola noizbait probatu duen biztanleriaren banaketa kontsumo-ereduen aldaketaren arabera. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a	Kontsumitzaileen %-a
Bai, edateari utzi diot	184.871	11,2	12,9
Bai, lehen baino gutxiago edaten dut	562.937	34,1	39,3
Ez, berdin edaten dut	631.311	38,3	44,0
Ez, lehen baino gehiago edaten dut	48.533	2,9	3,4
ED/EE	5.664	,3	0,4
Ez du alkoholik probatu	215.626	13,1	-
Guztira	1.648.942	100,0	100,0

Bilakaerari dagokionez, edateari guztiz utzi diotela esan duten orain arteko biztanleen ehunekorik handiena lortu da 2012an, baina lehen baino gehiago edaten dutela diotenen ehunekoak ere handitu egin da.

21. taula. Biztanleriaren banaketaren bilakaera kontsumo-ereduen aldaketaren arabera. 2004-2012

	2004	2006	2008	2010	2012
Bai, edateari utzi diot	6,0	6,0	10,3	8,5	11,2
Bai, lehen baino gutxiago edaten dut	31,7	41,8	33,9	36,5	34,1
Ez, berdin edaten dut	48,4	44,9	44,4	43,7	38,3
Ez, lehen baino gehiago edaten dut	2,6	2,1	3,1	2,2	2,9
ED/EE	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Ez du alkoholik probatu	11,2	5,2	8,3	9,2	13,1
Guztira	100,0	100,0	100	100,0	100,0

Nolanahi ere, emaitzak bi kategoria handitan taldekatuz gero –edateari utzi diotenak, gutxiago edaten dutenak edo inoiz edan ez dutenak eta berdin edo gehiago edaten dutenak–, ikusiko dugu 2004tik 2012ra bitartean aldaketa handi samarra izan dela: 2004an antzeko banaketa zuten bi talde horiek (% 48 eta % 51), gaur egun, berriz, edaten ez dutenak, edateari utzi diotenak edo gutxiago egiten dutenak gehiengo dira (% 58) berdin edo gehiago edaten dutenen aldean (% 41).

Zerk ekarri du kontsumo txikiago hori? Medikuaren aholkuek, antza denez, gero eta garrantzi handiagoa dute, eta 2012an, horixe da, hain zuzen, gehien aipatutako arrazoiak; haren ostean, seme-alabak izateak ekarritako ohitura-aldaketa dago. Familiaren arazoek edo presioek ere hartu dute garrantzia, eta osasun-arazoak, aldiz, gutxiagotan aipatu dituzte.

22. taula. Alkohol-kontsumoa uzteko edo murrizteko aipatutako arrazoi nagusien bilakaera (arrazoi bakoitzaren oso edo nahiko garrantzitsutzat jotzen duten pertsonen %-a). 2004-2012

	2004	2006	2008	2010	2012
Medikuaren aholkuak	10,3	12,7	14,4	15,0	19,5
Presioak edo arazoak familian	2,9	4,8	3,2	6,0	8,5
Presioak edo arazoak adiskideekin	1,5	0,6	0,9	1,6	1,3
Bikote-harremana, ezkontza edo bikote-bizikidetzak	12,6	22,4	10,9	12,7	13,4
Haurdunaldia	8,7	10,3	7,7	8,7	10,3
Seme-alabak izatea	12,1	21,8	15,8	14,6	18,4
Lanean hastea edo lan-aldaketa	5,4	5,7	5,1	6,4	4,6
Osasun-arazoak	11,5	14,4	17,8	13,2	10,6
Bizilekuz aldatzea	1,2	0,5	0,9	1,0	1,5
Laneko arazoak	1,1	0,6	0,5	0,6	1,3
Lagunak aldatzea	4,5	2,3	3,3	2,2	1,8
Oharra: Ehunekoak ez dira % 100era iristen pertsona bakoitzak garrantzi-maila ezberdinak ematen dizkietako adierazitako arrazoi horiei.					

2.2.4. Gazteen alkohol-kontsumo obiturak

Azkenik, aurreko edizioetan bezalaxe, EAEko Mendetasunei buruzko Inkestak hainbat galdera ditu gazteek «litroak» egiteko ohiturari buruz zein alkoholaren eta beste droga batzuen kontsumoak ekarritako arazoek haien artean duten prebalentziari buruz. Alkoholaren kaleko kontsumoari dagokionez, 15 eta 34 urte bitarteko biztanleen % 17,4k adierazi dute 2012an hilabetean behin gutxienez lagunekin kalean edaten dutela alkohola, eta % 5,1ek –ia 25.000 gazte–astero edo ia astero egiten dutela. % 47k ez dute inoiz horrelakorik egiten, eta % 21ek, berriz, urtean behin edo bitan egiten dute, asko jota.

23. taula. 15-34 urte arteko biztanleriaren banaketa kaleko alkohol-kontsumoaren maiztasunaren arabera. 2012

	Abs.	Biztanleriaren % a
Inoiz ez	217.223	47,2
Urtean behin edo birritan	97.137	21,1
Hilean behin edo birritan	56.658	12,3
Astero edo ia astero	23.546	5,1
ED/EE	6.634	1,4
Ez du alkoholik probatu	58.755	12,8
Guztira	459.954	100,0

Bilakaerari dagokionez, «litroak» egiteko ohitura hori pixka bat handitu da 2012an 15-34 urte bitarteko gazteen artean. Hala, hilean behin gutxienez horretan aritzen direla dioten gazteen ehunekoak % 14,1etik % 17,4ra igaro da 2010etik, eta astero edo ia astero aritzen direnen ehunekoak, berriz, % 3,7tik % 5,1era egin du gora. «Litroak» inoiz egin ez dituztenen ehunekoak etenik gabe murriztu da, 2006ko % 57tik 2012ko % 47ra.

24. taula. 15-34 urte arteko biztanleriaren banaketaren bilakaera kaleko alkohol-kontsumoaren maiztasunaren arabera. 2006-2012

	2006	2008	2010	2012
Inoiz ez	57,6	52,7	50,3	47,2
Urtean behin edo birritan	21,0	21,0	19,3	21,1
Hilean behin edo birritan	11,4	8,1	10,4	12,3
Astero edo ia astero	5,0	5,1	3,7	5,1
Ez du alkoholik probatu	3,8	7,6	13,0	12,8
ED/EE	1,2	5,5	3,3	1,4
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0

Zer arazo sortzen die gazteei alkohola edateak? 15 eta 34 urte arteko biztanlerian, hamar gaztetatik bik diote erorikoak edo kolpeak jasan dituztela alkohola edo beste droga batzuk kontsumitzearen ondorioz. Kopuru berak dio adiskideekin edo bikotekidearekin haserrealdiak izan dituela, eta heren batek osasun-arazo arinen berri eman du. Horretaz gain, hamarretatik batek adierazi du borroak izan dituela ezezagunekin, eta ia % 7k senideren batekin izan dituela. Hurrengo taulan ikus daitekeenez, aipatutako ia arazo guztien prebalentzia handitu egin da 2010arekin alderatuta, familiako eztabaidak eta osasun-arazoak izan ezik. Bereziki egin dute gora ikastetxeko arazoekin edo zirkulazioko istripuekin lotutakoek, poliziarekiko arazoek eta sexu-harremanak babesik gabe izatearekin lotutakoek.

25. taula. Alkohola edo beste droga batzuk kontsumitzeak sortutako hainbat arazoren eraginaren bilakera 15 eta 34 urte bitartekoan. 2006-2012

	2006	2008	2010	2012
Borroak ezezagunekin	9,2	6,5	8,9	10,0
Haserrealdiak adiskideekin edo bikotekidearekin	17,8	19,4	18,8	19,9
Zirkulazio-istripuak	3,3	1,4	1,8	5,0
Babesik gabeko sexu-harremanak	5,9	5,0	4,1	5,4
Nahi ez diren sexu-harremanak	3,2	2,4	2,6	3,1
Liskarrak senideekin: Gurasoekin, anaia-arrebekin	10,2	8,4	10,5	6,8
Arazoak ikastetxean	1,1	1,0	1,0	2,7
Erorikoak, nahigabe egindako kolpeak	24,3	18,8	21,0	21,1
Osasun-arazoak: urdaileko, buruko minak	44,3	41,5	36,1	31,2
Arazoak poliziarekin	4,6	3,0	3,8	4,7
Botata geratzea	5,7	4,3	5,0	5,4
Oharra: Ehunekoek ez dute % 100 osatzen pertsona berak arazo mota bat baino gehiago adieraz baitezake.				

Egoera horietako bakoitza gutxiago edo gehiago gertatzen den jakiteaz edo gehien gertatzen direnak zein diren jakiteaz gain, izaten dituztela dioten arazo kopuruarekin lotuta gazteak nola banatzen diren eta banaketa horrek zer bilakera izan duen jakitea ere komeni da. 2012an, gazteen erdiak baino gehiagok adierazi du ez duela arazorik izan drogak hartzearen ondorioz; gazteen % 21ek, aldiz, hiru arazo edo gehiago adierazi dituzte. Bilakaerari dagokionez, erantzun dutenak eta urtean alkohola noizbait edan dutela adierazi dutenak bakarrik hartzen badiugu kontuan, arazorik izan ez dutela diotenen kopurua handitu egin da etengabe, eta nahiko egonkor mantendu dira hiru edo gehiago izan dituztela diotenak.

26. taula. Alkohola probatu duten 15 eta 34 urte bitarteko biztanleen banaketaren bilakera alkohola edo beste droga batzuk kontsumitzearen ondoriozko arazo kopuruaren arabera. 2006-2012

	2006	2008	2010	2012
Arazorik ez	41,4	45,3	48,0	51,7
Arazo bat	25,6	24,2	18,9	17,3
Bi arazo	13,7	12,4	11,0	9,9
Hiru arazo edo gehiago	19,2	18,1	22,1	21,0

Adierazitako arazo horiek arazo motaren arabera sailkatuz gero, osasun-arazoen beherakada argi bat ikusiko dugu –edozelan ere, ohikoenak dira oraindik–, bai eta gainerako arazoak adierazten dituzten biztanleen ehunekoa mantentzeko joera ere.

27. taula. Alkohola edo beste droga batzuk kontsumitzeak gazteen artean sortutako hainbat arazoren eraginaren bilakaera arazo motaren arabera. 2006-2012

	2006	2008	2010	2012
Osasun-arazoak	44,3	41,5	36,1	31,2
Istripuak	25,8	19,1	21,9	22,5
Harremanen arloko gatazkak	24,1	23,6	24,1	22,1
Sexu-portaera arriskutsuak	7,8	5,8	5,3	6,0
Segurtasunik ezeko eta ordena publikoko arazoak	11,0	8,2	10,6	11,5
Oharra: Ehunekoek ez dute % 100 osatzen pertsona berak arazo mota bat baino gehiago adieraz baitezake.				

Azkenik, non erosten eta edaten dute alkohola euskal gazteek? Gehienbat tabernetan edaten dute (edaten dutenen % 80), eta ondoren diskoteketan (% 40). Kalean (% 30), etxean (% 25) eta lonjetan (% 18) ere edaten dute.

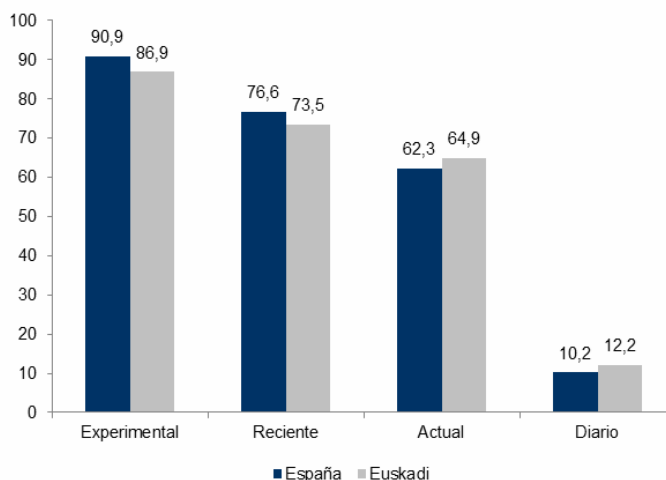
28. taula. Alkohola hainbat tokitan eskuratzen eta edaten duten gazteen ehunekoa. 2012

	Erosketa	Kontsumoa
Tabernetan	78,5	80,7
Diskoteketan	35,2	40,4
Lonjetan	-	18,2
Kalean	-	30,6
Etxean	7,4	25,3
Supermerkatuetan	49,4	-
Saltokietan	15,0	-

2.2.5. EAeko egoeraren ikuspegi konparatua

EAeko alkohol-kontsumoari buruzko datuak Espainiako Estatuko datuekin alderatuz gero (Drogei buruzko Plan Nazionalak eginiko *EDADES* inkestak emandako informazioan oinarriturik), antzeko kontsumo-mailak ikusiko ditugu bi lurraldeotan. Nolanahi ere, kontsumo esperimentala eta azkenaldikoa Estatukoak baino txikixeagoak dira EAEn, baina handixeagoak egungoa eta egunerokoa.

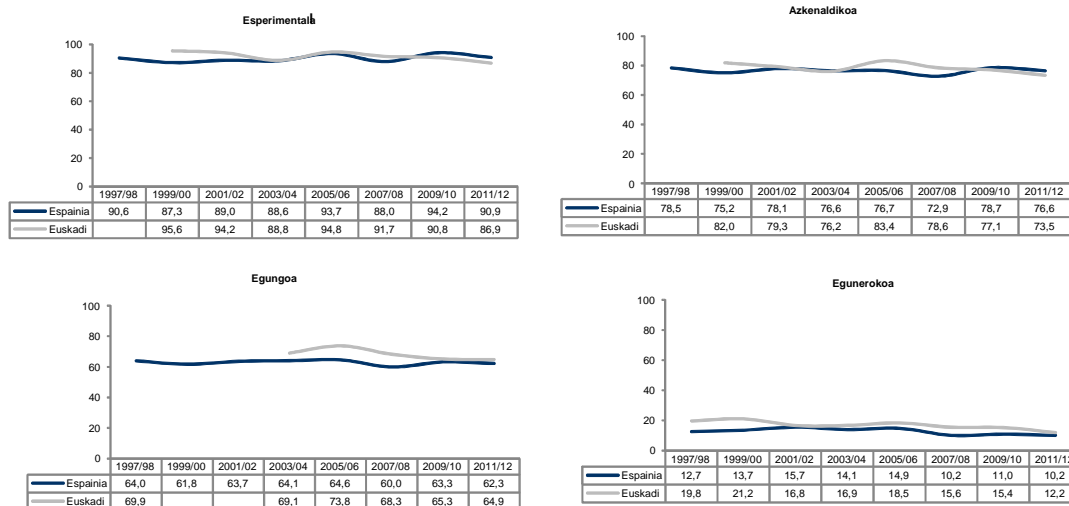
10. grafikoa. Alkoholen kontsumo esperimental, azkenaldiko, egungo eta egunerokoaren tasak EAEn eta Espainian. 2011/2012

Iturriak: Euskadi eta drogak 2012 eta EDADES 2011.

Halaber, antzeko bilakaera dago bietan, baina alde handiak ere badituzte⁵. Kasu guztietan nolabaiteko bat-egitea ikus daiteke; hala, Estatuko eta EAEn adierazleen artean zeuden aldeak txikiagotu edo alderantzikatu egin dira (haien arabera kontsumo handiagoa zegoen EAEn).

11. grafikoa. Alkoholen kontsumo esperimental, azkenaldiko, egungo eta egunerokoaren bilakaera Espainian eta Euskadin. 1997/98-2011/12

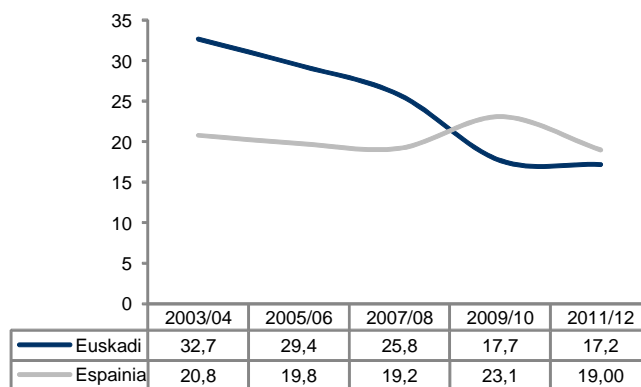
Iturriak: Euskadi eta drogak 1998-2012 eta EDADES 1997-2011.

Mozkorraldien prebalentziari dagokionez, bi lurraldeotan oso bestelako bilakaera izan da. Aztertutako aldiaren hasieran, azken urtean behin gutxienez mozkortu direla ziotenen ehuneko nabarmen handiagoa zen EAEn Estatuan baino. Euskadin ehuneko hori nabarmen murriztu da (azken urtean egonkortu arren), Estatuan, aitzitik, aldaketa hori txikiagoa izan da; horren-

⁵ Emaitzak interpretatzeko orduan kontuan hartu behar dugu erreferente gisa erabilitako bi inkestak (EDADES eta Euskadi eta Drogak), biurtekoak izan arren, ez direla urte berean egiten, txandakako urteetan baizik.

bestez, adierazle horrek jasotzen dituen portaeren prebalentzia txikiagoa izan da Euskadin Estatuan baino 2011/2012 aldian.

12. grafikoa. Azken urtean behin gutxienez mozkortu direla dioten biztanleen ehunekoaren bilakaera EAEn eta Espainian. 2003/04 – 2011/12

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2004-2012* eta *EDADES 2003-2011*.

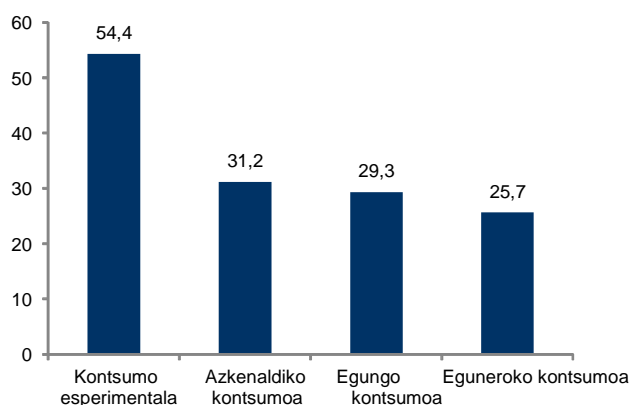
Datuok egoki ulertzeko, halere, kontuan hartu behar dugu Estatuko inkesta 2011n egin dela eta autonomiakoa, berriz, 2012an; ez dira hertsiki alderagarriak, beraz. Horretaz gain, bi inkesta horien unibertsoa ezberdina dela ere gogorarazi beharra dago: Euskadiko inkesta 15-74 urte arteko biztanleriari dagokio, Estatukoa, berriz, 16-64 urte artekoari bakarrik.

2.3. Tabako-kontsumoa EAEn

2.3.1. Tabako-kontsumoa apur bat murriztu da kontsumoa arautzeko araudia promulgatu ondoren

2012an, Euskadiko biztanleen % 54,4k esan dute bizitzan behin gutxienez tabakoa erre dutela; % 31,2k azken urtean egin dute; % 29,3k azken hilean erre dute tabakoa, eta % 25,7k egunero egin dute, gainera. Tabakoa da, hortaz, alkoholaren ostean, txosten honetan aztertutako guztietan gehien kontsumituriko substantzia kanabisaren eta legez kanpoko drogen aurretik.

13. grafikoa. Tabakoaren kontsumo esperimental, azkenaldiko, egungo eta egunerokoaren tasak. 2012

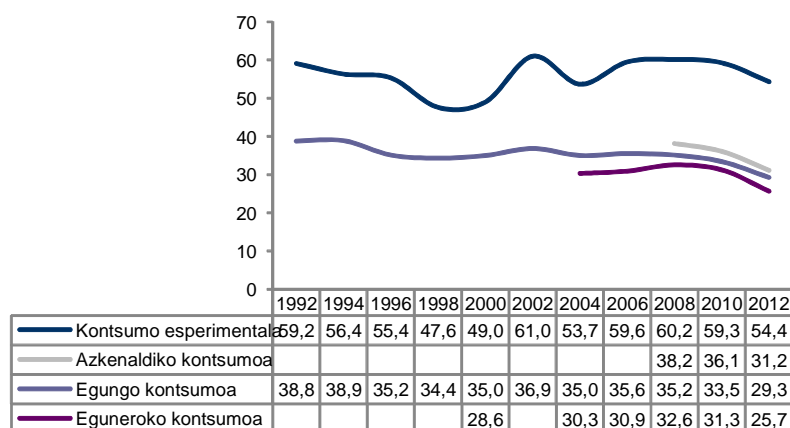
Termino absolututan, eguneroko erretzaileak 423.000 dira 2012an, Euskadin noizbait tabakoa erre dutela dioten 896.000 pertsonen erdia baino gutxiago, hortaz.

29. taula. Tabakoaren kontsumo esperimental, azkenaldikoa, egungoa eta egunerokoa. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a
Esperimental	896.642	54,4
Azkenaldikoa	513.910	31,2
Egunoa	483.628	29,3
Egunerokoa	423.676	25,7

EAEko mendetasunei buruzko inkestaren edizio hau lehenengoa da espazio publikoetan tabako-kontsumoa mugatzen duen araudia 2010eko abenduan promulgatu zenetik. Bilakaerari dagokionez, kontsumoko adierazle orokorrak pixka bat jaitsi dira, neurri batean araudia aldatzearen ondorioz. Hurrengo grafikoan ikus daitekeenez, 2010 eta 2012 artean kontsumo-adierazle guztiek egin dute behera, hala kontsumo esperimentalari nola azkenaldiko, egungo eta eguneroko kontsumoari dagokienez.

14. grafikoa. Tabakoaren kontsumo esperimental, azkenaldiko, egungo eta egunerokoaren bilakaera. 1992-2012

Daturik interesgarrienak egungo eta eguneroko kontsumoari buruzkoak dira: oraingo kontsumoari dagokionez, erretzaileak etengabe murriztu dira 2002tik, eta joera hori areagotu egin da 2012an. Eguneroko kontsumoari dagokionez, 2008 eta 2010 artean lehen beherakada bat izan bazen ere, murrizketaren bolumena askoz handiagoa izan da azken bi urteotan. Tabakoaren eguneroko kontsumo-tasa, 2008tik, % 32,6tik % 25,7ra igaro da, % 21eko murrizketa alegia. Biztanle kopuruari dagokionez, eguneroko erretzaileak 548.000 izatetik 425.000 izatera igaro dira.

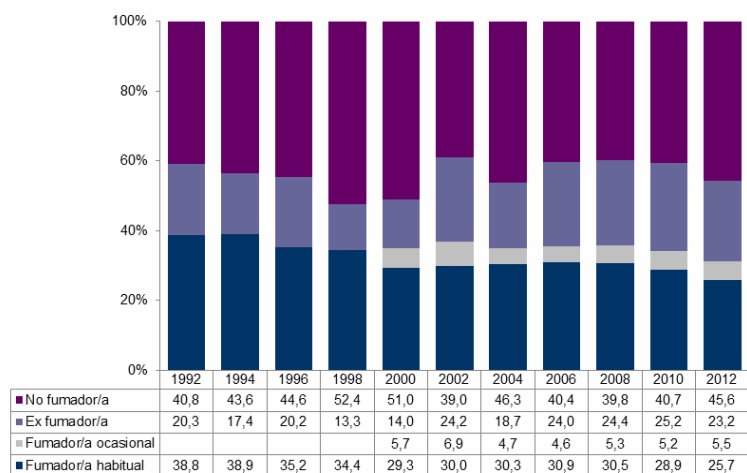
Kontsumo esperimentalaren, azkenaldikoaren eta egungoaren adierazleak erabili beharrean, pertsonak tabakoarekin duen harremana aipatzen dutenak erabiliz gero –ez du inoiz erre, erretzaile ohia, aldizkako erretzailea eta ohiko erretzailea–, oso antzeko ikuspegia dago. Biztanle-talderik handiena inoiz erre ez duten pertsonena da (biztanleriaren % 45). Gainerakoak, erretzaile ohiak (% 23,2), aldizkako erretzaileak (% 5,5) eta tabakoa erre ohi duten pertsonak (% 25,7) dira.

30. taula. Biztanleriaren banaketa tabakoarekin duten harremanaren arabera. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a
Ohiko erretzailea	423.676	25,7
Aldizkako erretzailea	90.112	5,5
Erretzaile ohia	382.854	23,2
Ez-erretzailea	752.300	45,6
Guztira	1.648.942	100,0

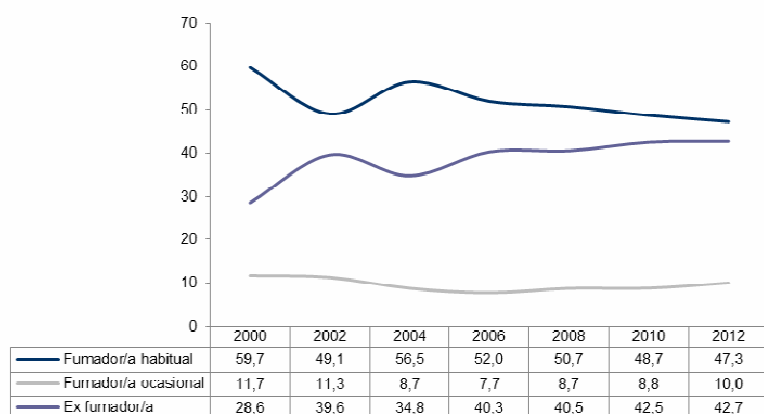
Bilakaerari dagokionez, inoiz erre ez duten pertsonen taldea handitu da gehien 2010etik, eta ohiko erretzaileak ia hiru puntu gutxiago dira (bost 2008tik). Halaber, nabarmendu beharra dago erretzaileen proportzioa (ohikoak edo aldizkakoak) aztertutako aldi osoko txikiena dela 2012an.

15. grafikoa. Biztanleriaren banaketaren bilakaera tabakoarekin duten harremanaren arabera. 1992-2012

Daturik interesgarriena, nolahi ere, tabakoa noizbait erre duten biztanleen bilakaerari buruzkoa da.

16. grafikoa. Noizbait erretzailea izan den biztanleriaren banaketaren bilakaera egungo tabako-kontsumoaren arabera. 2000-2012

Grafikoan ikus dezakegu 2004tik apur bat handitzen ari dela tabakoa erretzeari utzi dioten pertsonen proportzioa noizbait erre dute pertsonen aldean, eta etengabe jaitsi da ohiko erretzaileen garrantzi erlatiboa. Datu horrek inoiz erre ez dutenen hazkunde handiarekin batera, agerian uzten du bilakaera positiboa egon dela Euskadin tabako-kontsumoari dagokionez.

2.3.2. Kontsumoen intentsitatea eta kontsumitzaileek egindako balorazioa

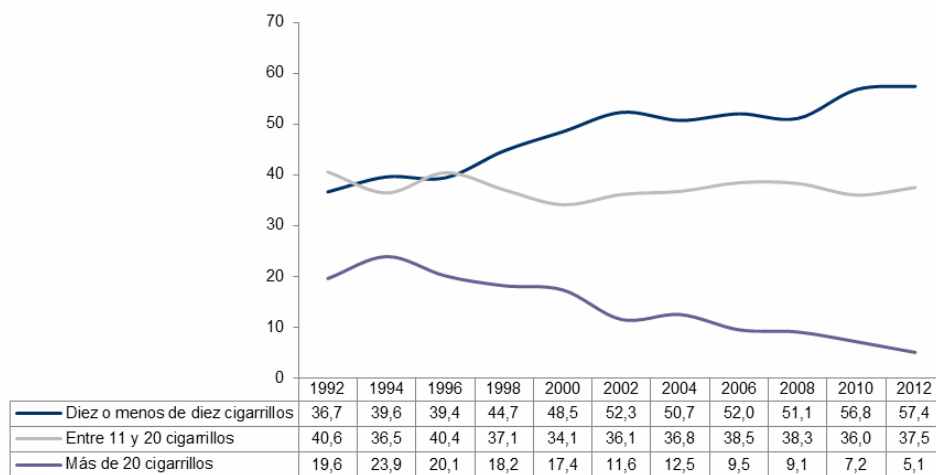
Erretzailetzat hartutako pertsonen % 57,4k hamar zigarro edo gutxiago erretzen dituzte eguneko. %37k 10 eta 20 zigarro artean erretzen dituzte, eta erretzaileen % 5,1ek baino ez dute pakete bat baino gehiago erre ohi. Guztira, 26.000 pertsona pasatxo dira.

31. taula. Ohiko eta aldizkako erretzaileen banaketa egunean erretako zigarro kopuruaren arabera. 2012

	Abs.	%
Bat ere ez	11.517	2,2
1-4 zigarro	88.293	17,2
5-10 zigarro	195.140	38,0
11-20 zigarro	192.732	37,5
21-30 zigarro	16.769	3,3
31-40 zigarro	7.492	1,5
41 zigarro edo gehiago	1.845	0,4
Guztira	513.788	100,0

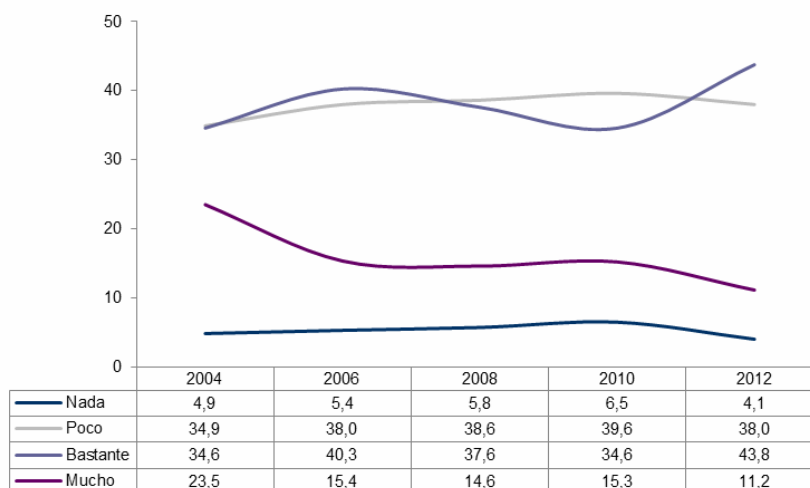
Bilakaerari dagokionez, egunean hamar zigarro baino gutxiago erretzen dituztenak gero eta gehiago dira, eta murriztu egin dira pakete bat baino gehiago erretzen dutenak; hala, erretzaileen % 22 ziren 1994an eta % 5,1 dira 2012an. Edozelan ere, erretzaileek egunean erretzen duten batez besteko zigarro kopurua aztertuz gero, 2012an egonkortu da nolabait 2010ekoaren aldean, bietan 11 zigarro eguneko izan baitira batez beste.

17. grafikoa. Erretzaileen banaketaren bilakaera kontsumo-intentsitatearen arabera. 1992-2012

Kontsumoen intentsitatea murriztearekin batera erretzaileek kontsumoari berari buruz duten pertzepzioa ere aldatu egin da. Hala, hurrengo grafikoan ikusiko dugu asko erretzen dutenen ehunekoa, urteetan egonkor mantendu ostean, murriztu egin dela, baita, neurri txikiagoan bada ere, gutxi edo ezer erretzen ez dutela dioten ehunekoa ere. Dezente erretzen dutela uste dutenen pisua, aitzitik, handitu egin da.

18. grafikoa. Erretzaileen banaketaren bilakaera kontsumoaren autobalorazioaren arabera. 2004-2012

Erretzaileen artean gutxi dira tabakoa erretzeak onuraren bat ekar dakiekeela uste dutenak, alkoholarekin ez bezala. Taulan ikusiko dugunez, aldizkako eta ohiko erretzaileak kontuan hartuz gero, % 36k uste dute tabakoaren kontsumoak kalteak bakarrik dakartzala, eta % 40k kalte adina onura dakartzala. Kalte baino onura gehiago edo onurak bakarrik ikusten dituztenak erretzaileen % 2,4 baino ez dira.

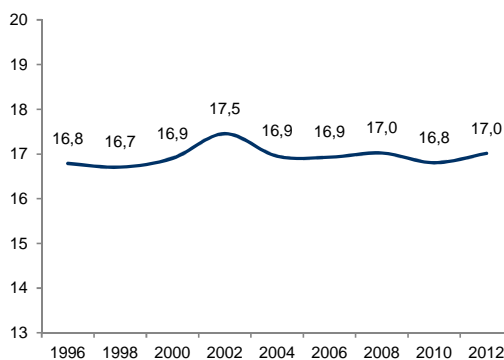
32. taula. Erretzaileen banaketa kontsumoari egotzitako kalteen eta onuren arabera. 2012

	Abs.	Biztanleriaren %-a
Kalteak bakarrik	186.225	36,2
Kalte gehiago onura baino	207.354	40,4
Kalte adina onura	77.654	15,1
Onura gehiago kalteak baino	9.534	1,9
Onurak bakarrik	2.603	0,5
ED/EE	30.418	5,9
Guztira	513.788	100,0

2.3.3. *Tabakoa kontsumitzen hasteko batez besteko adina mantendu egin da, baina 15 urte aurretik erretzen hasi direnen proportzioa murriztu egin da*

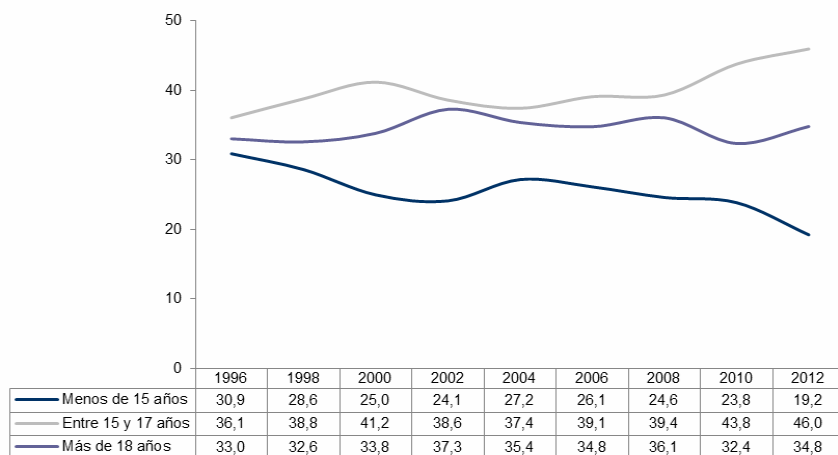
Tabakoa erretzen hasteko adinari dagokionez, eta txosten honetan aztertutako gainerako substantzietan bezala, hasiera hori ez da gero eta lehenago gertatzen; aitzitik, tabako-kontsumoa hasteko batez besteko adina ez da ia aldatu urteetan eta, alkoholarena bezala, 16/17 urte inguruan mantendu da. Izan ere, hasteko batez besteko adina 17 urtekoa da 2012an, 2010ekoa baino handixeagoa (16,7).

19. grafikoa. Tabakoa kontsumitzen hasteko batez besteko adinaren bilakaera. 1996-2012

Hasteko batez besteko adinaren bilakaera aztertu beharrean erretzen hasi ziren momentuaren araberrako erretzaileen banaketa aztertzen badugu, hainbat datu positibo ikusiko ditugu. Urtez urte, hamabost urte baino lehenago erretzen hasi zirenen garrantzia nabarmen murriztu da; % 31 1996an eta % 19 2012an. 18 urte bete ondoren erretzen hasi zirenen garrantzia egonkor mantendu da, eta gora egin dute 15-17 urte bitartean erretzen hasi zirenek.

20. grafikoa. Tabakoa erretzen duten biztanleen banaketaren bilakaera EAEn kontsumitzen hasteko adinarekin lotuta. 1996-2012

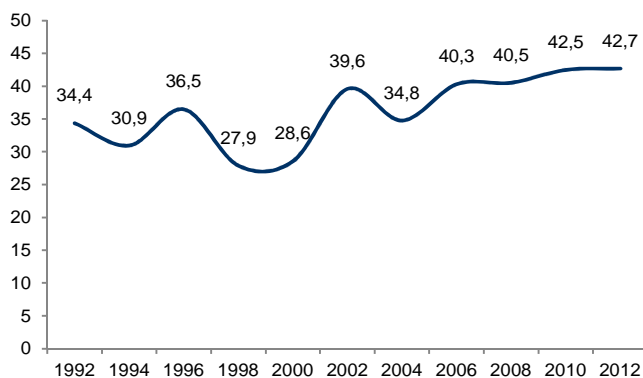

Izan ere, aztertutako aldi guztian, 2012an dago 15 urte baino lehenago erretzen hasi diren biztanleen ehunetik txikiena: biztanleriaren % 10, aztertutako aldi osoan dagoen % 14ko batez bestekoarekin alderatuta. Hori gertatu da inoiz erre ez dutenen ehuneko handitu delako eta, lehen adierazitako moduan, hamabost urte eta gero erretzen hasi direnak gero eta gehiago direlako.

2.3.4. Tabakoa kontsumitzen uzteari buruzko tasa apur bat igo da

Tabakoa kontsumitzen uzteari buruzko tasa apur bat igo da 2004tik; bizitzan noizbait erre duten eta dagoeneko egiten ez dutenen ehunekoa, alegia. Horren gaineko aldaketa nagusiak 1998 eta 2002 bitartean izan badira ere, 2004tik aurrera adierazle hori etenik gabe handitu da, eta 2012an tabakoa noizbait erre duten biztanleen % 42koa da tasa hura. Horregatik, tabako-kontsumoa murriztu egin da; batetik, erretzaile berriak gutxiago direlako (sekula erre ez duten pertsonak pixkanaka ugaritu dira), eta, bestetik, erretzen hasi zirenek erretzeari uzteko tasa gero eta handiagoa delako. Horri gehitzen badiogu kontsumoen intentsitatea murriztu izana, argi dago tabako-kontsumoarekin lotutako adierazleen bilakaera positiboa dugula.

21. grafikoa. Tabakoa erretzeari utzi diotenentzaren tasaren bilakaera. 1992-2012

Erretzaileen % 25ek (128.000 lagun baino gehiago), bestalde, azken hamabi hilabeteetan erretzeari uzten saiatu direla adierazi dute 2012an. 2012ko emaitza ezin da zuzenean alderatu aurreko urteekin –orduan ehunekoa % 50etik gorakoa izaten zen oro har–, galderaren formulazioa aldatu baita; hala, bizitzan noizbait erretzeari uzten saiatu diren galdetzen zitzairen orain arte, eta 2012an, berriz, azken 12 hilabeteetan saiatu diren.

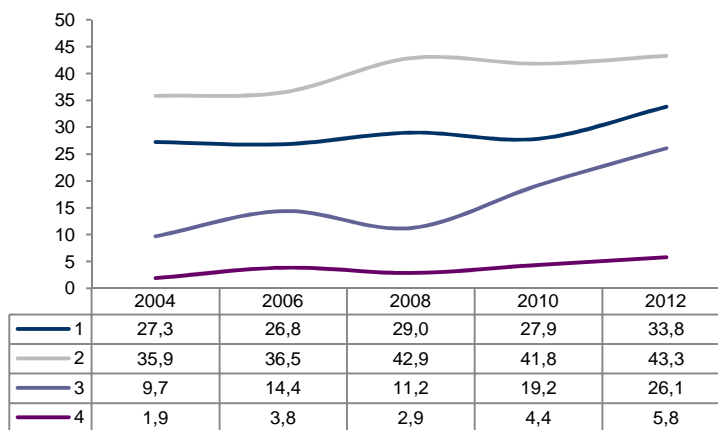
Hala eta guztiz ere, zein dira erretzeari uzten saiatu direnek horretarako aipatutako arrazoiak? Minbizia zen gehien aipatutako arrazoiak 2012an, eta ondoren, sendagilearen aholkua eta familiaren presioa zetozen. Adierazgarria da arrazoi nagusien artean lanean erretzeko ezintasuna edo tabakoari buruzko araudiaren aldaketak ez agertzea –halere, haien garrantzia apur bat handitu da erretzeari uzteko arrazoi nagusi gisa–. Minbiziari beldurrak, medikuaren aholkuak eta familiaren presioak, ordea, funtsezkoak izateaz gain, nabarmen handitu dute garrantzia urteotan.

33. taula. Tabakoa erretzeari uzteko aipatutako arrazoen bilakaera (arrazoiak oso garrantzitsutzat edo nahiko garrantzitsutzat jo dituzten pertsonen %-a). 2004-2012

	2004	2006	2008	2010	2012
Medikuaren aholkua	17,5	19,1	18,1	21,5	26,1
Familiaren presioa	9,7	14,4	11,2	19,2	26,1
Beldurra minbiziaz edo biriketako beste gaixotasun batzuei	21,2	24,0	29,1	33,6	32,9
Haurdunaldia (senarra ere bai)	13,9	11,9	13,3	10,6	13,7
Osasun-arazo jakin bat	18,4	17,1	19,3	16,9	18,5
Lanean erretzeko ezintasuna	1,9	2,7	2,0	3,4	3,0
Kirola egiteko galarazten zion	8,2	6,8	7,8	5,0	5,5
Tabakoari buruzko araudiaren aldaketak	–	2,6	1,6	1,5	3,3

Hurrengo grafikoan arrazoiak lau multzo handitan ageri dira, era horretan argiago ikusten da tabakoa erretzeari uzteko arrazoen bilakaera. Arrazoi guztiek gora egin badute ere (inkestaturako pertsonak, izan ere, bat baino gehiago adieraz zezaketen), gehien igo direnak familiaren presioarekin lotutakoak eta, 2010 eta 2012 bitartean, osasun-arazoekin edo osasun-aholkuekin lotutakoak izan dira.

22. grafikoa. Tabakoa erretzeari uzteko aipatutako arrazoen bilakaera (arrazoi-taldeak oso garrantzitsu edo nahiko garrantzitsutzat jo dituzten pertsonen %-a). 2004-2012

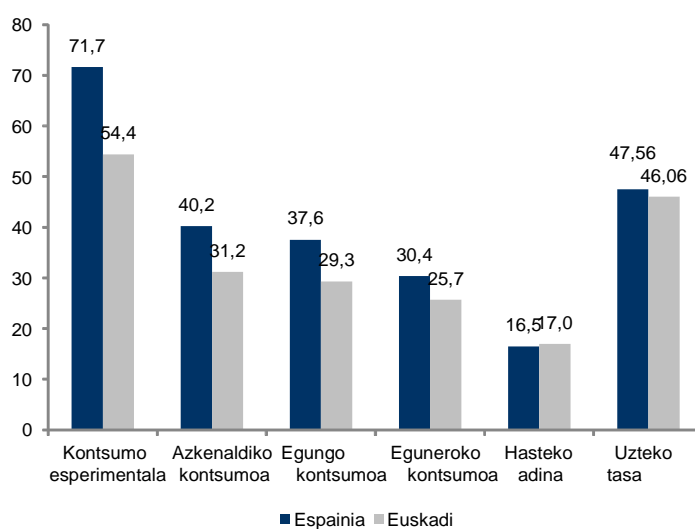
1. Medikuaren aholkua edo osasun-arazo jakinak
2. Prebentzioa eta ohitura osasungarriak
3. Familiaren presioa
4. Araudia eta lanean erretzeko ezintasuna

2.3.5. EAEko egoeraren ikuspegi komparatua

EAEko mendetasunei buruzko inkestako datuak Drogei buruzko Plan Nazionalaren EDADES inkestak Espainiako Estaturako emandakoekin alderatuz gero, kontsumo-adierazle

guztiak txikiagoak dira EAEn Espainiako Estatuan baino; adierazleek, halere, antza handiagoa hartzen dute kontsumoa sarriagotu edo biziagotu ahala. Hala, kontsumo esperimentalari, azkenaldikoari edo egungoari dagokionez ezberdintasun handiak daude –Estatuko tasa autonomia-koa halako 1,3 da–, eta eguneroko kontsumoari dagokionez, berriz, aldea txikixeagoa da. Tabako-kontsumoa hasteko edo uzteko tasei dagokienez, oso antzeko datuak daude EAEn eta Estatuan. Datuok egoki ulertzeko, halere, kontuan hartu behar dugu Estatuko inkesta 2011n egin dela, eta autonomiakoa, berriz, 2012an; ez dira hertsiki alderagarriak, beraz. Horretaz gain, bi inkesta horien unibertsoa ezberdina dela ere gogorarazi beharra dago: Euskadiko inkesta 15-74 urte arteko biztanleriari dagokio, Estatukoa, berriz, 16-64 urte artekoari bakarrik.

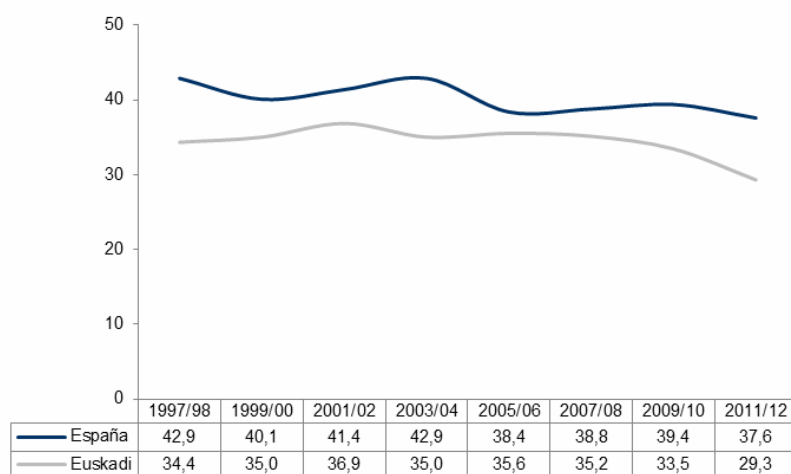
23. grafikoa. Tabako-kontsumoaren adierazle nagusiak EAEn eta Espainian. 2011/2012

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta EDADES 2011.

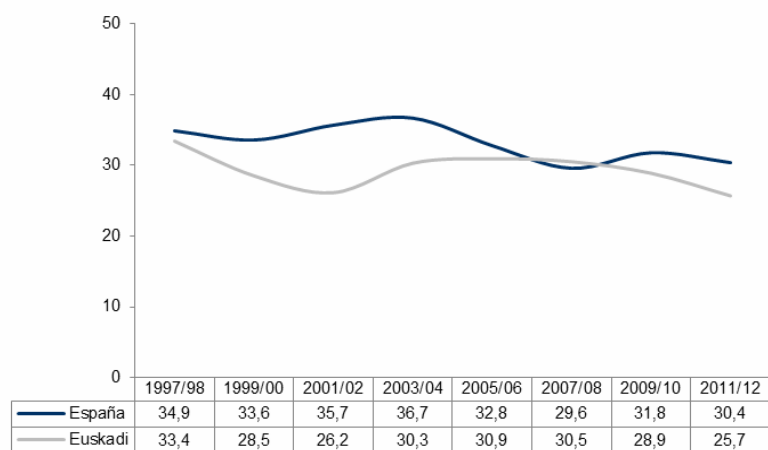
Egungo zein eguneroko edo ohiko kontsumoari erreparatuz gero, bi kasutan antzeko beheranzko bilakaera dago, baina azken urteotako beherakada handixeagoa da EAEn.

24. grafikoa. Tabakoaren kontsumoaren eboluzioa, EAEn eta Espainian. 1997/98 – 2011/12

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta EDADES 2011.

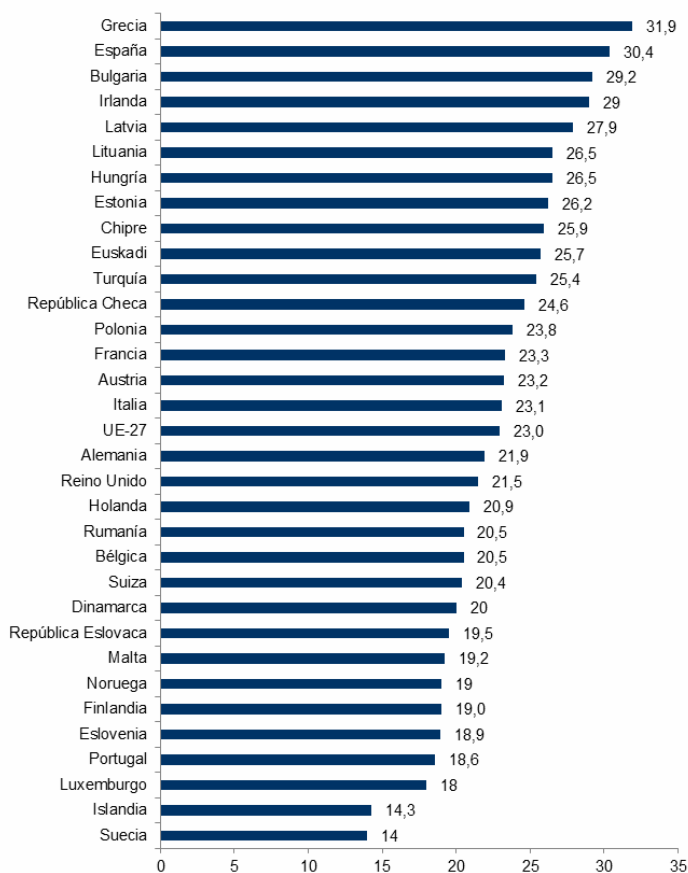
25. grafikoa. Tabakoaren eguneroko kontsumoaren bilakaera, EAEn eta Espainian. 1997/98 – 2011/12

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta EDADES 2011.

Nazioarteko konparazioen ikuspegitik, tabakoa egunero erretzen dutela diotenen ehunekoa kontuan harturik, EAE egunero tabako gehien erretzen duten eskualdeen eta ELGAko herrialdeen artean dago.

26. grafikoa. Tabakoaren eguneroko kontsumoa ELGAko hainbat herrialdetan eta EAEn. 2011/2012

Iturriak: Euskadi eta drogak 2012, EDADES 2011 eta ELGA (Osasunaren ikuspegia: Europa 2012).

Bildutako datuen arabera, EAEn eguneroko kontsumo-tasa EBko batez bestekoa baino handiagoa da, eta hauek baino ez dute gainditzen: Zipre, Europa ekialdeko bost herrialde, Grezia, Irlanda eta Espainia. Edozelan ere, kontuan hartu beharra dago ELGAko herrialdeen datuak hainbat urterri dagozkiela, 2006 eta 2009 bitartekoei, hain zuzen (Espainiako Estatuarenak izan ezik, 2001ekoak baitira), eta EAEnkoak, berriz, 2012koak direla. Horretaz gain, inkesta guztiak ez dira biztanleria berari buruzkoak, eta ezberdinak dira aintzat hartutako adin-tarteei dagokienez.

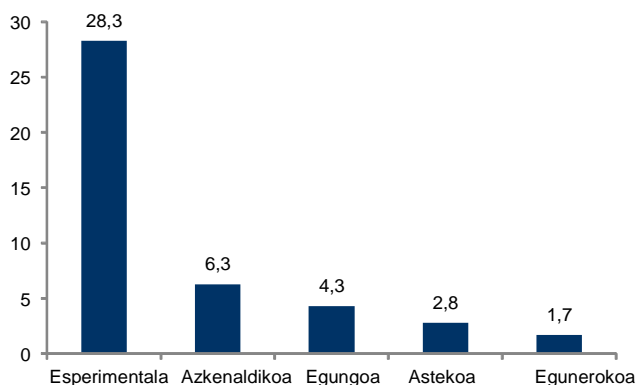
ELGAko datuek agerian uzten dute, halaber, tabakoaren eguneroko kontsumoa murriztu dela hainbat herrialdetan 1990eko hamarkadatik gaur egun arte. Konparazioa orientagarria baino ez da, aldaketa hori gertatu den aldia aldatu egiten baita herrialde batetik bestera: nolahi ere, kasu guztietan –Txekiar Errepublikan izan ezik– eguneroko kontsumoaren tasa nabarmen murriztu da, eta batez bestekoa (biztanleriaren arabera haztatu gabe) % 18 ingurukoa da. Murrizketa handiena Norvegian gertatu da (% 40 murriztu da eguneroko kontsumoa), eta txikiena Austrian (% 4ko murrizketa). EAEn % 10eko beherakada izan da 2000 eta 2012 bitartean; horrenbestez, kontsumoaren murrizketarik apalenak dituzten herrialde edo eskualdeen artean dago (gainera, kontuan hartutako denbora-tartea, alde handiz, luzeena da).

2.4. Kanabisaren kontsumoa EAEn

2.4.1. Kanabisaren kontsumoari buruzko adierazle guztien beherakada nabarmena

Euskadiko biztanleen % 28k adierazi dute, 2012an, kanabisaren eratorriren bat (haxixa, marihuana eta abar) bizitzan behin gutxienez probatu dutela. Biztanleriaren % 6,3k kontsumitu du kanabisa behin gutxienez azken urtean (azkenaldiko kontsumoa), % 4,3k inkestaren aurreko hilean kontsumitu du (egungo kontsumoa) eta biztanleriaren % 2,8k astean behin gutxienez kontsumitu du azken urtean (asteko kontsumoa). Azkenik, biztanleriaren % 1,7 eguneroko edo ia eguneroko kontsumitzailea da, astean lau aldiz baino gehiagotan kontsumitzen baitute kanabisa.

27. grafikoa. Kanabisaren kontsumo esperimental, azkenaldiko, egungo eta egunerokoaren tasak. 2012

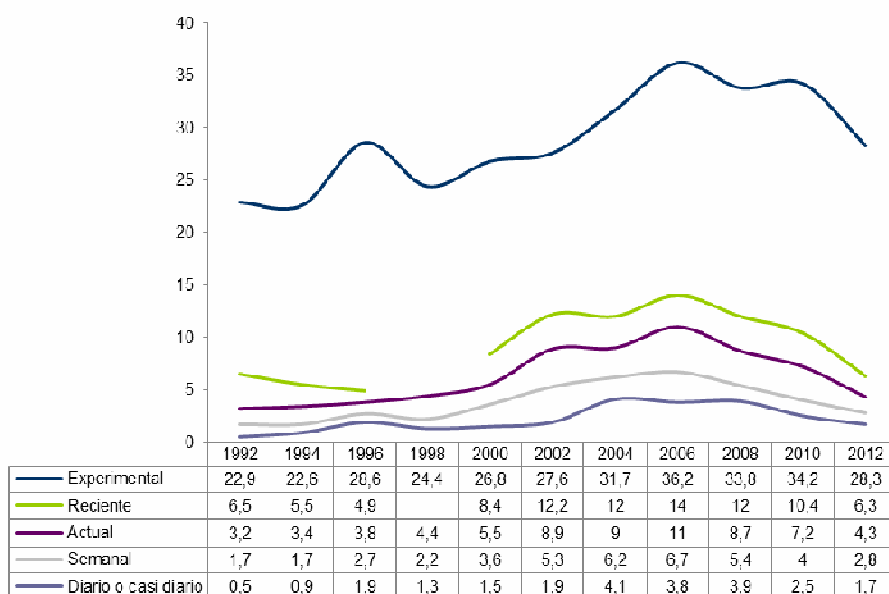
Biztanle kopuruari dagokionez, 45.000 lagunetik gorak kontsumitu dute kanabisa astero azken urtean, eta 28.000 inguruk diote eguneroko edo ia eguneroko kontsumitzaileak direla.

34. taula. Kanabisaren kontsumoaren maiztasuna biztanleria osoari dagokionez. 2012

	Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a
Kontsumo esperimental	466.725	28,3
Azkenaldiko kontsumoa	103.266	6,3
Egunko kontsumoa	71.659	4,3
Gutxienez astean behin kontsumitzea azken urtean	45.595	2,8
Eguneroko kontsumoa azken hilabeteetan	27.925	1,7

Bilakaera aintzat hartuta, 2012an bildutako datuek erakusten dute 2006an hasitako kontsumoa murrizteko prozesua finkatu egin dela, eta oso beherakada handiak daudela kontuan hartutako adierazle guztietan.

28. grafikoa. Kanabisaren kontsumoaren oinarrizko adierazleen bilakaera. 1992-2012

Aurreko grafikoa ikus dezakegu adierazle guztietan izan direla beherakadak 2012an, jarraitzen du, beraz, 2006tik izandako bilakaerak. Izan ere, urte hartatik % 21 murriztu dira kontsumo esperimentaleko tasak, 2000ko mailara iritsita. Gainerako adierazleak are proportzio handiagoan murriztu dira –% 50 eta % 60 artean–, eta, gainera, lehendik gertatzen ari ziren jaitsierak areagotu egin dira 2012an azkenaldiko eta egungo kontsumoei dagokienez. Kasu haietan ere 2000ko mailara murriztu dira kontsumoak; 1998 eta 2006 artean izan zen kontsumo-igoeraren hasiera gertatu zen orduan. Kopuru absolutuei dagokienez, azken hilabeteen kanabisa kontsumitu dutela adierazitako pertsonak 183.000 izatetik 71.000 izatera igaro dira 2006 eta 2012 artean, asteko kontsumitzaileak, berriz, 112.000 izatetik 45.000 izatera, eta eguneroko kontsumitzaileak, azkenik, 64.000 izatetik 28.000 izatera.

2.4.2. Kontsumoaren maiztasuna eta intentsitatea mantendu egin dira kontsumitzaileen artean

a) Kontsumoen intentsitatea

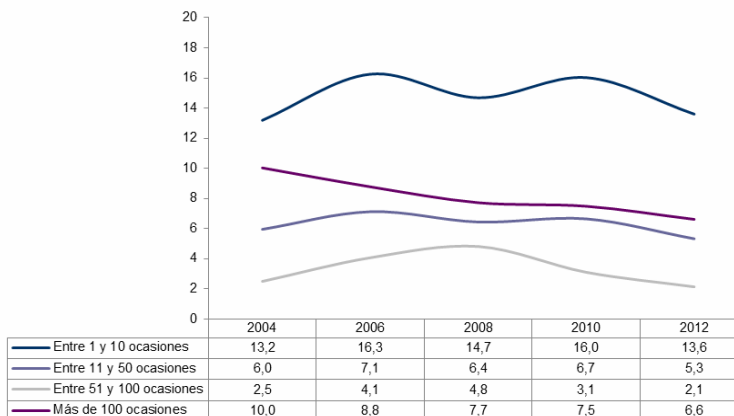
Kanabisa probatu duten pertsona gehienek oso gutxitan kontsumitu dute: taulan ikus dezakegu kontsumitzaile esperimentalen ia erdiek 10 alditan baino gutxiagotan kontsumitu dutela, eta % 23,4k (109.000 pertsona), berriz, 100 alditan baino gehiagotan.

35. taula. Biztanleriaren banaketa kanabisa kontsumitutako aldien arabera. 2012

	Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a	Kontsumitu duten pertsonen %-a
1-10 aldiz	224.341	13,6	48,1
11-50 aldiz	87.938	5,3	18,8
51-100 aldiz	35.347	2,1	7,6
100 aldiz baino gehiago	109.205	6,6	23,4
ED/EE	9.895	,6	2,1
Ez du inoiz kontsumitu	1.182.217	71,7	-
Guztira	1.648.942	100,0	100,0

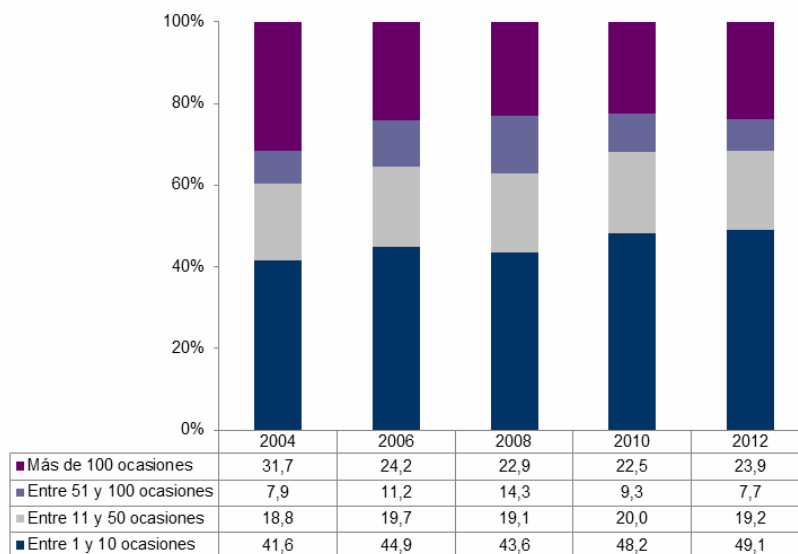
Bizitzan zehar kontsumo intentsuak (100 alditan baino gehiagotan) egin dituzten biztanleen ehunekoa, kontsumo-mailen murrizketagatik batez ere, modu argian eta jarraituan murriztu da; hala, 2004 eta 2012 artean biztanleriaren % 10etik % 6,6ra igaro da. Halaber, kanabisa bizitzan zehar 50-100 aldiz kontsumitu dutela diotenen ehunekoa ere modu argian murriztu da 2008tik.

29. grafikoa. Azken urtean kanabisa kontsumitu duen biztanleriaren ehunekoaren bilakaera, bizitza osoan kontsumitutako aldien arabera. 2004-2012

Epe luzera, ordea, kontsumo-intentsitatearen araberako kontsumitzaileen banaketa oso gutxi aldatu da. 2012an, kanabisa bizitza osoan 100 alditan baino gehiagotan kontsumitu duten pertsonak kontsumitzaile guztien % 23,4 dira, grafikoan ikus daitekeenez, baina 2010ean % 22 ziren, eta % 31 2002an. Nolanahi ere, oso aldizkako kontsumitzaileak –bizitza osoan batetik hamar aldiz bitartean kontsumitu dutenak– pixkanaka igo dira; hala, 2012an azken urtean kontsumitu duten pertsona guztien ia % 50 dira.

30. grafikoa. Azken urtean kanabisa kontsumitu duten pertsonen banaketaren bilakaera bizitza osoan kontsumitutako aldien arabera. 2004-2012

b) Kontsumoaren maiztasuna

2012an, 28.000 pertsona inguruk –biztanleriaren % 1,7 eta kanabisa behin gutxienez kontsumitu duten pertsonen % 5 baino gutxiago– kontsumitzen dute egunero edo ia egunero substantzia hau. Egunero kontsumitzen dutenak substantzia hori azken urtean behin gutxienez erabili duten pertsona guztien % 25 dira, hortaz. Kolektibo horren % 38k, halere, hilean behin kontsumitu dute asko jota.

36. taula. Biztanleriaren banaketa kanabis-kontsumoaren maiztasunaren arabera. 2012

	Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a	Kontsumitzaileen %-a	Azken urteko kontsumitzaileen %-a
Egunero	21.621	1,3	4,6	20,9
4-6 egun astean	6.567	0,4	1,4	6,4
1-3 egun astean	17.407	1,1	3,7	16,9
1-3 egun hilabetean.	17.751	1,1	3,8	17,2
6-11 egun urtean	11.464	,7	2,5	11,1
1-5 egun urtean	28.457	1,7	6,1	27,6
Kontsumorik gabe azken 12 hilabetetan	363.459	22,0	77,9	-
Ez du inoiz kontsumitu	1.182.217	71,7	-	-
Guztira	1.648.942	100,0	-	-

Kontsumoa oro har nabarmen murriztu bada ere, ez da hain nabarmena izan – kontsumitzaileen artean– maiz kontsumitzen dutenen ehunekoaren beherakada. Izan ere,

2012an asko jota hilabetean behin kontsumitzen duten pertsonak oraindik ere gehiengoa bada ere (ehuneko hori, gainera, handitu egin da), ezin dugu esan kontsumitzaileen banaketa, kontsumoaren maiztasunari dagokionez, nabarmen aldatu denik, eguneroko edo ia eguneroko kontsumitzaileak kontsumitzaile guztien laurden bat baitira oraindik.

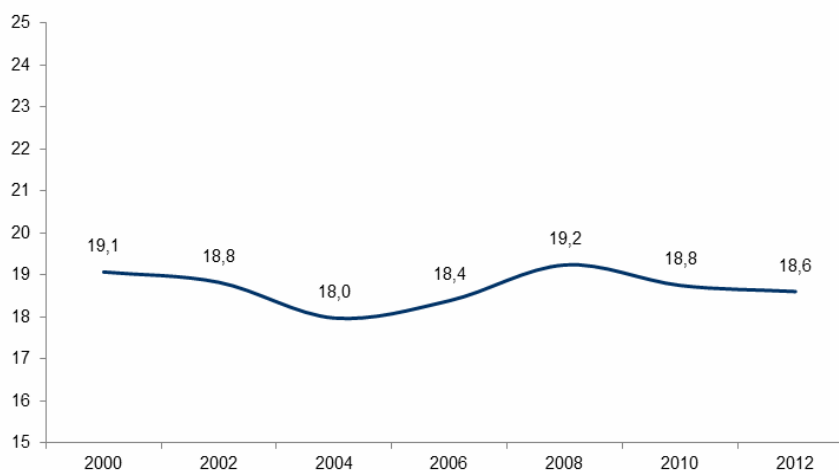
37. taula. Azken urteko kanabis-kontsumitzaileen banaketaren bilakaera kontsumoaren maiztasunaren arabera. 2004-2012

	2004	2006	2008	2010	2012
Egunero edo ia egunero	32,7	27,2	35,1	24,7	27,3
1-3 egun astean	18,8	20,4	15,2	13,9	16,9
1-3 egun hilabetean	13,5	18,9	15,7	19,1	17,2
Hilean behin baino gutxiago-tan	35,1	33,5	34,0	42,3	38,7
guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.4.3. Hasteko batez besteko adina mantendu egin da, eta kontsumoa jarraitzeko tasak murriztu egin dira

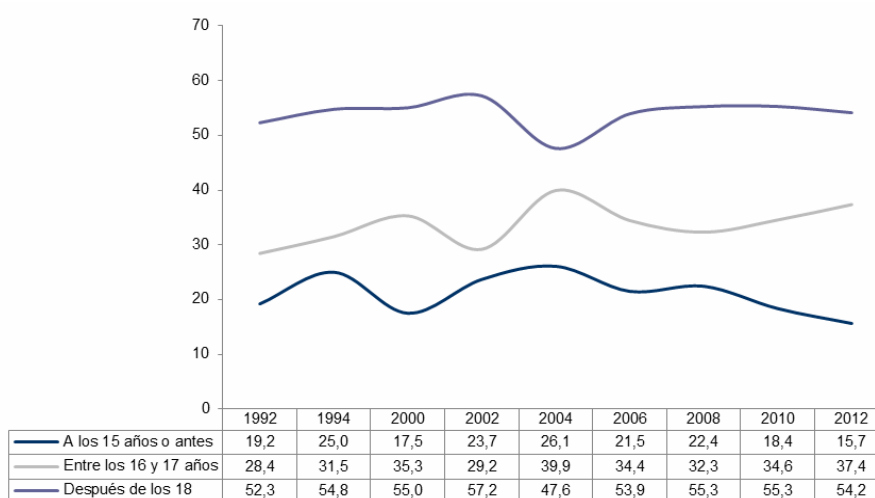
Euskadiko biztanleak 18 eta 19 urte bitartean hasten dira kanabisa kontsumitzen, batez beste (alkohola eta tabakoa kontsumitzen hasi eta geroxeago, hortaz). Gainerako substantziekin gertatzen den modura, ez da aldaketa handirik izan hasteko batez besteko adinari dagokionez, baina azken lau urteotan adinaren nolabaiteko murrizketa dagoela dirudi, aurreko lau urteetan handitu ondoren.

31. grafikoa. Kanabisa kontsumitzen hasteko batez besteko adinaren bilakaera. 2000-2012

Kanabisarekin eta tabakoarekin egin bezala, hasteko batez besteko adinaren bilakaera aztertu beharrean kontsumitzaileen banaketaren aldaketak aztertzen baditugu, gainerako substantzietan hasteko adinaren arabera, hainbat datu interesgarri ikusiko ditugu: batetik, 2004tik gutxienez, murriztu egin da kontsumitzen hamabost urterekin edo gutxiagorekin hasi ziren kontsumitzaileen ehunekoa (izan ere, biztanleria osoari dagokionez, talde hura 2004ko % 6,6tik 2012ko % 3,8ra igaro da); bestetik, egonkor mantendu da –% 50etik gora– 18 urte egin eta gero hasi zirenen ehunekoa, eta, azkenik, igo egin da 15 urtetik gora baino 18 urte baino gutxiago zituztela kontsumitzen hasi zirenen ehunekoa.

32. grafikoa. Biztanleriaren banaketaren bilakaera kanabisa kontsumitzen hasitako adinaren arabera. 1992-2012

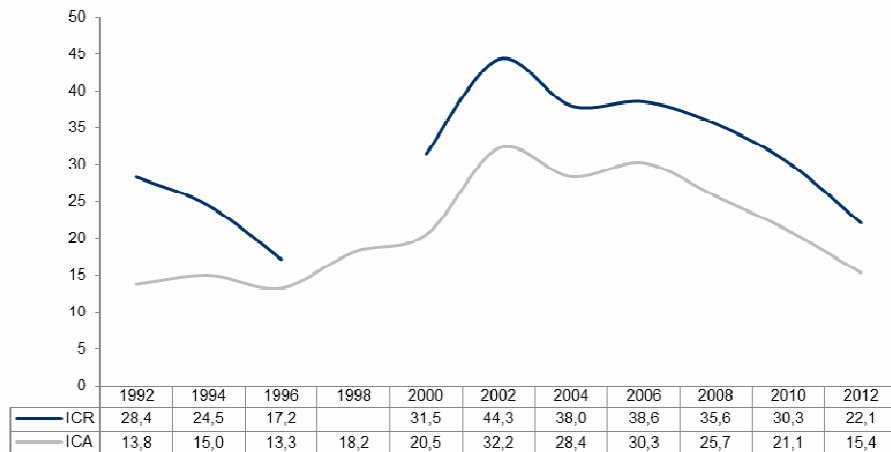

Kanabisaren kontsumoan gertatzen ari diren murrizketa handi horiek bi arrazoi dituzte nagusiki: batetik, kontsumitzen hasten direnak gutxiago direla, hala belaunaldi gazteei dagokienez nola kontsumitzen has daitezkeen eta egun egiten ez duten edo neurri txikiagoan egiten duten adin handiagoko pertsoneri dagokienez. Kontsumoaren murrizketa, halaber, jarraitutasun-indizeak murriztu direlako ere gertatu da; alegia, gero eta txikiagoa da noizbait kontsumitzen hasi diren pertsonetatik egun horri eusten diotenen ehunekoa.

Hurrengo grafikoa kanabisaren azkenaldiko kontsumo-indizea (AKI) eta egungo kontsumo-indizea daude adierazita: lehengoan kanabisa noizbait probatu duten pertsonetatik (kontsumitzaile intentsuak, ohikoak edo aldizkakoak diren alde batera utzita) azken urtean behin gutxienez kontsumitu dutenen proportzioa ageri da, eta bigarrean, berriz, kontsumitzen hasi direnetatik azken hilean ere kontsumitu dutenena. Grafikoa ikusten da bi indizeak etenik gabe murriztu direla azken urteotan; horrela bada, 2012an, kanabisa bizitzan noizbait probatu dutenen % 15ek baino ez dute azken hilean ere kontsumitu, eta hasierako kontsumitzaile horien %

22k baino ez dute kontsumitzen jarraitu azken urtean. % 30 eta % 44 ziren 2002an, hurrenez hurren.

33. grafikoa. Kanabisaren Azkenaldiko Kontsumoko Indizea (AKI) eta Egungo Kontsumoko Indizea (EKI). 1992-2012

2.4.4. Kontsumitzaileek kanabisaren kontsumoari buruz egindako balorazioa

Kanabis-kontsumoaren balorazioari dagokionez, lehenik eta behin adierazi beharra dago *Euskadi eta drogak* galdesortan horretaz eta antzeko beste kontu batzuek galdetu dela azken urtean gutxienez hilean behin gehien kontsumitutako legez kanpoko substantziarekin lotuta. 62.000 pertsonak kontsumitu dute kanabisa hilean behin gutxienez azken urtean. Hurrengo taulan datu interesgarri batzuk daude kolektibo horren gainean: esate baterako, pertsona horien % 54k uste dute gutxi kontsumitzen dutela; % 44k kontsumoari kalteak zein onurak egotzen dizkiote, eta % 64k uste dute kontsumitzeari utz diezaioketela, nahi izanez gero. 62.000 pertsona haien % 40k adierazi dute behin gutxienez saiatu direla kanabisa kontsumitzeari uzten.

38. taula. Kontsumoaren balorazioa, kalteen eta onuren arteko balantzea, kontsumoa uzteko ahalmena eta kanabisa kontsumitzeari uzteko ahaleginak. 2012

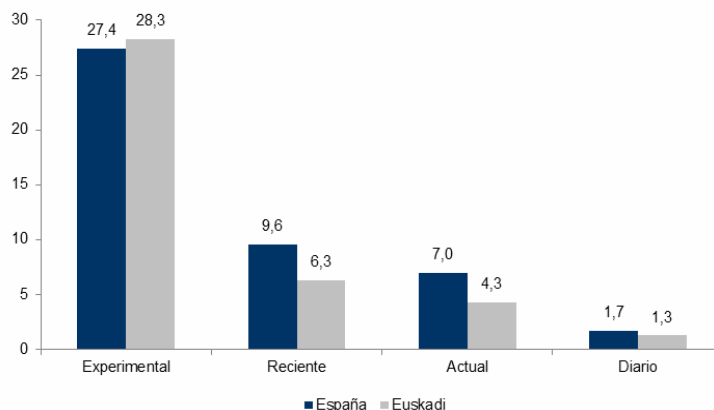
		Guztira	Eguneroko edo ia eguneroko kontsumoa	Ez eguneroko edo ia eguneroko kontsumoa
Kontsumoaren balorazioa (azken urteko hileroko kontsumoa bakarrik)	Batere ez	4,9	0,0	8,8
	Gutxi	54,2	28,0	75,1
	Dezente	29,9	47,2	16,1
	Asko	11,0	24,8	0,0
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Kanabis-kontsumoaren kalte/onuren balorazioa	Kalteak bakarrik	6,0	5,2	6,6
	Kalte gehiago onura baino	17,2	18,1	16,4
	Kalte adina onura	44,6	44,6	44,5
	Onura gehiago kalte baino	16,2	23,9	10,1
	Onurak bakarrik	5,2	8,1	2,9
	ED/EE	10,8	,0	19,5
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Kontsumoa uzteko ahalmenari buruzko gogoeta	Ez.	11,0	15,4	7,4
	Bai	64,7	46,0	79,7
	Ez dakit	19,7	34,4	7,9
	ED/EE	4,6	4,2	5,0
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Noizbait saiatu da kanabisaren kontsumoa murrizten	Ez, inoiz ez	53,3	52,1	54,3
	Bai, behin	16,0	14,6	17,2
	Bai, hainbat aldiz	25,3	29,1	22,2
	ED/EE	5,4	4,2	6,4
	Guztira	100,0	100,0	100,0

Aurreko taulak agerian uzten du zer neurritan bereizten diren, gai horiekin lotuta, eguneroko kontsumitzen dutenak eta gutxiagotan egiten dutenak. Kontsumoaren balorazioa, logikoa denez, hobea da maiztasun handiagoz kontsumitzen dutenen artean; eguneroko kontsumitzaileek gainerakoek baino onura gehiago egozten dizkiote kontsumoari: haietako heren baten ustez kanabisa kontsumitzeak eragin onuragarriak baino ez ditu edo, gutxienez, onura gehiago ditu kalteak baino; eguneroko erretzen ez dutenen artean, aldiz, % 13 baino ez dira iritzi hori dutenak. Eguneroko kontsumitzaileen artean txikiagoa da kontsumoa uzteko ahalmenari buruzko gogoeta.

2.4.5. EAEko egoeraren ikuspegi konparatua

EAEko kanabis-kontsumoaren tasak, 2012an, Espainiako Estatuan daudenak baino txikiagoak dira –gutxienez azkenaldiko, egungo eta eguneroko kontsumoari dagokionez–.

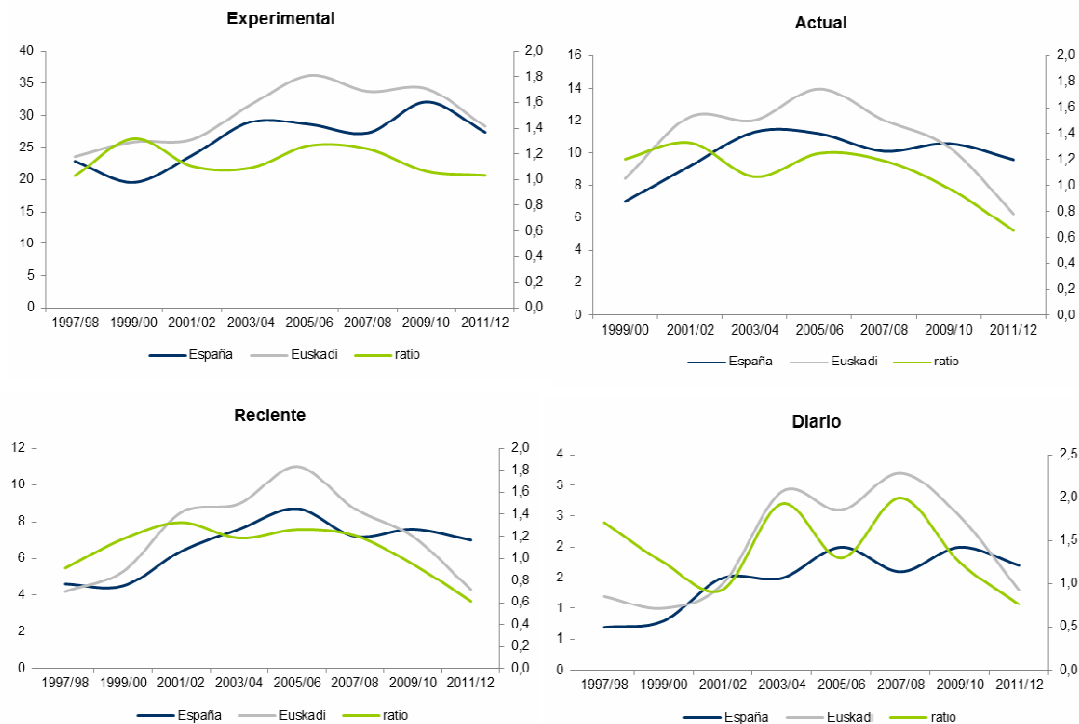
34. grafikoa. Kanabisaren kontsumo esperimental, azkenaldikoa, egungoa eta egunerokoa EAEn eta Espainian. 2011/12

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta EDADES 2011.

Egoera, ordea, ez da beti horrelakoa izan. Espainiako Estatuaren eta EAEn arteko aldeak bilakaera aintzat hartuta aztertuz gero, oso bestelako bilakaerak ikusten dira bi lurraldeotan. Hurrengo grafikoetan mendetasunei buruzko azterlan epidemiologikoetan erabili ohi diren kontsumoko oinarritzko hiru adierazleen bilakaera dago jasota bi lurraldeetarako –kontsumo esperimental, azkenaldikoa eta egungoa– eta lerro morean, berriz, ratioak Estatuko eta EA-eko kontsumoaren arteko aldea biltzen du.

35. grafikoa. Kanabisaren kontsumo esperimentalaren, azkenaldikoaren eta egungoaren bilakaera EAEn eta Espainian. 2011/2012

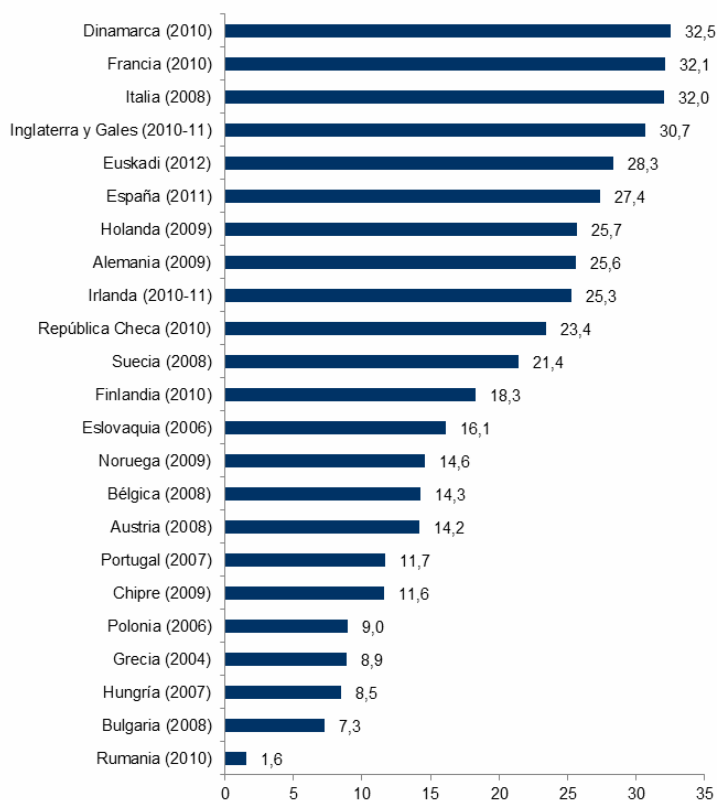
Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta EDADES 2011.

Kontsumo esperimentalari dagokionez, bilakaera nahiko antzekoa da: bi lurraldeotan, gorabeherak badaude ere, igoerak daude 2010 arte, orduan adierazlea murrizten hasi baitzen bietan. Edozelan ere, aldi osoan kontsumo-tasak EAEn handiagoak badira ere, bat egiten hasiko dira 2005etik aurrera; hala, 2009tik aurrera kontsumo-tasak oso antzekoak dira bi lurraldeotan. Azkenaldiko eta egungo kontsumoari dagokionez, oso bestelako egoera bat dago: bi kasuotan kontsumoa nabarmen handitu da 2005 arte; halere, Euskadin gertatutako beherakada are nabarmenagoa da bi adierazleentzat. Horrela bada, Euskadiko kontsumo-tasak historikoki espainiarrak baino handiagoak izan badira ere, alde hori alderantzikatuko da 2010etik aurrera eta, ia lehen aldiz, EAEko kanabis-kontsumoaren maila Espainiakoa baino txikiagoa izango da.

Nazioarteko ikuspegiari dagokionez, kanabisaren kontsumo-tasarik handienak dituzten EBko herrialde eta eskualdeen artean dago oraindik EAE; halere, –azken urteotako beherakaden ostean– pentsatzekoa da euskal egoera gure inguruko herrialdeetakoarekin parekatzen ari dela. Tabakoarekin eta alkoholarekin egindako modura, nazioarteko konparazioak egitean inkestak urte ezberdinetan eginda daudela hartu behar dugu kontuan, baita herrialde guztietan ez dituztela beti adin-tarte berak aztertu ere.

Nolanahi ere, kanabisaren kontsumo esperimentalari dagokionez, EAE EBko buruan dago, eta Danimarkak, Frantziak, Italiak eta Ingalaterra eta Galesek baino ez dute tasa handiagorik.

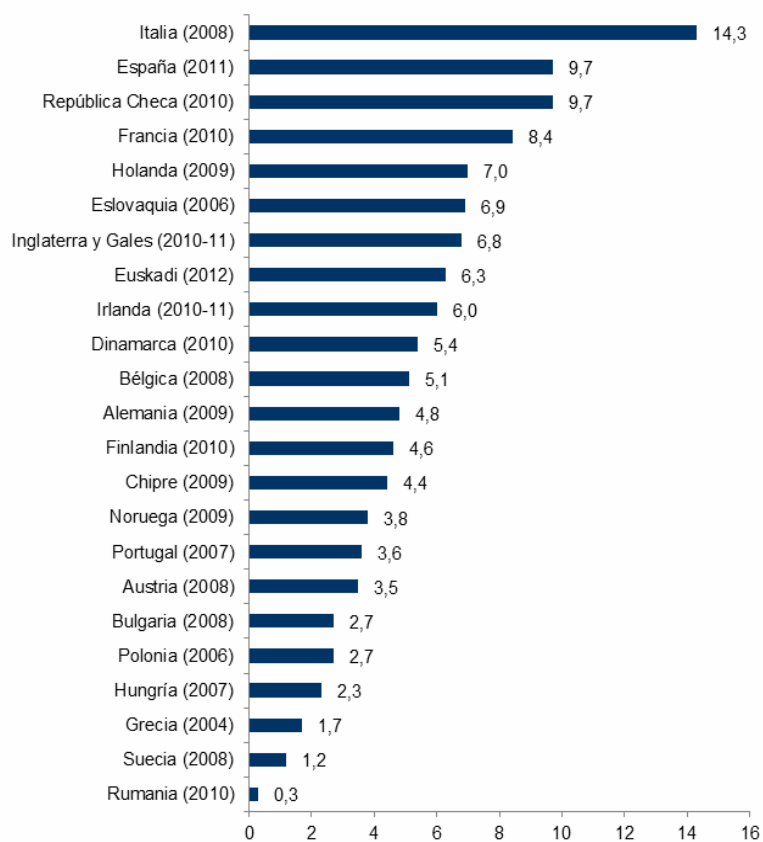
36. grafikoa. Kanabisaren kontsumo esperimentalaren tasa Europar Batasuneko hainbat herrialdetan eta EAEn. 2012

Iturriak: Estatistika Buletina 2012. Drogen eta Toxikomanien Europako Behatokia, EDADES 2011/12 eta *Euskadi eta drogak 2012*.

Kanabisaren azkenaldiko kontsumoan ere EAEko tasak EBko handienetakoak dira; halere, herrialde ugari kontsumo-tasa handiagoak dituzte (Italia, Espainia, Txekiar Errepublikak, Frantzia, Holanda, Eslovakia eta Ingalaterra eta Gales). Euskadi pixkanaka EBko batez bestekora hurbiltzen ari da kanabisaren kontsumo-mailei dagokienez, hortaz.

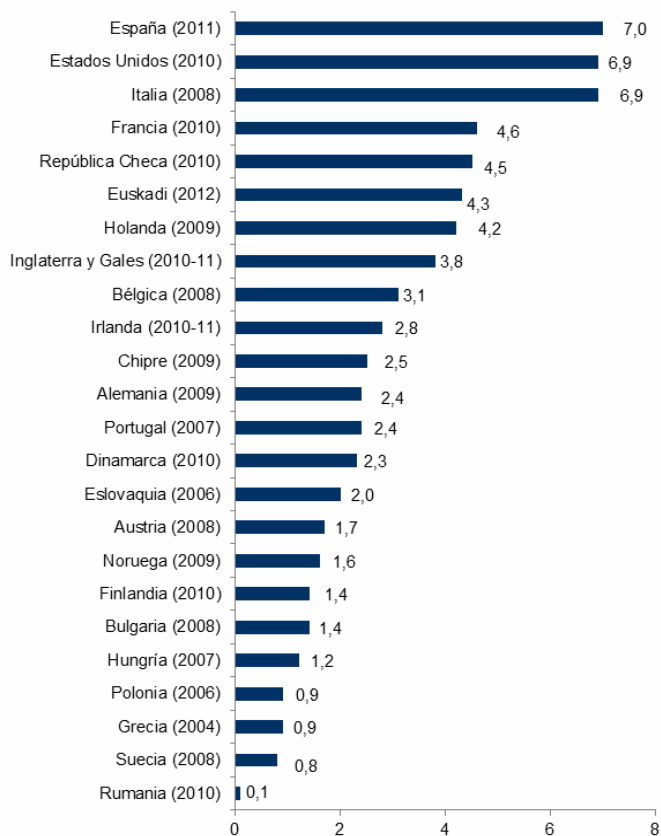
37. grafikoa. Kanabisaren azkenaldiko kontsumoaren tasa Europar Batasuneko hainbat herrialdetan eta EAEn. 2012

Iturriak: Estatistika Buletina 2012. Drogen eta Toxikomanien Europako Behatokia, EDADES 2011/12 eta Euskadi eta drogak 2012.

Eta, azkenik, egungo kontsumoari dagokionez, EAeko kontsumo-tasak, berriro ere, Europako handienetakoak dira, oraingoan Holanda zein Ingalaterra eta Gales gaindituta.

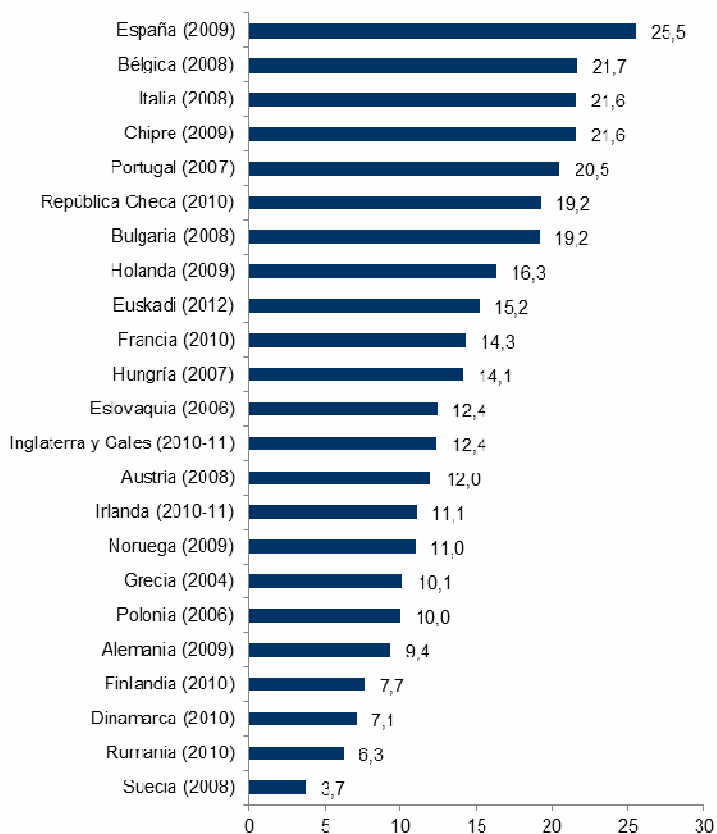
38. grafikoa. Kanabisaren egungo kontsumoaren tasa EBko hainbat herrialdetan eta EAEn. 2012

Iturriak: Estatistika Buletina 2012. Drogen eta Toxikomanien Europako Behatokia, EDADES 2011/12, *Euskadi eta drogak 2012* eta 2010 National Survey on Drug Use and Helath: National Findings.U.S. Department of Health & Human Services (SAMHSA).

Kontsumo esperimentaleko, azkenaldiko kontsumoko eta egungo kontsumoko tasak EAEn Europako herrialde askotan baino handiagoak badira ere, ez dago gauza bera esaterik kontsumo-jarraitutasuneko tasei buruz. Horrela bada, EAEn kanabisaren kontsumitzaile esperimentalen % 15ek aurreko hilabetera arte jarraitu dute kontsumitzen (Egungo Kontsumoko Indizea), Europako zortzi herrialdetan gutxienez tasa hori % 20tik gorakoa da; Espainiako Estaturik da kontsumoko jarraitutasun-indizearik handiena duena.

39. grafikoa. Kanabisaren Egungo Kontsumoko Indizea (EKI) EBko hainbat herrialdetan eta EAEn. 2012

Iturriak: *Estatistika Buletina 2012. Drogen eta Tokikomanien Europako Behatokia*, eta *Euskadi eta drogak 2012*.

Azkenik, Europako gainerako herrialdeekin lotuta, ezin dugu kontsumo hedatuago batez baka-rik hitz egin, baizik eta kontsumo intentsuago bat ere badago. Hala, hurrengo taularen datuek erakusten dute EAEn kontsumo intentsuak dituzten kontsumitzaile-proporzio handiena da-goela aztertutako eskualde guztietatik. Dena den, EAEko datua ezin da hertsiki alderatu EBko herrialdeek dutenarekin; izan ere, haietan intentsitate handiko kontsumoa hilean 20 egunetan baino gehiagotan kontsumitzeari dagokio, eta EAEn, berriz, hilean 16 egunetan baino gehiago-tan kontsumitzeari⁶.

⁶ Kanabisa azken 30 egunetan kontsumitu duten pertsonen arteko kanabis-kontsumoaren maiztasunaren berri ematen du adieraz-leak, betiere irizpide hauen arabera: txikia: 1-3 egun hilabeteen (EB eta Euskadi eta Drogak); batez bestekoa: 4-19 egun bitartean (EBko herrialdeetan) eta 1-3 egun astean *Euskadi eta Drogak* txostenean; eta handia: 20 edo egun gehiago hilabeteen (EBko he-rrialdeetan) eta 4-7 egun astean *Euskadi eta Drogak* txostenean.

39. taula. Kanabisa kontsumituriko pertsonan banaketa kontsumoaren intentsitatearen arabera, EBn eta EAEn

	Txikia	Ertaina	Handia
Euskadi (2012)	38,5	22,5	39,0
Espainia (2009)	34,1	32,0	33,9
Frantzia (2010)	34,6	32,2	33,3
Belgika (2008)	48,0	22,5	29,4
Zipre (2009)	50,0	27,4	22,6
Danimarka (2010)	48,3	31,1	20,6
Alemania (2009)	54,3	28,8	16,8
Norvegia (2009)	61,1	22,2	16,7
Erresuma Batua (2010-11)	48,0	28,0	15,0
Finlandia (2010)	39,1	47,8	13,0
Txekiar Errepublika (2008)	42,9	48,0	9,1

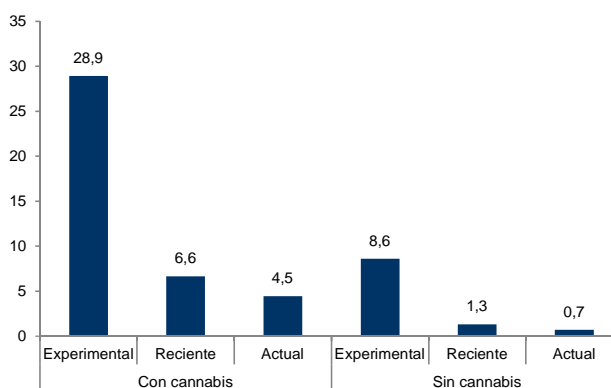
Iturriak: *Estatistika Buletina 2012. Drogen eta Tokikomanien Europako Behatokia*, eta *Euskadi eta drogak 2012*.

2.5. Legez kanpoko beste droga batzuen kontsumoa

2.5.1. Legez kanpoko substantzien erabilerak beherakada argia izan du Euskadin

Euskadiko biztanleen % 28k legez kanpoko substantziaren bat gutxienez probatu du 2012an (kanabisa barne). Biztanleen % 6,6k substantzia horietakoren bat hartu du inkesta egin aurreko urtean, eta % 4,5ek aurreko hilean. Datu horiek, halere, euskal gizartean kanabisaren kontsumoak duen hedapenaren ondorio dira –aurreko kapituluari aipatutako atzerakada gorabehera–. Substantzia hura kontuan hartu ezean, legez kanpoko substantzien erabilera gutxienena da euskal gizartean, argi eta garbi: biztanleriaren % 8,6k adierazi dute bizitzan noizbait probatu dutela era horretako substantziaren bat; % 1,3k azken urtean egin dute, eta % 0,7 batek azken hilean.

40. grafikoa. Kanabisaz bestelako legez kanpoko drogaren baten kontsumo esperimental, azkenaldiko eta egungoaren tasak. 2012

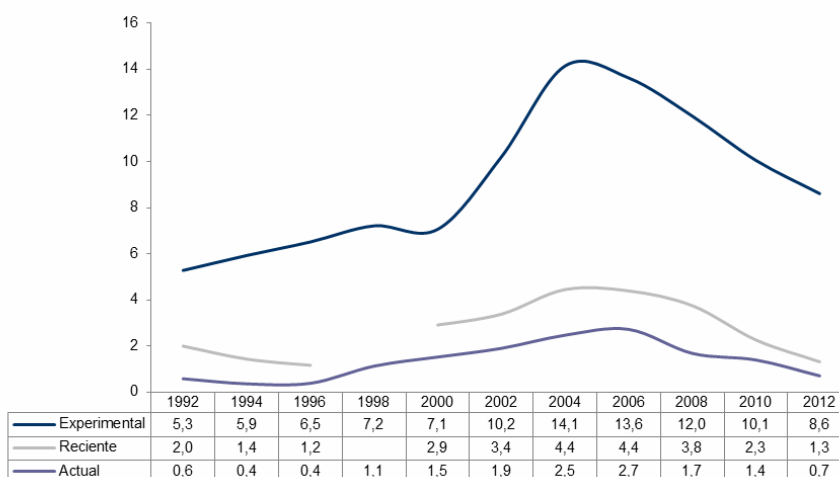
Kanabisaz bestaldeko legez kanpoko drogaren baten kontsumitzaile esperimentalak 142.000 dira taularen arabera; azken urtean substantzia horietakoren bat kontsumitu dutenak, berriz, 21.000 baino zertxobait gehiago, eta azken hilean egin dutenak 11.000 baino gehiago.

40. taula. Kanabisaz bestaldeko legez kanpoko substantzien kontsumitzaileen kopurua eta prebalentzia kontsumo motaren arabera. 2012

	Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a
Esperimentala	142.024	8,6
Azkenaldikoa	21.654	1,3
Egungoa	11.619	0,7

Bilakaerari dagokionez, kanabisarekin gertatutako moduan, legez kanpoko drogen kontsumoak –substantzia hau kontuan hartu gabe oraingoan– behera egin du, gutxienez 2004tik. Grafiko honetan argi ikusten da zer-nolakoa izan den kontsumo-tasaren beherakada: substantzia horien erabilera esperimentala (bizitzan noizbait) biztanleriaren % 14tik % 8ra igaro da 2004tik 2012ra; % 40ko murrizketa egon da, hortaz. Adierazle hori metakorra da eta substantzia horiek kontsumitzeari agian aspaldi utzi dioten pertsonen kontsumoak (intentsuagoak edo ez hain intentsuak) biltzen ditu; horrenbestez, agerikoa da 2000tik aurrera aldaketa handiak gertatu direla legez kanpoko substantzien kontsumoari dagokionez; batetik, kontsumitzaile berri gutxiago daudelako –edozer adinetakoak–, eta bestetik, jarraitutasun-indizeak ere gero eta txikiagoak direlako.

41. grafikoa. Kanabisaz bestelako legez kanpoko drogaren baten kontsumo esperimental, azkenaldiko eta egungoaren tasen bilakaera. 1992-2012

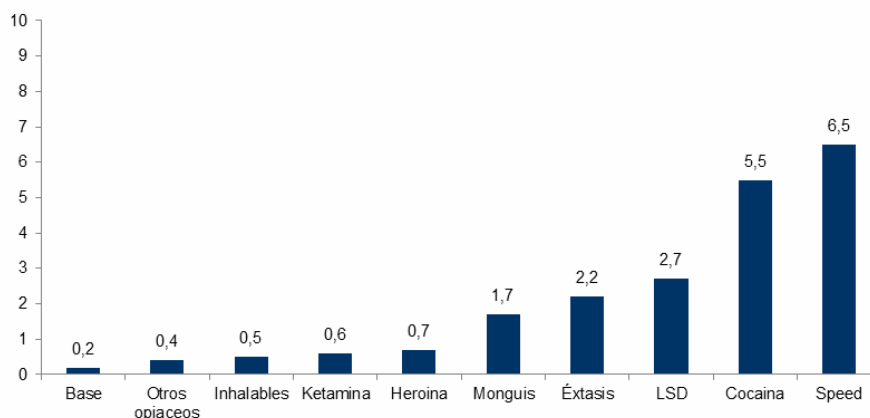

Beherakada, edozelan ere, ez da kontsumo esperimentalari dagokionez bakarrik gertatu. Substantzia horietako batzuen azkenaldiko erabilera, 2004tik, biztanleriaren % 4,4tik % 1,3ra igaro da; % 70eko beherakada alegia. Egungo kontsumoari dagokionez, murrizketa geroxeago hasi da (2008an) baina proportzionalki handiagoa da, urte hartatik aurrera legez kanpoko drogaren bat azken 30 egunetan kontsumitu dutela dioten pertsonen ehuneko % 80 jaitsi baita, % 2,7tik % 0,7ra. Egungo kontsumitzaileen tasa % 50 murriztu da azken biurtekoan soilik. Kopuruari dagokionez, 2004an 74.600 pertsonak adierazi zuten azken urtean kanabisaz bestelako legez kanpoko drogaren bat kontsumitu zutela, 2012an, baina, kopuru hori, esan bezala, 21.000koa zen. Egungo kontsumoari dagokionez, berriz, kontsumitzaileak 41.400 izatetik 11.600 izatera igaro dira.

2.5.2. Kokaina eta anfetaminak gehien kontsumitutako legez kanpoko drogak dira oraindik

2012an, Euskadiko biztanleen % 6,5ek adierazi dute *speed* edo anfetaminak behin gutxienez hartu dituztela, % 5,5ek kokaina, % 2,7k LSD edo beste substantzia haluzinogeno batzuk, eta % 2,2k estasia. Gainerako substantzien kontsumo esperimentalaren kontsumo-prebalentziak are txikiagoak dira, beti % 2tik beherakoak.

42. grafikoa. Legez kanpoko hainbat drogaren kontsumo esperimentaleko tasak. 2012

Bilakaerari dagokionez, substantzia guztien kontsumoa murriztu da 2010etik 2012ra bitartean, hauena izan ezik: heroinaz bestelako opiaceoak, arnastekoak eta heroina bera; halere, haien prebalentziak oso txikiak dira, baita erabilera esperimentalaz aztertzen denean ere. Adierazle horren bilakaera epe luzera aztertuz gero, substantzia guztiak murriztu dira 2004tik, heroinaz bestaldeko opiaceoak izan ezik (pentsatzekoa da kasu askotan metadonaren erabilera medikoa-gatik dela). Murrizketa oso handiak dira, gainera; gehien kontsumitutakoen artean anfetaminen % 41etik LSDaren % 59ra bitartean izaten dira. Gehien kontsumitutako lau substantziei dago-

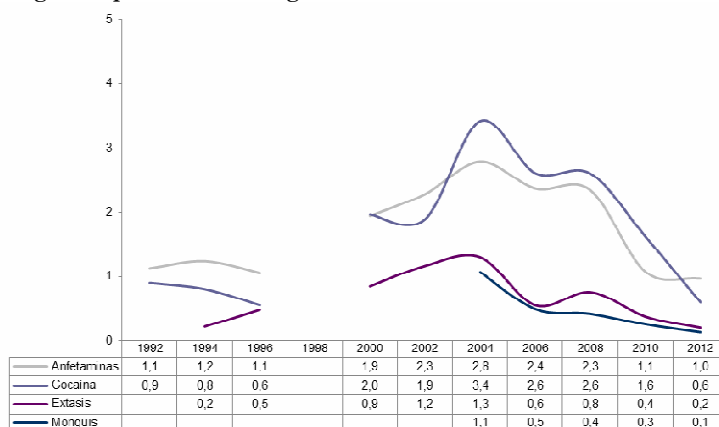
kienez, 2012ko erabilera-mailak 1990eko hamarkadaren amaieran zeudenak dira. Metatze-adierazlea dela kontuan harturik, argiago ikus daiteke izaten ari diren beherakaden garrantzia.

41. taula. Legez kanpoko drogen kontsumo esperimentalaren bilakaera. 1992-2012

	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2004tik izandako murrizketa
Speeda, anfetaminak	3,5	4,1	4,4	5,1	5,8	7,9	11,1	8,8	8,6	6,8	6,5	% 41,2
Kokaina	3,3	3,8	4,0	4,4	4,8	7,0	9,9	8,1	8,7	6,8	5,5	% 44,9
Azidoa, LSDa	2,3	3,2	2,6	3,1	2,4	3,9	6,6	4,3	4,4	3,6	2,7	% 59,5
MDMA, estasia	–	1,0	2,0	2,4	2,4	3,5	4,5	2,6	3,3	2,3	2,2	% 51,4
Sorgin zorrotzak (<i>mongiak</i>)	–	–	–	–	–	2,4	4,9	3,7	4,2	2,3	1,7	% 64,0
Heroina	0,7	1,0	0,8	0,9	0,5	1,1	0,9	1,0	1,0	0,5	0,7	% 22,4
Ketamina	–	–	–	–	–	0,6	0,7	0,8	1,1	0,7	0,6	% 13,3
Arnastekoak	0,5	0,2	0,4	1,2	0,4	1,0	1,3	0,4	1,3	0,4	0,5	% 59,5
Beste opiazeo batzuk	–	–	–	–	–	–	0,3	0,1	0,5	0,3	0,4	-% 12,2
Basea, <i>crack</i>	–	–	0,6	0,3	–	–	0,6	0,3	0,7	0,3	0,2	% 61,6

Hain zuzen, azkenaldiko kontsumo-tasak aztertzen direnean (azken urtean) are murrizketa handiagoak ikusten dira, bereziki kokainari dagokionez. Kasu horretan kontsumitzaileak % 1,6 ziren 2010ean, eta % 0,6 2012an (neurri batean krisialdi ekonomikoagatik izan daiteke kontsumoko tasa orokorrak murrizteaz gainera). Kokainaren azkenaldiko kontsumoaren beherakada biziki handia izan da 2004tik (% 82); hala, biztanleriaren % 3,4tik % 0,6a igaro da. 57.400 pertsonak adierazi zuten 2004an kokaina azken hamabi hilabeteetan gutxienez behin kontsumitu zutela, baina 2012an kopuru hori 10.000ekoa baino ez da.

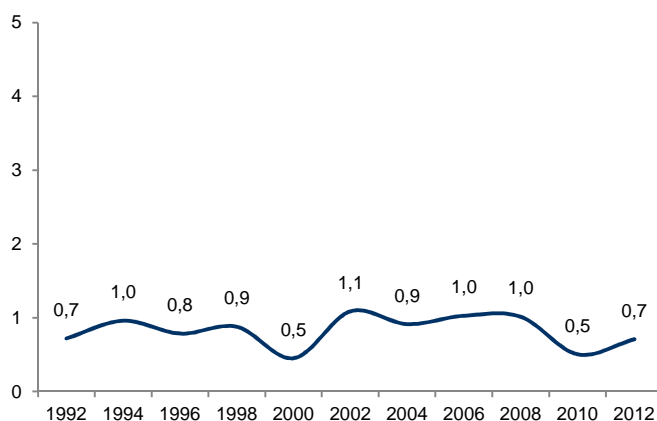
43. grafikoa. Legez kanpoko hainbat drogen azkenaldiko kontsumo-tasen bilakaera. 1992-2012

Horretaz gain, kokaina ez da dagoeneko, aztertutako legez kanpoko substantzietan, gehien kontsumiturikoa (aurreko grafikoan ikus daiteke), anfetaminen kontsumoak 2010 eta 2012 bitartean izandako beherakada oso txikia izan da eta. Horrenbestez, baliteke krisialdi ekonomikoagatik anfetaminek (*speeda*) kokainaren kontsumoa pixkanaka ordezte, 1990eko hamarkadaren lehen erdialdean gertatu zen bezala; halere, inkesta honen laginen tamainagatik kontu handia hartu behar dugu gutxiengoan portaera hauetaz hitz egitean.

EAEko mendetasunei buruzko inkestak heroinaren kontsumoei buruz ere galdetzen die inkestatutako pertsonari. Bildutako datuen arabera, biztanleriaren % 0,7k kontsumitu du substantzia hura bizitzan noizbait (11.700 pertsona guztira). Ehuneko hori inkestaren beste edizio batzuetan bildutakoa baino txikiagoa da, baina 2010ekoa baino handixeagoa.

44. grafikoa. Heroinaren kontsumo esperimentalaren bilakaera. 1992-2012

2.5.3. Hasteko adina mantendu egin da, eta substantziak uzteko tasa hazi

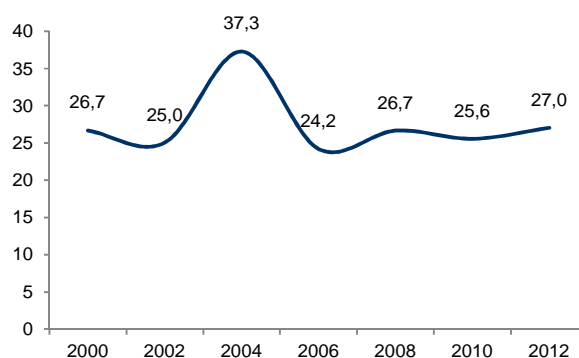
Legez kanpoko hainbat drogaren kontsumoa hasteko batez besteko adinari dagokionez, anfetaminak eta LSDa kontsumitzen besteak baino lehenago hasten dira, eta kokaina geroago (21 urte ingururekin). Txostenean aztertutako gainerako substantzietan bezala, ezin dugu esan legez kanpoko drogaren bat kontsumitzen hasteko adina jaitsi denik urteetan zehar.

42. taula. Legez kanpoko zenbait droga kontsumitzen hasteko batez besteko adinaren bilakaera. 1994-2012

	1994	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Anfetaminak edo <i>speeda</i>	18,6	19,3	19,5	18,9	19,7	19,9	19,9	19,3
Estasia	19,4	21,1	20,8	20,6	20,7	21,8	19,9	20,5
LSDa	18,1	20,7	19,8	19,2	19,1	20,0	19,2	19,6
Kokaina	21,1	21,4	21,4	21,1	21,3	22,1	20,6	21,6
Baten bat	19,2	19,7	19,9	18,9	19,8	20,3	19,8	19,9

Izan ere, 2004an izandako gorakada gorabehera, ez da urteetan zehar aldatu 18 urtetik behera legez kanpoko drogaren bat kontsumitzen hasten direnen ehunekoa (berau, edozelan ere, ez da % 25etik ia jaitsi 2000z geroztik, grafikoan ikus daitekeenez). Azken urteotan, gainera, goranzko joera ikusten da, 2006ko % 24,2tik 2012ko % 27ra igaro baita.

45. grafikoa. 18 urtetik behera legez kanpoko drogaren bat kontsumitzen hasten direnen ehunekoaren bilakaera. 2000-2012

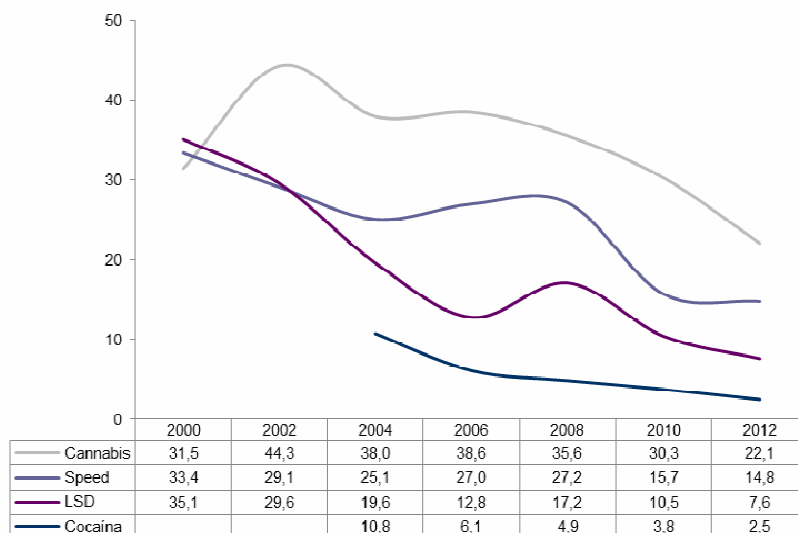

Aurretik ere esan dugunez, legez kanpoko substantzien erabileraren prebalentzian izandako beherakada handi horiek gertatu dira, batetik, kontsumitzaile berririk ez dagoelako (erabilera esperimentalaren murrizketan batez ere ikusten dena), eta bestetik, substantzia nagusien jarraitutasun-indizeak urtez urte murrizten direlako (gero eta uzte-tasa handiagoak daude).

Hurrengo grafikoan gehien kontsumituriko legez kanpoko substantzien Azkenaldiko Kontsumoko Indizea (AKI) ikus daiteke, eta, konparazioa egitearren, kanabisa ere ageri da oraingoan. Grafikoan bi datu interesgarri nabarmentzen dira: batetik, aztertutako urte guztietan kanabisak izan du jarraitutasun-tasarik handienak, eta kokainak txikienak; horrenbestez, pentsa daiteke biztanleriaren ehuneko handi batek substantzia horrekin esperimentatzen duela, baina ez duela

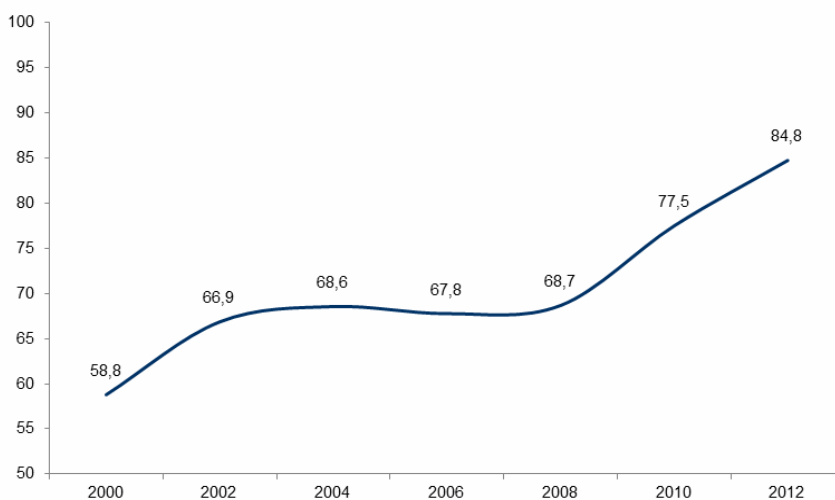
ondoren kontsumitzen jarraitzen edo nahiko maiz uzten duela. Grafikoan ikus daitekeen bigarren datua hauxe da: epe luzera jarraitutasun-indizeak ia modu egonkor batean jaisten ari dira (2010 eta 2012 bitartean anfetaminak izan ezik).

46. grafikoa. Jarraitutasun-indizeen bilakaera legez kanpoko hainbat drogaren kontsumoan. 2000-2012

Eta gauza bera legez kanpoko substantziak uzteko tasa aztertzen dugunean (hau da, legez kanpoko drogaren bat bizitzan behin gutxienez kontsumitu duten pertsonen ehuneko eta azken hamabi hilabeteetan ere egin dutela adierazten dutenena).

47. grafikoa. Kanabisaz bestelako legez kanpoko drogaren bat uzteko tasaren bilakaera. 2000-2012

2.5.4. Drogen polikontsumoa

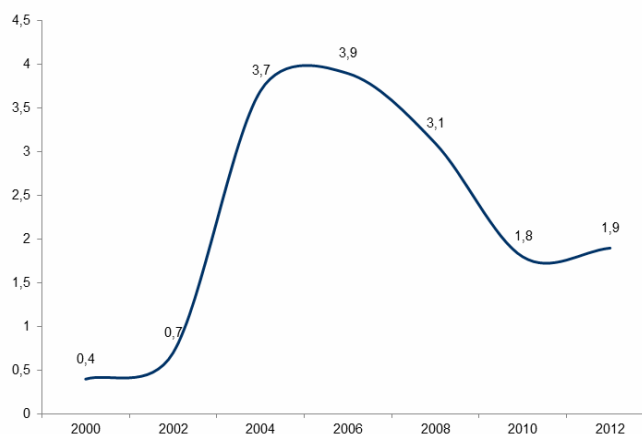
31.000 pertsonak eusten diote 2012an drogen polikontsumoko eredu bati. Txosten honen barruan hauek hartu dira drogen polikontsumitzaileak: tabakoa erre ohi dutenak, arriskuaren barruko alkohol-kontsumoren bat egiten dutenak (gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteko edozer egunetan, eta/edo hamabi mozkorraldi baino gehiago azken hilabeteetan, eta/edo alkoholismoaren susmopekoak) eta, gainera, legez kanpoko drogaren bat, kanabisa barne, azken hilabeteetan kontsumitu dutenak.

43. taula. Drogen polikontsumoaren adierazle sintetikoa sortzeko erabilitako hainbat kontsumo-ereduk biztanleria osoan duten prebalentzia. 2012

	Abs.	%
Ohiko tabako-kontsumoa	25,7	423.676
Gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteko uneren batean	12,0	197.880
12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean	2,2	36.149
Alkoholismoaren susmopekoak	3,5	57.714
Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa barne)	4,5	73519
Drogen polikontsumoa	1,9	31.875

Adierazle horren bilakaera ez da urteetan zehar guztiz konparagarria, ezarritako eskakizunetako batzuk, bereziki alkoholari buruzkoak, ez baitaude eskura urte guztietarako. Nolanahi ere, nagusiak bai daudela eskura txosten sorta osorako; hala, drogen polikontsumoaren igoera oso nabarmena ikus daiteke 2002tik 2004ra bitartean –portaera horren prebalentzia bider lau egin da–, jaisteko joera aski nabaria 2004tik 2010era bitartean, eta gorakada xume bat –% 1,8tik % 1,9ra– 2010etik 2012ra bitartean.

48. grafikoa. Drogen polikontsumoko tasaren bilakaera. 2000-2012

Ondorengo taulan substantzia bakoitzaren azkenaldiko kontsumitzaileetatik zenbatek (ehuneko) kontsumitu dituzten beste substantziak urte berean, eta zer aldea dagoen biztanleria osoarekiko; substantzien arteko harremanak, ondorioz, jasota. Esate baterako, biztanleria osoan alkoholaren azkenaldiko kontsumo-tasa % 73koa da, baina erretzaileen artean % 83koa, eta kanabis-kontsumitzaileen artean % 95ekoa. Adierazgarriagoa da, adibidez, biztanleria osoaren % 31n aurrean, kanabis-kontsumitzaileen % 78k erretzea, *speed* edo anfetaminen kontsumitzaileen % 78k edo kokaina-kontsumitzaileen % 81ek.

44. taula. Azken urtean hainbat substantzia kontsumitu dituzten 15-74 urte bitarteko pertsonen arteko beste droga batzuen kontsumitzaileen proportzioa. 2012

	Alkohol a	Tabako a	Kanabis a	Speeda, anfetaminak	Estasia	Azidoa, LSDa	Kokaina	Sorgin zorrotzak (mongiak)	Ketamina	Psikofarmakoak erretzarekin	Psikofarmakoak erretarik gabe	Dopin- substantziak	15-74 urteko biztanleak guztira
Alkohola	100,0	83,0	95,1	100,0	100,0	100,0	93,0	100,0	100,0	62,4	86,8	100,0	73,5
Tabakoa	35,2	100,0	78,3	79,3	92,2	100,0	81,8	100,0	79,3	26,6	61,8	45,5	31,2
Kanabisa	8,1	15,7	100,0	79,4	63,4	100,0	59,6	100,0	74,2	2,8	21,5	45,5	6,3
<i>Speeda</i> , anfetaminak	1,3	2,5	12,3	100,0	71,1	100,0	52,9	100,0	87,1	0,6	0,0	0,0	1,0
Estasia	0,3	0,6	2,1	15,0	100,0	0,0	10,5	0,0	25,8	0,4	0,0	0,0	0,2
Azidoa, LSDa	0,1	0,2	0,8	5,2	0,0	100,0	8,3	36,5	40,7	0,0	0,0	0,0	0,1
Kokaina	0,8	1,6	5,7	32,8	30,7	100,0	100,0	36,5	79,3	0,6	0,0	0,0	0,6
Sorgin zorrotzak (<i>mongiak</i>)	0,2	0,4	2,2	14,2	0,0	100,0	8,3	100,0	40,7	0,0	0,0	0,0	0,1
Ketamina	0,2	0,3	1,5	11,1	15,5	100,0	16,3	36,5	100,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Psikofarmakoak erretzarekin	9,6	9,6	5,0	6,9	19,9	0,0	10,8	0,0	0,0	100,0	37,3	76,8	11,3
Psikofarmakoak erretarik gabe	1,3	2,2	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,7	100,0	23,2	1,1
Dopin- substantziak	0,2	0,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	3,8	100,0	0,2

Gauza bera gertatzen da, substantziak beharrean, kontsumo-eredu zenbait elkartzen direnean. Biztanleria osoaren % 25ek erretzen dute tabakoa egunero, baina kopurua % 35era iristen da alkoholaren eguneroko kontsumitzaileen artean, eta % 83ra kanabis-kontsumitzaileen artean. Era berean, kanabisaz bestelako legez kanpoko drogaren bat azken urtean kontsumitu dute biztanleriaren %1,3k, eta substantzia horren asteroko kontsumitzaileen artean, berriz, proportzioa % 23koa da.

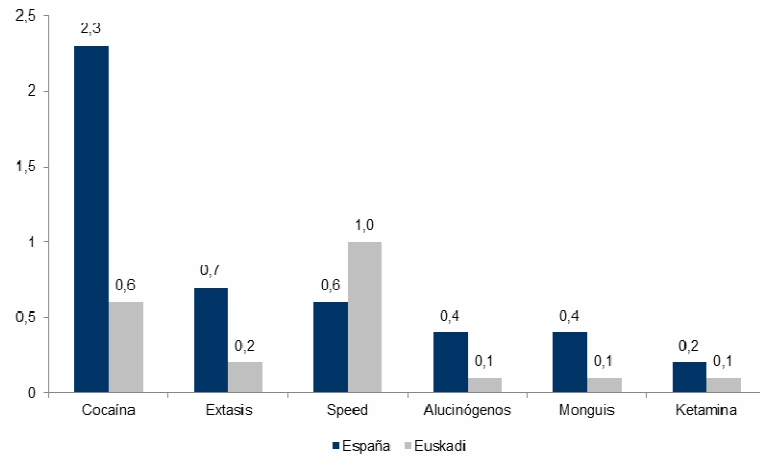
45. taula. Azken urtean hainbat substantzia kontsumitu dituzten 15-74 urte bitarteko pertsonen arteko beste droga batzuen maizko edo ohiko kontsumitzaileen proportzioa.

	Egune- roko tabako- kontsu- moa	Alkohola- ren kon- tsumoa jaiegun eta aste- buru gehienetan	Alkohola- ren egu- neroko kontsu- moa	Kanabisa gutxienez astero kontsu- mitzea azken urtean	Legez kanpoko drogaren baten azkenal- diko kontsu- moa (kanabisa izan ezik)	Medikua- ren erre- zetarekin edo gabeko psikofar- makoen azkenal- diko kontsu- moa	Jokatzea gutxienez astean behin azken urtean	15-74 urteko biztan- leak guztira
Eguneroko ta- bako-kontsumoa	100,0	32,1	35,4	83,0	69,1	22,5	30,3	25,7
Alkoholaren kontsumoa jaiegun eta asteburu gehienetan	22,7	100,0	3,1	43,5	35,4	9,8	20,9	18,1
Alkoholaren eguneroko kon- tsumoa	16,8	2,1	100,0	22,6	19,8	12,0	15,4	12,2
Kanabisa gutxie- nez astero kon- tsumitza azken urtean	8,9	6,6	5,1	100,0	48,8	1,4	1,8	2,8
Legez kanpoko drogaren bat azken urtean kontsumitza (kanabisa izan ezik)	3,5	2,6	2,1	23,2	100,0	0,9	0,9	1,3
Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofar- makoen azkenal- diko kontsumoa	10,5	6,5	11,8	6,0	8,1	100,0	11,0	12,0
Jokatzea gutxienez astean behin azken urtean	26,4	25,8	28,4	14,8	15,1	20,6	100,0	22,4

2.5.5. Legez kanpoko drogen kontsumoa EAEn kontsumoaren ikuspegi konparatua

Hainbat substantziaren azkenaldiko kontsumoa, 2012an, kasu guztietan –anfetaminei dagokienean izan ezik– txikiagoa da EAEn Espainiako Estatuan baino. Alde handiak daude kasu guztietan, baina bereziki deigarriak dira kokainaren kasuan, azkenaldiko kontsumo-tasa % 2,3koa baita Espainiako Estatuan eta % 0,6koa EAEn.

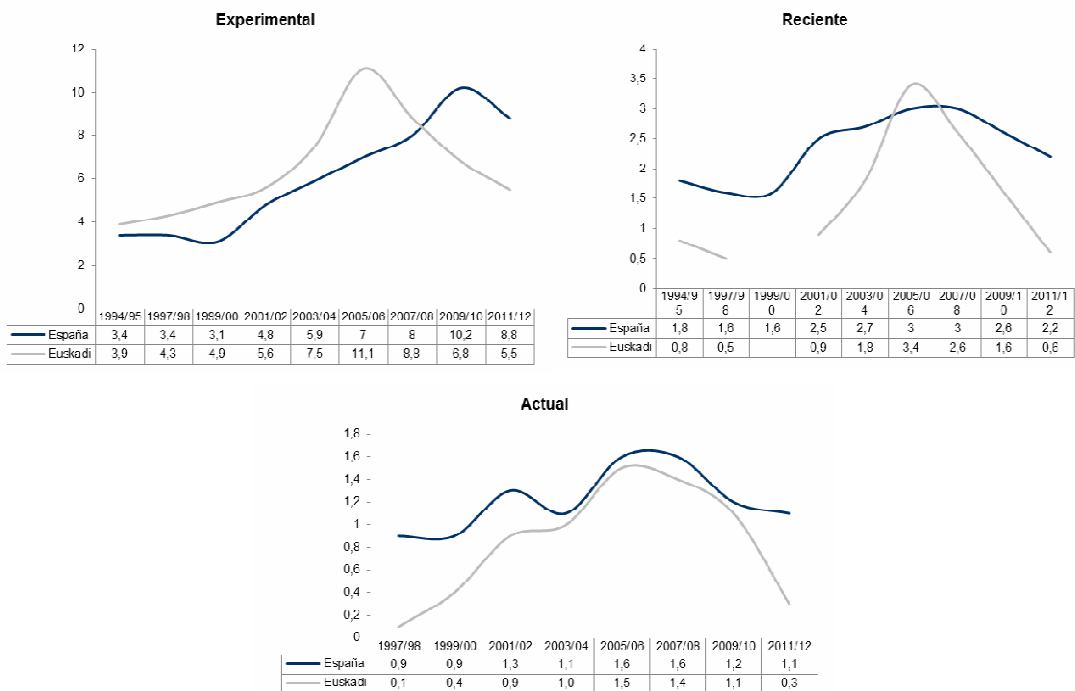
49. grafikoa. Hainbat drogaren azkenaldiko kontsumo-tasa Espainian eta Euskadin. 2011/12

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta *EDADES 2011*.

Euskadiko eta Espainiako 2012ko egoeretan aldea dago oso bestelako bilakaera izan dutelako hainbat substantziaren kontsumoan, hurrengo grafikoetan ikus daitekeen moduan. Hala, kokainari dagokionez, antzeko oinarrizko joerak daude bi lurralde-eremuetan: hazkunde jarraitua mende honetako lehen hamarkadaren erdialdera arte, eta beherakada harrez geroztik. Hala ere, joera komun horren barruan alde nabarmenak ere badaude, funtsean hiru elementutan: kontsumoen hazkundera azkarragoa izan da Euskadin, lehenago gelditu da eta, batez ere, askoz beherakada handiagoa izan du. Horrela bada, kontsumo-tasak Estatuan, nolabait esateko, modu apalean jaitsi dira, baina EAEn oso handiak izan dira beherakada horiek, eta horrek ekarri ditu gaur egun dauden alde handiak.

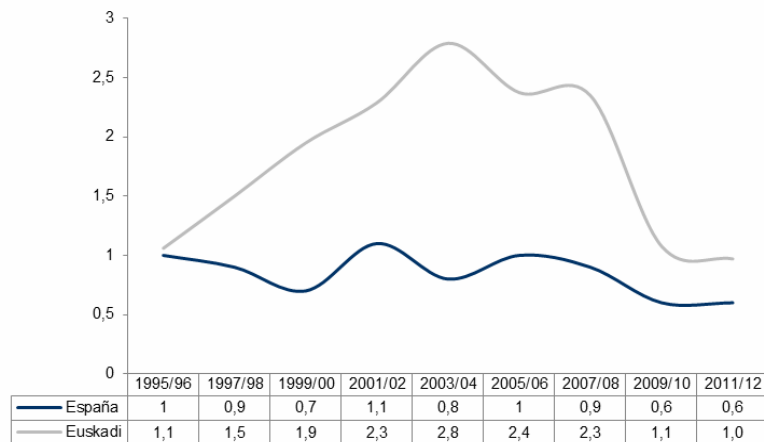
50. grafikoa. Kokainaren kontsumo esperimentalaren, azkenaldikoaren eta egungoaren bilakaera EAEn eta Espainian. 1994-2012

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta *EDADES 2011*.

Egoera oso ezberdina da anfetaminei (*speeda*) dagokienez, tradizioz substantzia horrek hedapen handiagoa izan baitu Euskadin. Substantzia horren kontsumoa Euskadin izan duen murrizketa nabarmena gorabehera, bereziki 2008 eta 2010 bitartean, haren erabilera handiagoa da oraindik Espainiako Estatuan baino; azken honetan, gainera, aldaketak askoz txikiagoak izan dira.

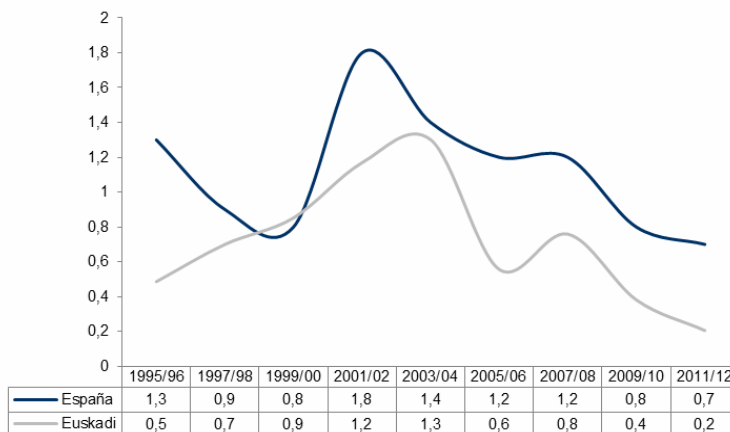
51. grafikoa. Anfetaminen azkenaldiko kontsumoaren bilakaera, EAEn eta Espainian. 1995/96-2011/12

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta *EDADES 2011*.

Estasiari dagokionez, antz handixeagoa du bi lurraldeotako bilakaerak. Bietan goranzko joera dago aurreko hamarkadaren lehen urteetara arte, aldeak alde, eta beheranzko joera argia izan dute harrezkero. Substantzia horren erabilera, 1990eko hamarkadaren amaieran izan ezik, handiagoa izan da Estatuan, antza, EAEn baino.

52. grafikoa. Estasiaren azkenaldiko kontsumoaren bilakaera, EAEn eta Espainian. 1995/96-

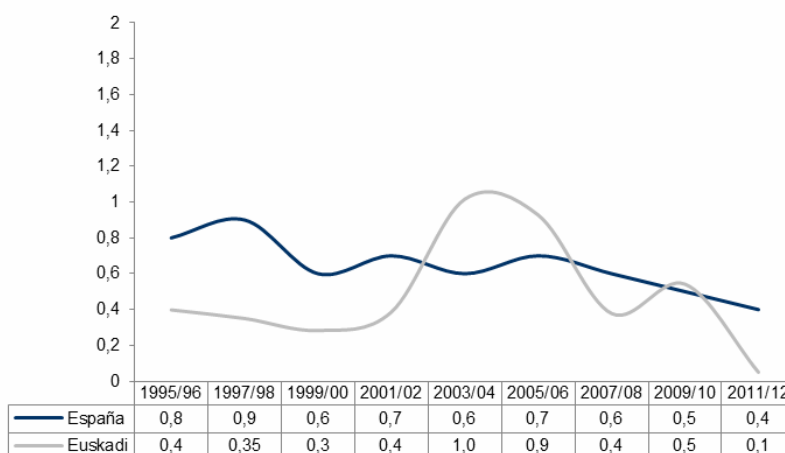

2011/12

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta *EDADES 2011*.

Azkenik, LSD eta gainerako substantzia haluzinogenoei dagokienez, estasiaren antzeko bilakaera dago: EAEko kontsumoa, aztertutako aldi osoan, Espainiakoa baino txikiagoa izan da – 2000ko hamarkadaren lehen erdialdean izan ezik –, eta bi kasuotan, epe luzera, beherakada handiagoa gertatu da EAEn.

53. grafikoa. LSDaren azkenaldiko kontsumoaren bilakaera, EAEn eta Espainian. 1995-2012

Iturriak: *Euskadi eta drogak 2012* eta *EDADES 2011*.

EBrekin alderatuta, kokainaren kontsumoari dagokionez, EAE jada ez dago kontsumo-tasarik handienak dituzten herrialdeen artean. Hurrengo taulan EBko zenbait herrialdeetako biztanle-

riaren kokainaren kontsumo esperimentalaren, azkenaldikoaren eta egungoaren kontsumo-mailak daude jasota. EAE, kontsumo esperimentalaren kasuan, kontsumorik handienak dituzten herrialdeen artean dago; halere, 2012an ikusitako azkenaldiko kontsumo-tasa txikiak direla eta, historikoki legez kanpoko drogen askoz kontsumo-tasa txikiagoak izan dituzten herrialdeen mailan kokatzen da EAE.

46. taula. Kokainaren kontsumo esperimentalaren, azkenaldikoaren eta egungoaren kontsumo-tasak Europar Batasuneko herrialdeetan eta EAEn

	Esperimentala	Azkenaldikoa	Egunoa
Ingalaterra eta Gales (2010-11)	8,9	2,2	0,8
Espainia (2011)	8,8	2,2	1,1
Italia (2008)	7,0	2,1	0,7
Irlanda (2010)	6,8	1,5	0,5
Holanda (2009)	5,2	1,2	0,5
Zipre (2009)	3,0	1,2	0,7
Danimarka (2010)	4,4	0,9	0,2
Austria (2008)	2,2	0,9	0,6
Frantzia (2010)	3,7	0,9	
Alemania (2009)	3,3	0,8	0,3
Bulgaria (2008)	1,7	0,7	0,4
EAE (2012)	5,5	0,6	0,3
Portugal (2007)	1,9	0,6	0,3
Eslovakia (2006)	1,2	0,6	0,2
Suedia (2008)	3,3	0,5	0,1
Norvegia (2009)	2,5	0,4	0,2
Txekiar Errepublikak (2010)	1,6	0,4	0,2
Finlandia (2010)	1,7	0,2	0,0
Hungaria (2007)	0,9	0,2	0,2
Polonia (2006)	0,8	0,2	0,1
Grezia (2004)	0,7	0,1	0,0
Errumania (2010)	0,3	0,1	0,0

Iturriak: *Estatistika Buletina 2012. Drogen eta Toxikomanien Europako Behatokia, eta Euskadi eta drogak 2012.*

Hala eta guztiz ere, *speedari* edo anfetamini dagokienez –lehen ere esan dugu kanabisaren ostean EAEn gehien kontsumituriko legez kanpoko substantzia dela 2012an–, Euskadi Europako herrialdeen buruan dago oraindik; hala, Ingalaterrak eta Galesek baino ez dute azkenaldiko kontsumo-tasa handiagorik Drogen eta Toxikomanien Europako Behatokiak zehaztutako herrialdeen artean.

47. taula. Anfetaminen kontsumo esperimentalaren eta azkenaldikoaren kontsumo-tasak Europar Batasuneko herrialdeetan eta EAEn

	Esperimentala	Azkenaldikoa
Ingalaterra eta Gales (2010-11)	11,6	1,1
EAE (2012)	6,5	1,0
Bulgaria (2008)	2,1	0,9
Txekiar Errepublika (2010)	3,4	0,9
Finlandia (2010)	2,3	0,8
Suedia (2008)	5,0	0,8
Alemania (2009)	3,7	0,7
Danimarka (2010)	6,2	0,7
Norvegia (2009)	3,8	0,7
Polonia (2006)	2,7	0,7
Espainia (2009)	3,7	0,6
Austria (2008)	2,5	0,5
Hungaria (2007)	1,8	0,5
Holanda (2009)	3,1	0,4
Irlanda (2010-11)	4,5	0,4
Italia (2008)	3,2	0,4
Zipre (2009)	0,7	0,3
Eslovakia (2006)	1,2	0,3
Frantzia (2010)	1,7	0,2
Portugal (2007)	0,9	0,2
Grezia (2004)	0,1	0,0
Errumania (2010)	0,1	0,0
Malta (2001)	0,4	--

Iturriak: *Estatistika Buletina 2012*. Drogen eta Toxikomanien Europako Behatokia, eta *Euskadi eta drogak 2012*.

2.6. Beste mendetasun batzuk: psikofarmakoen eta dopin-substantzien kontsumoa, Interneten gehiegizko erabilera eta ausazko jokoak

2.6.1. Sarrera

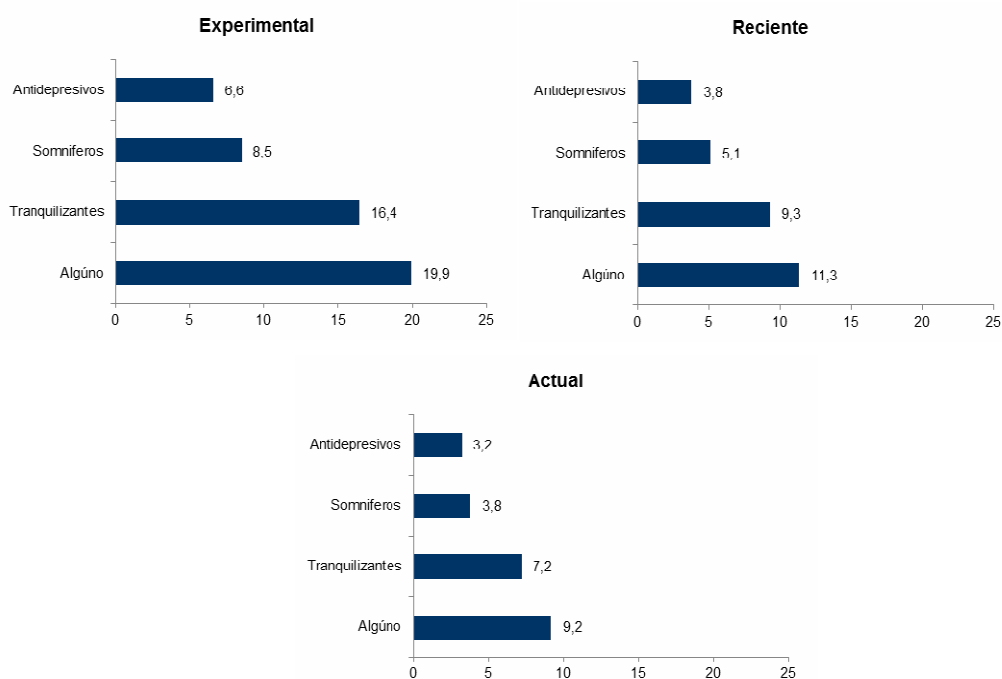
Azken urteotan izugarri aldatu da mendetasunen pertzepzio soziala. Hainbat substantziaren kontsumoa (kanabisa edo kokaina adibidez) murriztu ahala, apaldu egin da haiek eragiten zuten alarma soziala. Psikofarmako eta dopin-substantziekiko kezka soziala, ordea, handitu egin da (haien ekoizpena eta salmenta araututa dago, baina ez debekatuta); horretan eragina izan dute, zalantzarik gabe, haien arriskuaren berri ematen zuten ikerketek. Era berean, portaerazko mendetasunekiko interes soziala eta zientifikoa ere handitu da; batzuk aspaldikoak eta nahiko ezagunak (ludopatía kasu), beste batzuk berriagoak eta gutxi aztertuak (Internetekiko mendetasuna). Aldaketa horiek guztiak droga-mendetasunen politiketan ere islatzen hasi dira, mendetasun «berri» haiek jardun-planetan sartzen hasi baitira.

2.6.2. Medikuak agindutako psikofarmakoen kontsumoa murriztu da, eta errezetarik gabeko erabilera handitu

2012an, EAEko 15-74 urte bitarteko bost pertsonetatik ia batek kontsumitu du bizitzan noiz-bait inkesta honetan aintzat hartutako hiru psikofarmakoetako bat gutxienez (lasaigarriak, somniferoak eta/edo antidepresiboak). Lasaigarriek dute erabilera-prebalentziarik handiena (biztanleen % 16,4k erabili dute behin gutxienez), jarraian somniferoek (% 8,5) eta antidepresiboek (% 6,6).

Halaber, biztanleen % 11,3k adierazi dute azken urtean kontsumitu dutela substantzia haietakoren bat. % 9,3k lasaigarriak kontsumitu dituzte, % 5,1ek somniferoak eta % 3,8k antidepresiboak. Azkenik, egungo kontsumoari dagokionez, tasa hauek daude: % 9,2 substantzia haietako edozeinen kontsumorako, % 7,2 lasaigarrietarako, % 3,8 somniferoetarako eta % 3,2 antidepresiboetarako.

54. grafikoa. Medikuen errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen kontsumo esperimental, azkenaldikoa eta egungoa. 2012

Zer-nolako bilakaera izan du medikuak agindutako psikofarmakoen kontsumoak azken urteetan? *Euskadi eta drogak* txostenen datuak ikusita, ez dirudi substantzia horien kontsumo-tasak handitu direnik. Taulan psikofarmakoren baten azkenaldiko kontsumoaren bilakaerari begiratu gero –ziur aski taulan jasotako adierazlerik adierazgarriena–, murrizteko joera jarraitua

dagoela ikusten da; hala, substantzia haien erabilerak % 30 inguruko beherakada izan du azken sei urteetan. Somniferoetan baino ez dago, 2008 eta 2010 bitartean, goranzko nolabaiteko joera bat.

48. taula. Medikuen errezetarekin, psikofarmakoen kontsumo esperimental, azkenaldikoa eta egungoa EAEn. 2006-2012

		2006	2008	2010	2012
Esperimental	Baten bat	22,4	18,7	21,8	19,9
	Lasaigarriak	16,6	13,9	17,1	16,4
	Somniferoak	10,7	8,0	8,3	8,5
	Antidepressiboak	8,9	7,1	7,8	6,6
Azkenaldikoa	Baten bat	15,8	14,5	12,1	11,3
	Lasaigarriak	11,4	10,9	8,1	9,3
	Somniferoak	8,2	6,2	4,6	5,1
	Antidepressiboak	6,0	4,6	4,0	3,8
Egunoa	Baten bat	-	10,3	9,3	9,2
	Lasaigarriak	-	7,8	6,1	7,2
	Somniferoak	-	3,6	3,3	3,8
	Antidepressiboak	-	3,4	3,2	3,2

Errezetarik gabe, ordea, bai gertatu dela era horretako sendagaien erabileraren hazkunde handia. Horrelakoak gutxiengo baten kontsumoak badira ere, goranzko joera dago ia kasu guztietan. Hiru farmako mota horietakoren baten azkenaldiko (azken urteko) kontsumoari dagokionez, erabileraren prebalentzia % 0,5etik (2006) % 1,1era (2012) igaro da.

49. taula. Medikuen errezetarik gabeko psikofarmakoen kontsumo esperimental, azkenaldikoa eta egungoa. 2006-2012

		2006	2008	2010	2012
Esperimental	Baten bat	1,4	1,9	2,0	2,5
	Lasaigarriak	-	-	1,2	1,2
	Somniferoak	-	-	1,1	1,2
	Antidepressiboak	-	-	0,3	0,5
Azkenaldikoa	Baten bat	0,5	1,0	0,8	1,1
	Lasaigarriak	-	-	0,3	0,3
	Somniferoak	-	-	0,5	0,7
	Antidepressiboak	-	-	0,0	0,3
Egunoa	Baten bat	0,5	0,5	0,3	0,6
	Lasaigarriak	-	-	0,1	0,1
	Somniferoak	-	-	0,2	0,3
	Antidepressiboak	-	-	0,0	0,2

2.6.3. Dopin-substantzien prebalentzia txikia; nolabizi ere, hazi egin da 2010 eta 2012 bitartean

EAEko mendetasunei buruzko inkestan dopin-substantzien erabileraren inguruko galderak ere badaude; haien erabileraren prebalentzia, halere, oso txikia da bildutako datuen arabera (biztanleriaren % 0,8). Substantzia horren kontsumitzaile esperimentalak 13.000 dira guztira. Horieta-tik 3.000k (biztanleriaren 0,2) azken urtean kontsumitu dute substantzia haietakoren bat eta 2.300ek (% 0,14) azken hilabetean egin dute.

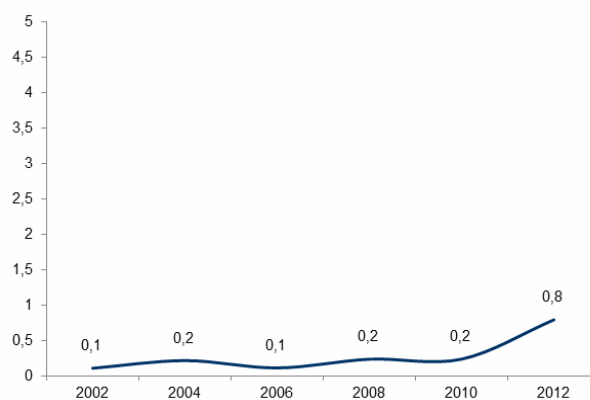
50. taula. Dopin-substantzien kontsumo esperimentalak, azkenaldikoa eta egungoa EAEn. 2012

	Kopuru absolutuak	%
Esperimentala	13.104	0,8
Azkenaldikoa	3.025	0,2
Egunoa	2.351	0,1

Substantzia horiek erabiltzen 26 urterekin hasten dira batez beste. Dopin-substantzien kontsumitzaile guztietatik, % 7,8k kalteak baino ez dizkio ikusten haien kontsumoari, eta % 14,6k kalte gehiago onura baino. % 6,6ren iritziz, halaber, haiek erabilerak kalte adina onura ditu; % 12ren ustez onura gehiago kalte baino, eta % 35ek uste dute era horietako substantziak erabiltzeak onurak dituela. Substantzia hori kontsumituriko pertsonen % 22k ez dute iritzirik eman horren gainean.

Bilakaera aintzat hartuta, era horretako substantziaren bat bizitzan noizbait kontsumitu dutela dioten pertsonen chunekoa asko hazi da 2010 eta 2012 bitartean (termino erlatibotan).

55. grafikoa. Dopin-substantzien kontsumo esperimentalaren bilakaera. 2012

2.6.4. Ausazko jokoen eta jokoarekin lotutako portaera problematikoen prebalentzia

Sarreran adierazi dugun moduan, EAEko mendetasunean buruzko inkestak hainbat kontu sartu ditu lehen aldiz 2012an ausazko jokoei eta jokoarekin lotutako portaera problematikoen prebalentziari dagokienez. Inkestan bildutako datuen arabera, 15-74 urte bitarteko EAEko biztanleen % 55ek –milioi bat pertsona inguruk– jokatu dute 2012an aztertutako jokoren batean. Loteriak, kinielak eta antzekoak dira, alde handiz, gehien erabilitako ausazko jokoak, biztanleen % 53k jokatu baitute horietakoren batean iaz. Gainerako jokoen prebalentzia nabarmen txikiagoa da: % 3,2k kartatan jokatu dute dirua jokatuta, % 2,6k txanpon-makinekin, % 1,8k bingoan, % 1,6k dirua jokatu du frontoian edo beste herri-kirol batzuetan, eta % 1,5ek zaldilasterketetan, *porretan* edo beste kirol-apustu batzuetan.

51. taula. Azken hilabeteetan ausazko jokoetan parte hartu duten biztanleen ehunekoa. 2012

	Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a
Loteria, kiniela, loteria primitiboak	879.492	53,3
Kartatan dirua jokatuta	52.807	3,2
Txanpon-makinak	42.105	2,6
Bingoa	30.232	1,8
Kasinoa	27.875	1,7
Pilota eta herri-kirolak	26.972	1,6
Lasterketak, porrak	24.826	1,5
Baten bat	921.100	55,9
Bat ere ez	725.826	44,1

Joko horietakoren batean parte hartu duten pertsona guztietatik % 87k bakar batean parte hartu dute (loterian normalean). % 8k bitan eta jokalarien % 3,5ek hiru edo gehiagotan.

Jokoen maiztasunari begiratuz gero, gutxi batzuek baino ez dute astero jokatzeko; hortaz, pentsa liteke –aurretik aztertutako substantzia gehienetan gertatzen den moduan– ohitura edo jokabide nahiko noizbehinkakoak direla. Biztanleen % 21ek –eta joko horretan parte hartzen duten pertsona guztien %40k– loterian jokatzeko badute ere, gainerako kasuetan astero jokatzeko dutenen prebalentzia % 1 baino txikiagoa da biztanleria osoarekiko. Halaber, loteria alde batera uzten badugu, joko haietan aritu diren pertsonen % 80 eta % 93 bitartean astean behin baino gutxiagotan jokatzeko dute.

52. taula. Ausazko jokoetan parte harturiko maiztasuna. 2012
(jokalarikopurua, banaketa eta prebalentzia biztanleria osoari dagokionez)

	Kopuru absolutuak		Banaketa (%)		Prebalentzia (%)	
	Astean behin baino gutxiagotan	Astean behin baino gehiagotan	Astean behin baino gutxiagotan	Astean behin baino gehiagotan	Astean behin baino gutxiagotan	Astean behin baino gehiagotan
Loteria, kiniela, loteria primitiboa	520.858	358.634	59,2	40,8	31,6	21,7
Kartatan dirua jokatuta	42.899	9.908	81,2	18,8	2,6	0,6
Txanpon-makinak	33.944	8.161	80,6	19,4	2,1	0,5
Lasterketak, porrak	20.247	4.580	81,6	18,5	1,2	0,3
Pilota eta herri-kirolak	23.197	3.775	86,0	14,0	1,4	0,2
Kasinoa	26.007	1.868	93,3	6,7	1,6	0,1
Bingoa	27.838	2.394	92,1	7,9	1,7	0,1

Orobat, Euskadiko biztanleen % 22 –ia 370.000 pertsona– ohiko jokalaritzat har daitezke inkestako datuen arabera, astean behin gutxienez ausazko jokoren batean (loteriak, kinielak eta antzekoak barne) parte hartzen baitute. Haietatik, 16.000 pertsona inguruk joko batean baino gehiagotan parte hartzen dute astero. Horien artean daude, esaterako, astero loteria erosteaz gain beste joko batean edo batzuetan ere parte hartzen dutenak.

Era horretako jokoetan parte hartzeko bideari dagokionez, biztanleen % 17,5ek kirol-apustuen lokaletara jo dute; % 2,3k joko-aretoetara jo dute, eta % 1ek, azkenik, –16.000 pertsona– Internet bidez parte hartu dute joko haietan.

53. taula. Ausazko jokoetan parte hartzeko bide ezberdinak (kopuru absolutuak, biztanleriaren %-a eta azken urtean jokoren batean parte hartu duten pertsonen %-a)

	Abs.	Biztanleriaren %-a	Jokoren batean parte hartu duten pertsonen %-a
Kirol apustuatarako lokalak	289.265	17,5	31,3
Joko-aretoak	38.500	2,3	4,2
Internet	16.023	1,0	1,7

Joko horietan erabilitako diruari dagokionez, hiru jokalaritatik bik (% 64,3) 100 euro baino gutxiago gastatu dituzte azken urtean. % 27k 100 eta 300 euro bitartean, eta % 8k – biztanleriaren % 4,5 eta 70.000 pertsona inguru– 300 euro baino gehiago gastatzen dituzte urtean ausazko jokoetan.

54. taula. Ausazko jokoetan parte hartzen duten pertsonen kopurua eta banaketa azken urtean gastatutako diruaren arabera. 2012

	Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a	Jokoetan parte hartu duten biztanleen %-a
100 euro baino gutxiago	574.107	34,8	64,3
100 eta 300 euro artean	246.792	15,0	27,6
300 eta 500 euro artean	50.279	3,0	5,6
500 eta 1.000 euro artean	16.865	1,0	1,9
1.000 euro baino gehiago	5.386	,3	0,6

Datu horiek ikusita, Euskadiko biztanleriaren % 22,6 har daiteke jokalaria aktibotzat –373.000 pertsona gutxi gorabehera–; izan ere, ausazko jokoetan astero parte hartzen dute eta/edo urtean 500 euro gutxienez gastatu dituzte era horretako jokoetan. Jokalari aktibo haietatik, % 13tik gorak –biztanleriaren % 2,8 eta 46.000 pertsona gutxi gorabehera– arriskuren bat dute, eta % 87k, aldiz, ez dute inolako arriskurik⁷. Lau mila dira gutxi gorabehera, inkestan emandako erantzunen arabera, gehiegizko jokalaritzat edo problematikotzat har daitezkeenak (biztanleriaren % 0,3 eta jokalaria aktiboen % 1,1).

55. taula. Jokalari aktiboak arrisku-mailaren arabera (kopuru absolutuak, banaketa eta prebalentzia biztanleria osoari dagokionez). 2012

	Abs.	Banaketa	Prebalentzia
Arriskurik gabe	327.220	87,7	19,8
Arrisku txikia	39.369	10,6	2,4
Arrisku ertaina	2.376	0,6	0,1
Gehiegizko jokalaria	4.132	1,1	0,3

2.6.5. Interneten erabilera problematikoa

Inkestaren datuen arabera, Euskadiko 15-74 urte bitarteko biztanleen % 72k erabiltzen dute Internet. Haietatik, hurrengo taulan ikusiko dugunez, % 3 inguruk bost orduz baino gehiagoz aritzen dira Interneten lan- edo ikasketa-premiez kanpoko arrazoiak direla-eta. 35.000 pertsona baino gehixago dira (biztanleria osoaren % 2,1). Beste 226.000 pertsona gehiagok –biztanleriaren % 13,7– erabilera txikiagoa egiten dute, baina intentsua dena den (bi eta bost ordu artean egunero).

⁷ Txosten honen sarrerako kapituluari ageri da aldagai hau nola kalkulatu den Gehiegizko Jokalariaren Kanadar Indizetik abiatuta. Funtsean «bai» edo «ez» erabiliz erantzun daitezkeen bederatzi galdera dira. Baiezko erantzunek puntu 1 balio dute eta, puntuazio osoan oinarriturik, kategoriak eratzten dira. Test horren arabera, galdera batean edo bitan baiezkoa ematen duten pertsonen arrisku txikia dute; hiru eta zazpi baiezko erantzun ematen dituztenek arrisku ertaina dute, eta zortzi edo gehiagotan baiezkoa ematen dutenek gehiegizko arriskua.

56. taula. Internet erabiltzen duen biztanleria lanaz/ikasketez bestelako helburuekin egunean erabilitako orduen arabera

	Abs.	Biztanleriaren %-a	Interneteko erabiltzaileen %-a
2 ordu baino gutxiago	932.458	56,5	77,5
2 - 5 ordu artean	226.005	13,7	18,8
5 ordu baino gehiago	35.370	2,1	2,9
ED/EE	8.917	0,5	0,7

Biztanleen % 1,5 eta % 6,7 bitartean hainbat arazo dituzte Interneten erabilera intentsuarekin lotuta. Taulan ikus daitekeenez, Interneti komenigarritzat jotakoa baino denbora gehiago eskaintzea da sarriena (biztanleriaren % 6,7 eta Interneteko hamar erabiltzailetatik ia bat); biztanleriaren % 5,1ek –eta Internet erabiltzen dutenen % 6,8k– adierazten dute senideak kexatu zaizkiela Interneten emandako denboragatik. Biztanleen % 1,8k arazoak dituzte Interneten sartzeko bulkadari eusteko, eta % 1,6k –26.000 pertsona– diote erabilera murrizten arrakastarik gabe saiatu direla.

57. taula. Internet erabiltzearen ondoriozko arazo jakin batzuk dituzten biztanleak (kopuru absolutuak, %-a biztanleria osoarekiko, eta %-a Interneteko erabiltzaileekiko)

	Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a	Interneteko erabiltzaileen %-a
Beharko luketena baino denbora gehiago ematen dute Internetera konektatuta lanarenak ez diren gauzetarako	110.965	6,7	9,0
Interneten ematen duten denbora murriztuz gero gaizki sentituko litzatekeela pentsatzen du	48.568	2,9	3,9
Beren senideak kexatu dira Interneten emandako orduengatik	84.300	5,1	6,8
Interneten sartu gabe hainbat egun jarraian egotea gogorra egiten zaie	73.151	4,4	5,9
Beren harremanak ahultzen dira sarean konektaturik egoteagatik	24.639	1,5	2,0
Sareko zerbitzu edo eduki batzuei uko egitea zaila gertatzen zaie	75.334	4,6	6,1
Sarean konektatzeko bulkada kontrolatzeko arazorik dute	30.233	1,8	2,4
Gutxiago erabiltzen saiatu dira, arrakastarik gabe	25.727	1,6	2,1
Beren ongizatearen zati handi bat sarera konektatuz lortzen dute	72.663	4,4	5,9

Erantzun horietan oinarriturik, eta Ormanen Internetekiko mendetasunari buruzko testaren arabera, Euskadin 15-74 urte bitarteko 20.300 pertsonak dute Interneteko erabilera problematiko bat (biztanleriaren % 1,2). Biztanleriaren beste % 1,8 batek arriskuaren barruko erabilera egiten dute, baina erabilera problematikora iritsi gabe⁸.

⁸ Ormanen Internetekiko mendetasunari buruzko testean bederlatzi item daude, eta haien esker hiru erabiltzaile-talde bereiz daitezke lortutako baieztoko erantzunetan oinarriturik. Hauexek dira hiru taldeak: arazorik gabeko pertsonak (0-3 puntu); arriskuaren barruko taldea (4-6 puntu), eta erabilera problematikoa duen taldea (7-9 puntu).

58. taula. Interneteko erabiltzaileen banaketa Ormanen testaren arabera duten arrisku-mailaren arabera (kopuru absolutuak, %-a biztanleria osoarekiko eta %-a Interneteko erabiltzaileekiko)

	Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a	Interneteko erabiltzaileen %-a
Arazorik ez 0-3	1.187.308*	97,0	96,0
Arriskuaren barruan 4-6	29.504	1,8	2,4
Erabilera problematikoa dutenak: 7-9	20.311	1,2	1,6

Oharra: kopuru horretan ez dira sartzen Internet erabiltzen ez duten pertsonak.

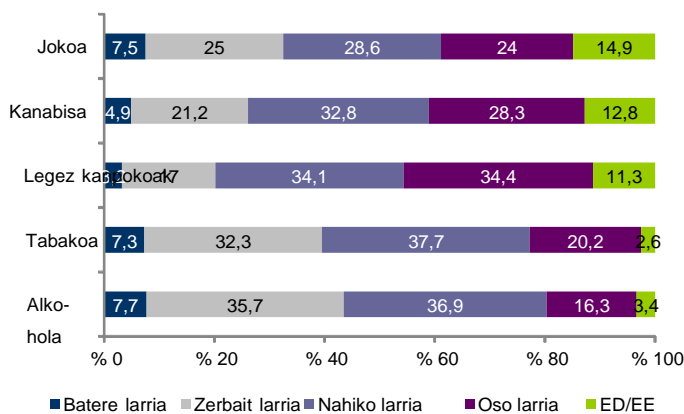
2.7. Herritarren jarrera droga-kontsumoaren eta mendekotasunei buruzko politiken aurrean

2.7.1. Arazoen balorazioa eta arriskuaren pertzepzioa

Euskadiko biztanleen %16k, 2012an, uste dute EAEn alkoholari dagokionez dagoen egoera oso larria dela. Ehuneko hori % 20, % 28 eta % 34koa da tabakoari, kanabisari eta legez kanpoko drogei dagokienez, hurrenez hurren. Halaber, biztanleen % 24k uste dute egungo egoera oso larria dela jokoari dagokionez.

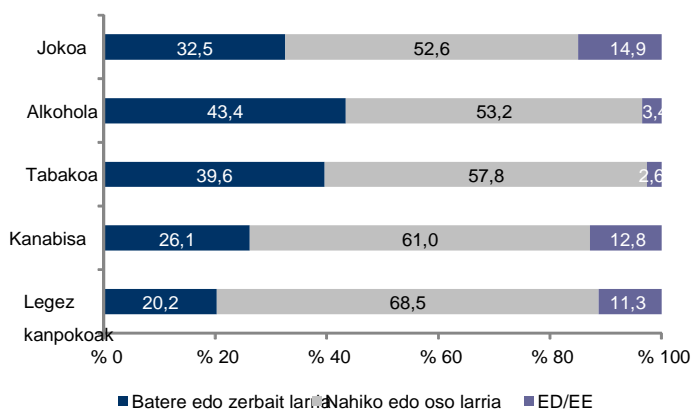
56. grafikoa.

Biztanleriaren banaketa hainbat substantzia edo ohiturari egotzitako larritasunaren arabera. 2012

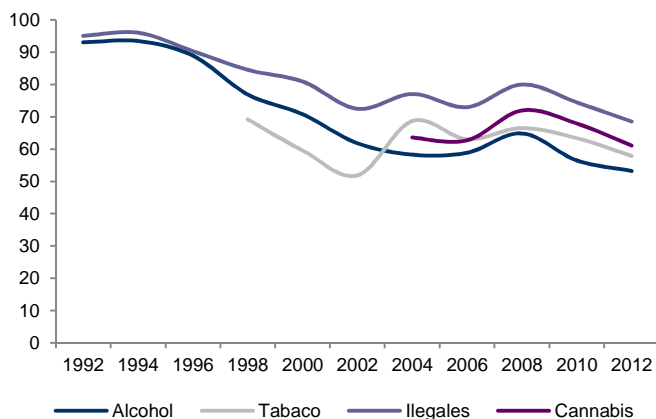
Balorazioak hiru kategoria handitan taldekatzen badira (batere eta zerbait larria, nahiko edo oso larria eta ez daki / ez du erantzun), argi ikusten da legezko substantzia eta ohiturei larritasun txikiagoa egotzen zaiela legez kanpokoari baino; halere, biztanleek ez diete larritasun bera leporatzen kanabisari eta gainerako substantziei. Hala, kanabisari egotzitako larritasuna tabakoari egotzitakoaren oso antzekoa da.

57. grafikoa. Biztanleriaren banaketa hainbat substantziei egotzitako larritasun-mailaren arabera. 2012

Gaia bilakaeraren aldetik aztertuz gero, nabarmen murriztu da substantziei egotzitako larritasunaren pertzepzioa, batez ere 2008tik aurrera. Horrela bada, tabakoari dagokionez izan ezik, egoeraren larritasunari buruz gizarteak duen pertzepzioa inoiz baino txikiagoa da 2012ko txostenean.

58. grafikoa. Biztanleen artean EAEko egoera oso edo nahiko larritzat jotzen duen biztanleriaren ehunekoaren bilakaera hainbat substantziari dagokienez 1992-2012

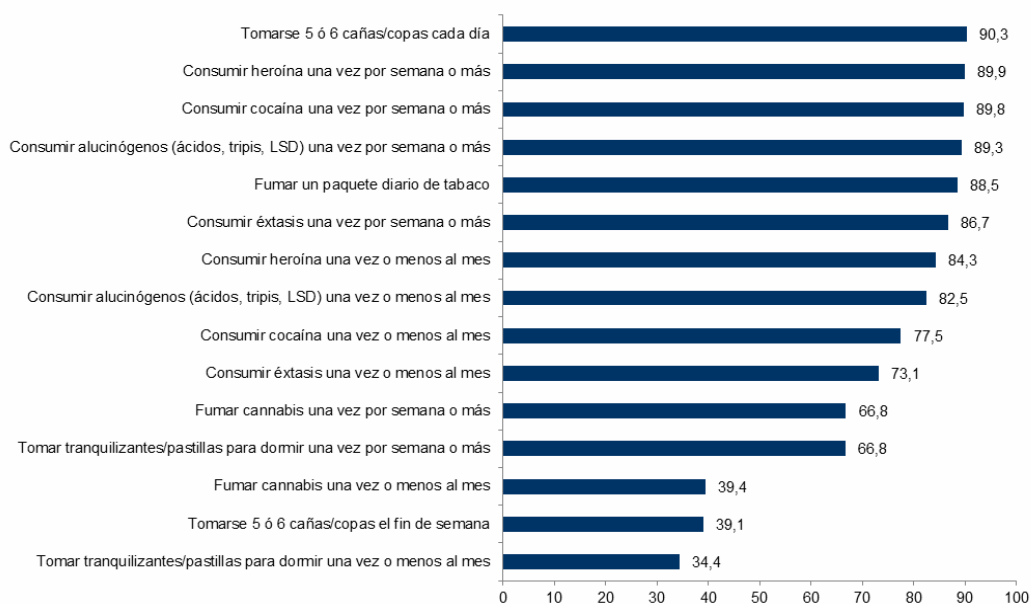
Hurrengo taulan herritarrek drogen hainbat kontsumori buruz 2012an duten arrisku-pertzepzioa ageri da. Bertan ikus dezakegunez, arazo gutxien ematen dituzten erabilera-ereduak asteburuan 5 edo 6 kaña edo kopa edatea, lasaigarriak edo lo egiteko pilulak hilean behin hartzea eta kanabisa hilabetean behin baino gutxiagotan erretzea dira, edo horietan adierazten du biztanleriaren ehuneko handienak ez dakartela arazorik behintzat. Kanabisaz bestelako legez kanpoko drogen asteroko kontsumoak jotzen dituzte, aitzitik, substantziarik arrisku-tsuentzat.

59. taula. Biztanleriaren banaketa substantziei egotzitako arrisku-pertzepzioaren arabera. 2012

	Arazorik ez	Arazo gutxi	Arazo dezente	Arazo asko	ED/EE
Tabako-pakete bat egunero erretzea	0,6	10,2	43,3	45,3	0,8
5-6 kaña/kopa asteburuetan	14,5	45,0	24,1	15,0	1,4
5-6 kaña/kopa egunero	0,7	7,6	41,6	48,6	1,4
Kanabisa hilean behin edo gutxiagotan erretzea	16,4	36,3	17,9	21,5	7,9
Kanabisa astean behin edo gehiagotan erretzea	6,4	19,3	32,7	34,2	7,5
Lasaigarriak/lo egiteko pilulak hilean behin edo gutxiagotan hartzea	18,9	38,6	16,9	17,5	8,1
Lasaigarriak/lo egiteko pilulak astean behin edo gehiagotan hartzea	7,3	18,2	37,2	29,6	7,7
Estasia hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	2,1	13,1	27,0	46,1	11,7
Estasia astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	0,3	2,2	21,3	65,4	10,8
Kokaina hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	1,9	11,3	25,5	52,0	9,3
Kokaina astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	0,1	1,7	19,0	70,8	8,4
Heroina hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	0,6	6,1	21,7	62,6	9,0
Heroina astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	0,2	1,4	13,9	76,0	8,5
Haluzinogenoak (azidoak, tripiak, LSDa) hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	0,9	7,3	23,3	59,2	9,3
Haluzinogenoak (azidoak, tripiak, LSDa) astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	0,2	1,4	15,4	74,0	9,0

Aztertutako jokaerei arazo dezente edo asko egozten dizkieten biztanleak batuz gero, gai horren irudi argiago bat lortuko dugu. Harrigarria da, halere, arriskutsuentzat hartutako jokaera egunero bost edo sei kaña/kopa hartzea izatea, heroina astero kontsumitzea baino apur bat gorago. Ildo horretatik, biztanleriak arazo gehien ematen dituztela jotako bost kontsumoen artean legezko substantzien kontsumoarekin lotutako bi daudela ere aipatzekoa da; halere, lehen ikusi dugunez, gutxiengo batek baino ez du horrelako kontsumorik egiten.

59. grafikoa. Hainbat kontsumo-ereduri arazo asko edo dezente egozten dizkien biztanleriaren ehunekoa. 2012

Bilakaera aztertuz gero, epe luzera –2006tik– hain «problematikoak» ez diren substantziei arazo asko edo dezente egozten dizkieten pertsonen ehunekoa, neurri handiagoan edo txikiagoan, handitu da: izan ere, epe luzera handitu egin da lasaigarriak hilean behin kontsumitzeari, bost edo sei kaña asteburuan edateari, kanabisa hilean edo astean behin erretzeari eta abarrei arazo asko edo dezente ikusten dizkieten pertsonen ehunekoa. Aldaketa hori ere badago nahiko normalizatuta dagoen beste kontsumo batekin, asteburuan alkohol gehiegi edatearekin alegia. Legez kanpoko gainerako drogen kontsumoarekin lotutako arriskuaren pertzepzioa, aldiz, bere horretan mantendu da oro har –oso handia nolana ere–.

60. taula. Hainbat substantziaren kontsumoari arazo asko edo dezente egozten dizkieten biztanleriaren bilakaera. 2006-2012

	2006	2008	2010	2012
Lasaigarriak/lo egiteko pilulak hilean behin edo gutxiagotan hartzea	32,2	35,7	38,3	34,4
5-6 kaña/kopa asteburuetan edatea	32,9	32,3	38,5	39,1
Kanabisa hilean behin edo gutxiagotan erretzea	33,5	34,4	41,7	39,4
Lasaigarriak/lo egiteko pilulak astean behin edo gehiagotan hartzea	59,0	63,0	63,2	66,8
Kanabisa astean behin edo gehiagotan erretzea	56,0	59,0	66,8	66,8
Estasia hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	78,1	76,5	80,5	73,1
Kokaina hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	82,8	81,5	84,9	77,5
Haluzinogenoak (azidoak, tripiak, LSDa) hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	85,6	85,7	86,7	82,5
Heroína hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	86,4	87,2	88,3	84,3
Estasia astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	88,2	91,5	90,2	86,7
Tabako-pakete bat egunero erretzea	87,8	86,7	91,8	88,5
Haluzinogenoak (azidoak, tripiak, LSDa) astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	91,1	94,5	91,2	89,3
Kokaina astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	90,7	93,1	91,5	89,8
Heroína astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	91,8	94,7	92,1	89,9
5-6 kaña/kopa egunero edatea	86,5	83,9	88,9	90,3

2.7.2. *Substantzien eskuragarritasuna, kontsumo-bilakaerari buruzko balorazioa eta drogen normalizazioa*

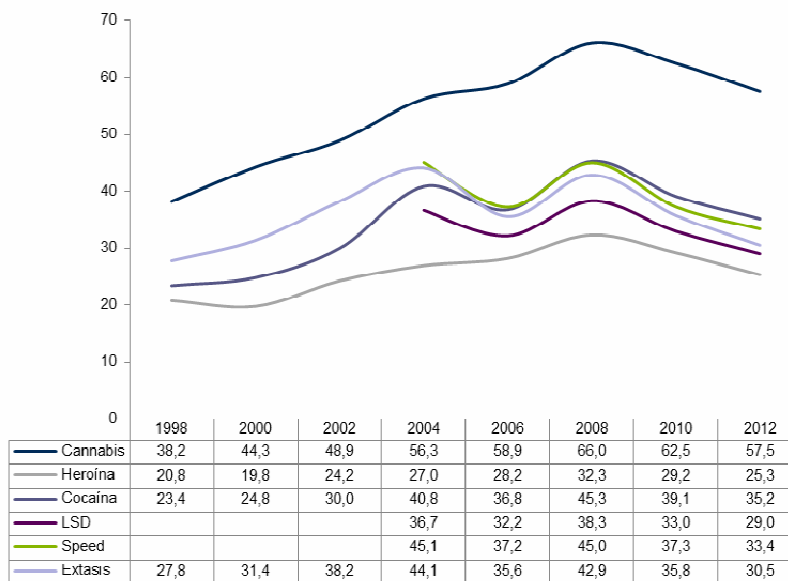
Ia biztanle guztiek uste dute 2012an alkohola eskuratzea erraza edo oso erraza dela. Legez kanpoko bada ere, kanabisaren gainean hautemandako eskuragarritasuna ere handia da, biztanleen % 57k uste baitute erraz edo nahiko erraz eskura dezaketela.

61. taula. Hainbat substantzia eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste duten biztanleen ehunekoa. 2012

Substantzia	%
Alkohola	98,6
Kanabisa	57,5
Heroína	25,3
Kokaina	35,2
LSDa, azidoak (haluzinogenoak)	29,0
Anfetaminak, <i>speeda</i> edo beste estimulatzaile batzuk	33,4
Estasia eta beste diseinu-droga batzuk	30,5

Bilakaerari begiratu gero, 2008an murrizketa orokorra hasi da hainbat substantzia eskuratzea erraza dela jotzen duten biztanleen ehunekoari dagokionez, 2012an ere ikus daitekeena.

60. grafikoa. Hainbat substantzia eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste duten biztanleen ehunekoa-ren bilakaera. 1998-2012

Euskadiko biztanleek ez dute oso argi, antza denez, alkoholaren, tabakoaren edo beste droga batzuen kontsumoak gora egin ote duen azken urteetan, eta ez dute, nolahi ere, jarrera argi komunik agertzen gai horren gainean. Biztanleriaren heren batek baino gutxiagok uste du kontsumoa handitu dela (alkoholaren kasuan izan ezik), taulan ikus daitekeenez. Dena den, gutxi batzuek baino ez dute uste kontsumoa murriztu denik, tabakoaren eta, neurri txikiagoan, heroinaren kasuan izan ezik. Ildo horretatik, ehuneko handienak kontsumoa bere horretan man-

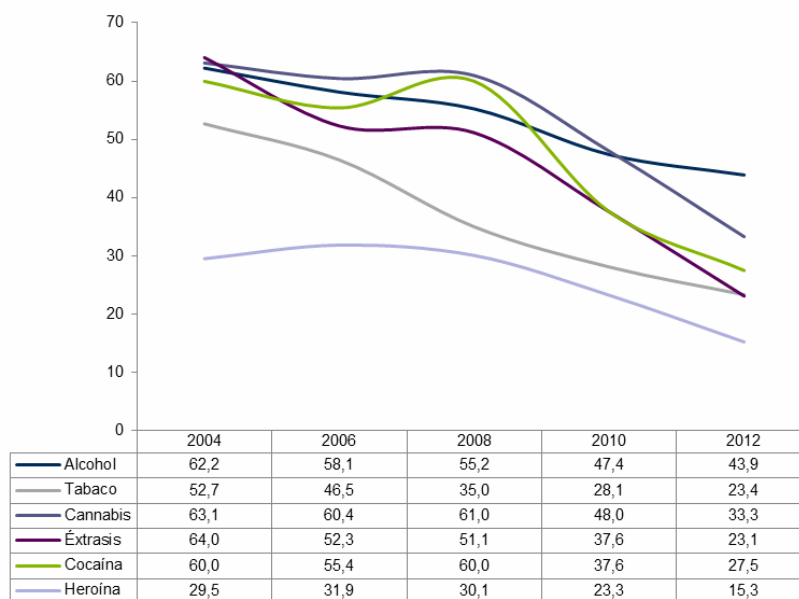
tendu dela uste dutenek dituzte eta, legez kanpoko drogei dagokienez, horren gaineko iritzirik ez dutenek.

62. taula. Biztanleriaren banaketa hainbat substantziaren kontsumoari buruz duten balorazioaren arabera. 2012

	Alkohola	Tabakoa	Kanabisa	Estasia	Kokaina	Heroina
Handitu da	43,9	23,4	33,3	23,1	27,5	15,3
Berdin jarraitzen du	40,5	30,0	31,9	19,7	21,7	18,1
Murriztu da	8,2	41,3	4,4	6,3	6,2	20,0
ED/EE	7,4	5,3	30,4	50,9	44,6	46,6
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nolanahi ere, datuek argi eta garbi erakusten dute substantzien kontsumoa handitu dela uste duten biztanleen ehunekoak behera egin duela. Horrela uste dutenak % 30 gutxiago dira alkoholaren kasuan, eta % 50etik gora gutxiago gainerako substantzietan dagokienez. Ikuspegi horretatik, pentsa liteke gizartearen pertzepzioa bat datorrela, oro har, aurreko kapituluetan ikusi ditugun kontsumo-tasen beherakadekin.

61. grafikoa. Azkenaldian hainbat substantziaren kontsumoa handitu dela uste duten biztanleen ehunekoaren bilakaera. 2004-2012

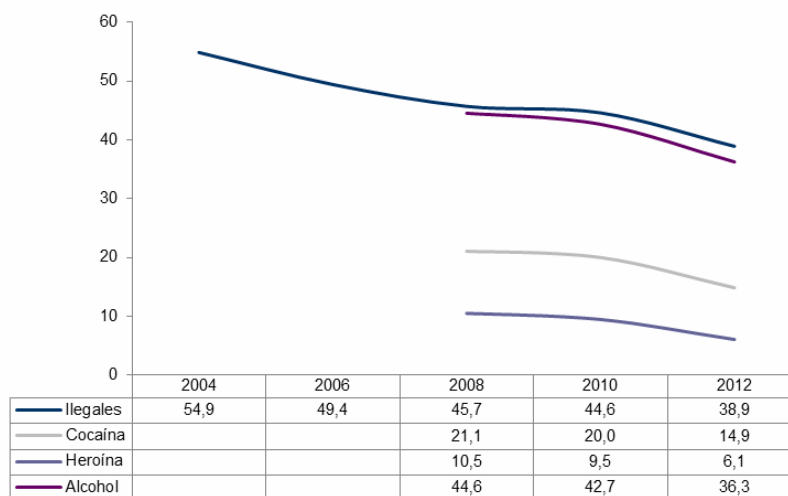
Halaber, legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten eta/edo kontsumo horren ondoriozko arazoak dituzten pertsonak –bat gutxienez– ezagutzen dituzte Euskadiko biztanleen % 44,9k. % 20k kokainaren kontsumoaren ondoriozko arazoak dituzten pertsonak ezagutzen dituzte, % 8k heroina erabiltzeak ekarritako arazoak dituen pertsona bat gutxienez ezagutzen dute, eta % 43k, berriz, alkoholaren ondoriozko arazoak dituzten pertsonak.

63. taula. Biztanleriaren banaketa hainbat substantzia kontsumitzen dituzten eta/edo horien kontsumoak ekarritako arazoak dituzten pertsonen ezagutzaren arabera. 2012

	Legez kanpoko drogak	Kokaina	Heroína	Alkohola
Ez du inor ezagutzen	53,4	77,0	88,0	55,0
Norbait ezagutzen du	44,9	20,1	8,4	43,3
Bat ezagutzen du	5,9	5,2	2,3	7,1
Bat baino gehiago ezagutzen du	26,4	12,3	5,0	26,9
Dezente ezagutzen ditu	12,5	2,6	1,0	9,3
ED/EE	1,7	3,0	3,6	1,7
Guztira	100,0	100,0	100,0	

Beste adierazle batzuekin gertatzen den moduan, azkenaldian murriztu egin da drogak erabiltzearen ondoriozko arazoak dituen pertsona bat baino gehiago ezagutzen duten biztanleen ehunekoa. Kasu gehienetan datuak 2008tik aurrerakoak bakarrik badira ere, legez kanpoko drogei buruzko datuek murrizteko joera hori 2004tik gutxienez izan dela erakusten dute.

62. grafikoa. Hainbat drogaren kontsumoaren ondoriozko arazoak dituen pertsona bat baino gehiago ezagutzen dituzten biztanleen ehunekoaren bilakaera. 2004-2012

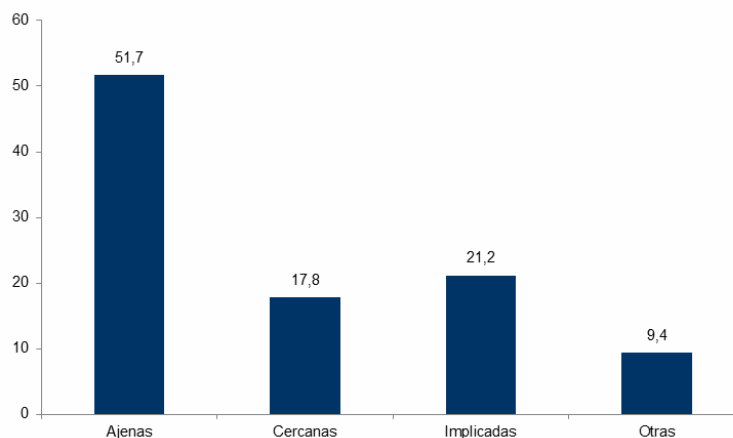
Euskadi eta drogak sortaren aurreko txosten batzuetan adierazleen esparru bat proposatu da Euskadiko biztanleek drogei eta droga-mendetasunei dagokienez duten hurbiltasun-maila baloratzeko eta, era horretan, legez kanpoko drogek zer normalizazio-maila duten ere baloratzeko. Euskadiko gizartea, adierazleen esparru horren arabera, lau multzo handitan banatzen da legez kanpoko drogekin duten harreman- edo hurbiltasun-mailari dagokionez. Multzorik handienean, 2012an, alde handiz gainera, drogen kontsumoak edo arazoak dituzten pertsonak ezagutzen ez dituzten eta horrelako substantziarik sekula kontsumitu ez duten pertsonak daude.

64. taula. Biztanleriaren banaketa legez kanpoko drogekin duten hurbiltasunaren arabera. 2012

Kategoria	Definizioa	%
Ez dute zerikusirik	Ez dute ezagutzen legez kontrako drogak kontsumitzen dituen pertsonarik, eta ez dute inoiz legez kontrako drogarik kontsumitu	47,6
	Legez kontrako drogak kontsumitzen dituen pertsona bat ezagutzen dute, eta ez dute inoiz legez kontrako drogarik kontsumitu	4,1
Hurbilekoak	Legez kontrako drogak kontsumitzen dituen pertsona bat baino gehiago ezagutzen dituzte, eta ez dute inoiz legez kontrako drogarik kontsumitu	13,8
	Legez kontrako drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituzte, eta ez dute inoiz legez kontrako drogarik kontsumitu	4,0
Tartean sartuta daude	Legez kontrako drogak kontsumitzen dituen pertsona bat baino gehiago ezagutzen dituzte, eta noizbait kontsumitu dituzte legez kontrako drogak.	12,6
	Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituzte, eta noizbait kontsumitu dute edo azken urtean noizbehinka kontsumitu dituzte (5 aldiz baino gutxiagotan).	6,4
	Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen dituzte, eta azken urtean 5 aldiz baino gehiagotan kontsumitu dute legez kanpoko drogaren bat.	2,2
Beste egoera batzuk	Legez kontrako drogak kontsumitzen dituen pertsona bat ezagutzen dute, eta noizbait kontsumitu dute legez kontrako drogaren bat.	1,8
	Ez dute legez kanpoko drogarik kontsumitzen duen inor ezagutzen, eta noizbait kontsumitu dute legez kanpoko drogaren bat.	5,8
	ED/EE	1,7
Guztira		100,0

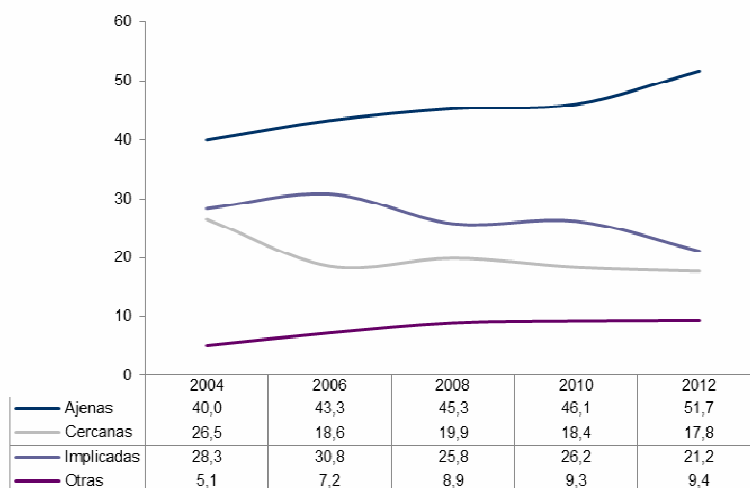
Kategoriak multzokatuz gero, agerian gelditzen da talde nagusian legez kanpoko drogen munduarekin zerikusirik ez duten pertsonak daudela (biztanleriaren % 51), ondoren tartean sartuta daudenak (% 21) eta, azkenik, hurbilekoak (% 17,8).

63. grafikoa. Biztanleriaren banaketa legez kanpoko drogekin duten hurbiltasunaren arabera. 2012

Azken urteotan euskal gizartea argi eta garbi aldentzen ari da legez kanpoko drogen mundutik, azterlan osoan agerian gelditu den moduan; izan ere, era horretako kontsumoekin zerikusirik ez duen biztanleriaren ehunekoia etenik gabe hazi da, eta bereziki handia izan da hura 2010ean eta 2012an. Horretaz gain, beste batzuen multzoa ere pixka bat handitu da; bere horretan mantendu hurbilekoena, eta beheraka jarraitu du tartean sartuta daudenen multzoak.

64. grafikoa. Biztanleriaren banaketaren bilakaera legez kanpoko drogekin duten hurbiltasunaren arabera. 2004-2012

Inkestaren galderei esker, hainbat substantziaren kontsumorako hurbiltasun-maila handiagoa edo txikiagoa neurtzeaz gain, galdetutako pertsonen horietako bakoitzarekin harreman normalizatu bat zer neurritan duten zehatz daiteke. Eraginkortasunari begira, «normalizazioa» kontzeptua definitzeko orduan, substantziek honako arlo hauekin lotutako lau baldintza betetzen dituzten aztertu dugu: kontsumo esperimentalarekin, eskuragarritasunaren pertzepzioarekin, kontsumitzaile asko ezagutzearekin eta haien kontsumoari arriskuko maila txiki bat egotzearekin. Horrela bada, lau baldintzak betetzen dituzten pertsonen substantziekin harreman «normalizatu» bat dutela jo dugu; halaber, haren «normalizazio sozialaren» maila hauxe da: harreman normalizatu bat duen biztanleria osoaren ehunekoak.

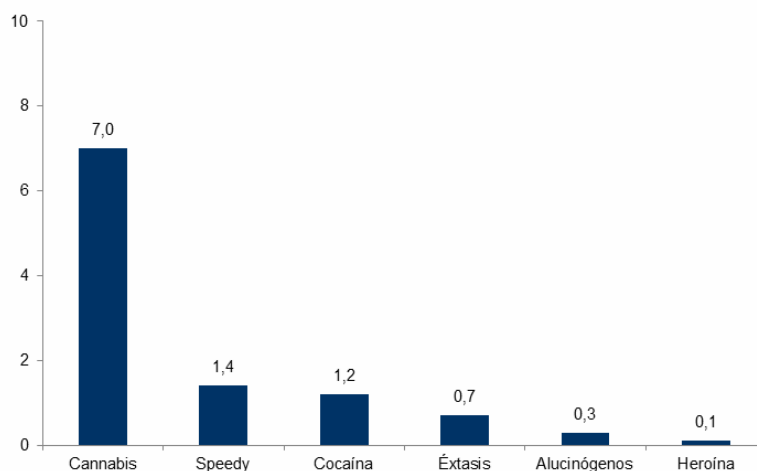
65. taula. Legez kanpoko substantzien normalizazio-maila finkatzeko kontuan harturiko irizpideak.

Substantzia	Irizpideak
Kanabisa	Kanabisa noizbait kontsumitu du.
	Kanabisa eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste du.
	Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen ditu.
	Ez dio arazorik egotzen edo oso arazo gutxi egotzen dizkio kanabisa hilean behin kontsumitzeari.
Anfetaminak edo <i>speeda</i>	Anfetaminak edo <i>speeda</i> noizbait kontsumitu ditu.
	Anfetaminak edo <i>speeda</i> eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste du.
	Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen ditu.
	Ez dio arazorik egotzen edo oso arazo gutxi egotzen dizkio kokaina hilean behin kontsumitzeari [ez dago baliokiderik substantzia honetarako]
Estasia	MDMA, estasia noizbait kontsumitu du.
	Estasia edo diseinuko beste droga batzuk eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste du.
	Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen ditu.
	Ez dio arazorik egotzen edo oso arazo gutxi egotzen dizkio estasia hilean behin kontsumitzeari.
LSDa	Haluzinogenoak noizbait kontsumitu ditu.
	LSDa, azidoak eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste du.
	Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen ditu.
	Ez dio arazorik egotzen edo oso arazo gutxi egotzen dizkio haluzinogenoak hilean behin kontsumitzeari.

Kokaina	Kokaina noizbait kontsumitu du.
	Kokaina eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste du.
	Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen ditu.
	Ez dio arazorik egozten edo oso arazo gutxi egozten dizkio kokaina hilean behin kontsumitzeari.
Heroina	Heroina noizbait kontsumitu du.
	Heroina eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste du.
	Legez kanpoko drogak kontsumitzen dituzten pertsona dezente ezagutzen ditu.
	Ez dio arazorik egozten edo oso arazo gutxi egozten dizkio heroina hilean behin kontsumitzeari.

Substantzien erabileraren normalizazioak zer esan nahi duen kontzeptualizatu ondoren, agerikoa da kanabisean baino ez dagoela nolabaiteko normalizaziorik, biztanleriaren % 7k beteko baitituzke aurretik adierazitako lau baldintzak.

65. grafikoa. Hainbat substantziarekin harreman normalizatua duen biztanleriaren ehunekoa. 2012

Zer-nolako bilakaera izan du, denboran, harreman horrek? Kanabisarena da bilakaerarik nabarmenena, taulan ikus daitekeenez. Hala, substantzia harekin harreman normalizatua zuten Euskadiko biztanleen % 14k 2006an, baina ehuneko horrek nabarmen eta modu jarraituan egin du behera azken urteotan, eta 2012an % 7 baino ez dira. Kokainari dagokionez ere murrizketa handia egon da, baina kasu honetan abiapuntuko normalizazio-mailak askoz txikiagoak ziren 2006an.

66. taula. Hainbat substantziarekin harreman normalizatua duen biztanleriaren ehunekoaren bilakaera. 2006-2012

	2006	2008	2010	2012
Heroina	0,2	0,2	0,2	0,1
Haluzinogenoak	0,6	0,9	0,5	0,3
Estasia	0,7	1,1	0,6	0,7
Kokaina	2,0	2,0	1,2	1,2
Anfetaminak edo <i>speeda</i>	1,8	2,3	1,0	1,4
Kanabisa	14,0	12,9	9,3	7,0

2.7.3. Drogei eta droga-mendetasunei buruzko politiken balorazioa

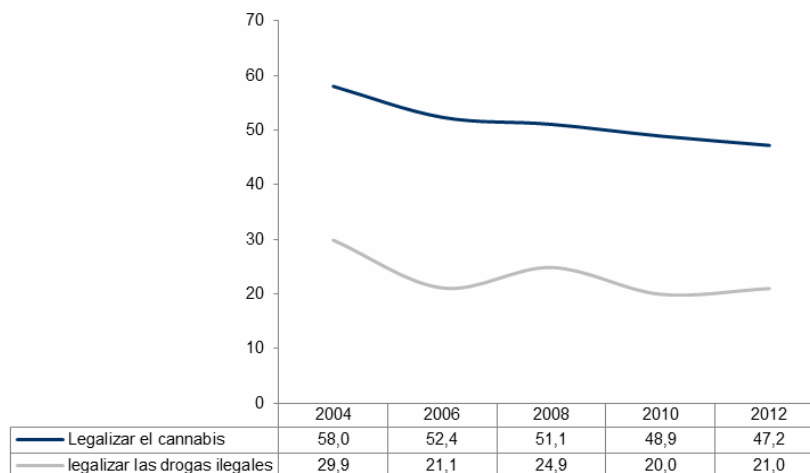
Euskadiko biztanleria oso zatituta dago, 2012an, kanabisaren legeztatzeari dagokionez. Nola-baiteko adostasuna dago, ordea, legez kanpoko gainerako drogen legeztatzeari dagokionez, biztanle gehienak substantzia haien legezko estatusa aldatzearen aurka baitaude. Hala, biztanleen % 47 kanabisa legeztatzearekin oso ados edo nahiko ados daude, eta % 45 agertzen dira, aldiz, ideia haren oso edo nahiko aurka taulan ikusitakoaren arabera. Legez kanpoko gainerako drogei dagokienez, berriz, legeztatzearen aldekoak biztanleen % 21 baino ez dira, eta aurka-koak % 73.

67. taula. Biztanleriaren banaketa kanabisa eta legez kanpoko gainerako drogak legeztatzeari buruz duten jarreraren arabera. 2012

		Kopuru absolutuak	Biztanleriaren %-a
Kanabisaren salmenta legeztatzea, adingabeei saltzea debekatuta	Oso edo nahiko ados	778.946	47,2
	Oso edo nahiko aurka	751.211	45,6
	ED/EE	118.785	7,2
	Guztira	1.648.942	100,0
Droga guztien salmenta legeztatzea, orain alkohola eta tabakoa dauden moduan	Oso edo nahiko ados	346.715	21,0
	Oso edo nahiko aurka	1.203.326	73,0
	ED/EE	98.900	6,0
	Guztira	1.648.942	100,0

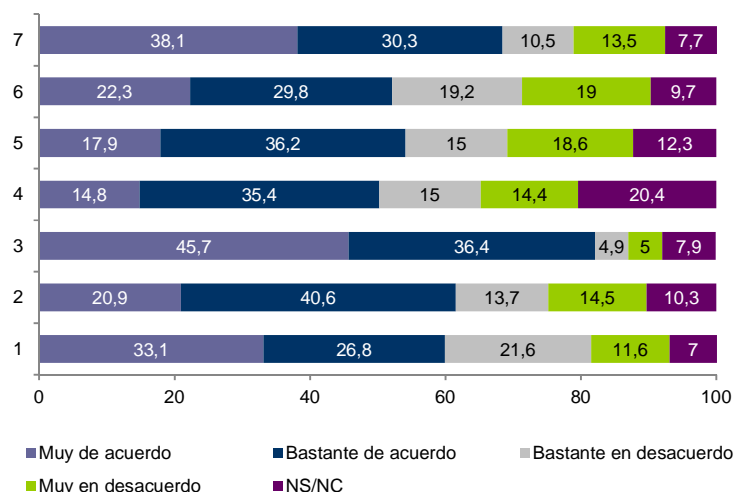
Argi dago, beraz, kanabisa legeztatzearen aldekoak gero eta gutxiago direla euskal biztanlerian. Izan ere, kanabisaren salmenta legeztatzearen aldekoen edo oso aldekoen ehunekoa murriztu da % 58tik (2007) gaur egungo % 47ra. Legez kanpoko drogei dagokienez, murrizketa xumeagoa izan da, eta nolabaiteko gorakada ere badago 2012an; halere, epe luzean legeztatzearen aldekoak murriztu direla ikusten da.

66. grafikoa. Kanabisa eta legez kanpoko drogak legeztatzearen aldeko biztanleen chunekoaren bilakaera. 2004-2012

Azkenik, euskal biztanleriak droga-mendetasunen esparruko zenbait neurri eta jarduerari buruz duen iritzia biltzen du hurrengo taulak. Kanabisaren erabilera terapeutikoa baimentzeak eta droga-kontsumoaren ondorioei buruzko informazioa emateak lortu dute babes handien; eta txikiena, berriz, medikuak heroina emateak, kanabisa norberak kontsumitzeko landatzea baimentzeak, eta delituak egiten dituzten drogen mendekoak espetxeratu beharrean tratamendu-programetan parte har dezaten ahalbidetzeak.

67. grafikoa. Biztanleriaren banaketa drogen arloko politikei buruzko hainbat neurriren gainean duten jarreraren arabera. 2012

1. Guztiz debekatzea
2. Espetxea ez den beste tratamendu batzuk ahalbidetzea drogak lortzeko delitu egiten dutenentzat
3. Kanabisaren erabilera terapeutikoa ahalbidetzea minbizia eta beste gaixotasun batzuk artatzeko
4. Sendagileek heroina ematea beste tratamendu batzuk baliagarri izan ez zaizkien heroina-hartzaileei
5. Gutxieneko higiene-baldintzak dituzten kontsumo-lokalak irekitzea drogazaleentzat
6. Kanabisa norberak kontsumitzeko landatzea ahalbidetzea
7. Ondorio kaltegarririk ez izateko drogak nola kontsumitu azaltzea

Ez dago esaterik, bilakaera ikusita, neurri horien babesa handitzen ari denik. Zenbait kasutan 2000tik babesa pixkanaka galtzen ari direla ikusten da (delitugileei espetxealdiaz ez beste tratamendu batzuk jartzea, kanabisaren erabilera terapeutikoa, higie-ne-baldintzak dituzten kontsumo-aretoak sortzea), eta beren horretan mantendu dira, berriz, kanabisa norberak kontsumitzeko landatzea eta tabakoaren eta alkoholaren publizitatea debekatzea.

68. taula. Droga-politikaren arloko hainbat neurriren oso edo nahiko alde agertzen den biztanleriaren ehunekoaren bilakaera. 2002-2012

	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Alkoholaren eta tabakoaren publizitatea guztiz debekatzea	56,9	65,9	56,4	61,0	62,1	59,9
Espetxea ez den beste tratamendu batzuk ahalbidetzea drogak lortzeko delitu egiten dutenentzat	82,4	85,8	74,8	81,7	69,5	61,5
Kanabisaren erabilera terapeutikoa ahalbidetzea minbizia eta beste gaixotasun batzuk artatzeko	77,3	89,9	91,1	89,2	89,2	82,2
Sendagileek heroína ematea beste tratamendu batzuk baliagarri izan ez zaizkien heroína-hartzaileei	–	–	60,0	65,4	57,4	50,3
Gutxieneko higie-ne-baldintzak dituzten kontsumo-lokalak irekitzea drogazaleentzat	63,5	80,3	64,4	72,4	63,4	54,1
Kanabisa norberak kontsumitzeko landatzea ahalbidetzea	38,1	54,4	46,5	54,9	54,7	52,1
Ondorio kaltegarririk ez izateko drogak nola kontsumitu azaltzea	83,6	88,0	68,7	72,2	65,7	68,3

Drogen munduarekiko hurbiltasun- edo inplikazio-mailak nolabaiteko harremana omen du aztertutako egoera horien gainean biztanleek hartzen duten jarrerarekin. Ildo horretatik, tartean sartuta daudenak askoz aldekoagoak dira zerikusirik ez dutenak baino hauei dagokionez: kanabisa eta legez kanpoko drogak legezztatzea, espetxealdiaren ordezkotratamendua, kanabisaren erabilera terapeutikoa, sendagileek heroína ematea, kontsumo-aretoak irekitzea edo kanabisa norberak kontsumitzeko landatzea. Hiru taldeen artean ez dago alde handirik, ordea, alkoholaren eta tabakoaren publizitatea debekatzearen gainean.

Arriskuaren pertzepzioari dagokionez, bestalde, oso egoera bitxia dago: tartean sartuta daudenek hurbilekoek baino gutxiagotan egozten diete arrisku-maila handia kontsumo jakin batzuei –lasaigarriak/lo egiteko pilulak hilean behin edo gutxiagotan hartzea, 5 edo 6 kaña/kopa aste-buruan edatea, kanabisa hilean behin edo gutxiagotan erretzea, kanabisa astean behin edo gehiagotan erretzea, haluzinogenoak (azidoak, tripiak, LSDa) astean behin edo gehiagotan kontsumitzea–, baina neurri berean edo handiagoan egozten dizkiete arrisku handiak beste jokabide batzuei –lasaigarriak/lo egiteko pilulak astean behin edo gehiagotan hartzea, estasia hilean behin edo gehiagotan kontsumitzea, kokaina hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea, haluzinogenoak hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea, heroína hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea edo tabako-pakete bat egunero erretzea–.

69. taula. Arriskuaren pertzepzioa eta droga-mendetasunen arloko politikekiko jarrera legez kanpoko drogetarako hurbiltasun-mailaren arabera. 2012

		Ez dute zerikusirik	Hurbilekoak	Tartean sartuta daude	Beste batzuk
Honen oso edo nahiko alde	Kanabisaren salmenta legeztatzea, adingabeei saltzea debekatuta	30,7	51,4	79,4	57,7
	Droga guztien salmenta legeztatzea, orain alkohola eta tabakoa dauden moduan	16,4	20,9	30,3	25,6
	Alkoholaren eta tabakoaren publizitatea guztiz debekatzeta	59,4	62,1	60,9	56,0
	Espetxea ez den beste tratamendu batzuk ahalbidetzea drogak lortzeko delitu egiten dutenentzat	56,4	62,2	71,6	65,7
	Kanabisaren erabilera terapeutikoa ahalbidetzea minbizia eta beste gaixotasun batzuk artatzeko	73,7	89,9	95,3	84,3
	Sendagileek heroína ematea beste tratamendu batzuk baliagarri izan ez zaizkien heroína-hartzaileei	42,5	56,2	61,9	55,8
	Gutxieneko higie-ne baldintzak dituzten kontsumo-lokalak irekitzea drogazaleentzat	44,4	56,6	74,3	57,3
	Kanabisa norberak kontsumitzeko landatzea ahalbidetzea	34,2	59,8	84,7	62,7
	Ondorio kaltegarriak ez izateko drogak nola kontsumitu azaltzea	59,4	72,9	84,5	72,1
Arazo asko edo dezentente egotzen dizkie	Lasaiagarriak/lo egiteko pilulak hilean behin edo gutxiagotan hartzea	40,5	37,8	20,6	25,4
	5-6 kaña/kopa asteburuan edatea	50,2	37,4	18,4	27,6
	Kanabisa hilean behin edo gutxiagotan erretzea	54,3	40,0	8,3	26,3
	Lasaiagarriak/lo egiteko pilulak astean behin edo gehiagotan hartzea	68,2	73,0	59,0	64,9
	Kanabisa astean behin edo gehiagotan erretzea	74,1	72,0	43,3	69,8
	Estasia hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	75,9	77,0	64,1	70,5
	Kokaina hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	80,0	81,9	67,6	77,9
	Haluzinogenoak (azidoak, LSDa) hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	82,3	86,8	79,0	83,4
	Heroína hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	82,4	87,9	85,1	85,7
	Estasia astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	83,2	92,8	89,4	88,4
	Tabako-pakete bat egunero erretzea	89,2	90,6	87,1	84,1
Haluzinogenoak (azidoak, LSDa) astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	40,5	37,8	20,6	25,4	

3. DROGEN KONTSUMOA ETA BELAUNALDIEN ARTEKO ALDEAK

3.1. Sarrera

Drogen kontsumoa edo portaerazko mendetasunak ez dira gizarte osoan neurri berean agertzen, baizik eta aldatzen direla adinaren, sexuaren, errentaren edo heziketa-mailaren arabera. Horrela bada, ezinbestekoa da datu epidemiologikoak aldagaien arabera bereiztea kontsumitzaileen profila, kontsumo-ereduak eta zergatiak ezagutzeko, baita arriskuaren barruko taldeak zehazteko eta mendetasunen inguruko pertzepzio sozialak hobeto ulertzeko ere. Aurreko *Euskadi eta drogak* txostenetan agerian gelditu da hainbat drogaren kontsumoak lotura argia duela generoaren eta, batez ere, adinaren aldagaiekin. Zentzu horretan, orain arte egindako azterlanek bi elementu nabarmendu dituzte: batetik, gazteetan substantzia gehienaren kontsumo handiagoa dagoela baina, bestetik, gazteen eta helduen kontsumoa pixkanaka elkartzen ari dela (gazteen kontsumoaren murrizketagatik zein beste adin-talde batzuen hazkundeagatik), eta gero eta handiagoa da helduen garrantzia orain dela gutxi arte gazteenak baino ez ziren substantzien kontsumoan.

Horregatik guztiagatik, funtsezkoa da droga-kontsumoan dauden belaunaldien arteko aldeak aztertzea Euskadiko droga-kontsumoaren errealitatea ezagutzeko. Horrenbestez, atal honetan *Euskadi eta drogak 2012* inkestaren datuak adinaren ikuspegitik aztertuko ditugu; hots, euskal gizartean ikus daitezkeen belaunaldien arteko antzekotasunak eta aldeak deskribatzen eta interpretatzen saiatuko gara. Hartarako, lortutako emaitzak hiru adin-talde handitan banatuko dira: 15-34 urte, 35-55 urte eta 55-74 urte. Talde horiek, eta ez beste batzuk, arrazoi hauengatik hautatu dira: lehenik eta behin, biztanle gazteen, helduen edo adin ertainekoen eta nagusien artean gaur egun dauden aldeak nahiko ongi islatzen dituztelakoan. Gainera, hiru adin-talde

aukeratu beharrean bi hautatu izan bagenitu, errealitatearen oso azterketa sinplista ekarriko zukeen, eta lau hautatzeak, berriz, adierazgarritasun txikiko emaitzak eragingo zituzkeen gizar-tean oso gutxi zabaldua dauden kontsumo-ereduak aztertzeko orduan.

Honelakoa da kapituluaren antolaketa: Lehenik, inkestan aintzat hartutako substantzien kontsumoarekin lotutako aldagai nagusiak azaltzeko azterketa bat egin dugu. Lau kontsumo mota bereizi dira: esperimentalak, azkenaldikoa, maizko edo ohikoa eta problematikoa edo intentsua. Horretaz gain, kontsumo horietako batzuk jarraitzeko eta uzteko hainbat jarraibide edo eredu ere aztertu ditugu, baita drogen fenomenoarekin lotuta dauden pertzepzioak eta iritziak ere. Kapitulu honetan erabilitako adierazle guztien definizioak sarrerako kapituluaren daude. Azkenik, kapituluaren azken atalean azalpen-azterketa bat ere egingo dugu, khi-karratu frogan eta aukera-arrazoien (talde batzuek beste batzuen gainean duten arrisku erlatiboa ezagutzeko erabiltzen den neurria) kalkuluan oinarrituta, adinaren aldagaiak drogen kontsumoan duen eraginarengain inguruan.

3.2. Belaunaldien arteko aldeak droga kontsumoari dagokionez: egungo egoera eta adierazle nagusien bilakaera

3.2.1. Kontsumo esperimentalak eta kontsumitzen hasteko adina

Hiru adin-taldeek (gazteak, helduak eta adinekoak) aztertutako drogen kontsumo esperimentalari dagokionez duten portaera aintzat hartutako substantziaren arabera da, argi eta garbi: alkoholari dagokionez, oso antzeko tasak daude; tabakoari dagokionez, gazteek gutxiago kontsumitu dute, eta legez kanpoko drogei dagokionez, kontsumo esperimentalako tasak, ia beti, handiagoak dira gazteen taldean beste bi taldeetan baino. Legez kanpoko kontsumo esperimentalaren kontsumoari dagokionez, ordea, antzeko prebalentzia dago gazteen eta helduen taldeetan, eta 55 urtetik gorako taldeak baino ez du alde argirik beste bi taldeekiko. Psikofarmakoen kasuan, berriz, erabilera esperimentalaren prebalentzia adinean aurrera joan ahala handitzen da, eta ausazko jokoei dagokionez, bestalde, gazteek askoz gutxiago parte hartzen dute helduek eta adinekoek baino.

70. taula. Kontsumo esperimentalaren tasa substantzien eta adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Alkohola	87,2	87,8	85,4	86,9
Tabakoa	45,3	63,4	50,0	54,4
Kanabisa	39,2	35,3	8,1	28,3
Legez kanpoko besteren bat	12,1	10,7	2,4	8,6
Anfetaminak edo <i>speeda</i>	9,8	8,1	1,2	6,5

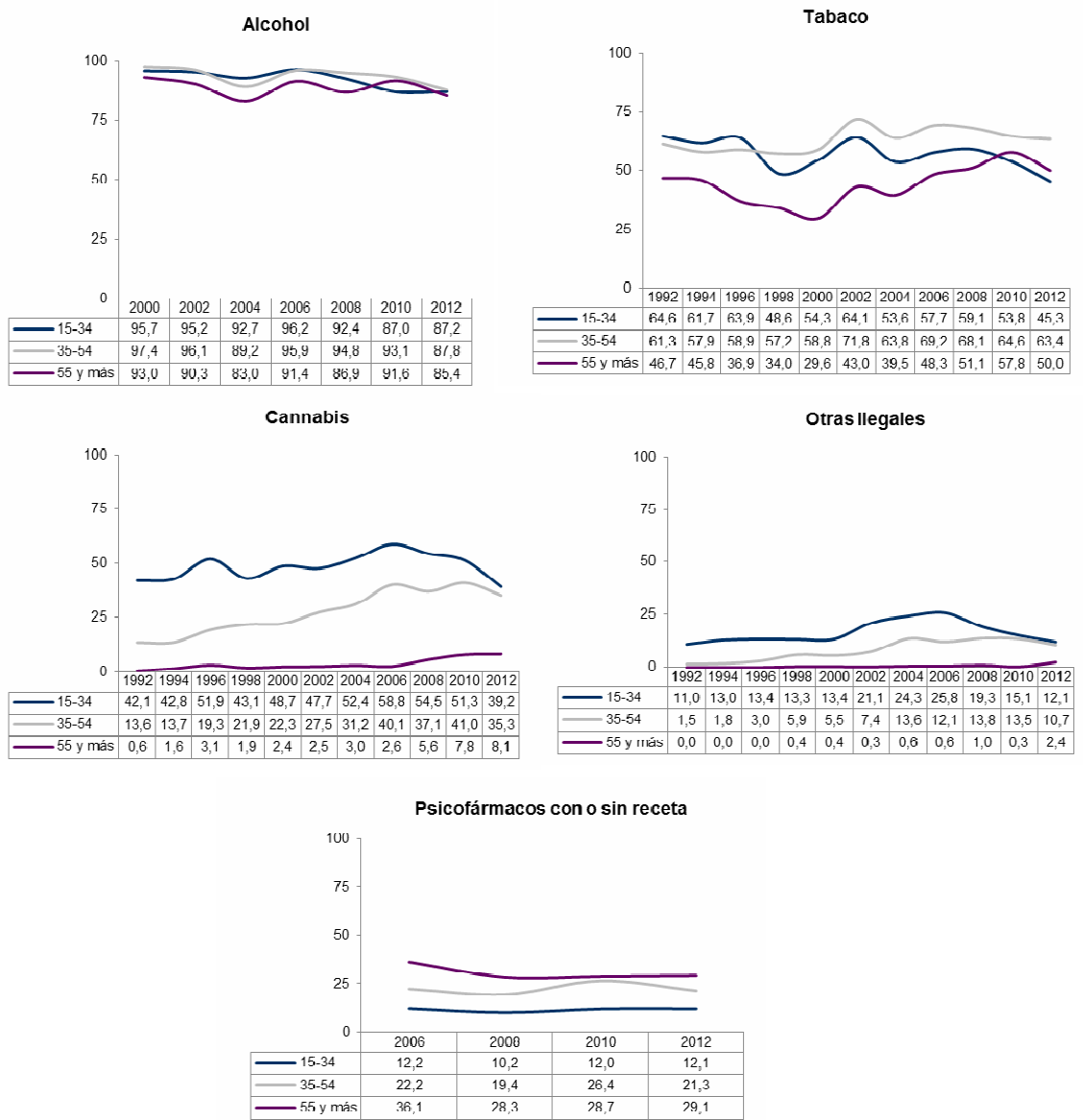
Estasia	3,8	2,4	0,4	2,2
LSDa	3,4	3,4	0,9	2,7
Kokaina	7,6	6,9	1,5	5,5
Basea, crack	0,5	0,3	0,0	0,2
Heroina	0,4	1,0	0,5	0,7
Beste opiazeo batzuk	0,6	0,5	0,0	0,4
Arnastekoak	1,0	0,6	0,0	0,5
Sorgin zorrotzak (<i>mongiak</i>)	3,5	1,7	0,2	1,7
Ketamina	1,4	0,5	0,0	0,6
Legez kanpoko edozer (kanabisa barne)	39,7	36,2	8,3	28,9
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	12,1	21,3	29,1	21,1
Apustu edo ausazko jokoak*	39,9	61,7	62,5	55,9
*Apustu edo ausazko jokoei dagokienez azken 12 hilabeteetako kontsumoa aipatzen da, baina gainerako substantzietan bizitzan noizbait.				

Bilakaerari helduz gero, beherakada argia dago substantzia guztien kontsumo experimentalaren tasetan, bereziki nabaria, batez ere, gazteen legez kanpoko drogen kontsumoari dagokionez:

- Alkoholaren kasuan, kontsumo experimentalaren tasa murriztu egin da hiru adin-taldeetan 2000tik aurrera. 2010arekin alderatuta, halere, bere horretan mantendu da gazteetan, eta pixka bat baino ez da murriztu beste bi taldeetan. Halaz ere, alkohola probatu duten gazteen ehunekoa, 2006 eta 2012 bitartean, % 96tik % 87ra igaro da.
- Tabakoari dagokionez, epe laburrean beherakada argia gertatu da gazteen eta helduen artean, baina oso apala da murrizketa adinekoen artean. Epe ertainean, baina, kontsumo experimentalaren tasen nolabaiteko murrizketa gertatu da hiru taldeetan. Gazteetan, esaterako, hirutik bik probatua zuten tabakoa 1992an; proportzio hori % 45era jaitsi da 2012an, ordea.
- Kanabisaren kasuan, kontsumo experimentalaren murrizketa biziki argia da gazteen artean, 2006an hasitako joera sendotuta. Talde horren kontsumo experimentalaren tasa, izan ere, aldi osoko txikiena da 2012an; horrenbestez, agerian gelditzen da gazteak neurri txikiagoan hasten direla kanabisa kontsumitzen azken urteotan. Helduetan ere nolabaiteko murrizketa dago, baina apur bat hazi da adinekoen artean, ziur aski kanabisa beste garai batzuetan probatu zuten baina gaur egun kontsumitzen ez duten pertsonak sartzen ari direlako talde horretan. Nolanahi ere, gazteen eta helduen kontsumo experimentalak parekatu dira ia 2012an.
- Antzeko egoera dago legez kanpoko drogei dagokienez: kanabisaz bestelako legez kanpoko drogaren bat probatua zuten 35 urtetik beherako pertsonen % 25ek 2006an,

baina % 12 baino ez ziren 2012an. Kanabisaren kasuan bezalaxe, gazteen eta helduen kontsumo esperimentalaren tasetan alde oso txikiak daude gutxienez 2008tik aurrera.

68. grafikoa. Hainbat substantziaren kontsumo esperimentalaren tasaren bilakaera adin-taldearen arabera. 1992-2012

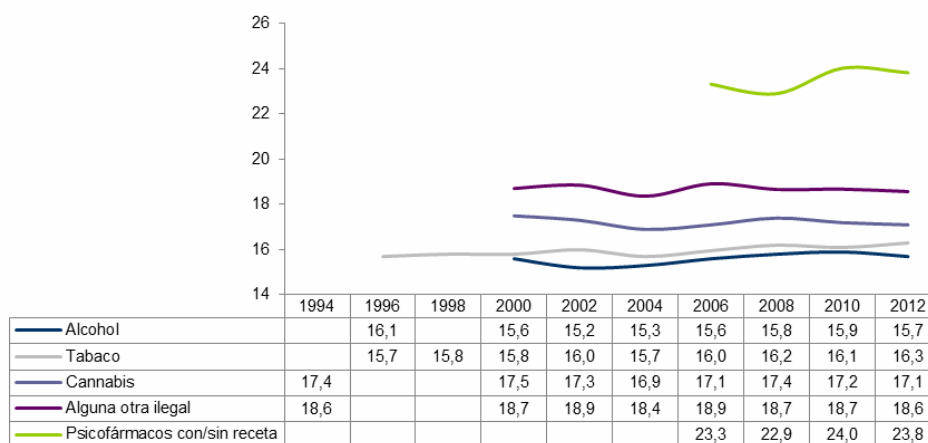
Logikoa denez, adin-taldea zenbat eta urte gutxiagokoa izan, txikiagoa izango da hainbat drogaren lehen kontsumoaren batez besteko adina, substantzia guztietan.

71. taula. Hainbat substantzia kontsumitzen hasteko batez besteko adina adin-taldearen arabera EAEn, 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Alkohola	15,7	16,3	17,5	16,5
Tabakoa	16,3	16,8	18,0	17,0
Kanabisa	17,1	18,6	25,8	18,6
Legez kanpoko besteren bat	18,6	20,1	25,0	19,9
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	23,8	35,1	47,4	38,3

Ezin da ondorioztatu, ordea, gero eta goizago hasten direla substantzia horiek kontsumitzen, substantziak banaka aztertzean adierazitako moduan. Aitzitik, talderik gazteena bakarrik aintzat hartzen eta hasteko haien batez besteko adinaren bilakaeraren ikuspegitik aztertzen badugu, argi eta garbi ikusiko dugu substantziak kontsumitzen hasteko adina gazteen artean ere nahiko egonkor mantendu dela, azterlan honen aurreko edizioetan egiaztatu dugun moduan.

69. grafikoa. Hainbat substantzia kontsumitzen hasteko batez besteko adinaren bilakaera 15-34 urte bitarteko biztanleen artean. 2000-2012

3.2.2. Azkenaldiko kontsumoak

Azkenaldiko kontsumoaz ari garenean, substantzia jakin bat behin gutxienez probatu izanaz ari gara, txostenean hainbat aldiz adierazitako moduan, alde batera utzita ondoren intentsitate handiz edo txikiz jarraitu den kontsumitzen, bai eta kontsumoari orain dela gutxira arte eutsi zaion edo, aitzitik, esperimental baina ez den izan ere. Horregatik, hain zuzen, argigarriagoa da azkenaldiko eta egungo kontsumoen egoera aztertzea; izan ere, drogen erabileren intentsitateari buruzko informaziorik ematen ez badute ere, azkenaldian egindako kontsumoak behintzat bai jakinarazten dituztela, aztertutako substantziekin orain dela gutxi harremana izan dutela aditzera emanda.

Kontsumo horiek aztertuz gero, legezko drogei dagokienez, antzeko erabilera-tasak ikusten dira, 2012an, gazteen eta helduen artean, eta adineko pertsonetan, berriz, kontsumo txikixeagoak daude. Legez kanpoko drogen kasuan, aldiz, nabarmen handiagoak dira erabilera-tasak gazteetan. Kanabisaren kasuan helduen taldeak erdiko kontsumo-tasa badu ere, gainerako substantzietan alde argia dago, batetik, heldu eta adinekoen, eta bestetik, gazteen artean. Psiko-farmakoei dagokionez, alta, azkenaldiko kontsumo-tasa nabarmen igotzen da adinean gora egin ahala.

72. taula. Hainbat substantziaren kontsumo-tasa adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Alkohola	79,1	75,4	65,4	73,5
Tabakoa	34,8	36,8	19,7	31,2
Kanabisa	15,0	4,5	0,6	6,3
Anfetaminak edo <i>speeda</i>	2,5	0,5	0,2	1,0
Estasia	0,6	0,1	0,0	0,2
Azidoa	0,2	0,0	0,0	0,1
Kokaina	1,7	0,3	0,0	0,6
Sorgin zorrotzak (<i>mongiak</i>)	0,3	0,1	0,0	0,1
Ketamina	0,4	0,0	0,0	0,1
Legez kanpoko edozer	15,9	4,8	0,6	6,6
Legez kanpoko edozer (kanabisa izan ezik)	3,4	0,7	0,2	1,3
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	5,4	11,7	18,6	12,0

Talde bakoitzaren kontsumo-tasen aldeak direla-eta, kontsumitzaileen osaera, adinaren ikuspegitik, asko aldatzen da. Hala, talde bakoitzak kontsumitzaileen artean duen garrantzia biztanlerian duenetik hurbil dago alkoholaren eta, neurri batean, tabakoaren kasuetan, baina legez kanpoko drogei dagokienez gazteak dira gehiengoak, argi eta garbi. Aitzitik, psikofarmakoei dagokionez, 55 urtetik gorakoak dira azken urtean kontsumitu duten pertsonen % 46, biztanlerian duten pisua baino 17 puntu gehiago.

73. taula. Azken urtean hainbat substantzia kontsumitu dituzten pertsonen banaketa adin-taldearen arabera EAEn. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Alkohola	30,0	43,6	26,3	100,0
Tabakoa	31,1	50,2	18,7	100,0
Kanabisa	66,6	30,4	3,0	100,0
Legez kanpoko edozer (kanabisa izan ezik)	71,9	23,1	5,0	100,0
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	12,6	41,4	46,0	100,0
Guztira	27,9	42,5	29,6	100,0

Azterketa interesgarria da, 2012an hautemandako aldeetatik harago, adierazleen bilakaera ikus-
teko eta adin-taldearen kontsumo-tasak nola aldatzen ari diren –aldatzen ari badira– jakiteko.

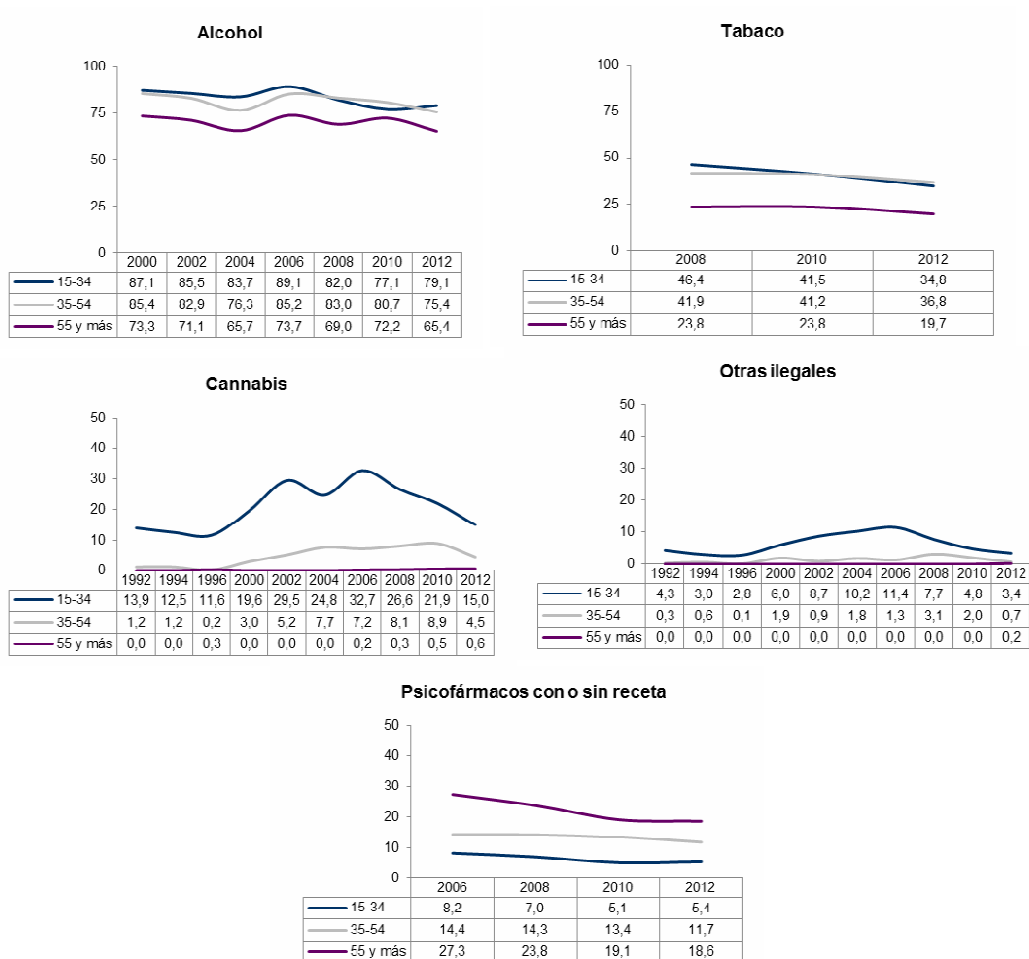
Alkoholari dagokionez, datuek erakusten dute helduen kasuan kontsumoa murrizteko 2006an
hasitako joerari eutsi zaiola. Adinekoen kasuan, berriz, 2012ko kontsumo-tasa ere txikienean
artean dago; halere, azken kasu honetan gorabehera handiak izaten dira eta ez dago, itxuraz,
joera argirik. Gazteen artean, aldiz, hautsi egin da 2012an sei urte lehenago, 2006an, hasitako
beherakada; hala, azkenaldiko kontsumo-tasak beste urte batzuenak baino txikiagoak badira
ere, gora egin dute 2010ekoekin alderatuta.

Tabakoaren kasua, bilakaera-urte gutxiagorekin, argiagoa da, eta murrizteko joera, gazteei da-
gokienez handixeagoa bada ere, antzekoa da hiru taldeentzat. Beherakada nabarmenik egon ez
bada ere, 2012ko azkenaldiko kontsumo-tasa aztertutako aldiko txikiena da hiru kasuetan.

Kasuari dagokionez, gazteen eta helduen artean oso beherakada handia egon da –horrela ira-
dokitzen zuen aurreko kapituluan aztertutako biztanleria osoaren kontsumo-bilakaerak– eta,
adinekoen artean, aitzitik, gorakada txiki bat izan da 2010 eta 2012 bitartean. Gauza bera gerta-
tzen da legez kanpoko drogekin. Aldaketa horien ondorioz, kanabisaren azkenaldiko kon-
tsumo-tasak, gazteen artean, erdira murriztu dira 2006 eta 2012 bitartean (% 32tik % 15era),
eta helduenak, berriz, % 37 egin du behera.

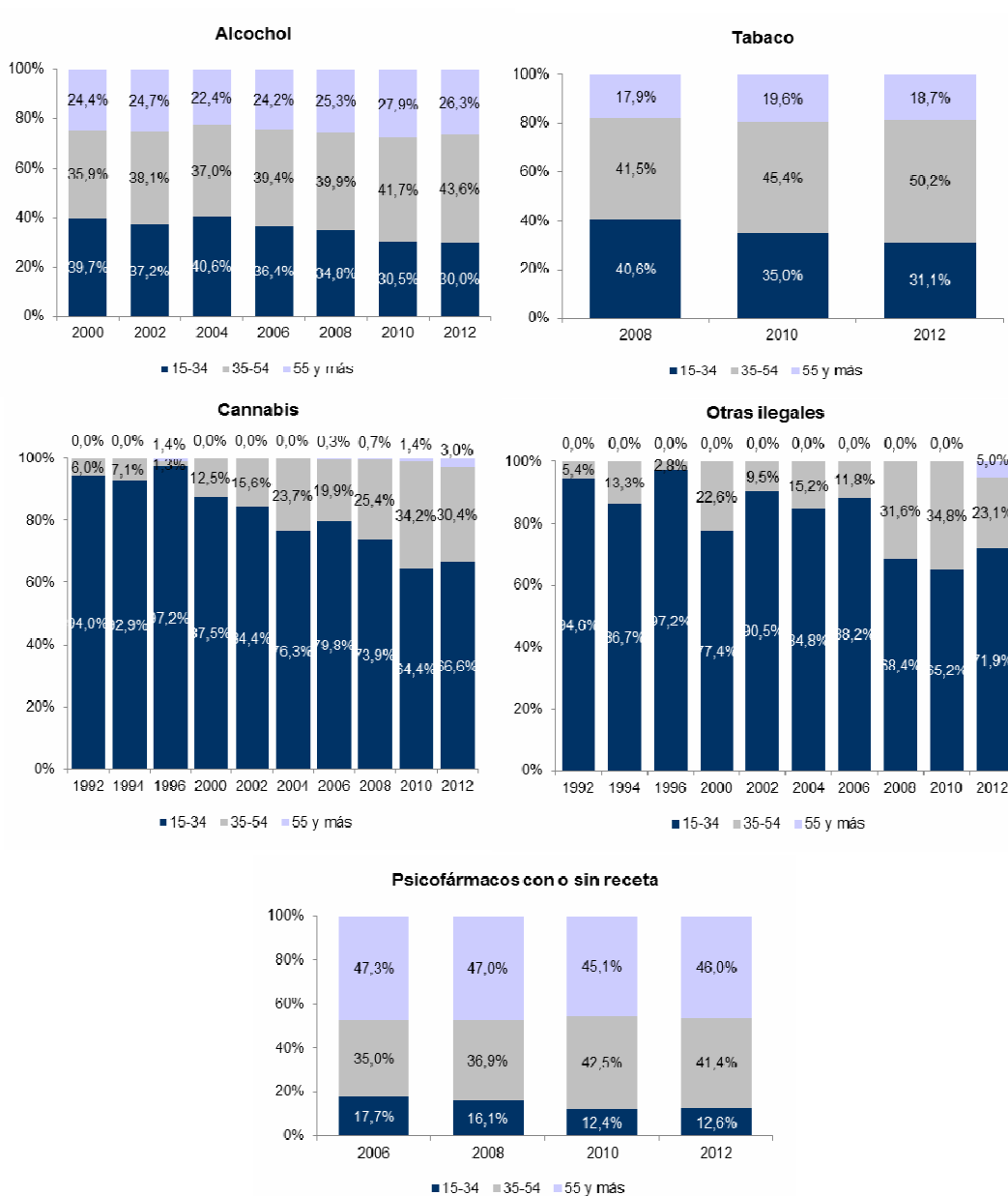
Legez kanpoko gainerako drogei dagokienez, gazteen azkenaldiko kontsumo-tasak % 70 egin
du behera, eta % 46 adinekoenak. Horrenbestez, bi adin-taldeetan legez kanpoko drogen azke-
naldiko kontsumo-tasak murrizten ari badira ere, hura are handiagoa da gazteenen taldean;
horren ondorioz, adin-taldearen kontsumo-tasak elkartzen ari dira nolabait. Horretaz gain,
adierazi beharra dago, kanabisaren kasuan gutxienez, elkartze horren erritmoa moteldu dela,
baina ez gazteek kontsumoa murrizten ez dutelako, baizik eta helduek hura handitzeari utzi
diotelako, 2000 eta 2012 bitartean egiten zuten moduan. Antzeko egoera dago legez kanpoko
gainerako drogen kasuan, eta psikofarmakoetan, berriz, epe luzera, murrizketak daude hiru
taldeetan.

70. grafikoa. Hainbat substantziaren azkenaldiko kontsumo-tasaren bilakaera adin-taldearen arabera. 1992-2012

Adin-taldeen kontsumo-tasaren murrizketa horien ondorioz –eta bereziki helduak ere murrizten ari direlako legez kanpoko drogen kontsumoa–, gelditu egin da kasu guztietan, tabakoarenean izan ezik, gertatzen ari zen joera; hau da, gazteek kontsumitzaileen artean duten pisua murriztekoa.

71. grafikoa. Hainbat substantziaren kontsumitzaileen banaketaren bilakaera adin-taldearen arabera. 1992-2012

3.2.3. Obiko edo maizko kontsumoak

Gazteen % 29,7k asteburu gehienetan edaten dute alkohola, baina % 16,9 eta % 8,9 baino ez dira helduetan eta adinekoetan horrelakorik egiten dutenak, hurrenez hurren. Aitzitik, gazteen % 2,4k baino ez dute alkoholik egunero edaten, helduetan eta adinekoetan, berriz, % 11,6k eta % 22,3k egiten dute, hurrenez hurren. Agerikoak dira, beraz, alkoholaren kontsumo-eredu horietako bakoitzean dauden belaunaldi-aldeak. Asteburuetakoa alkoholaren antzeko egoera dago kanabisa astean behin gutxienez kontsumitzeari eta kanabisaz bestelako legez kanpoko

drogaren baten egungo kontsumoari dagokienez: zenbat eta adin txikiagoa, orduan eta kontsumo-tasa handiagoa. Jokoari dagokionez, berriz, helduen artean dago prebalentziarik handiena, eta tabakoaren kasuan adinekoak nabarmentzen dira, kontsumo-tasarik txikiak baituzte.

74. taula. Maizko edo ohiko kontsumoa egiten duten pertsonen ehunekoak talde bakoitzeko biztanleria osoarekiko eta adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Kontsumoa asteburu gehienetan	29,7	16,9	8,9	18,1
Alkoholaren eguneroko kontsumoa	2,4	11,6	22,3	12,2
Egungo tabako-kontsumoa	32,9	33,9	19,3	29,3
Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	6,4	2,0	0,5	2,8
Legez kanpoko beste drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa gabe)	1,9	0,4	0,0	0,7
Apustu edo ausazko jokoak astero gutxienez	13,9	27,2	23,4	22,4

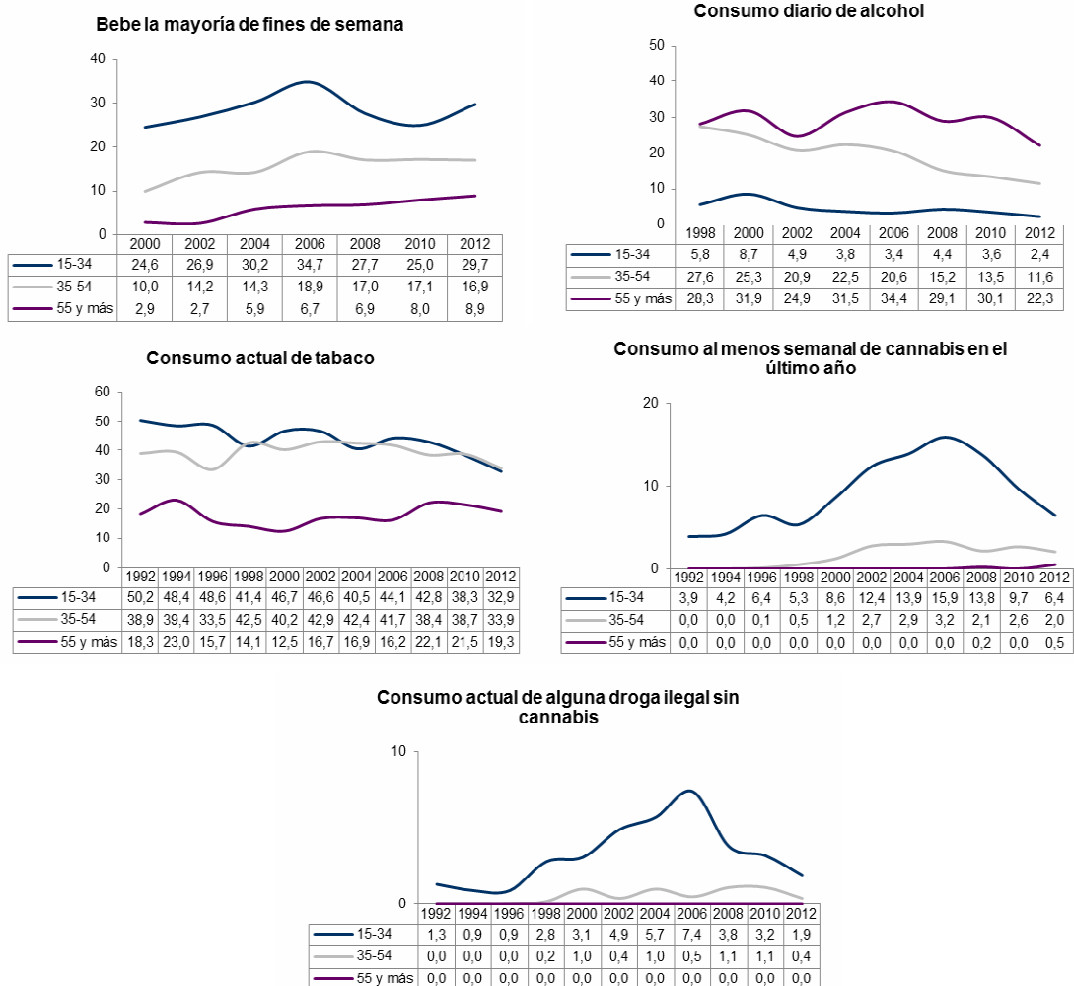
Adierazitako prebalentzia horiek direla-eta, ez da harritzekoa legez kanpoko drogen eta asteburuko alkoholaren kontsumitzaileen kolektiboan gazteek duten pisua, ezta adineko pertsonen alkoholaren eguneroko kontsumitzaileen artean dutena ere.

75. taula. Maizko edo ohiko kontsumoa egiten duten pertsonen banaketa adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Kontsumoa asteburu gehienetan	45,7	39,7	14,6	100,0
Alkoholaren eguneroko kontsumoa	5,6	40,4	54,0	100,0
Egungo tabako-kontsumoa	31,3	49,2	19,5	100,0
Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	64,1	30,9	5,0	100,0
Legez kanpoko beste drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa gabe)	76,1	23,9	0,0	100,0
Apustu edo ausazko jokoak astero gutxienez	17,3	51,7	31,0	100,0
Guztira	27,9	42,5	29,6	100,0

Asteburu gehienetan edaten duten gazteen eta adinekoen ehunekoak gora egin du 2010 eta 2012 bitartean; helduei dagokienez, berriz, ehunekoak bere horretan mantendu da 2000 eta 2006 bitartean gorakada handia izan ondoren. Alkoholaren eguneroko kontsumoa nabarmen murriztu da hiru adin-taldeetan azken urteotan; horrela bada, aztertutako aldi osoko prebalentziarik txikiak izan dira 2012an.

72. grafikoa. Maizko edo ohiko kontsumoa egiten duten pertsonen ehunekoa talde bakoitzeko biztanleria osoarekiko eta adin-taldearen arabera. 1992-2012

Gauza bera gertatzen da tabakoaren egungo kontsumoarekin; nabarmen murriztu da gazte eta helduen artean, eta beherakada apalago izan du adineko pertsonen artean. Kanabisa astean behin kontsumitzeari dagokionez, murrizketa handienak gazteen artean gertatu dira (1998koen pareko mailekin), eta adineko pertsonen artean ere hauteman da era horretako kontsumorik. Azkenik, kanabisaz bestelako legez kanpoko drogei dagokienez, egungo kontsumoak nabarmen egin du behera gazteen zein helduen artean.

Eta kolektiboaren osakeraren ikuspegitik, kanabisarekin gertatzen zen moduan, asteburu gehienetan edaten dutenen artean gazteek duten pisua murrizteko joera eten dela dirudi. Kanabisaren asteroko kontsumitzaileen kolektiboan gazteek duten pisua murrizteko joerari, aldiz, eutsi egin zaio, argi eta garbi: 1996 arte kontsumitzaileen ia % 100 ziren, baina 2012an % 64 eskas baino ez dira. Legez kanpoko gainerako drogen kasuan, kasu gutxiago daudenez, ez du norabide finkorik talde kontsumitzailearen osakeraren bilakaerak.

76. taula. Maizko edo ohiko kontsumoa egiten duten pertsonen ehunekoaren bilakaera, talde bakoitzeko biztanleria osoarekiko eta adin-taldearen arabera. 1992-2012

		1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Alkoholaren kontsumoa asteburu gehiengotan	15-34	--	--	--	--	68,5	61,0	62,2	56,4	52,3	45,3	62,7
	35-54	--	--	--	--	25,5	34,0	29,3	34,8	36,3	40,5	27,8
	55-74	--	--	--	--	6,0	4,9	8,5	8,8	11,3	14,2	9,6
Alkoholaren eguneroko kontsumoa	15-34	--	--	--	11,2	15,7	10,5	7,8	6,2	9,3	7,1	5,6
	35-54	--	--	--	49,6	42,2	47,1	46,5	42,9	36,8	34,9	40,4
	55-74	--	--	--	39,2	42,1	42,5	45,7	50,9	53,9	58,0	54,0
Egungo tabako-kontsumoa	15-34	56,6	51,1	56,8	45,3	50,3	44,3	42,7	42,3	40,7	34,8	31,3
	35-54	31,9	33,9	31,9	43,5	39,9	43,0	44,7	45,2	41,2	46,1	49,2
	55-74	11,5	15,1	11,4	11,2	9,9	12,6	12,6	12,5	18,1	19,1	19,5
Kanabisa gutxieenez astero kontsumitzea azken urtean	15-34	100,0	100,0	98,8	91,8	88,9	81,6	82,8	81,4	84,5	73,8	64,1
	35-54	0,0	0,0	1,2	8,2	11,1	18,4	17,2	18,6	14,7	26,2	30,9
	55-74	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	5,0
Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa gabe)	15-34	100,0	100,0	100,0	94,5	77,5	91,3	84,7	93,2	76,1	69,4	76,1
	35-54	0,0	0,0	0,0	5,5	22,5	8,7	15,3	6,8	23,9	30,6	23,9
	55-74	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

3.2.4. Kontsumo intentsuak eta problematikoak

Drogen maizko edo ohiko kontsumoetan ikusitako ereduak ez dira beti beren horretan mantentzen kontsumo intentsu eta problematikoetan. Hurrengo taulan, lehenik, alkoholaren gehiengizko kontsumoa gazteen artean gehiagotan izaten dela ikusiko dugu: datu hori espero izatekoa zen asteburuko kontsumoagatik zein mozkoraldien maiztasun handiagoagatik, baina ez lanegunetako kontsumoari dagokionez; azken horretan gehiegizko edo arriskuaren kontsumoa helduen eta adinekoen artean handiago izatea espero zitekeen. Harrigarria da, halaber, baita kezkarria ere, CAGE testaren emaitza positiboen ehunekorik handiena gazteen artean agertzea, eta aintzat hartutako adin-taldea zenbat eta handiago izan, orduan eta arrisku txikiagoa egotea. Gauza bera gertatzen da kanabisaren eguneroko kontsumoarekin eta drogen polikontsumoarekin.

Psikofarmakoen kasuan, helduen taldean dago intentsutzat hartutako erabileraren prebalentziarik handiena (errezetarik gabeko azkenaldiko erabilera). Arriskuaren barruko jokoaren kasuek prebalentzia handiagoa dute adina handitu ahala, eta Interneteko joko problematikoak, berriz, gazteen taldean izaten da gehien (gazteen % 7,1ek du arazo hori).

77. taula. Hainbat substantziaren kontsumo problematiko edo intentsua egiten duten pertsonen ehuneko adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	2,1	2,9	2,1	2,4
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	22,7	9,0	4,0	11,4
Alkoholismo-susmoa (CAGE testa):	5,7	3,3	1,7	3,5
12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean	6,4	0,9	0,0	2,2
20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	0,6	2,4	1,3	1,6
Kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilean	6,4	2,0	0,5	2,8
Drogen polikontsumoa	4,8	1,2	0,2	1,9
Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	1,1	1,5	0,5	1,1
Jokalari aktiboa	14,1	27,4	23,7	22,6
Arriskuaren barruko edo gehiegizko jokalaria	2,1	2,7	3,5	2,8
Interneten arriskuaren barruko erabilera edo problematiko	7,1	1,8	0,9	3,0
* Proportzio horiek gazteei bakarrik dagozkie, 15-34 urte bitarteko pertsonen egindako galderetan oinarrituta ateratako adierazleak baitira.				

Kolektibo horietako bakoitzaren osiera aztertuz gero, adierazgarria da gazteak –biztanleriaren ia % 28 izanik– asteburuko gehiegizko edo arriskuaren barruko edaleen % 55,7 izatea; CAGE testean emaitza positiboak dituztenen % 45,7; hilean behin baino gehiagotan mozkortzen direnen % 81,6; Interneten erabilera problematiko dutenen % 65,8 eta drogen polikontsumoko eredu bat dutenen ia % 70.

78. taula. Kontsumo intentsu edo problematiko egiten duten pertsonen banaketa adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	24,1	50,6	25,3	100,0
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	55,7	33,8	10,5	100,0
Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	45,7	40,0	14,2	100,0
12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean	81,6	18,4	0,0	100,0
20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	10,6	64,6	24,7	100,0
Kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilean	64,1	30,9	5,0	100,0
Drogen polikontsumoa	69,3	27,3	3,4	100,0
Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	28,6	58,9	12,5	100,0
Jokalari aktiboa	17,4	51,6	31,0	100,0
Arriskuaren barruko edo gehiegizko jokalaria	21,0	41,5	37,5	100,0
Interneten arriskuaren barruko erabilera edo problematiko	65,8	25,3	8,9	100,0
Guztira	27,9	42,5	29,6	100,0

Zer-nolako bilakaera izan dute azken urteotan kontsumo intentsu edo gehiegizko horiek? Alkoholaren kontsumoei dagokienez, gazteek, antza denez, kontsumo intentsuetarako joera dute, azken urteotako beherakaden ostean. Horrela bada, 2006tik lanegunetako gehiegizko edo asteburuaren barruko kontsumoa handitu da talde honetan, eta murrizteko joera hautsi da astebu-

ruko gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoan zein urtean hamabi mozkorraldi edo gehiago dituzten pertsonen ehunekoan. Egonkortasun handiagoa dago beste bi taldeetan.

Hogei zigarro baino gehiagoko eguneroko kontsumoa neurri handiagan murriztu da gazteen artean helduen eta adinekoen artean baino. Gazteen artean murrizketa handia ere egon da kanabisaren eguneroko erabileran, lau urtean % 9,7tik % 3,7ra murriztuta. Helduen artean ere gertatu da beherakada hori, eta era horretako kontsumoa agertu da lehen aldiz adineko pertsonen artean. Azkenik, errezetarik gabeko psikofarmakoei dagokienez antzeko hazkundera dago hiru taldeetan.

79. taula. Kontsumo problematikoa edo intentsua egiten duten pertsonen ehunekoaren bilakaera adin-taldearen arabera. 1992-2012

		1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	15-34	2,7	1,6	0,9	0,0	1,4	2,2	1,5	0,6	0,8	1,2	2,1
	35-54	3,0	0,5	0,3	0,9	1,3	1,0	2,7	1,3	2,7	0,9	2,9
	55 eta gehiago	3,6	0,7	2,1	0,8	1,8	1,5	1,4	0,9	2,6	2,4	2,1
Gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	15-34	21,7	18,4	19,2	11,3	5,3	10,1	34,0	27,7	24,8	19,4	22,7
	35-54	7,9	4,8	4,8	2,5	2,9	5,2	9,6	8,4	10,9	6,7	9,0
	55 eta gehiago	6,9	2,3	5,8	0,7	2,4	1,4	5,0	4,5	4,6	3,7	4,0
12 mozkorraldi baino gehiago urtean	15-34	--	--	--	--	--	--	19,3	15,3	10,3	5,9	6,4
	35-54	--	--	--	--	--	--	3,9	2,6	0,9	1,7	0,9
	55 eta gehiago	--	--	--	--	--	--	5,0	3,3	0,0	0,3	0,0
20 zigarro baino gehiago eguneko	15-34	8,7	9,7	7,8	4,6	7,1	4,1	2,8	1,7	1,7	1,5	0,6
	35-54	9,3	11,7	9,2	10,9	8,1	6,6	7,2	5,8	6,1	3,7	2,4
	55 eta gehiago	3,5	5,6	3,1	2,5	2,1	1,4	2,6	2,1	1,3	1,7	1,3
Kanabisaren eguneroko kontsumoa	15-34	1,2	2,1	4,6	3,2	3,3	4,8	9,2	9,1	9,7	6,0	3,7
	35-54	0,0	0,0	0,1	0,2	0,6	0,7	1,7	1,8	1,6	1,6	1,2
	55 eta gehiago	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,5
Errezetarik gabeko psikofarmakoren baten azkenaldiko kontsumoa	15-34	--	--	--	--	--	--	--	0,2	0,4	0,8	1,1
	35-54	--	--	--	--	--	--	--	0,9	1,4	1,2	1,5
	55 eta gehiago	--	--	--	--	--	--	--	0,5	1,4	0,2	0,5

Kontsumitzaileen kolektiboen osaera ere aldatu da urte hauetan. Asteburuko alkoholaren gehiegizko kontsumoaren kasuan, gazteek talde horretan duten pisua murrizten jarraitu da (1998ko % 80tik 2012ko % 55era), eta handitzen helduen pisua eta, neurri txikiagoan, adinekoena. Kanabisari dagokionez ere pixkanaka murriztu da gazteen pisua: 1990ko hamarkadan kanabisaren eguneroko kontsumitzaileen ia % 100 35 urtetik beherakoak ziren, baina 2012an % 61 baino ez dira.

80. taula. Kontsumo intentsu edo problematikoa egiten duten pertsonen banaketaren bilakaera adin-taldearen arabera. 1992-2012

		1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	15-34	39,5	65,9	37,1	0,0	35,6	48,8	28,6	22,5	12,5	25,9	24,1
	35-54	31,4	17,1	10,2	60,0	31,0	23,8	52,1	52,1	50,7	24,2	50,6
	55 eta gehiago	29,0	17,1	52,7	40,0	33,4	27,5	19,3	25,4	36,7	49,9	25,3
Gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	15-34	69,3	77,7	71,9	79,6	54,3	60,5	72,2	68,0	60,3	61,0	55,7
	35-54	18,3	16,4	14,7	16,8	27,5	32,8	20,3	23,2	30,0	27,6	33,8
	55 eta gehiago	12,4	5,9	13,4	3,6	18,2	6,7	7,5	8,8	9,6	11,4	10,5
12 mozkorraldi baino gehiago urtean	15-34	--	--	--	--	--	--	72,2	73,2	91,0	70,0	81,6
	35-54	--	--	--	--	--	--	14,5	14,3	9,0	26,9	18,4
	55 eta gehiago	--	--	--	--	--	--	13,3	12,5	0,0	3,1	0,0
20 zigarro baino gehiago eguneko	15-34	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	35-54	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	55 eta gehiago	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kanabisa eguneroko kontsumitzaia	15-34	100,0	100,0	98,3	95,1	86,2	86,3	84,2	81,6	83,6	74,4	61,5
	35-54	0,0	0,0	1,7	4,9	13,8	13,7	15,8	18,4	15,3	25,6	30,4
	55 eta gehiago	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	8,1
Errezetarik gabeko psikofarmakoren baten azkenaldiko kontsumoa	15-34	--	--	--	--	--	--	--	13,0	13,1	31,2	28,6
	35-54	--	--	--	--	--	--	--	61,3	48,9	62,3	58,9
	55 eta gehiago	--	--	--	--	--	--	--	25,7	38,0	6,6	12,5

3.2.5. Kontsumoa jarraitzea eta uztea, eta kalteen eta onuren balorazioa

Aztertutako substantzia guztien kontsumoko jarraitutasun-tasak handiagoak dira gazteen artean helduen eta nagusien artean baino eta, gainera, murriztu egiten dira aztertutako taldeen adina handitu ahala.

81. taula. Kontsumoaren jarraitutasun-adierazleak hainbat substantziari dagokienez adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Alkoholaren AKI	% 90,7	% 85,9	% 76,6	% 84,5
Alkoholaren EKI	% 78,5	% 76,9	% 67,6	% 74,7
Alkoholaren kontsumoa uztea edo murriztea	% 43,1	% 57,4	% 53,3	% 52,2
Tabakoaren AKI	% 76,7	% 58,1	% 39,3	% 57,3
Tabakoaren EKI	% 72,6	% 53,6	% 38,7	% 53,9
Tabakoa erretzeari uzteko tasa	% 22,7	% 42,1	% 60,8	% 42,7
Azken urtean erretzeari uzten saiatu diren erretzaileak	% 24,0	% 27,1	% 21,7	% 25,1
Kanabisaren AKI	% 38,2	% 12,7	% 7,8	% 22,1
Kanabisaren EKI	% 28,4	% 7,4	% 5,8	% 15,4
Legez kanpoko beste droga batzuen AKI	% 27,9	% 6,7	% 9,5	% 15,2
Legez kanpoko beste droga batzuen EKI	% 15,8	% 3,7	% 0,0	% 8,2

Bilakaeraren ikuspegitik, ez da aldaketarik ikusten alkoholaren AKIn edo tabakoa erretzeari uzteko tasan aztertutako hiru taldeetan. Legez kanpoko drogei dagokienez, ordea, argi eta garbi murriztu dira azkenaldiko kontsumoaren adierazleak, hala gazteen artean nola helduen artean.

82. taula. Azkenaldiko Kontsumo Indizeen (AKI) bilakaera hainbat substantziari dagokienez adin-taldearen arabera. 1992-2012

		1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Alkoholaren AKI	15-34	--	--	--	--	90,9	89,8	90,4	92,6	88,8	88,6	90,7
	35-54	--	--	--	--	87,6	86,3	85,5	88,8	87,6	86,6	85,9
	55-74	--	--	--	--	78,8	78,7	79,2	80,6	79,4	78,9	76,6
Tabakoa erretzeari uzteko tasa	15-34	22,2	21,5	24,0	14,7	13,9	27,2	24,5	23,6	25,6	25,7	22,7
	35-54	36,4	31,9	43,2	25,8	31,6	40,2	33,6	39,7	42,1	39,4	42,1
	55-74	60,8	49,8	57,5	58,5	57,7	61,3	57,3	66,4	57,9	63,1	60,8
Kanabisaren AKI	15-34	33,1	29,1	22,4	--	40,2	61,8	47,4	55,5	48,8	42,8	38,2
	35-54	9,1	8,6	1,0	--	13,6	18,7	24,8	18,0	21,8	21,8	12,7
	55-74	0,0	0,0	9,1	--	0,0	0,0	0,0	6,1	5,3	6,3	7,8
Legez kanpoko drogen AKI	15-34	39,2	23,4	20,5	--	44,8	41,4	42,0	44,0	39,8	32,0	27,9
	35-54	22,9	31,0	3,3	--	34,4	11,8	13,5	11,1	22,7	14,7	6,7
	55-74	--	--	--	--	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,5

Uzteko eta jarraitzeko tasak, neurri batean, substantzien kontsumoak ekarritako kalteen eta onuren gainean pertsonen iritziarekin dago lotuta. Gazteek kalte gehiago egotzen dizkiote alkoholari gainerako taldeek baino, taulan ikus daitekeenez, baina tabakoari dagokionez, helduek egotzen dizkiote kalte gehien, edo gutxienez, kalte gehiago onura baino.

69. taula. Azken hilabeteen alkohola eta tabakoa kontsumitu dituzten pertsonen banaketa kontsumo bakoitzari egotzitako kalte eta onuren arabera eta sexuaren arabera. 2012

	Alkohola			Tabakoa		
	15-34	35-54	55-74	15-34	35-54	55-74
Kalteak bakarrik	10,3	9,6	7,6	36,0	40,7	26,0
Kalte gehiago onura baino	26,9	18,6	13,0	39,8	42,0	43,1
Kalte adina onura	37,8	38,8	43,0	16,0	10,9	19,0
Onura gehiago kalte baino	10,3	16,3	20,1	1,9	1,2	1,6
Onurak bakarrik	4,6	7,1	7,5	,6	,0	1,8
ED/EE	10,1	9,7	8,8	5,7	5,1	8,6
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3.2.6. Arriskua hautematea, politiken balorazioa eta legez kanpoko drogetarako hurbiltasun-maila

Alkohol-kontsumoetan ikusitako aldeak desagertu dira kontsumoei egotzitako larritasuna aztertzean. Adinekoek larritasun handiagoa egotzen diete alkohol eta tabakoaren kontsumoari zein jokoari gazteek baino; dena den, kanabisaren eta drogen egoera larria edo oso larria dela uste dutenen ehunekoa antzekoa da hiru taldeetan.

70. taula. Hainbat substantziari dagokienez egoera oso edo nahiko larritzat jotzen duen biztanleriaren ehunekoa adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Alkohola	45,8	50,3	64,2	53,2
Tabakoa	57,0	54,3	63,7	57,8
Kanabisa	62,3	59,3	62,4	61,0
Legez kanpoko drogak	69,4	66,9	69,8	68,5
Jokoa	47,0	54,1	55,6	52,6

Legez kanpoko drogen eskuragarritasunari dagokionez, baina, alde argiak daude; oro har, eskuragarritasun handiagoa izaten da elkarriketatutako pertsonen adina murriztu ahala.

71. taula. Hainbat substantzia eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste duten biztanleen ehunekoa adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Kanabisa	75,3	62,1	34,3	57,5
Heroina	27,8	27,3	20,2	25,3
Kokaina	45,4	37,3	22,5	35,2
LSDa	37,0	29,9	20,3	29,0
Anfetaminak edo <i>speeda</i>	45,0	33,6	22,0	33,4
Estasia eta beste diseinu-droga batzuk	40,1	31,0	20,8	30,5

Legez kanpoko drogetarako hurbiltasun-mailari dagokionez ere badaude alde argiak. Mundu horrekin zerikusirik ez dutela jotzen dute gazteen % 31k eta helduen % 45ek, baina % 80ra iristen da ehunekoa adineko pertsonen artean. Aldeak ere argiak dira hurbilekotzat jotako pertsonen dagokienez. Tartean sartuta dauden pertsonen ehunekoari dagokionez, handiagoa da gazteen artean, baina ez dago alde handirik helduekiko; hala, azken horietatik ia laurden bat jo daiteke drogen munduan sartuta dagoela.

72. taula. Biztanleriaren banaketa drogen kontsumoetarako hurbiltasunari dagokionez adin-taldearen arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Zerikusirik ez dutenak	31,8	45,1	79,9	51,7
Hurbilak	27,2	17,3	9,5	17,8
Tartean sartuta daudenak	32,9	24,6	5,2	21,2
Bestelakoak	8,1	13,0	5,3	9,4
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0

Horrela bada, bilakaera aztertuz gero, tartean sartuta dauden ehunekoak nabarmen murriztu da gazteen artean (2006ko % 55etik 2012ko % 32ra). Helduei dagokionez, ehunekoek gorabehera handiak izan dituzte, eta adinekoen artean, azkenik, oso mantso egin du gora tartean sartuta dauden ehunekoak.

83. taula. Biztanleriaren banaketa drogen kontsumoetarako hurbiltasunari dagokionez adin-taldearen arabera. 2004-2012

	2004	2006	2008	2010	2012
15-34 urte					
Zerikusirik ez dutenak	14,2	17,2	20,2	26,9	31,8
Hurbilak	32,4	21,0	24,2	20,6	27,2
Tartean sartuta daudenak	49,0	55,0	44,5	42,4	32,9
Bestelakoak	4,4	6,8	11,1	10,0	8,1
Guztira	100	100	100	100	100
35-54 urte					
Ez dute zerikusirik	40,7	39,4	41,9	38,3	45,1
Hurbilekoak	26,2	19,1	20,1	18,7	17,3
Tartean sartuta daude	26,2	30,2	26,6	30,4	24,6
Beste batzuk	6,8	11,3	11,4	12,5	13,0
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
55-74 urte					
Ez dute zerikusirik	75,5	81,3	79,0	76,1	79,9
Hurbilekoak	18,7	14,8	14,7	15,7	9,5
Tartean sartuta daudenak	2,1	1,6	3,1	4,1	5,2
Beste batzuk	3,8	2,2	3,2	4,2	5,3
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Azkenik, hurrengo taulan drogen eta droga-mendetasunen arloko hainbat neurri dagokionez adin-taldearen artean dauden aldeak ageri dira. Datuek nahiko garbi erakusten dute gazteak kanabisaren kontsumoa legeztazearen aldekoago direla helduak eta adinekoak baino; legez kanpoko gainerako drogetan, dena den, aldea ez da hain handia. Alkoholaren publizitatea debeka-

tzearen alde daudenak ere gutxiago dira gazteen artean. Gainerako neurriei dagokienez, aldeak ez daude gazteen eta helduen artean, bi talde horien eta adineko pertsonen artean baizik; azken hauek, izan ere, jarrera murriztaileagoak dituzte gai guztietan.

73. taula. Droga-mendetasunen arloko hainbat neurriren oso edo nahiko aldekoen ehunekoa sexuaren arabera. 2012

	15-34	35-54	55-74	Guztira
Kanabisaren salmenta legeztatzea, adingabeei saltzea debekatuta	58,3	51,6	30,6	47,2
Droga guztien salmenta legeztatzea, orain alkohola eta tabakoa dauden moduan	24,1	23,2	15,1	21,0
Alkoholaren eta tabakoaren publizitatea guztiz debekatzea	56,3	59,3	64,2	59,9
Espetxea ez den beste tratamendu batzuk ahalbidetzea drogak lortzeko delitu egiten dutenentzat	62,3	65,6	54,8	61,5
Kanabisaren erabilera terapeutikoa ahalbidetzea minbizia eta beste gaixotasun batzuk artatzeko	87,2	86,4	71,4	82,2
Sendagileek heroina ematea beste tratamendu batzuk baliagarri izan ez zaizkien heroina-hartzaileei	51,6	56,4	40,1	50,3
Gutxieneko higiene-baldintzak dituzten kontsumo-lokalak irekitzea drogazaleentzat	58,0	58,9	43,5	54,1
Kanabisa norberak kontsumitzeko landatzea ahalbidetzea	64,0	59,1	30,8	52,1
Ondorio kaltegarririk ez izateko drogak nola kontsumitu azaltzea	76,4	70,2	58,0	68,3

3.3. Droga-kontsumoaren eta gazteen arteko lotura estatistikoa

Aurreko epigrafeetan gazteen, helduen eta adinekoen kontsumo-tasak azaldu ditugu kontsumo esperimentalei, azkenaldikoei, maizkoei eta problematikoei dagokienez, baita talde bakoitzaren jarraitzeko edo uzteko indizeei dagokienez ere; halaber, adierazle horien bilakaera ere aztertu dugu adin-talde bakoitzean.

Drogen kontsumoari dagokionez adinen arteko aldean gainekeo azterketa bukatzeko, hainbat estatistika-probaren emaitzak aurkeztu ditugu epigrafe honetan; era horretan, 2012an gazteen eta gainerako taldeen artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak diren berretsi nahi dugu, baita gaztea izatea eta kontsumo jakin batzuk zer neurritan dauden lotuta ere.

Genero-ezberdintasunen kasuan gertatutako moduan, ezberdintasun estatistikoki adierazgarriak daude aztertutako adierazle gehienetan: izan ere, aztertutako 28 adierazletatik 5etan baino ez du khi-karratu frogak adierazgarritasun estatistikoko maila ez-nahikorik eman. Hortaz, begien bistakoa da lotura egon badagoela drogen kontsumoen eta txosten honetan aztertutako ohituren eta pertsonen adinaren artean.

84. taula. Kontsumoko aldagaien eta adin-talde gaztearen arteko lotura

			Adina: (15-34 urte/35-74 urte)			
			Khi karratua ²	Aukera-arrazoiak	KI: % 95 ¹	
					Behekoa	Goikoa
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	✘	--	--	--
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	0,57 ⁺	0,48	0,68
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,85 ⁺	1,52	2,24
	I4	Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,53 ⁺	1,13	2,07
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✓	0,37 ⁺	0,29	0,47
	I6	Jokoa azken urtean	✓	0,35 ⁺	0,29	0,42
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✘	--	--	--
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✓	0,14 ⁺	0,09	0,22
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✓	1,79 ⁺	1,38	2,31
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✓	3,04 ⁺	1,75	5,30
	I11	Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✓	4,15 ⁺	1,34	12,86
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoaren azkenaldiko kontsumoa	✓	0,56 ⁺	0,35	0,88
	I13	Jokoa asteen behin gutxienez	✓	0,38 ⁺	0,30	0,48
Kontsumo intentsuak eta problematikoak	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuko kontsumoa lanegunetan	✘	--	--	--
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuko kontsumoa asteburuetan	✓	4,02 ⁺	3,03	5,31
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✓	2,44 ⁺	1,54	3,87
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✓	11,58 ⁺	5,26	25,51
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	--	--	--	--
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	--	--	--	--
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✓	0,10 ⁺	0,04	0,24
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabetean)	✓	2,79 ⁺	1,39	5,61
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoaren azkenaldiko kontsumoa	✘	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	✓	0,65 ⁺	0,49	0,85
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	✘	--	--	--
	I25	Interneten erabilera problematikoa edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	--	--	--	--
	I26	Drogen polikontsumoa	✓	6,38 ⁺	3,10	13,13
	Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✓	0,52 ⁺	0,43
I28		Tabakoaren kontsumoari uztea	✓	0,30 ⁺	0,22	0,40
I29		Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✓	4,56 ⁺	3,02	6,89
I30		Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✓	4,13 ⁺	1,77	9,60
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✓	2,22 ⁺	1,79	2,74

¹Konfiantza-bitartetan 1 balioa beheko eta goiko tartean artean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarririk ez dagoela adierazten duena.

²Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du. (✘) Lotura adierazgarririk ez dagoela adierazten du.

⁺ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila enpirikoan bai maila teorikoan.

Zer-nolako lotura du drogen kontsumoak gaztea izatearekin? Batetik, antza denez, gaztea izateak hainbat ohitura eta kontsumotatik babesten du, bereziki esperimentalen kasuan. Zehazki:

- Gazteek tabakoa probatua izateko % 43 aukera gutxiago dituzte, bizitzan noizbait psikofarmakoak kontsumitu izateko % 63 aukera gutxiago eta legez kanpoko jokoren batean jokatu izateko % 65 aukera gutxiago.
-
- Halaber, jokalaria aktiboa izateko % 35 aukera gutxiago dituzte, astero ausazko jokoren batean aritzeko % 42 aukera gutxiago eta alkohola egunero kontsumitzeko % 85 aukera gutxiago.

Aitzitik, hauetan gutxienez ez dago alderik: alkoholaren kontsumo esperimentalean, alkoholaren asteburuetakoa ohiko kontsumoan, lanegunetako gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoan, errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoan eta gehiegizko jokoan. Gainerako kasuetan gaztea izatea arrisku-faktore bat da edo lotuta dago kontsumo handiagoe-kin gutxienez. Horrela bada, gazteek:

- Tabakoa ohiko moduan erretzeko 1,79 aldiz aukera gehiago dituzte.
- Astean behin gutxienez kanabisa kontsumitzeko hiru aldiz aukera gehiago dituzte.
- Azken hilabetea kanabisa ez den legez kanpoko drogaren bat kontsumitu izateko lau aldiz aukera gehiago dituzte.
- CAGE testaren arabera alkoholismo-arriskua izateko 2,4 aldiz aukera gehiago dituzte.
- Azken urtean hilabetean behin gutxienez mozkortu izateko 11 aldiz aukera gehiago dituzte.
- Kanabisa astean behin gutxienez kontsumitu izateko 2,7 aldiz aukera gehiago dituzte.
- Drogen polikontsumitzailea izateko sei aldiz aukera gehiago dituzte.
- Alkoholaren kontsumoa uzteko edo murrizteko aukeren erdia, eta tabakoaren kontsumoa utzi izateko % 70 aukera gutxiago dituzte.
- Legez kanpoko drogen munduan sartuta dagoela joa izateko 2,2 aldiz aukera gehiago dituzte.

4. DROGEN KONTSUMOA ETA GENEROA

4.1. Sarrera

Genero-ikuspegia sartzeak izugarri aberastu ditu droga-mendetasunei buruzko azterketa epidemiologikoak. Hala, analisiak sakontasun handiagoa hartu dute emakumeek eta gizonek drogen kontsumo-eredu ezberdinak eta drogei eta haien arriskuei buruzko iritzi ezberdinak eduki ditzaketela jotzean, bai eta batzuek zein besteek gizartean betetzen duten eginkizunarekin portaera edo pertzepzio horiek lotuta daudela jotzean ere; horri esker, drogen kontsumoa gizartearen fenomeno gisa hobeto ulertzeaz gain, talde bakoitzaren errealitatera gehiago egokitzen diren politikak planteatu daitezke. Horregatik, hain zuzen, gaur egun datu epidemiologikoak sexuaren arabera bereizten dira, eta generoari buruzko interpretazioa gaineratzen da datu horien beharrezko irakurketako bat delakoan. Horrela bada, *Euskadi eta drogak* serie osoan drogen kontsumoan ikusten diren ezberdintasunak hoberen azaltzen dituen faktoreetako bat izan da sexua, adinarekin batera.

Kapitulu honen egitura aurrekoaren oso antzekoa da (kontsumoaren ezberdintasunak adinaren arabera aztertzeke zen). Atalik handienean sexua oinarri hartuta lau kontsumo mota (esperimentala, azkenaldikoa, maizkoa edo ohikoa eta problematikoa edo intentsua) aztertu dira, bai eta haiekin lotutako jarraitzeke eta uzteke ereduak zein drogen kontsumoarekin eta drogamendetasunarekin lotutako pertzepzioak eta iritziak ere. Amaitzeko, analisi horren osagarri, azalpen-azterketa bat ere egingo dugu kapituluaren azken atalean, khi-karratu frogan eta aukerarrazoien (talde batzuek beste batzuen gainean duten arrisku erlatiboa ezagutzeko erabiltzen den neurria) kalkuluan oinarrituta, generoaren aldagaiak drogen kontsumoan duen eraginaren inguruan.

4.2. Genero-ezberdintasunen eragina droga-kontsumoetan eta mendetasunekin lotutako portaera problematikoetan: egungo egoera eta bilakaeraren datuak

4.2.1. Kontsumo esperimentalak eta besteko adina

Oro har, gizonen kontsumo esperimental handiagoak izaten dituzte aztertutako substantzia guztietan, psikofarmakoen erabilerari dagokionez izan ezik (lasaigarriak, lo egiteko pilulak eta antidepressiboak –errezetarekin edo gabe–). Bi sexuen arteko ezberdintasunak, dena den, aldatu egiten dira aztertutako substantziaren arabera: drogen edo legezko ohituren kasuan aldea ez ba oso handia (gizonen alkohol-kontsumoa emakumeena halako 1,1 da, tabakoarena halako 1,2 eta ausazko jokoetako parte-hartzea halako 1,1), baina kanabisaren eta legez kanpoko gainerako drogen kasuan gizonen kontsumo esperimentalaren tasa emakumeena baino nabarmen handiagoa da (1,6 aldiz handiagoa kanabisari dagokionez, eta 2,4 aldiz handiagoa legez kanpoko gainerako drogen kasuan). Psikofarmakoen kasuan, aldiz, gizonen kontsumo-tasa emakumeena baino txikiagoa da.

Horrenbestez, erabilera esperimentalei dagokienez, nolabaiteko bat etortzea dago gizon eta emakumeen artean drogen eta legezkatutako ohituren kasuan, baina ez da horrela gertatzen legez kanpoko substantzien erabilerari dagokionez, nabarmen handiagoa baita gizonen artean.

85. taula. Hainbat substantziaren kontsumo esperimentalaren tasa sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira	G/E ratioa
Alkohola	90,8	83,0	86,9	1,1
Tabakoa	59,6	49,2	54,4	1,2
Kanabisa	34,8	21,8	28,3	1,6
Legez kanpoko besteren bat	12,2	5,0	8,6	2,4
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	14,9	27,2	21,1	0,5
Apustu edo ausazko jokoak*	57,4	54,3	55,9	1,1
*Apustu edo ausazko jokoei dagokienez azken 12 hilabeteetako kontsumoa aipatzen da, baina gainerako substantzietan bizitzan noizbait.				

Substantzia horiek kontsumitzen hasteko adinari dagokionez, gizonak, oro har, lehenago hasten dira horrelakoak kontsumitzen emakumeak baino, kanabisaren bestelako legez kanpoko drogen kasuan izan ezik. Termino erlatiboetan alkoholean dago alderik handiena, baina hilabeteetako alderik handiena, halere, kontsumo berankorrean dago, psikofarmakoenean.

86. taula. Hainbat substantzia kontsumitzen hasteko batez besteko adina sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Alkohola	15,8	17,3	16,5
Tabakoa	16,8	17,2	17,0
Kanabisa	18,2	19,3	18,6
Legez kanpoko besteren bat	20,1	19,5	19,9
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	36,6	39,3	38,3

Nola aldatu dira denboran zehar genero-aldeak substantzien kontsumo esperimentalari dagokionez?

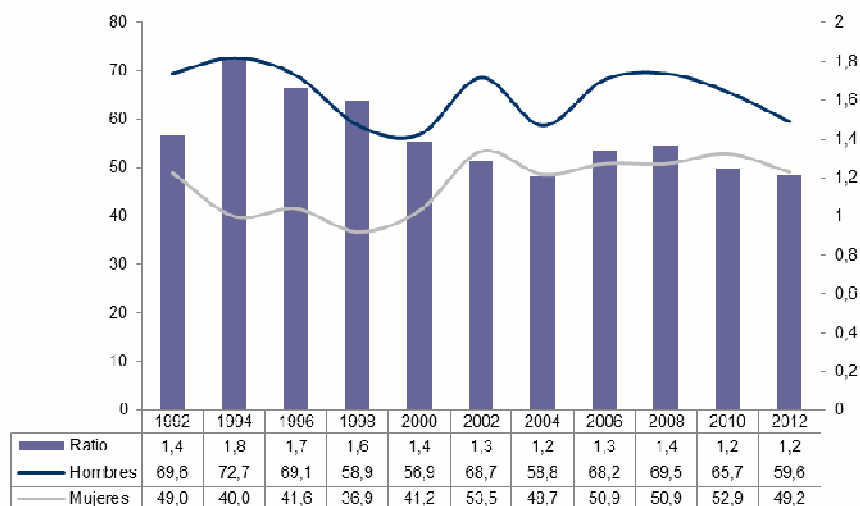
Alkoholari dagokionez, aldeak nahiko egonkor mantendu dira (taulan ikus dezakegu), baina 2000tik izandako murrizketa handixeagoa izan da emakumeen artean. Hala eta guztiz ere, bi sexuen arteko ratioa edo aldea egonkor mantendu da; horrenbestez, ez dago esaterik bien kontsumo esperimentaletan hurbilketa bat egon denik, baizik eta gizonen kontsumo esperimental handixeago bat mantendu dela denboran.

87. taula. Alkoholaren kontsumo esperimentalaren tasaren bilakaera sexuaren arabera. 2000-2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira	G/E ratioa
2000	97,4	93,8	95,6	1,04
2002	96,5	91,9	94,2	1,05
2004	94,0	83,8	88,8	1,12
2006	98,2	91,3	94,8	1,08
2008	95,9	87,5	91,7	1,10
2010	94,0	87,7	90,8	1,07
2012	90,8	83,0	86,9	1,09
Ald. %	-6,8	-11,4	-9,1	--

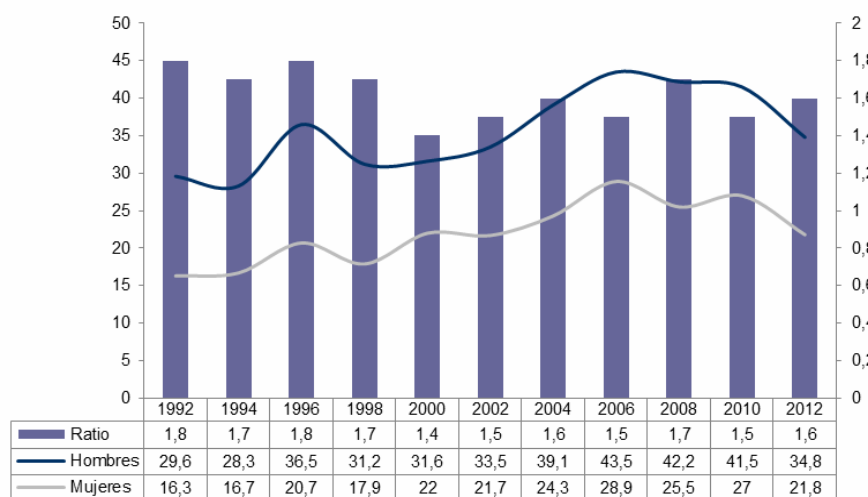
Tabakoari dagokionez datu gehiago daude, eta 1992tik aurreragoko bilakaera-serie bat dugu. Datuen azterketak hainbat gauza interesgarri jartzen ditu agerian: batetik, 1990eko hamarkadan gizonen eta emakumeen kontsumo esperimentalak elkartzeko prozesu argia ikus daiteke; hala, 1994ko 1,8ko ratiotik (gizonen kontsumoa emakumeena halako 1,8 da) 2004ko 1,2ko batera igaro da. Bat etortze hori aldi horretan emakumeen kontsumo-tasak handitzeagatik zein gizonenak murrizteagatik gertatu da. Elkartze hori murriztu egin da 2004tik aurrera eta, 2008tik, berriro hurbildu dira kontsumoak; izan ere, gizonetan kontsumo esperimentalak nolabaiteko murrizketa izan badu ere, emakumeen artean 2010 eta 2012 bitartean bakarrik murriztu da, eta murrizketa oso apala izan da, gainera.

73. grafikoa. Tabakoaren kontsumo esperimentalaren tasaren bilakaera sexuaren arabera. 1992-2012

Gizonen eta emakumeen kontsumo esperimentalaren bilakaera alkoholarenaren antzekoa da. Bestetik, emakumeen kontsumoaren hazkundera, epe luzean, gizonena baino handiagoa izan da (zehazki, substantzia hori bizitzan noizbait kontsumitu duten emakumeen ehunekoa % 30 baino gehixeago handitu da 1992 eta 2012 artean, baina txikiagoa da hazkundera gizonetan, % 17,9). Grafikoan ikus dezakegu, hala ere, kontsumo-tasek antzeko bilakaera izan dutela, eta kasu honetan, tabakoarekin ez bezala, ezin dugu bat etortzea egon denik esan, aldeak aski egonkor mantendu baitira, gorabeherekin; 1,8-1,4 gizon kontsumitzaile emakume kontsumitzaile bakoitzeko, urtearen arabera.

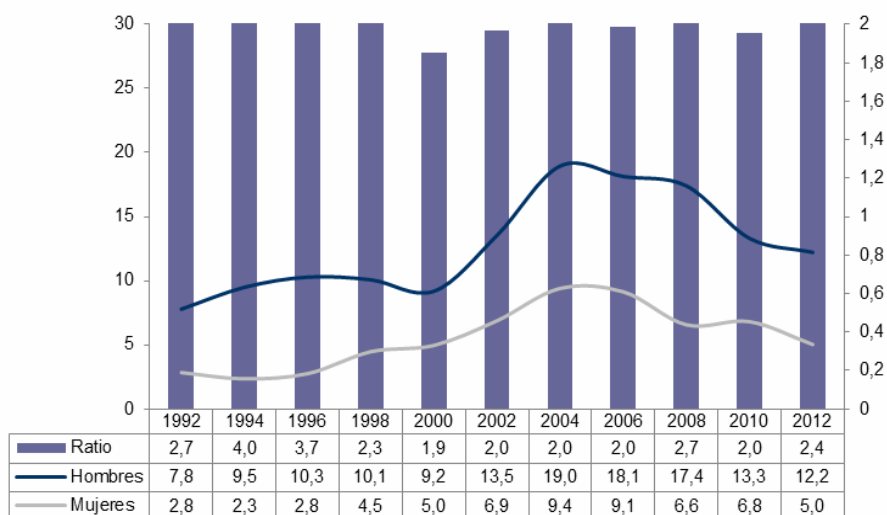
74. grafikoa. Kanabisaren kontsumo esperimentalaren tasaren bilakaera sexuaren arabera. 1992-2012

Genero-aldeen ikuspegitik, kanabisaren bestelako legez kanpoko drogen kontsumo esperimentalak bi ezaugarri nagusi ditu: batetik, gizonen eta emakumeen arteko aldeak nabarmen handiagoak dira alkoholaren, tabakoaren edo kanabisaren kasuan baino. Bestetik, bi taldeen kontsumo

moak elkartzeko prozesu bat dagoela ikus daiteke; bereziki argia izan da 1990eko bigarren erdialdean –4tik 2ra igaro da ratioa–. Halere, prozesu hori egonkortu egin da 2000tik aurrera.

75. grafikoa. Kanabisaren bestelako legez kanpoko drogen kontsumo esperimentalaren tasaren bilakaera sexuaren arabera. 1992-2012

Kanabisaren bestelako legez kanpoko edozer drogaren kontsumoa aztertu beharren kanabisaren ostean gehien kontsumituriko legez kanpoko bi substantziak –*speeda* eta kokaina– aztertuz gero, aurreko grafikoan adierazitako datuak berresten dira. Aldeak, epe luzean, murriztu dira, baina egonkor mantendu dira –bizpahiru gizon kontsumitzaile emakume bakoitzeko– 2004tik aurrera.

88. taula. *Speedaren* (anfetaminak) eta kokainaren kontsumo-tasaren bilakaera sexuaren arabera. 1992-2012

	Gizonak		Emakumeak		G/E ratioa	
	Anfetaminak edo <i>speeda</i>	Kokaina	<i>Speeda</i>	Kokaina	<i>Speeda</i>	Kokaina
1992	5,5	5,3	1,6	1,4	3,4	3,9
1994	7,3	5,6	0,9	1,9	8,1	3,0
1996	7,4	6,3	1,5	1,7	5,1	3,6
1998	6,8	6,8	3,5	2,2	1,9	3,1
2000	7,4	6,5	4,3	3,2	1,7	2,0
2002	10,0	8,9	5,7	5,1	1,7	1,7
2004	14,5	14,0	7,8	5,9	1,8	2,4
2006	12,1	11,4	5,5	4,8	2,2	2,4
2008	13,1	12,9	4,2	4,4	3,1	2,9
2010	9,2	9,4	4,5	4,1	2,1	2,3
2012	9,7	7,9	3,4	3,1	2,8	2,6

Psikofarmakoei buruzko analisia –medikuaren errezetarekin eta gabe– bereziki garrantzitsua da genero-ikuspegitik; izan ere, gaurkoz, aztertutako substantzietan bakarra da emakumeen kontsumo-ehunekoak gizonenak baino handiagoak dituenak. Jarraian erakutsitako taularen arabera, errezetarik gabeko psikofarmakoen kontsumoa gutxiengo batena da, baina handitu egin da

urteetan, batez ere emakumeen artean. Azterketaren azken urtean errezetarik gabeko psikofarmakoen kontsumo esperimentalerako kalkulaturiko ratioak dio substantzia horiek noizbait kontsumitu dituen gizon bakoitzeko 1,7 emakume daudela.

Errezetadun psikofarmakoen kontsumo esperimentalak, bestalde, neurri handiagoan murriztu da emakumeen artean gizonetan baino; era horretako kontsumoen aldea, dena den, mantendu egin da sexuen artean, aztertutako urteetan psikofarmakoekin esperimentatu duten emakumeak bikoitza baitira gizonekin alderatuta.

89. taula. Psikofarmakoen kontsumo esperimentalaren tasaren bilakaera sexuaren arabera. 2006-2012

	Errezetarekin			Errezetarik gabe		
	Gizonak	Emakumeak	Ratioa	Gizonak	Emakumeak	Ratioa
2006	14,7	30,0	2,0	1,1	1,6	1,4
2008	13,9	23,5	1,7	1,9	1,9	1,0
2010	15,4	28,2	1,8	2,0	2,1	1,0
2012	13,6	26,3	1,9	1,9	3,1	1,7
Ald. %	-7,2	-12,6	--	70,3	98,7	--

4.2.2. Azkenaldiko kontsumoak

Azkenaldiko kontsumoak (inkestaren aurreko hamabi hilabeteetan eginda) aztertutako substantzien kontsumo ustez maizago edo, gutxienez, denboran berriago bat adierazten dute, oro har. Kontsumo esperimentalen kasuan bezala, gizonen azkenaldiko kontsumo-tasak handiagoak dira gizonetan emakumetan baino, psikofarmakoetan izan ezik. Aldeak, nolana ere, alkoholaren eta, batez ere, kanabisaren eta kanabisaren bestelako legez kanpoko drogen azkenaldiko kontsumoan baino ez dira handiak.

90. taula. Hainbat substantziaren azkenaldiko kontsumoaren tasa sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira	G/E ratioa
Alkohola	80,6	66,4	73,5	1,2
Tabakoa	33,3	29,1	31,2	1,1
Kanabisa	8,8	3,7	6,3	2,4
Legez kanpoko besteren bat	2,2	0,4	1,3	5,5
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	7,3	16,6	12,0	0,4
Apustu edo ausazko jokoak	57,4	54,3	55,9	1,1

Hainbat substantziaren azkenaldiko kontsumoak adierazten dituzten pertsonen barneko osakerari dagokionez, emakumeak gutxiengo argia dira legez kanpoko drogetan (hala kanabisean nola legez kanpoko gainerako substantzietan). Psikofarmakoei dagokionez emakumeak dira gehiengoak, eta jokoaren, alkoholaren eta tabakoaren kasuan guztien % 40 baino gehiago dira.

91. taula. Azken 12 hilabeteetan hainbat substantzia kontsumitu dituzten pertsonen banaketa sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Alkohola	54,7	45,3	100,0
Tabakoa	54,7	45,3	100,0
Kanabisa	67,1	32,9	100,0
Legez kanpoko besteren bat	78,9	21,1	100,0
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	32,6	67,4	100,0
Apustu edo ausazko jokoak	58,6	41,4	100,0
Guztira	49,9	50,1	100,0

Bilakaeraren ikuspegitik, alkoholaren eta tabakoaren kontsumo-tasen antzeko beherakada gertatu da, 2006tik, emakumeen zein gizonen artean; horrenbestez, beren horretan mantendu dira gizon/emakume ratioa zein emakumeek kontsumitzaileetan duten presentzia. Kanabisari dagokionez, gorabeherak nabarmenagoak dira, baina ezin da inola ere adierazi emakumeek pisu handiagoa dutenik kontsumitzaileen artean, ezta substantzia horren kontsumo-tasak elkartu direnik ere, funtsean gizonen ohitura baita oraindik.

92. taula. Hainbat substantziaren azkenaldiko tasen, gizonen/emakumeen arteko ratioaren, kontsumitzaile guztien artean emakumeek duten proportzioaren bilakaera. 1992-2012

		1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Alkohola	Gizonen tasa	--	--	--	--	88,4	86,0	84,5	89,3	85,8	83,8	80,6
	Emakumeen tasa	--	--	--	--	77,1	75,0	68,1	77,4	71,5	70,4	66,4
	G/E ratioa	--	--	--	--	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
	Emakume kontsumitzaileen %a	--	--	--	--	46,7	46,7	44,9	46,5	45,6	45,7	45,3
Tabakoa	Gizonen tasa	--	--	--	--	--	--	--	--	42,0	39,7	33,3
	Emakumeen tasa	--	--	--	--	--	--	--	--	34,4	32,6	29,1
	G/E ratioa	--	--	--	--	--	--	--	--	1,2	1,2	1,1
	Emakume kontsumitzaileen %a	--	--	--	--	--	--	--	--	45,1	45,1	45,3
Kanabisa	Gizonen tasa	9,1	8,5	7,4	--	11,2	15,4	16,7	17,5	16,5	13,5	8,8
	Emakumeen tasa	3,9	2,5	2,4	--	5,6	9,1	7,4	10,4	7,6	7,3	3,7
	G/E ratioa	2,3	3,5	3,1	--	2,0	1,7	2,3	1,7	2,2	1,8	2,4
	Emakume kontsumitzaileen %a	30,7	22,2	25,0	--	33,7	37,3	31,0	37,3	31,5	35,2	32,9
Legez kanpoko drogak	Gizonen tasa	3,2	2,7	1,9	--	4,1	4,7	6,4	6,2	6,2	3,3	2,2
	Emakumeen tasa	,8	,1	,4	--	1,7	2,1	2,5	2,6	1,3	1,2	0,4
	G/E ratioa	3,9	19,2	4,5	--	2,4	2,3	2,6	2,4	4,6	2,7	5,2
	Emakume kontsumitzaileen %a	20,6	5,3	20,0	--	29,8	30,8	28,1	29,3	18,0	27,0	21,1
Psikofarmakoak	Gizonen tasa	--	--	--	--	--	--	--	10,8	10,3	9,2	7,3
	Emakumeen tasa	--	--	--	--	--	--	--	20,8	19,0	16,0	16,6
	G/E ratioa	--	--	--	--	--	--	--	1,9	1,8	1,7	2,3
	Emakume kontsumitzaileen %a	--	--	--	--	--	--	--	65,8	64,9	63,5	67,4

Gauza bera esan dezakegu legez kanpoko gainerako drogei buruz: azkenaldiko kontsumo-tasek oso antzeko beherakada izan dute gizonetan zein emakumeetan, eta 2012an izan den emakume kontsumitzaileen ehuneko txikia (% 21) aldi osoaren batez bestekoaren oso antzekoa da (% 23); hortaz, legez kanpoko drogen azkenaldiko kontsumoa, oraindik ere, funtsean gizonen ohitura bat dela esan dezakegu. Psikofarmakoen kontsumoan ere ez da aldaketa nabarmenik izan; hala, hiru kontsumitzailetatik bi emakumeak dira, azken urteetan bezalaxe.

4.2.3. Ohiko edo maiatzko kontsumoak

Aurreko atalean ikusi dugu gizonen, substantzia guztietan (psikofarmakoetan izan ezik) emakumeek baino kontsumo esperimental edo azkenaldiko kontsumo handiagoa izaten dutela; halaber, jakin dugu aldeak txikiagoak direla legezko drogetan legez kanpokoetan baino, eta, kontsumo esperimentalen kasuan gutxienez, legezko drogen kasuan aldeak egonkor mantendu direla denboran; legez kanpokoaren kasuan, berriz, elkartzeko nolabaiteko prozesu bat gertatu da

1990eko hamarkadan, baina ez da gero, oro har, mantendu; horrenbestez, oraindik oso alde handiak daude gizon eta emakumeen artean substantzien kontsumoari dagokionez. Genero-ikuspegitik drogen kontsumoaren azterketan are gehiago aurreratzeko, jarraian gizonen eta emakumeen arteko aldeak aztertuko ditugu substantzia guztien maizko edo ohiko kontsumoei dagokienez.

Hurrengo taulan 2012ko maizko edo ohiko kontsumoei buruzko datuak daude; bertan ikusiko dugunez, emakumeen kontsumo-tasak askoz txikiagoak dira gizonenak baino, psikofarmakoe-tan, berriro ere, izan ezik. Hala, ratioak tabakoaren ohiko kontsumoaren 1,2ren eta kanabisaren bestelako legez kanpoko drogen oraingo kontsumoaren 5,6aren artean daude. Kontsumo esperimentaletan eta azkenaldikoetan gertatu den moduan, alde txikiak legezko substantzien kontsumoan daude (tabakoa, jokia, alkohola), eta handienak, aldiz, legez kanpoko drogetan. Alkoholaren kasuan, berriz, zenbat eta kontsumo sarriago, orduan eta alde handiagoak daude: ia asteburu guztietako kontsumoan gizonak/emakumeak ratioa 1,8koa da, eta alkoholaren eguneroko kontsumoan, berriz, 2,4koa.

93. taula. Maizko edo ohiko kontsumoa egiten duten pertsonen ehunekoak talde bakoitzeko biztanleria osoarekiko eta sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emaku-meak	Guztira	G/E ratioa
Kontsumoa asteburu gehienetan	23,2	13,2	18,1	1,8
Alkoholaren eguneroko kontsumoa	17,3	7,1	12,2	2,4
Egungo tabako-kontsumoa	31,9	26,7	29,3	1,2
Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	4,0	1,5	2,8	2,6
Legez kanpoko beste drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa gabe)	1,2	0,2	0,7	5,6
Medikuaren erretzetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	7,3	16,6	12,0	0,4
Apustu edo ausazko jokoak astero gutxienez	26,1	18,7	22,4	1,4

Generoaren ikuspegitik, berriro ere, psikofarmakoen kontsumoa nabarmendu beharra dago. Batetik, azkenaldiko kontsumo-tasa askoz handiagoa da emakumeentzat (gizonenaren bikoitza) eta, bestetik, maizko kontsumoaren bigarren substantzia da bolumenari dagokionez, tabakoak baino ez baitu bolumen handiagorik.

Hurrengo taulan adierazitako kontsumo bakoitza 2012an egin duten pertsonen banaketa ageri da sexuaren arabera. Psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoaren kasuan baino ez dira emakumeak gehiengoa kontsumitzaileen artean (10etik 7). Gainerako kasuetan gizonak dira beti gehiengoa, baina alde oso argiak daude: gizonak dira ohiko erretzaileen % 54,7; atean behin gutxienez diruarekin jokatzen dutenen % 58,1 eta asteburu gehienetan edaten dutenen % 63,7. Ka-

nabisaren astean behingo kontsumoari dagokionez, gizonak hamarretik zazpi dira, eta ia % 85 dira legez kanpoko drogen oraingo kontsumoari dagokionez.

94. taula. Maizko edo ohiko hainbat kontsumo egiten dituzten 15-74 urte bitarteko biztanleen banaketa sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Alkoholaren kontsumoa asteburu gehienetan	63,7	36,3	100,0
Alkoholaren eguneroko kontsumoa	70,8	29,2	100,0
Egungo tabako-kontsumoa	54,4	45,6	100,0
Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	72,2	27,8	100,0
Legez kanpoko beste drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa gabe)	84,7	15,3	100,0
Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	30,5	69,5	100,0
Apustu edo ausazko jokoak astero gutxienez	58,1	41,9	100,0
Guztira	49,9	50,1	100,0

Jarraian, maizko edo ohiko kontsumo horien prebalentziak gizonen eta emakumeen kasuan zer bilakaera izan duen aztertuko dugu. Alkoholaren asteburuetakoa maizko kontsumoari dagokionez (asteburu gehienetan edaten duten pertsonak), bilakaeraren datuek agerian uzten dute kontsumo-tasak nabarmen handitu direla 2000 eta 2006 bitartean, hala gizonetan nola, oso bereziki, emakumeetan. Urte horretatik aurrera gizonen tasak egonkortu dira, eta emakumeen artean, berriz, kontsumo hori nabarmen murriztu da.

95. taula. Maizko edo ohiko hainbat kontsumoren prebalentzia-tasaren bilakaera sexuaren arabera. 1992-2012

		1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Alkoholaren kontsumoa asteburu gehienetan	Gizonak	–	–	–	–	17,2	18,6	22,4	24,2	23,2	19,5	23,2
	Emakumeak	–	–	–	–	9,9	12,3	13,6	17,7	12,2	14,2	13,2
	Ratioa	–	–	–	–	1,7	1,5	1,6	1,4	1,9	1,4	1,8
Alkoholaren eguneroko kontsumoa	Gizonak	–	–	–	27,1	29,8	23,5	25,3	24,2	22,8	23,3	17,3
	Emakumeak	–	–	–	12,4	11,9	9,3	10,6	12,9	8,4	7,6	7,1
	Ratioa	–	–	–	2,2	2,5	2,5	2,4	1,9	2,7	3,1	2,4
Egungo tabako-kontsumoa	Gizonak	44,6	48,3	43,3	41,0	40,0	40,5	37,2	39,9	39,2	37,4	31,9
	Emakumeak	33,2	29,5	27,0	27,9	30,1	33,3	32,9	31,2	31,2	29,6	26,7
	Ratioa	1,3	1,6	1,6	1,5	1,3	1,2	1,1	1,3	1,3	1,3	1,2
Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	Gizonak	3,0	2,7	4,0	3,5	5,3	7,7	9,6	9,2	8,5	6,0	4,0
	Emakumeak	0,5	0,8	1,4	0,9	2,0	3,0	2,8	4,1	2,3	2,0	1,5
	Ratioa	6,4	3,5	2,9	3,7	2,6	2,5	3,4	2,2	3,6	3,0	2,6
Legez kanpoko beste drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa gabe)	Gizonak	1,2	,7	0,6	1,8	2,3	2,6	3,7	3,9	2,7	2,0	1,2
	Emakumeak	0,0	0,0	0,1	0,5	0,7	1,2	1,2	1,5	0,7	0,8	0,2
	Ratioa	*	*	6,0	3,6	3,3	2,2	3,1	2,6	3,9	2,5	6,0
Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	Gizonak	–	–	–	–	–	–	–	10,8	10,3	9,2	7,3
	Emakumeak	–	–	–	–	–	–	–	20,8	19,0	16,0	16,6
	Ratioa	–	–	–	–	–	–	–	0,5	0,5	0,6	0,4

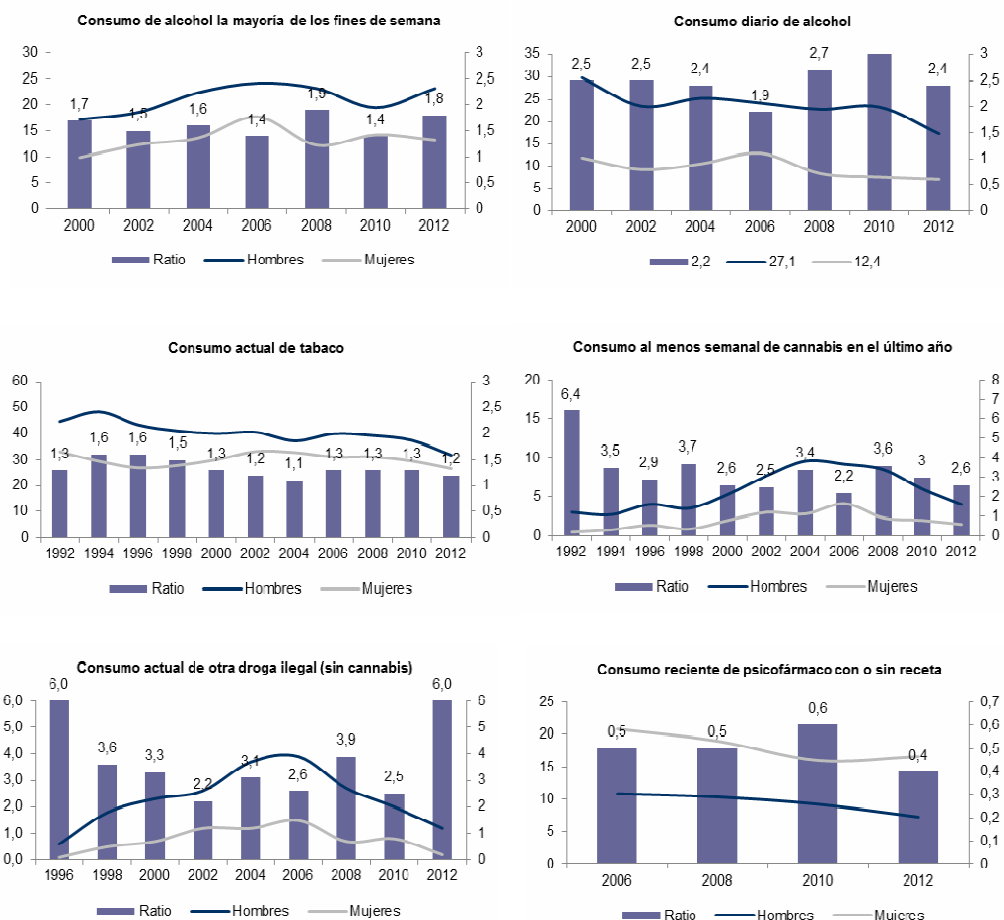
* Ratioa ezin da kalkulatu urte horietan ez delako era horretako kontsumorik izan emakumeen artean.

Eguneroko kontsumoari dagokionez, antzeko bilakaera egon da: gizonen tasak emakumeenak baino gehiago murriztu dira, batez ere epe laburrera, 2010 eta 2012 artean, eta kontsumo-tasak hurbildu dira. Nolanahi ere, gizonen eta emakumeen kontsumoaren arteko ezberdintasun erlatiboa mantendu egin da aldi osoan.

Gutziz bestelako egoera dugu tabakoaren egungo kontsumoari dagokionez: 1990eko erdialdetik 2000ko erdialdera bitartean bat etortze argia izan zen (gizonen/emakumeen ratioa 1,6tik 1,1era igaro da 1996 eta 2004 bitartean), harrez geroztik, baina, nolabaiteko egonkortasuna egon da sexuen arteko ezberdintasunetan; hala, antzeko murrizketak izan dira bi taldeon kontsumoan.

Kanabisaren kasuan asteko kontsumoaren beherakadak oso handiak izan dira, batez ere 2004z geroztik, gizonetan, eta 2006tik aurrera emakumeetan. Edozelan ere, dirudienez hurbiltzen ari dira gizonen eta emakumeen kanabisaren asteko kontsumo-tasak 2006tik aurrera.

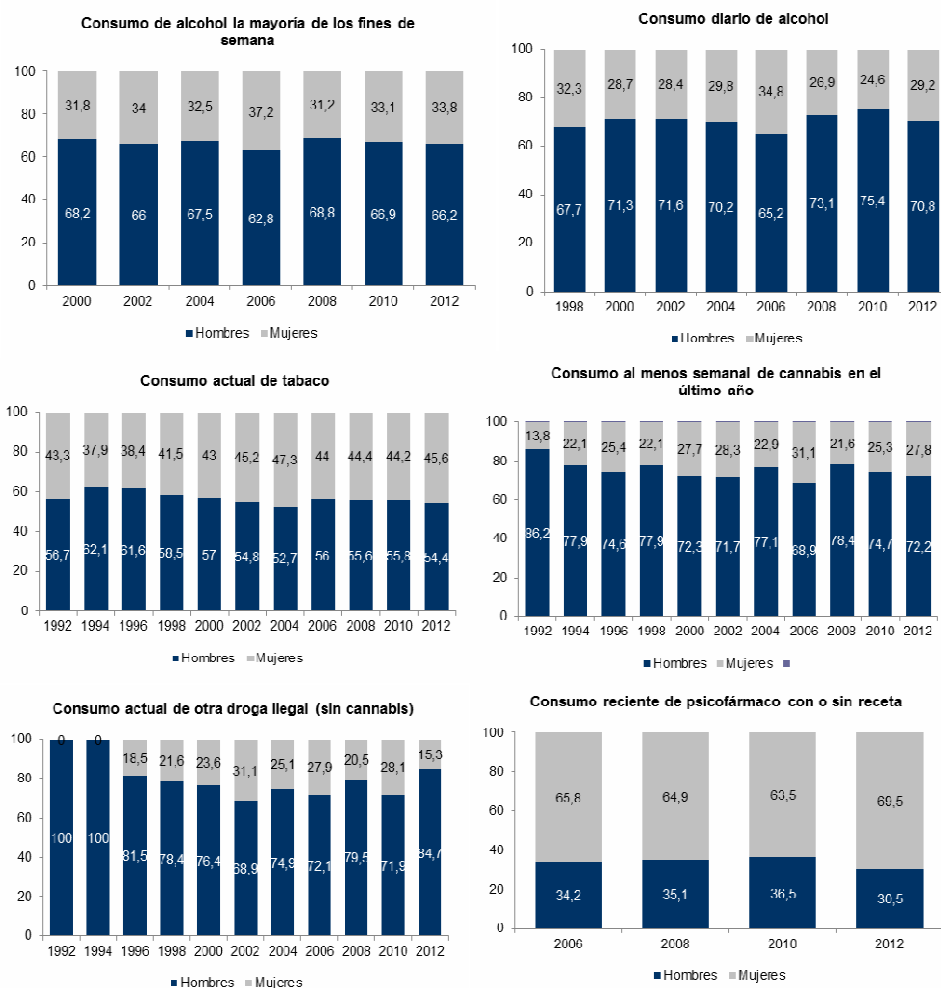
76. grafikoa. Maizko edo ohiko hainbat kontsumoren prebalentziaren bilakaera sexuaren arabera. 1992-2012

Kontsumoaren prebalentzien aldaketek kolektibo kontsumitzailearen osara ere aldatu dute nolabait, sexuaren ikuspegitik, baina ez dago inola ere esaterik emakumeen pisua modu argi batean hazi denik. Hogei urte hauetan presentzia nabarmen handitu dutela ikusi den kasu bakarra legez kanpoko drogen kontsumoari dagokionez izan da.

Hurrengo grafikoan aztertutako maizko edo ohiko kontsumoa egiten duten pertsona guztietan emakumeek duten ehunekoa ikusiko dugu. Taulan ikus dezakegunez, gorabehera handiak dauden arren, ez dago esaterik aldaketa handiak egon direnik emakumeek kontsumitzaile guztietan duten pisuari dagokionez (kanabisari dagokionez izan ezik, emakume kontsumitzaileen pisua handitu baita gizonen eta emakumeen kontsumo-tasen bat etortzeagatik).

77. grafikoa. Maizko edo ohiko hainbat kontsumo egiten dituzten 15-74 urte bitarteko biztanleen arteko emakumeen proportzioaren bilakaera. 1992-2012

4.2.4. Kontsumo arriskuak edo problematikoak

Genero-ezberdintasunen ikuspegitik kontsumo esperimentalak, azkenaldikoak eta maizko edo ohikoak aztertu ondoren, sexu bakoitzak kontsumo intentsu edo problematikoei dagokienez duen prebalentzia aztertu beharra dago, baita bilakaerari buruzkoa ere.

96. taula. Hainbat substantziaren kontsumo problematikoa edo intentsua egiten duten pertsonen ehuneko sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira	G/E ratioa
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	4,0	0,8	2,4	4,7
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	15,7	7,0	11,4	2,2
Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	5,4	1,6	3,5	3,3
12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean	3,2	1,2	2,2	2,6
Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago*	20,0	15,4	17,7	1,3
Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan*	6,0	4,2	5,1	1,5
20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	2,6	0,6	1,6	4,3
Kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilean	2,5	0,9	1,7	2,8
Drogen polikontsumoa	3,1	0,8	1,9	3,9
Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	0,8	1,4	1,1	0,6
Jokalari aktiboa	26,5	18,8	22,6	1,4
Arriskuaren barruko edo gehiegizko jokalaria	3,6	2,0	2,8	1,8
Interneten arriskuaren barruko erabilera edo problematikoa	3,3	2,7	3,0	1,2
* Proporzio horiek gazteei bakarrik dagozkie, 15-34 urte bitarteko pertsonen egindako galderetan oinarrituta ateratako adierazleak baitira.				

Kasu guztietan –berriro ere psikofarmakoen kasuan izan ezik– gizonen kontsumoa emakumeena baino handiagoa da. Kontsumo problematikoei dagokienez, halere, alde handi bat dago kontsumo esperimentalekin edo maizko kontsumoekin lotuta: alde handienak lanegunetako alkoholaren eta tabakoaren kasuetan gertatzen dira. Genero-aldeak ere oso nabarmenak dira CAFE testa aplikatzen dugunean, baita drogen polikontsumoaren eredu garbi bat duten pertsonen dagokienez ere. Aldeak, handiak badira ere, txikixekoak dira kanabisaren azken hileko eguneroko kontsumoaren kasuan eta mozkorraldienean.

Kontsumo-tasei dagokienez adierazitako aldeek kolektibo kontsumitzailearen osaera oso desberdina eragin dute. Interneten erabilera problematikoa kasuan baino ezin da hitz egin emakumeek pisu demografikoaren antzeko garrantzia dutenik; errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoaren kasuan, berriz, emakumeen pisua biztanlerian dutenaren arabera legokiekeena baino nabarmen handiagoa da eta, gainerakoetan, nabarmen txikiagoa.

97. taula. Hainbat kontsumo intentsibo edo problematiko egiten dituzten 15-74 urte bitarteko biztanleen banaketa sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	82,3	17,7	100,0
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	69,0	31,0	100,0
Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	76,6	23,4	100,0
12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean	72,2	27,8	100,0
Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago*	57,5	42,5	100,0
Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan*	60,2	39,8	100,0
20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	81,2	18,8	100,0
Kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilean	74,9	25,1	100,0
Drogen polikontsumoa	79,6	20,4	100,0
Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	36,3	63,7	100,0
Jokalari aktiboa	58,4	41,6	100,0
Arriskuaren barruko edo gehiegizko jokalaria	64,2	35,8	100,0
Interneten arriskuaren barruko erabilera edo problematika	54,8	45,2	100,0
Guztira	49,9	50,1	100,0

* Proportzio horiek gazteei bakarrik dagozkie, 15-34 urte bitarteko pertsonen egindako galderetan oinarrituta ateratako adierazleak baitira.

Bilakaeraren ikuspegitik, asteburuko alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa, eguneko 20 zigarro baino gehiagoko kontsumoa eta azken hileko kanabisaren eguneroko kontsumoa. Taula honetan launa datu ageri dira adierazle horientzat: gizonen kontsumo-tasa, emakumeena, bien arteko ratioa eta emakumeek talde kontsumitzailean duten pisua.

98. taula. Hainbat substantziaren gizonen eta emakumeen kontsumo-tasen, gizonen eta emakumeen arteko ratioaren eta kontsumitzaile guztien artean emakumeek duten ehuneko. 1992-2012

		1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuko kontsumoa asteburuetan	Gizonen kontsumo-tasak	23,2	16,3	18,0	7,9	4,9	6,3	24,8	20,3	20,4	12,8	15,7
	Emakumeen kontsumo-tasa	4,5	3,1	4,0	2,9	2,5	5,4	10,2	7,5	7,1	6,5	7,0
	Ratioa	5,2	5,2	4,5	2,7	2,0	1,2	2,4	2,7	2,9	2,0	2,2
	Kontsumitzaileen %-a	16,6	16,1	18,3	27,5	33,6	46,2	29,3	26,9	26,0	33,8	31,0
20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	Gizonen kontsumo-tasak	10,8	13,0	11,3	8,5	8,1	5,4	5,1	4,5	4,0	3,6	2,6
	Emakumeen kontsumo-tasa	4,5	5,6	2,8	4,1	4,1	3,1	3,7	2,3	2,6	1,3	0,6
	Ratioa	2,4	2,3	4,0	2,1	2,0	1,8	1,4	2,0	1,5	2,8	4,3
	Kontsumitzaileen %-a	30,2	30,1	20,1	33,5	33,6	36,2	42,3	33,6	39,6	26,1	18,8
Kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilean	Gizonen kontsumo-tasak	1,0	1,4	3,3	1,9	2,3	3,1	6,7	5,4	6,2	3,8	2,5
	Emakumeen kontsumo-tasa	0,1	0,3	0,5	0,6	0,6	0,8	1,4	2,2	1,5	1,1	0,9
	Ratioa	10,5	4,6	6,4	3,3	4,0	4,1	4,7	2,4	4,2	3,3	3,0
	Kontsumitzaileen %-a	8,9	17,8	13,6	24,0	20,0	19,9	17,9	29,1	19,4	23,3	25,1

Hiru kontsumitzaile-talde hauetan emakumeen pisuak izandako bilakaerak hiru joera dibergenteren berri ematen du:

- Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kasuan, emakumeek kontsumitzaile guztien aldean duten pisu erlatiboak hazkunde oso argia izan du 2012ra arte, murriztu egin da 2008ra arte, eta berriro hazi da azken urteotan.
- Tabakoaren kontsumo intentsiboari dagokionez, mailakako hazkunde bat izan da 2004ra arte, eta gutxi gorabeherako beherakada jarraitu bat harrez geroztik.
- Kanabisari dagokionez, gorabeherak etengabeak badira ere, substantzia hori egunero kontsumitzen dutenen artean emakumeen pisua handitzeko joera orokorra dagoela dirudi.

4.2.5. Kontsumoa jarraitzea eta uztea, eta kontsumoari kalteak edo onurak egoztea

Emakumeen artean hautemandako azkenaldiko kontsumo-tasa txikiagoak bi faktore osagarriren ondorioz gertatu dira. Batetik, hasieran ikusi bezala, kontsumo esperimentaleko tasa txikiagoengatik, bereziki legez kanpoko substantziei dagokienez. Baina, substantzia horiek kontsumitzen neurri txikiagoan hasi edo probatzeaz gain, horrelakorik egiten dutenean, gutxiagotan jarraitzen dute kontsumoa. Izan ere, taulan ikus dezakegunez, emakumeen jarraitutasun-indizeak txikiagoak dira gizonenak baino substantzia guztietan, tabakoan izan ezik. Azken horretan, 2012an, gizonak baino jarraitutasun-indize handiagoa dute, eta uzte-tasa txikiagoa.

99. taula. Kontsumoaren jarraitutasun-adierazleak hainbat substantziari dagokienez sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Alkoholaren AKI	% 88,7	% 79,9	% 84,5
Alkoholaren EKI	% 82,6	% 65,9	% 74,7
Alkoholaren kontsumoa uztea edo murriztea	% 56,0	% 48,1	% 52,2
Tabakoaren AKI	% 55,8	% 59,1	% 57,3
Tabakoaren EKI	% 53,6	% 54,3	% 53,9
Tabakoa erretzeari uzteko tasa	% 44,6	% 40,4	% 42,7
Azken urtean erretzeari uzten saiatu diren erretzaileak	% 24,2	% 26,1	% 25,1
Kanabisaren AKI	% 25,3	% 17,1	% 22,1
Kanabisaren EKI	% 18,5	% 10,4	% 15,4
Legez kanpoko beste droga batzuen AKI	% 18,1	% 8,4	% 15,2
Legez kanpoko beste droga batzuen EKI	% 9,8	% 4,3	% 8,2

Indize horien bilakaera aztertuz gero, ondorio aski garbiak aterako ditugu: alkoholari dagokionez, gizonen jarraitutasuna handiagoa izan da beti, eta beheranzko bilakaera gertatu da gizonentzat zein emakumeentzat; hala, bi kasuotan, alkohola kontsumitzen hasten den

biztanleriaren ehunekoak murrizteaz gain, behera ere egiten du kontsumitzen hasi ondoren hari denboran eusten diotenenak. Tabakoari dagokionez, goranzko antzeko bilakaera bat ere gertatu da gizon eta emakumeentzat, baina gizonen uzte-tasak (alkoholarekin gertatzen zenaren kontra) emakumeenak baino handixeagoak dira. Legez kanpoko drogen kasua (kanabisa barne) alkoholarenaren antzekoa da: jarraitutasun-tasak handiagoak dira gizonen kasuan, eta denboran gertatutako murrizketak antzekoak dira gizon zein emakumeentzat.

100. taula. Kontsumoaren jarraitutasun-adierazleen bilakaera hainbat substantziari dagokienez taldearen arabera. 1992-2012

		1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Alkoholaren AKI	Gizonak	–	–	–	–	90,7	89,2	90,0	91,0	89,4	89,1	88,7
	Emakumeak	–	–	–	–	82,2	81,7	81,3	84,7	81,8	80,3	79,9
Tabakoa erretzeari uzteko tasa	Gizonak	35,9	33,6	37,3	30,3	29,7	41,0	36,8	41,5	42,8	42,5	44,6
	Emakumeak	32,2	26,2	35,1	24,2	26,9	37,7	32,3	38,6	37,5	42,4	40,4
Kanabisaren AKI	Gizonak	30,8	30,2	20,4	–	35,5	45,8	42,7	40,2	39,1	32,5	25,3
	Emakumeak	24,1	14,7	11,6	–	25,7	42,1	30,5	36,0	29,7	27,0	17,1
Legez kanpoko drogen AKI	Gizonak	41,2	28,6	18,5	–	44,7	34,8	33,9	34,3	35,4	24,9	18,1
	Emakumeak	28,7	6,0	15,4	–	34,8	29,9	26,5	28,1	20,6	17,9	8,4

Tabakoaren eta alkoholaren kontsumoa uzteko edo murrizteko gizonak eta emakumeak aipatzen dituzten arrazoiei dagokienez hainbat ezberdintasun daude, antza. Batetik, gizonak gehiagotan aipatzen dituzte medikuaren gomendioak edo osasun-arazo zehatzak, hala alkoholari nola tabakoari dagokionez, eta emakumeak, alkoholaren kasuan, berriz, prebentzioa eta ohitura osasungarriak hartzea aipatzen dituzte sarriagotan. Haurdunaldiarekin eta seme-alabak edukitzearekin lotutako aldaketek eragin handiagoa dute, argi eta garbi, emakumeak alkoholaren kontsumoa uzteko erabakian. Nolanahi ere, tabakoaren kontsumoa uzteari edo murrizteari dagokionez, nabarmentzekoa da, gizon zein emakumeentzat, araudiaren aldaketei emandako garrantzi txikia.

101. taula. Alkoholaren eta tabakoaren kontsumoa murriztearekin edo uztearekin lotutako arrazoi jakin batzuk aipatzen dituzten pertsonen chunekoa, sexuaren arabera. 2012

		Gizonak	Emakumeak	Guztira
Tabakoa	Medikuaren aholkua edo osasun-arazo jakinak (1)	37,9	28,7	33,8
	Prebentzioa eta ohitura osasungarriak (2)	39,6	48,0	43,3
	Familiaren presioa (3)	26,6	25,5	26,1
	Araudia eta lanean erretzeko ezintasuna (4)	6,3	5,1	5,8
Alkohola	Osasunaren lotutako motibazioak (5)	24,1	19,3	22,0
	Bizi-egoeraren aldaketak (6)	17,5	16,7	17,2
	Haurdunaldiarekin eta seme-alabak edukitzearekin lotutako aldaketak (7)	3,1	19,4	10,3
	Arazoak edo presioak lanaren, familiaren edo adiskideen aldetik (8)	11,1	7,8	9,6

Taulan jasotako arrazoi guztiak hainbat item erantsiz kalkulatu dira. (1) Medikuaren aholkua edo osasun-arazo jakin bat eduki izana. (2) Minbi-ziari edo biriketako beste eritasun batzuei beldurra izatea, kirola egitea eragozteko eta haurdunaldia. (3) Familiaren presioa. (4) Lanean erretzeko ezintasuna eta tabakoari buruzko araudiaren aldaketak. (5) Medikuaren aholkua eta osasun-arazoak. (6) Bikote-harremana, ezkontza edo bikote-bizikidetzak, lanean hastea edo lan-aldaketa, bizileku-aldaketa eta lagunak aldatzea. (7) Ohiturak aldatzea haurdunaldiarekin edo seme-alabak edukitzearekin. (8) presioak edo arazoak familian, adiskideekin edo lanean.

Azkenik, legezko drogen kontsumoari kalteak eta onurak egozteari dagokionez, emakumeek onura gehiago egotzen dizkiote alkoholari gizonek baino (agian kontsumo moderatuagoa dute-lako), eta tabakoari dagokionez, berriz, emakumeek kontsumoa kaltegarritzat hartzeko joera handiagoa dute.

69. taula. Azken hilabetean alkohola eta tabakoa kontsumitu dituzten pertsonen banaketa kontsumo bakoitzari egotzitako kalte eta onuren arabera eta sexuaren arabera. 2012

	Alkohola		Tabakoa	
	Gizonak	Emakumeak	Gizonak	Emakumeak
Kalteak bakarrik	8,9	9,8	37,2	35,4
Kalte gehiago onura baino	21,5	16,9	38,1	45,6
Kalte adina onura	41,8	36,6	16,9	10,7
Onura gehiago kalte baino	14,7	16,6	2,2	0,7
Onurak bakarrik	5,0	8,4	0,7	0,3
ED/EE	8,1	11,6	4,9	7,3
<i>Kalteak bakarrik edo kalte gehiago</i>	30,4	26,7	75,3	81,0
<i>Onurak bakarrik edo onura gehiago</i>	19,7	25,0	2,9	1,0
Guztira	150,1,0	100,0	100,0	100,0

4.2.6. Arriskua hautematea, politiken balorazioa eta legez kanpoko drogetarako burbiltasun-maila

Emakumeek pertzepzio negatiboagoa izaten dute, oro har, EAEko egoerari buruz aztertutako kontsumoen gainean. Aldeak, edozelan ere, nabarmen handiagoak dira alkoholaren eta tabakoaren kasuan kanabisaren, legez kanpoko gainerako drogen edo jokoaren kasuan baino.

70. taula. Hainbat substantziari dagokienez egoera oso edo nahiko larritzat jotzen duen biztanleriaren ehunekoa sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Alkohola	48,5	57,8	53,2
Tabakoa	54,3	61,4	57,8
Kanabisa	58,3	63,8	61,0
Legez kanpoko drogak	67,5	69,5	68,5
Jokoa	52,2	53,0	52,6

Legez kanpoko drogen eskuragarritasunari dagokionez ere badaude genero-ikuspegiko hainbat ezberdintasun; izan ere, gizonak diote halakoak eskuragarriago dituztela (duten kontsumo-maila handiagoarekin bat etorrita).

71. taula. Hainbat substantzia eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste duten biztanleen ehunekoa sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Kanabisa	61,8	53,3	57,5
Heroina	27,1	23,6	25,3
Kokaina	38,9	31,4	35,2
LSDa	30,9	27,2	29,0
<i>Speeda</i>	36,6	30,1	33,4
Estasia eta beste diseinu-droga batzuk	32,6	28,4	30,5

Legez kanpoko drogen esparruan dauden genero-ezberdintasunak argi eta garbi ikusten dira emakumeek eta gizonak substantziarikiko duten hurbiltasun-maila aztertzen dugunean. Taulan ikus dezakegunez, gizonen artean tartean sartuta daudenen ehunekoa emakumeenaren bikoitza da ia, baina hurbilekoen artean, berriz, aldeak oso txikiak dira. Aitzitik, emakumeak neurri handiagoan ageri dira zerikusirik ez dutenen taldean (% 57 / % 46).

72. taula. Biztanleriaren banaketa drogen kontsumoarekiko hurbiltasunari dagokionez talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Ez dute zerikusirik	46,2	57,2	51,7
Hurbilekoak	17,0	18,6	17,8
Tartean sartuta daudenak	27,2	15,1	21,2
Bestelako egoerak	9,6	9,1	9,4
Guztira	100,0	100,0	100,0

Bilakaera aintzat hartuta, legez kanpoko drogen munduarekin zerikusirik ez dutela dioten biztanleen ehunekoak hazkunde handiagoa izan du gizonetan emakumeetan baino (gizonak % 46

gehiago dira 2004tik, eta emakumeak % 18 gehiago soilik). Tartean sartuta daudenen ehunekoa gizonen zein emakumeen artean murriztu bada ere, beherakada handiagoa izan da azken hauen kasuan.

**102. taula. Biztanleriaren banaketaren bilakaera drogen kontsumoekiko hurbiltasunari dagokionez sexua-
ren arabera. 2004-2012**

		2004	2006	2008	2010	2012
Gizonak	Zerikusirik ez dutenak	31,5	35,9	36,5	39,5	46,2
	Hurbilak	27,5	18,4	20,2	17,8	17,0
	Tartean sartuta daudenak	35,4	36,2	32,0	30,9	27,2
	Bestelakoak	5,6	9,5	11,3	11,7	9,6
	Guztira	100	100	100	100	100
Emakumeak	Ez dute zerikusirik	48,3	50,7	54,1	52,7	57,2
	Hurbilekoak	25,6	18,8	19,6	19,0	18,6
	Tartean sartuta daudenak	21,3	25,5	19,6	21,5	15,1
	Beste batzuk	4,7	5,0	6,6	6,8	9,1
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Aurreko datuen ildotik, drogekin eta droga-mendetasunekin lotuta nolabaiteko tolerantzia dakarten neurrien aldekoago izaten dira gizonak, oro har, emakumeak baino. Horrela bada, gizonak legezkatzearen aldekoagoak dira emakumeak baino (baina kanabisaren bestelako legez kanpoko substantzien kasuan alde txikia dago); halaber, pixka bat aldekoagoak ere badira hauei dagokienez: kanabisaren erabilera terapeutikoa, medikuek heroina ematea, kontsumo higienikoko gelak zabaltzea eta nork bere kontsumorako kanabisa legez kontsumitzeko aukera.

73. taula. Droga-mendetasunen arloko hainbat neurriren oso edo nahiko aldekoen ehunekoa sexuaren arabera. 2012

	Gizonak	Emakumeak	Guztira
Kanabisaren salmenta legezkatzea, adingabeei saltzea debekatuta	52,9	41,6	47,2
Droga guztien salmenta legezkatzea, orain alkohola eta tabakoa dauden moduan	22,7	19,3	21,0
Alkoholaren eta tabakoaren publizitatea guztiz debekatzea	56,8	62,9	59,9
Espetxea ez den beste tratamendu batzuk ahalbidetzea drogak lortzeko delitu egiten dutenentzat	61,0	62,0	61,5
Kanabisaren erabilera terapeutikoa ahalbidetzea minbizia eta beste gaixotasun batzuk artatzeko	82,9	81,4	82,2
Sendagileek heroina ematea beste tratamendu batzuk baliagarri izan ez zaizkien heroina-hartzaileei	54,4	46,1	50,3
Gutxieneko higiena-baldintzak dituzten kontsumo-lokalak irekitzea drogazaleentzat	57,0	51,1	54,1
Kanabisa norberak kontsumitzeko landatzea ahalbidetzea	57,7	46,5	52,1
Ondorio kaltegarriak ez izateko drogak nola kontsumitu azaltzea	69,4	67,3	68,3

4.2.7. Droga-kontsumoaren eta kontsumitzaileen sexuaren arteko lotura estatistikoa

Aurreko epigrafeetan gizonen eta emakumeen kontsumo-tasak azaldu ditugu kontsumo esperimentalei, azkenaldikoei, maizkoei eta problematikoei dagokienez, baita talde bakoitzaren jarraitzeko edo uzteko indizeei dagokienez ere; halaber, adierazle horiek denboran izandako bilakaera ere aztertu dugu. Drogen kontsumoari dagokionez genero-ezberdintasunen gaineko azterketa bukatzeko, hainbat estatistika-probaren emaitzak aurkeztu ditugu epigrafe honetan; era horretan, 2012an gizonen eta emakumeen artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak diren berretsi nahi dugu, baita gizona edo emakumea izatea eta kontsumo jakin batzuk zer neurritan dauden lotuta ere.

Hurrengo taularekin bat etorritz, ezberdintasun estatistikoki adierazgarriak daude aztertutako adierazle gehienetan: izan ere, aztertutako 31 adierazletatik 11tan baino ez du khi-karratu frogak adierazgarritasun estatistiko maila ez-nahikorik eman. Oro har, eta espero zitekeen bezala, gizona izatea arrisku-faktore bat da kontsumo gehienetan. Ildo horretatik:

- Gizonek substantzia guztien kontsumo esperimentala egiteko aukera gehiago dituzte, psikofarmakoena izan ezik. Aldeak handiagoak dira legez kanpoko drogen kasuan legezko ohitura edo kontsumoen kasuan baino (alkohola, tabakoa eta jokoak).
- Maizko kontsumoei dagokienez, aldeak ez dira hain agerikoak, eta alde estatistikoki adierazgarriak alkoholaren kontsumoan eta gutxienez astean behingo jokoaren kasuan baino ez dira agertzen. Psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoan ere alde adierazgarriak daude, baina kontrakoak, hau da: azken urtean errezetarekin edo gabeko psikofarmakoak kontsumitu izateko % 35 aukera gutxiago dituzte gizonek.
- Kontsumo intentsuei edo problematikoei dagokienez, aldeak tabakoaren kontsumo intentsuan, jokalaria aktiboa izatean eta drogen polikontsumoan gertatzen dira. Gainera, alkoholari dagokionez, gizonek aukera ia bost aldiz handiagoa dute lanegunetako gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumitzailea izateko, eta bi aldiz handiagoa asteburuetakoa izateko, CAGE testean emaitza positiboa emateko edo urtean hamabi aldiz baino gehiagotan mozkortzeko.

Alde esanguratsuak ere badaude kanabisa kontsumitzen jarraitzeari, drogen polikontsumoari eta legez kanpoko drogen munduan sartuta egoteari dagokienez. Ildo horretatik, gizonek aukera hiru aldiz handiagoa dute drogen polikontsumitzailea izateko, eta bi aldiz handiagoa legez kanpoko drogen kontsumoetan «tartean sartutakotzat» hartua izateko.

103. taula. Kontsumoko aldagaien eta gizonen arteko lotura

			Sexua (Gizonak/Emakumeak)			
			Khi karratua ²	Aukera-arrazoiak	KI: % 95 ¹	
					Behekoa	Goikoa
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa «bizitzan zehar»	✓	1,77 ⁺	1,35	2,32
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,45 ⁺	1,22	1,73
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,82 ⁺	1,50	2,20
	I4	Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar	✓	2,45 ⁺	1,77	3,40
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✓	0,51 ⁺	0,40	0,64
	I6	Jokoa azken urtean	✓	1,25	1,05	1,49
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✓	2,36 ⁺	1,93	2,88
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✓	2,71 ⁺	1,94	3,78
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✗	--	--	--
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✗	--	--	--
	I11	Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✗	--	--	--
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✓	0,65 ⁺	0,43	0,98
	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✓	1,50 ⁺	1,20	1,87
Kontsumo intentsuak eta problematikoak	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuko kontsumoa lanegunetan	✓	4,59 ⁺	2,02	10,41
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuko kontsumoa asteburuetan	✓	2,17 ⁺	1,66	2,84
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✓	2,65 ⁺	1,61	4,36
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✓	2,33 ⁺	1,35	4,00
	I18	Drogen kontsumoaren loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✓	2,67 ⁺	1,59	4,50
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabetean)	✗	--	--	--
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	✓	1,44 ⁺	1,12	1,85
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	✓	1,81 ⁺	1,00	3,28
	I25	Interneten erabilera problematiko edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I26	Drogen polikontsumoa	✓	2,81 ⁺	1,52	5,21
	Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✗	--	--
I28		Tabakoaren kontsumoari uztea	✗	--	--	--
I29		Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✓	1,46 ⁺	1,01	2,12
I30		Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✓	2,02 ⁺	1,63	2,51

¹Konfiantza-bitartean 1 balioa beheto edo goiko tartean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarri ez dagoela adierazten duena.

²Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du. (✗) Lotura adierazgarri ez dagoela adierazten du.

⁺ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila enpirikoan bai maila teorikoan.

5. EAE-KO DROGA KONTSUMOARI BURUZKO BALDINTZATZAILE SOZIOEKONOMIKOAK, HEZKUNTZAKOAK ETA OSASUNEKOAK

5.1. Sarrera

Kapitulu honetan azterlanean zehaztutako kontsumo motak eta jarraitzeko eta uzteko ereduak aztertuko ditugu biztanleen egoera sozioekonomikoaren, hezkuntza-mailaren eta osasun-egoeraren arabera ikusitako ezberdintasunak oinarri hartuta. Aurreko bi kapituluetan egin dugun moduan, lehenik, azterketa deskriptibo bat egingo dugu, lortutako maiztasunen behaketan oinarriturik batez ere. Aldi berean, analisi horrekin batera, aldagaien artean lotura estatistikoko adierazgarriak hauteman ditugun kasuetan, azalpen-azterketa bat ere egingo dugu khi-karratu froga eta aukera-arrazoien kalkulua erabiliz.

Bestetik, nabarmendu beharra dago galdetutako pertsonen estatus ekonomikoa biltzeko modua 2012an aldatu zela, ondorioz ez dago taldeen portaerari buruzko bilakaera-daturik.

5.2. Ezberdintasun sozioekonomikoen eragina droga-kontsumoetan eta mendetasu- nekin lotutako portaera problematikoetan

5.2.1. Kontsumo esperimentalak eta kontsumitzen hasteko adina

Hurrengo taulan ikusiko dugunez, goi-mailako talde sozioekonomiko bateko pertsonak legezko eta legez kanpoko drogen kontsumo esperimental handixeagoak izaten dituzte, oro har, gainerako bi taldeek baino. Psikofarmakoei dagokienez, alde oso txikiak daude hiru taldeen artean baina, edozelan ere, erabilera esperimentalaren prebalentzia handiagoa da talde sozioekonomiko baxuenean daudenen artean, baina ez erdi-mailako taldearen aldean. Apustu edo

ausazko jokoen praktikari dagokionez, azken urtean behin gutxienez parte hartzeko tasak nabarmen txikiagoak dira erdi-mailako taldean dauden pertsonenak baino, eta goi-mailako taldean daudenen tasen oso antzekoak. Nolanahi ere, alkoholaren eta kanabisaren kasuan baino ezin da joera argi batez hitz egin; hots, zenbat eta talde sozioekonomiko handiagoa izan, orduan eta handiagoak dira kontsumo esperimentaleko tasak.

104. taula. Hainbat substantziaren kontsumo esperimentalaren tasak talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi-mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Alkohola	92,4	88,1	84,1	86,9
Tabakoa	53,0	47,0	51,5	54,4
Kanabisa	32,5	28,3	26,4	28,3
Legez kanpoko besteren bat	9,5	7,9	8,4	8,6
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	22,0	22,9	20,6	21,1
Apustu edo ausazko jokoak*	54,7	63,6	55,7	55,9

*Apustu edo ausazko jokoei dagokienez azken 12 hilabeteetako kontsumoa aipatzen da, baina gainerako substantzietan bizitzan noizbait.

Aztertutako substantziekin izandako lehen harremanari dagokionez, kontsumitzen hasteko batez besteko adina handixeagoa izaten da I. eta II. talde sozioekonomikoetako pertsonen artean, gutxienez legez kanpoko drogei dagokienez; halere, aldeak oso txikiak dira ia kasu guztietan.

105. taula. Hainbat substantzia kontsumitzen hasteko batez besteko adina talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdikoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Alkohola	16,4	16,3	16,5	16,5
Tabakoa	17,2	17,3	16,9	17,0
Kanabisa	19,8	17,9	18,0	18,6
Legez kanpoko besteren bat	21,1	18,8	19,4	19,9
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	38,8	38,6	38,1	38,3

Hasteko batez besteko adina aztertu beharrean adin goiz samarrean –15 urte baino lehen legezko drogetan eta kanabisean; 18 baino lehenago legez kanpoko gainerako drogetan; eta 25 baino lehenago psikofarmakoen kontsumoan– kontsumitzen hasi diren pertsonen proportzioa aztertzen badugu, ordea, ikusiko dugu erdi-mailako talde sozio ekonomikoan daudela kontsumorik goiztiarrenak.

106. taula. Hainbat substantzia kontsumitzen 15 urte baino lehenago* hasitako pertsonen ehunekoa substantziak noizbait probatu dituzten pertsonekin lotuta, talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi-mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Alkohola	17,3	22,2	17,8	18,2
Tabakoa	16,9	22,3	19,8	19,2
Kanabisa	11,0	18,6	13,8	13,5
Legez kanpoko besteren bat	25,3	34,8	27,0	27,0
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	15,3	18,3	14,6	15,3

* Alkohol, tabako eta kanabisean proportzioek, kontsumitzen hasi diren pertsona guztietatik, 15 urte baino lehenago hasi direnen pisu erlatiboa islatzen dute; legez kanpoko gainerako drogetan, berriz, 18 urte baino lehenago kontsumitzen hasi direnen ehunekoa hartu dugu eta, psikofarmakoetan, azkenik, kontsumitzen 25 urte baino lehenago hasi diren pertsonena.

5.2.2. Ohiko edo maizko kontsumoak

Sarrerako kapituluari adierazi dugun moduan, kontsumo esperimentalek oso balio erlatiboa dute drogei eta mendetasunei buruzko azterketa epidemiologikoen esparruan; izan ere, oso kontsumo berriak eta intentsuak zein hasierako eta/edo oso aspaldiko batzuk bil baititzakete. Aztertutako substantzia edo ohiturekin izandako lehen harreman bat gutxienez izan dela erakusten dute horrelakoek, baina ez dago zehazterik alderik dagoen ohiko kontsumoei, intentsuei edo problematikoei dagokienez. Horrenbestez, kontsumo esperimental horiekin batera, ohiko edo maizkotzat har daitezkeenak ere aztertu behar dira, azken horiek substantzia haiekiko ohiko harreman bat iradokitzen baitute, baina ez ezinbestean problematikoa edo intentsua.

Ohiko kontsumo haiei dagokienez, talde sozioekonomikoen portaera aztertutako substantzia edo ohitura motaren arabera aldatzen da, nonbait:

- Alkoholaren kasuan, goi-mailako talde sozioekonomikoek gehiagotan izaten dute ohiko kontsumo bat (dela jaiegun edo asteburu gehienetan, dela egunero) beste bi taldeek baino; azken bi hauetan, bestalde, ez dago alde handirik.
- Tabakoaren kasuan alderantziz gertatzen da: ohiko kontsumoaren tasak nabarmen handiagoak dira behe-mailako talde sozioekonomikoen artean, eta beste bi taldeen arteko aldeak, berriz, txikiak dira.
- Legez kanpoko drogei dagokienez (kanabisa barne), harreman linealagoa dagoela ematen du: zenbat eta egoera sozioekonomiko handiagoa izan, orduan eta ohiko kontsumo-tasa txikiagoak; hala, talde sozioekonomiko baxuenak dira, bi kasuetan, kontsumo-tasarik handienak dituztenak.

- Psikofarmakoei dagokienez (medikuaren errezetarekin edo errezetarik gabe erabilia), aldeak txikiak dira, eta, nolana ere, ez adierazgarriak.
- Apustu edo ausazko jokoetan astean behin gutxienez aritzearen kasuan, erdiko talde sozioekonomikoak du prebalentziarik handiena, eta goi-mailako taldeen barruan dauden pertsonak, berriz, ohitura mota hori gutxien dutenak; orobat, oso alde handia dago beste bi taldeen aldean.

107. taula. Hainbat substantziaren maizko edo ohiko kontsumo-tasak talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi-mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Kontsumoa asteburu gehienetan	21,2	18,6	16,5	18,1
Alkoholaren eguneroko kontsumoa	15,8	10,4	10,8	12,2
Ohiko tabako-kontsumoa	21,1	20,7	28,8	25,7
Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	1,9	2,3	3,2	2,8
Legez kanpoko beste drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa gabe)	0,2	0,6	1,0	0,7
Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	11,2	12,2	12,5	12,0
Apustu edo ausazko jokoak astero gutxienez	16,5	27,3	24,6	22,4

Taula honetan, biztanleria osoaren gainean, talde bakoitzetik adierazitako kontsumo horiek egiten ez dituztenen alderantzizko ehunekoa dago jasota (hau da, alkohola sekula probatu ez duten edo gaur egun beren burua abstemiostat jotzen dutenak; erretzen ez dutenak, aurretik erre arren; azken 12 hilabeteetan kanabisa kontsumitu ez dutenak, eta aldi berean apustu edo ausazko ezein jokotan aritu ez direnak).

108. taula. Hainbat substantziaren ohiko kontsumorik egiten ez duten pertsonen ehunekoa talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi-mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Ez dute alkoholik probatu/ abstemioak	16,5	23,0	28,7	24,4
Ez dute erretzen	72,7	73,6	66,2	68,8
Ez dute kanabisa kontsumitu azken urtean	94,6	95,1	93,3	93,7
Ez dute jokatu azken urtean	45,3	36,4	44,1	44,0

Bigarren taularen datuak oso antzekoak dira. Alkoholaren kasuan, abstemio kopuru txikiena goi-mailako talde sozioekonomikoen artean dago; hala, handitzeko joera ere ikus daiteke talde sozioekonomikoa apaldu ahala. Kanabisari eta, funtsean, tabakoari dagokienez, talderik baxue-

nak dira abstemio-proporzio txikiena dutenak. Azken urteko ausazko jokoan praktikari dagokionez, azkenik, gutxien erdi-mailako taldearenak dira gutxien jokatzen dutenak.

5.2.3. Kontsumo intentsuak eta problematikoak

Erabilera esperimentalak, baita maizko edo ohiko erabilerak ere, baino gehiago, jakin beharra dago zer-nolako aldeak dauden talde sozioekonomikoen artean kontsumo intentsuak erakusten dituzten adierazleei dagokienez. Hurrengo taulan hainbat adierazle ageri dira, zeinek, aztertutako substantzia edo ohituretarako, intentsu edo problematikotzat har daitezkeen erabilerak edo kontsumoak biltzen dituzten, betiere kontuan harturiko hiru talde sozioekonomikoetan duten prebalentziari jarraiki.

109. taula. Hainbat substantziaren kontsumo intentsu edo problematikoen tasak talde sozioekonomikoen arabera. 2012

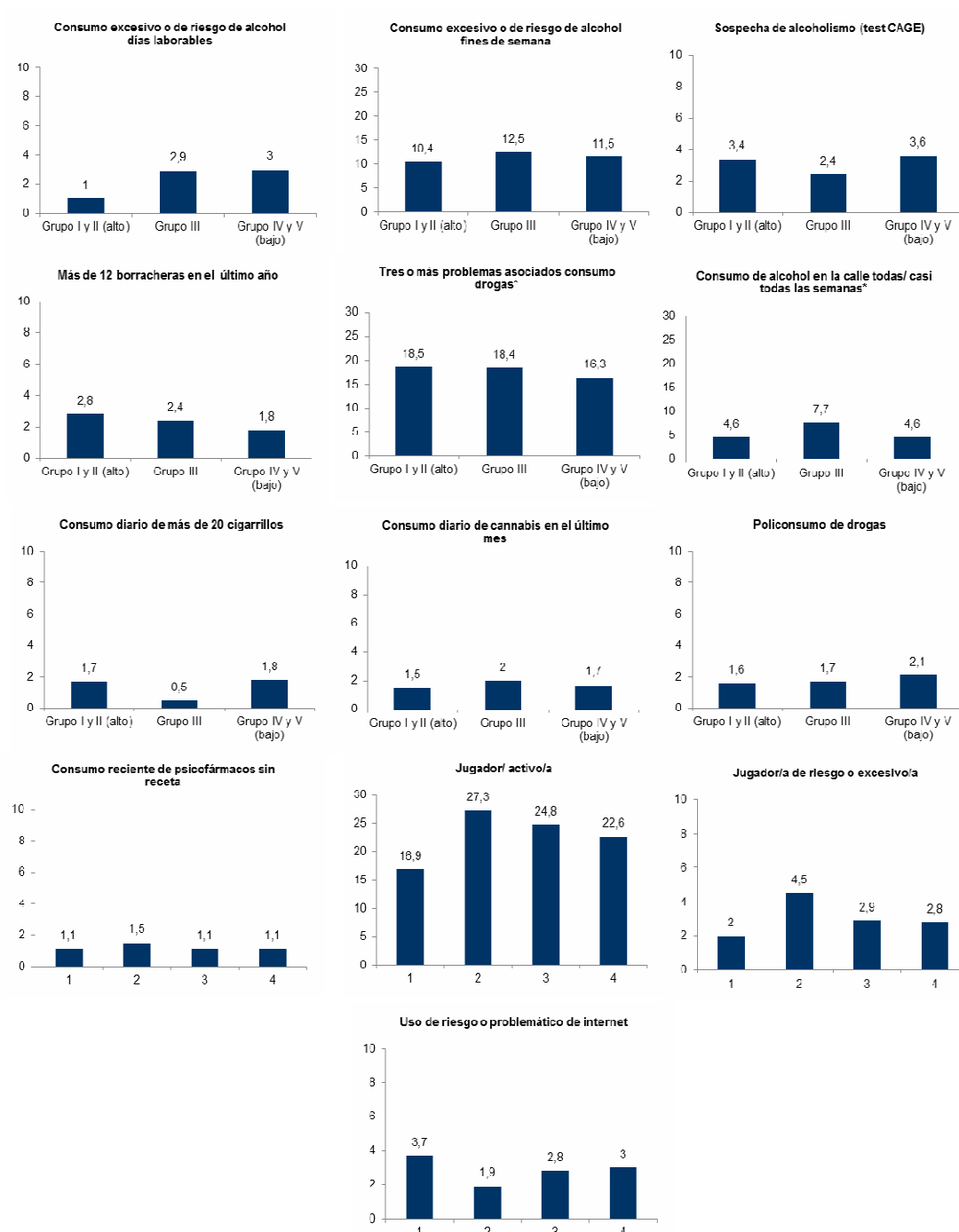
	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdikoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	1,0	2,9	3,0	2,4
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	10,4	12,5	11,5	11,4
Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	3,4	2,4	3,6	3,5
12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean	2,8	2,4	1,8	2,2
Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago*	18,5	18,4	16,3	17,7
Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan*	4,6	7,7	4,6	5,1
20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	1,7	0,5	1,8	1,6
Kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilean	1,5	2,0	1,7	1,7
Drogen polikontsumoa	1,6	1,7	2,1	1,9
Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	1,1	1,5	1,1	1,1
Jokalari aktiboa	16,9	27,3	24,8	22,6
Arriskuaren barruko edo gehiegizko jokalaria	2,0	4,5	2,9	2,8
Interneten arriskuaren barruko erabilera edo problematikoa	3,7	1,9	2,8	3,0
* Proporzio horiek gazteei bakarrik dagozkie, 15-34 urte bitarteko pertsonen egindako galderetan oinarrituta ateratako adierazleak baitira.				

Aurreko taulatik atera daitezkeen lehen ondorioa hau da: aztertutako adierazle kopuru handi batean, erabilera intentsu edo problematikoen prebalentziarik handiena erdiko eta behe-mailako talde sozioekonomikoetako pertsonen artean izaten da. IV. eta V. taldeei dagokienez, joera hori aztertutako hamahiru adierazletik bostetan ikusten da (gehi-gizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan, alkoholismo-susmoa, egunean 20 zigarro baino gehiago erretzea, egunero kanabisa kontsumitzea eta polikontsumoa). Bost adierazletan ere baditu tasa handiagoak III. taldeak beste bi taldeek baino. Kasu honetan hauexek dira: asteburuetako gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa, alkoholaren kaleko kontsumoa ia astero, psikofarmakoen azkenaldiko eta errezetarik gabeko kontsumoa, joko aktiboa azken urtean eta arris-

kuaren barruko edo gehiegizko jokia. Nolanahi ere, Interneten erabilera problematikoari eta, neurri txikiagoan, urtean 12 mozkorraldi edo gehiago izateari edo alkoholaren eta beste droga batzuen kontsumoarekin lotutako hiru arazo edo gehiago nozitzeari dagokienez, kontsumotasak handiagoak dira I. eta II. taldeetako pertsonen artean. Azkenik, lotura bat dago, itxuraz, kanabisaren eguneko kontsumo eta polikontsumoaren eta nolabaiteko gizarte-desabantaila baten artean, tasak handitzen baitira aztertutako talde sozioekonomikoa apaldu ahala.

Nolanahi ere, nabarmendu beharreko daturik garrantzitsuenak da ez dagoela eredu komun bat, antza denez, ezberdintasun sozioekonomikoen ikuspegitik kontsumo intentsu edo problematikoetan dauden aldeak azaltzeko: horrela bada, kasu bakar batean handitzen da aztertutako arriskuaren barruko portaeraren prebalentzia –urtean hamabi mozkorraldi baino gehiago– talde sozioekonomikoaren maila handitu ahala.

78. grafikoa. Hainbat substantziaren kontsumo intentsu edo problematikoen tasak talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

5.2.4. Kalteen eta onuren balorazioa eta kontsumoa uztea

I. eta II. taldeko pertsonen, hots, gizartean egoera hobea duten taldeek, antza denez, alkohola edaten jarraitzeko tasa handiagoak dituzte gainerako taldeek baino. Hain zuzen, Egungo Kontsumoko Indizea aztertzen badugu (azken hilean edan duten pertsonen ehunekoa alkohola

probatu duten guztien aldean), ikusiko dugu eskala sozioekonomikoan zenbat eta egoera hobea izan, orduan eta handiagoa izango dela indize hori. Talde horretan ere bada txikiagoa alkohol-kontsumoa murriztu edo utzi duten pertsonen proportzioa. Datu horiek bat datoz alde aurretik talde sozioekonomiko horretan ikusi ditugun alkohol-kontsumo handiagoekin.

Takakoari dagokionez, aitzitik, uzteko tasa txikienak IV. eta V. taldeetako pertsonen artean gertatzen dira; halere, goi-mailako talde sozioekonomikoen barruan dago azken urtean erretzeari uzten saiatu diren erretzaileen ehunekorik txikiena.

Legez kanpoko drogen kasuan lotura garbiago bat dago, antza, jarraitutasun-indizeen (Kontsumoko Indizeak) eta talde sozioekonomikoaren artean. Kanabisari dagokionez lotura garbia dago; Azkenaldiko Kontsumoko Indizean (AKI) zein Egungo Kontsumoko Indizean (EKI) jarraitutasuna handitzen da aztertutako talde ekonomikoaren maila apaldu ahala. Legez kanpoko gainerako drogei dagokienez, Egungo Kontsumoko Indizeak (EKI) kanabisaren ildo beretik jarraitzen du, baina Azkenaldiko Kontsumoko Indizeari (AKI) dagokionez, handiagoa da III. taldean gainerakoetan baino.

110. taula. Kontsumoa jarraitzeko eta uzteko adierazleak hainbat substantziari dagokienez talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdikoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Alkoholaren AKI	% 88,6	% 82,5	% 82,6	% 84,5
Alkoholaren EKI	% 79,4	% 77,3	% 71,7	% 74,7
Alkoholaren kontsumoa uztea edo murriztea	% 47,8	% 55,4	% 54,2	% 52,2
Tabakoaren AKI	% 51,9	% 49,0	% 61,0	% 57,3
Tabakoaren EKI	% 48,0	% 49,0	% 57,3	% 53,9
Tabakoa erretzeari uzteko tasa	% 48,5	% 48,6	% 39,3	% 42,7
Azken urtean erretzeari uzten saiatu diren erretzaileak	% 18,7	% 33,9	% 26,5	% 25,1
Kanabisaren AKI	% 16,5	% 17,4	% 25,3	% 22,1
Kanabisaren EKI	% 9,4	% 10,6	% 18,9	% 15,4
Legez kanpoko beste droga batzuen AKI	% 5,5	% 27,5	% 18,9	% 15,2
Legez kanpoko beste droga batzuen EKI	% 2,0	% 7,7	% 11,7	% 8,2

Talde sozioekonomikoetako pertsonak alkoholaren eta tabakoaren kontsumoak dakartzan kalteei eta onurei buruz emandako balorazioari dagokionez, ez dago alde handirik. Alkoholaren kasuan, berriz, erdiko talde sozioekonomikoak egozten dizkio onura gutxien haren kontsumoari, eta tabakoari dagokionez, aldiz, ikuspegi positiboxeagoa du talde honek kontsumoaren gainean.

111. taula. Azken hilabetean alkohola eta tabakoa kontsumitu dituzten pertsonen banaketa kontsumo bakoitzari egotzitako kalte eta onuren arabera, talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	Alkohola			Tabakoa		
	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi-mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi-mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)
Kalteak bakarrik	9,7	7,6	9,4	29,8	37,1	39,5
Kalte gehiago onura baino	19,5	21,8	19,3	44,6	42,7	39,6
Kalte adina onura	40,2	41,3	38,8	16,2	9,9	13,9
Onura gehiago kalte baino	16,3	15,1	15,2	2,5	1,7	1,0
Onurak bakarrik	7,1	3,4	6,8	0,2	4,0	0,2
ED/EE	7,2	10,7	10,4	6,7	4,6	5,8
<i>Kalteak bakarrik edo kalte gehiago</i>	29,2	29,4	28,7	74,4	79,8	79,1
<i>Onurak bakarrik edo onura gehiago</i>	23,4	18,5	22,0	2,7	5,7	1,2
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

5.2.5. *Arriskua hautematea, politiken balorazioa eta legez kanpoko drogetarako hurbiltasun-maila*

Hainbat substantziaren kontsumoari Euskadin egotzitako larritasunari dagokionez, goi-mailako talde sozioekonomikoko pertsonak pertzepzio lasaiagoa izaten dute, oro har, kontsumoei leporatutako larritasunaren gainean, batez ere tabakoari dagokionez. Orobat, legez kanpoko drogei dagokienez, dirudienez lotura garbia dago haien larritasunaren pertzepzioaren eta egoera sozialaren artean; horrela bada, talde sozioekonomikoa zenbat eta maila handiagokoa izan, orduan eta txikiagoa izango da haien kontsumoa Euskadin nahiko edo oso larria dela uste dutenen ehunekoa.

112. taula. Hainbat substantziaren kontsumoa Euskadin oso edo nahiko larritzat jotzen duen biztanleriaren ehunekoa talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi-mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Alkohola	51,6	53,1	54,2	53,2
Tabakoa	53,9	62,8	58,9	57,8
Kanabisa	56,8	60,8	63,3	61,0
Legez kanpoko drogak	64,5	66,1	70,9	68,5
Jokoa	49,1	55,8	54,1	52,6

Legez kanpoko drogen eskuragarritasunaren ikuspegitik, antzeko egoera dago substantzia guztietarako: eskuragarritasun-mailarik txikiak erdi-mailako pertsonen artean daude, baina I. eta II. (beheko maila) eta IV. eta V. (goiko maila) taldeetakoek oso antzeko eskuragarritasun-mailak dituzte substantzia horiei dagokienez.

113. taula. Legez kanpoko hainbat substantzia 24 orduko epearen barruan eskuratzea erraza edo oso erraza dela uste duten biztanleen ehunekoa talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi- mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe- mailakoa)	Guztira
Kanabisa	60,0	51,5	57,6	57,5
Heroina	26,5	23,8	25,1	25,3
Kokaina	36,2	33,1	35,1	35,2
LSDa	30,7	26,6	28,7	29,0
Speeda edo anfetamina	34,5	31,0	33,3	33,4
Estasia eta beste diseinu-droga batzuk	32,1	29,5	30,0	30,5

Ez dirudi, bestalde, lotura garbirik dagoenik egoera sozioekonomikoaren eta legez kanpoko drogekiko hurbiltasun-mailaren artean. Legez kanpoko drogen kontsumoaren munduan tartean sartuta dauden pertsonen ehunekoa nahiko antzekoa da hiru taldeetan; zerikusirik ez duten pertsonen proportzioa, baina, handixeagoa da talde sozioekonomikorik apalenaren barruan eta, erdiko talde sozioekonomikoaren barruan, berriz, gehixeago dira hurbilekotzat hartutako pertsonak.

114. taula. Biztanleriaren banaketa drogen kontsumoarekiko hurbiltasunari dagokionez talde sozioekonomikoaren arabera. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi-mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Ez dute zerikusirik	48,9	47,6	54,1	51,7
Hurbilekoak	16,3	21,7	17,6	17,8
Tartean sartuta daudenak	20,9	22,5	21,2	21,2
Bestelako egoerak	13,9	8,2	7,2	9,4

Azkenik, alde adierazgarriak ere ez dago droga-mendetasunen arloko jardun-politiken aurrean duten jarrerari dagokionez. Planteatutako neurrien aurrean ez dute hain aldeko jarrerarik behe-mailako taldekoek, baina aldeak, edozelan ere, oso txikiak dira.

115. taula. Droga-mendetasunen arloko hainbat neurriekin oso edo nahiko ados agertzen diren biztanleen ehunekoa. 2012

	I. eta II. taldea (goi-mailakoa)	III. taldea (erdi-mailakoa)	IV. eta V. taldea (behe-mailakoa)	Guztira
Kanabisaren salmenta legezkatzea, adingabeei saltzea debekatuta	48,0	51,5	45,9	47,2
Droga guztien salmenta legezkatzea, orain alkohola eta tabakoa dauden moduan	20,9	19,9	21,6	21,0
Alkoholaren eta tabakoaren publizitatea guztiz debekatzeta	61,8	62,5	58,6	59,9
Espetxea ez den beste tratamendu batzuk ahalbidetzea drogak lortzeko delitu egiten dutenentzat	68,3	67,6	57,5	61,5
Kanabisaren erabilera terapeutikoa ahalbidetzea minbizia eta beste gaixotasun batzuk artatzeko	84,5	87,1	80,0	82,2
Sendagileek heroína ematea beste tratamendu batzuk baliagarri izan ez zaizkien heroína-hartzaileei	55,9	52,9	47,5	50,3
Gutxieneko higie-ne baldintzak dituzten kontsumo-lokalak irekitzea drogazaleentzat	57,6	53,8	52,5	54,1
Kanabisa norberak kontsumitzeko landatzea ahalbidetzea	51,6	54,3	51,7	52,1
Ondorio kaltegarriak ez izateko drogak nola kontsumitu azaltzea	69,2	71,5	67,5	68,3

5.3. Hezkuntza-mailaren eta kontsumo-mailen arteko lotura

5.3.1. Kontsumo esperimentalak

Maila sozioekonomikoaren kasuan gertatzen zen moduan, kontsumo esperimentalak hezkuntza-aldeen ikuspegitik aztertuz gero, ikusiko dugu unibertsitate-ikasketak dituzten pertsonek substantzia guztiak, farmakoak izan ezik, gehiagotan probatu dituztela, oro har. Alkoholaren eta tabakoaren kasuan nahiko alde txikiak daude, baina legez kanpoko drogei dagokienez, aldiz, alde garbiak eta agerikoak daude; halere, talde haien adin-osaera ezberdinagatik izan daiteke. Legez kanpoko drogekin gertatu ez bezala, ez da hezkuntza-mailarekin lotutako alderik ikusten azken urtean ausazko edo apustu bidezko jokoren batean aritu izanarekin.

116. taula. Hainbat substantziaren kontsumo esperimentalaren tasa hezkuntza-mailaren arabera. 2012

	Ikasketarik gabe edo lehen mailako ikasketak	Bigarren mailako ikasketak	Unibertsitateko ikasketak	Guztira
Alkohola	79,4	89,8	93,3	86,9
Tabakoa	50,8	56,5	56,0	54,4
Kanabisa	14,7	32,1	42,5	28,3
Legez kanpoko besteren bat	6,0	9,3	11,2	8,6
Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe	23,6	19,1	21,0	21,1
Apustu edo ausazko jokoak*	55,6	56,4	55,3	55,9
*Apustu edo ausazko jokoei dagokienez azken 12 hilabeteetako kontsumoa aipatzen da, baina gainerako substantzietan bitzitan noizbait.				

5.3.2. Ohiko edo maizko kontsumoak

Unibertsitate-ikasketak dituzten pertsonak egun eta/edo asteburu gehienetan gehiagotan edaten dute ikasketarik gabeko edo lehen ikasketak dituzten pertsonak baino, bai eta bigarren mailako ikasketak dituzten pertsonak baino gehiagotan ere, baina eguneroko kontsumo-tasak oso antzekoak dira hiru taldeetan. Antzekoak ere badira tabakoaren ohiko kontsumo-tasak, eta legez kanpoko drogen kasuan, azkenik, kontsumorik handienak bigarren mailako ikasketak dituzten pertsonenak dira. Psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa handiagoa da ikasketarik gabeko edo lehen mailako ikasketak dituzten pertsonen artean, baita ausazko jokoetan astean behin gutxienez parte hartzea ere. Ez dago esaterik, beraz, joera komun edo orokorra dagoenik hezkuntza-maila ohiko edo maizko kontsumoekin lotu ahal izateko.

117. taula. Hainbat substantziaren ohiko kontsumoa egiten duten pertsonen ehunekoa hezkuntza-mailaren arabera. 2012

	Ikasketarik gabe edo lehen mailako ikasketak	Bigarren mailako ikasketak	Unibertsitateko ikasketak	Guztira
Kontsumoa asteburu gehienetan	10,2	21,1	24,6	18,1
Alkoholaren eguneroko kontsumoa	12,3	12,4	11,6	12,2
Ohiko tabako-kontsumoa	26,0	26,4	24,0	25,7
Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	2,8	3,4	1,5	2,8
Legez kanpoko beste drogen baten egungo kontsumoa (kanabisa gabe)	0,4	1,1	0,4	0,7
Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	15,8	9,7	10,3	12,0
Apustu edo ausazko jokoak astero gutxienez	23,6	22,7	20,3	22,4

5.3.3. Kontsumo problematikoak edo intentsuak

Alde ekonomikoek hitz egitean gertatzen zen moduan, kontsumo problematiko edo intentsu gehienetan erdiko taldeak dira –kasu honetan bigarren mailako hezkuntza duten pertsonak– kontsumo-tasarik handienak dituztenak. Horrela bada, aztertutako hamahiru portaera edo eredutatik zarpitan, intentsitate handiagoz edo txikiagoz, horrelaxe gertatzen da (alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan eta asteburuetan; drogen kontsumoarekin lotutako hiru arazo edo gehiago, kaleko alkoholaren kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan, kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilabeteetan, drogen polikontsumoa eta Interneten arriskuaren barruko erabilera, edo problematikoak). Maizko mozkorraldiei, alkoholismo-susmoari eta psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoari dagokienez, zenbat eta hezkuntza-maila handiagoa izan, orduan eta prebalentzia handiagoa izaten da, eta alderantziz tabakoaren kasuan: zenbat eta ikasketak-maila txikiagoa izan, orduan eta handiagoa izaten da kontsumo

intentsua egiten duten erretzaileen ehunekoa. Gauza bera gertatzen da jokoari dagokionez, baina, kasu honetan –joera bera dagoen arren– aldeak arras txikiak dira, batez ere jokalaria aktiboegi dagokienez.

118. taula. Hainbat substantziaren kontsumo intentsua edo problematikoa duten pertsonen ehunekoa hezkuntza-mailaren arabera. 2012

	Ikasketarik gabe edo lehen mailako ikasketak	Bigarren mailako ikasketak	Unibertsitateko ikasketak	Guztira
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	1,8	3,4	1,6	2,4
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	6,5	15,2	11,8	11,4
Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	2,1	4,2	4,4	3,5
12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean	0,9	2,6	3,5	2,2
Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago*	16,3	18,3	17,9	17,7
Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan*	4,4	6,4	3,4	5,1
20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	2,7	1,3	0,5	1,6
Kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilean	1,7	2,0	1,2	1,7
Drogen polikontsumoa	1,5	2,5	1,6	1,9
Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	1,0	1,1	1,2	1,1
Jokalaria aktiboa	23,7	23,1	20,5	22,6
Arriskuaren barruko edo gehiegizko jokalaria	3,6	2,4	2,3	2,8
Interneten arriskuaren barruko erabilera edo problematikoa	2,7	3,3	3,1	3,0
* Proporzio horiek gazteei bakarrik dagozkie, 15-34 urte bitarteko pertsonen egindako galderetan oinarrituta ateratako adierazleak baitira.				

5.3.4. Jarraitutasun-indizeak

Azkenik, jarraitutasun-indizeak, alkoholari dagokionez, handitu egiten dira hezkuntza-maila handitu ahala, baina argi eta garbi txikiagotzen dira legez kanpoko drogekin lotutako ia adierazle guztietan. Tabakoari dagokionez, erretzeari uzten saiatu direla adierazi duten erretzaileen ehunekoa handiagoa da ikasketarik gabeko pertsonetan beste bi taldeetan baino; halere, uzteko tasa, hau da, noizbait erre duten pertsonetatik erretzeari utzi diotenen pertsonen proportzioa handixeagoa da unibertsitateko ikasketak dituzten pertsonen artean. Ia gauza bera gertatzen da alkohol-kontsumoa uztearekin edo murriztearekin. Oraingoan, datuak kontsumoa, beste garai batzuekin alderatuta, murriztu edo utzi duten aipatzen du; hemen ere handiagoa da ikusitako proportzioa unibertsitateko tituluren bat duten pertsonen artean.

119. taula. Kontsumoa jarraitzeko eta uzteko adierazleak hainbat substantziari dagokienez hezkuntza-mailaren arabera. 2012

	Ikasketarik gabe edo lehen mailako ikasketak	Bigarren mailako ikasketak	Unibertsitateko ikasketak	Guztira
Alkoholaren AKI	% 76,9	% 87,5	% 89,8	% 84,5
Alkoholaren EKI	% 64,9	% 77,7	% 82,4	% 74,7
Alkoholaren kontsumoa uztea edo murriztea	% 50,0	% 52,1	% 55,0	% 52,2
Tabakoaren AKI	% 57,8	% 57,4	% 56,6	% 57,3
Tabakoaren EKI	% 55,8	% 54,1	% 51,2	% 53,9
Tabakoa erretzeari uzteko tasa	% 42,3	% 42,3	% 44,2	% 42,7
Azken urtean erretzeari uzten saiatu diren erretzaileak	% 30,5	% 22,6	% 22,3	% 25,1
Kanabisaren AKI	% 30,0	% 25,6	% 13,4	% 22,1
Kanabisaren EKI	% 22,3	% 18,6	% 7,4	% 15,4
Legez kanpoko beste droga batzuen AKI	% 16,8	% 18,7	% 9,3	% 15,2
Legez kanpoko beste droga batzuen EKI	% 6,3	% 12,4	% 3,8	% 8,2

5.4. Osasun-egoeraren eta droga-kontsumoaren arteko lotura

Osasun-egoeraren eta droga-kontsumoaren arteko lotura aztertzeke orduan, berriz, oinarrizko bi galderari erantzuten saiatuko gara, orain arte ikusitako adierazle nagusietatik abiatuta:

- Osasun-egoera txarra dutela dioten pertsonen droga-kontsumo handiagoa izaten al dute?
- Droga-kontsumo intentsuago edo handiagoa duten pertsonen osasun-egoera txarragoa izaten al dute?

Analisi honen emaitzak aztertzeke orduan, hauxe hartu behar dugu kontuan: batetik, osasun-egoera pertsonen beraiek hautemandako osasun-egoerari dagokio, eta ez dio erantzuten diagnostiko edo proba mediko zehatz bati. Bigarrenik, ez dugu ahaztu behar hautemandako osasun-egoeraren ondoriozko alde horien atzean, sarritan, generoari eta, batez ere, adinari buruzko aldeak ezkututzen direla, eta ikusitako ezberdintasun edo alde horiek azaltzeko aldagaiak izan daitezkeela haiek.

Edozelan ere, lotura konplexua dela jakitun, joera hauek aipa ditzakegu bildutako informazioan oinarriturik.

120. taula. Hainbat substantziaren kontsumoaren prebalentzia osasunaren autobalorazioaren arabera. 2012

	Ona edo oso ona	Hala-holakoak	Txarra edo oso txarra	Guztira
Maizko edo ohiko kontsumoak				
Kontsumoa asteburu gehienetan	19,9	10,4	8,0	18,1
Alkoholaren eguneroko kontsumoa	11,9	14,5	8,1	12,2
Ohiko tabako-kontsumoa	25,6	26,1	24,9	25,7
Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	2,7	2,9	5,1	2,8
Legez kanpoko beste drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa gabe)	0,7	0,5	1,8	0,7
Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	8,8	24,5	39,9	12,0
Apustu edo ausazko jokoak astero gutxienez	21,8	24,2	31,2	22,4
Kontsumo intentsuak eta problematikoak				
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	2,3	3,2	1,8	2,4
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	12,0	9,1	3,9	11,4
Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	3,2	5,6	0,7	3,5
12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean	2,3	1,8	2,1	2,2
Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago*	16,9	26,6	58,5	17,7
Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan*	4,7	11,7	0,0	5,1
20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	1,5	1,1	6,2	1,6
Kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilean	1,7	1,3	3,2	1,7
Drogen polikontsumoa	2,1	1,0	1,8	1,9
Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	1,0	1,3	2,5	1,1
Jokalari aktiboa	22,0	24,2	33,3	22,6
Arriskuaren barruko edo gehiegizko jokalaria	2,9	1,9	3,5	2,8
Interneten arriskuaren barruko erabilera, edo problematika	3,0	3,2	1,2	3,0
Jarraitzeko eta uzteko adierazleak				
Alkoholaren AKI	% 87,4	% 73,3	% 58,0	% 84,5
Alkoholaren EKI	% 77,6	% 62,4	% 54,3	% 74,7
Alkoholaren kontsumoa uztea edo murriztea	% 49,3	% 65,4	% 60,8	% 52,2
Tabakoaren AKI	% 58,0	% 54,1	% 56,0	% 57,3
Tabakoaren EKI	% 54,8	% 50,5	% 49,1	% 53,9
Tabakoa erretzeari uzteko tasa	% 42,0	% 46,4	% 41,0	% 42,7
Azken urtean erretzeari uzten saiatu diren erretzaileak	% 23,2	% 29,5	% 62,5	% 25,1
Kanabisaren AKI	% 23,9	% 13,4	% 20,8	% 22,1
Kanabisaren EKI	% 16,1	% 10,8	% 20,8	% 15,4
Legez kanpoko beste droga batzuen AKI	% 16,8	% 9,2	% 15,0	% 15,2
Legez kanpoko beste droga batzuen EKI	% 8,9	% 4,3	% 15,0	% 8,2
* Proporzio horiek gazteei bakarrik dagozkie, 15-34 urte bitarteko pertsonen egindako galderetan oinarrituta ateratako adierazleak baitira.				

Osasun txarra dutenen artean, maizko edo ohiko kontsumoari dagokionez, aski maiz alkohola kontsumitzen duten pertsonen proportzioa txikiagoa dela nabarmendu beharra dago (dela egunero, dela asteburu gehienetan). Talde horren barruan psikofarmakoen azkenaldiko kon-

tsumoaren prebalentzia eta apustu edo ausazko jokoetan astero aritzen direnena, aldiz, nabarmen handiagoa da osasuna hala-holako, on edo oso ontzat jotzen duten pertsonen artean. Izaera intentsu edo problematikoagoko kontsumoari dagokionez, berriz, joko-praktika jakin batzuk (jokalari aktiboak edota arriskuaren barruko edo gehiegizkoak), baita egunean 20 zigarro baino gehiago erretzea eta kanabisaren eguneroko kontsumoa ere, antza denez, osasun-egoera okerrago batekin daude lotuta. Jarraitzeko eta uzteko adierazleei begiratzen diegunean, lortutako datuek bi gertaera nabarmentzen dituzte funtsean: batetik, osasun txarra edo oso txarra duten pertsonen alkohol-kontsumitzaile jarraitzeko indize nabarmen txikiagoak dituzte, eta, osasuna hala-holakotzat jotzen duten pertsonekin batera, kontsumoa uzteko edo murrizteko tasa handiagoak dituzte, hortaz; bestetik, tabako-kontsumoari dagokionez biztanleria osoaren antzeko uzte-tasa eduki arren, erretzeari uzten proportzio askoz handiagoan saiatu dira norik bere osasuna nola hautematen duen ikusita aztertu ditugun gainerako bi taldeak baino.

Aztertutako taldeen osakeraren ikuspegitik, osasun-egoera txarra edo oso txarra duten pertsonen pisu aski handia dute egunero 20 zigarrotik gora erretzen dituzten tabako-kontsumitzaileen (nolanahi ere, ia % 80k diote osasun ona dutela), errezetarik gabeko psikofarmakoen kontsumitzaileen eta azken hilean kanabisa egunero kontsumitzen dutenen artean.

121. taula. Hainbat substantziaren kontsumo intentsu edo problematikoak dituzten pertsonen banaketa osasunaren autobalorazioaren arabera. 2012

	Ona edo oso ona	Hala-holakoa	Txarra edo oso txarra	Guztira
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	77,3	21,0	1,8	100,0
Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	86,6	12,6	0,8	100,0
Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	74,3	25,2	0,5	100,0
12 mozkorraldi baino gehiago azken urtean	85,2	12,6	2,2	100,0
Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago*	89,5	8,6	1,9	100,0
Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan*	86,8	13,2	0,0	100,0
20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	79,7	11,3	9,0	100,0
Kanabisaren eguneroko kontsumoa azken hilean	79,2	16,6	4,2	100,0
Drogen polikontsumoa	90,0	7,8	2,2	100,0
Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	76,9	17,8	5,2	100,0
Jokalari aktiboa	79,7	16,9	3,4	100,0
Arriskuaren barruko edo gehiegizko jokalaria	86,6	10,5	2,8	100,0
Interneten arriskuaren barruko erabilera, edo problematika	82,5	16,6	0,9	100,0
Guztira	81,9	15,8	2,3	100,0
* Proportzio horiek gazteei bakarrik dagozkie, 15-34 urte bitarteko pertsonen egindako galderetan oinarrituta ateratako adierazleak baitira.				

Orobat, osasuna hala-holakotzat jotzen duten pertsonak ere badute garrantzi handia alkohola-
ren kontsumoko arriskuaren barruko ereduak dituztenen artean, zehazki CAGE testaren ara-
bera alkoholismoaren susmopekotzat hartzen direnen artean eta, kantitatean oinarrituta, lane-
gunetan gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa egiten dutenen artean.

5.5. Droga-kontsumoaren eta aldagai sozioekonomikoen, osasunaren autobalorazioko aldagaien eta ikasketa-mailako aldagaien arteko lotura estatistikoa

5.5.1. Sarrera

Substantzien kontsumo-mailetan eta jarraitutasun-indizeetan talde sozioekonomikoaren, hez-
kuntza-mailaren edo hautemandako osasun-egoeraren arabera izan daitezkeen aldeak azaltzeari
ekin diogu aurreko epigrafeetan. Azterketa haren ondorioak ez dira eztabaidaezinak; izan ere,
kontsumo askotan ez dago lehen begiratuan alde handirik eta, kasu gutxi batzuetan baino ezin
da adierazi kontsumoa aldatzen dela estatus sozioekonomikoa, hezkuntza-maila edo osasun-
egoera gorabehera. Bestalde, alde edo joera gutxi-asko argiak ikusi arren, orain arte emandako
datuen bidez ez dago jakiterik alde horiek faktore haien ondorioz sortu diren edo, alderantziz,
beste faktore batzuek eragin dituzten –esate baterako, talde horien sexua eta adina, edo aztertu
gabeko beste faktore batzuk–.

Halaber, adierazi beharra dago aintzat hartutako adierazleak aztertzean (kontsumo esperimen-
talari dagozkionak eta legez kanpoko drogekiko hurbiltasun-mailari dagokionez izan ezik) ez
dugula biztanleria osoa kontuan hartu, baizik eta kasuan-kasuan aztertutako substantzia bakoi-
tza noizbait kontsumitu duten pertsonak bakarrik hartu ditugula aztergai.

5.5.2. Kontsumo aldagaiaren eta talde sozioekonomiko baxuari buruzko aldagaiaren arteko lotura

Hurrengo taulan ikusiko dugunez, aztertutako 31 adierazleetatik bederatzitan baino ez dira
agertu estatistikoki adierazgarriak diren aldeak. Oso adierazle kopuru txikian ikusten dira esta-
tistika-aldeak beste aldagai batzuekin alderatuta (hala nola adina, generoa, hezkuntza-maila edo
arriskuaren pertzepzioa), eta haiek indar txikiagoa dute; horrenbestez, horrek agerian uzten du
alde sozioekonomikoek garrantzi erlatiboa dutela egun Euskadiko drogen kontsumoa eta
droga-mendetasunekin lotutako ohiturak azaltzeko orduan; era berean, badira beste faktore
batzuk, adierazi berri ditugunak adibidez, adierazgarriagoak direnak.

122. taula. Kontsumoa eta talde sozioekonomiko baxua (IV eta V) aldagaien arteko lotura, gainerako talde sozioekonomikoekiko

			IV. eta V. talde sozioekonomikoak /Gainerakoa			
			Khi karratua ²	Aukerarrazioak	KI: % 95 ¹	
					Behekoa	Goikoa
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	0,54 ⁺	0,40	0,72
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✗	--	--	--
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	0,82	0,68	1,00
	I4	Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar	✗	--	--	--
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✗	--	--	--
	I6	Jokoa azken urtean	✗	--	--	--
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✗	--	--	--
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✗	--	--	--
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✓	1,61 ⁺	1,24	2,09
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✗	--	--	--
	I11	Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✓	3,15 ⁺	1,02	9,79
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
Kontsumo intentsuak edo problematikoak	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✓	1,37 ⁺	1,09	1,72
	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	✓	2,15 ⁺	1,04	4,42
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✗	--	--	--
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✗	--	--	--
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✗	--	--	--
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✗	--	--	--
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabeteetan)	✗	--	--	--
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	✓	1,45 ⁺	1,12	1,88
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	✗	--	--	--
	I25	Interneten erabilera problematiko edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I26	Drogen polikontsumoa	✗	--	--	--
Uztea eta jarrarritutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✗	--	--	--
	I28	Tabakoaren kontsumoari uztea	✓	0,72 ⁺	0,55	0,93
	I29	Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✓	1,56 ⁺	1,08	2,26
	I30	Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✗	--	--	--

¹Konfiantza-bitartean 1 balioa beheko eta goiko tartean artean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarririk ez dagoela adierazten duena.

²Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du. (✗) Lotura adierazgarririk ez dagoela adierazten du.

+ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila enpirikoan bai maila teorikoan.

Nolanahi ere, taulan ikus dezakegunez, topatu ditugun alde estatistikoki esanguratsuak hauei dagozkie: alkoholaren eta kanabisaren kontsumo experimentalari, tabakoaren ohiko kontsumoari, kanabisaren bestelako legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoari, astean gutxienez ausazko edo apustuko jokoetan parte hartzeari, alkoholaren lanegunetako gehiegizko edo

arriskuaren barruko kontsumoari, jokalaria aktiboa izateari, tabako-kontsumoa uzteari eta kanabis-kontsumoaren azkenaldiko jarraitutasunari.

Ez dago esaterik, bestalde, talde sozioekonomiko baxuko kide izatea, kontsumoaren aurrean, arriskuko edo babeseko faktore bat denik, bietakoak izaten baitira aldeak. Hala, batetik, aurreko taulako datuek adierazten dute IV. eta V. talde sozioekonomikoetako pertsonak, hots, talderik baxuenetako pertsonak kanabisa probatu izateko aukera txikiagoa dutela eta, batez ere, bizitzan edari alkoholduen bat probatu izateko aukera txikiagoa.

Bestetik, baina, talde horretako kideetan noizbait kanabisaren bestelako legez kanpoko drogarren bat probatu dutenek aukera 3,1 aldiz handiagoa dute azken 30 egunetan kontsumitu izateko; % 37 handiagoa ausazko jokoetan gutxienez astero aritzeko; 2,1 aldiz handiagoa alkoholaren lanegunetako gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumitzaile izateko; % 56 handiagoa azken urtean gutxienez kanabisaren kontsumoari eusteko, hasitakoan; % 18 txikiagoa tabakoa erretzeari, hasitakoan, uztekoa, eta ohiko erretzaile izateko % 61 aukera gehiago.

Garrantzitsua ere bada adieraztea aipatutako lotura estatistikoak, eta haien indarra, mantendu egiten direla adinak eta sexuak taldeen osaeran duten eragina kontuan hartzen dugunean; horrenbestez, ez dago esaterik hautemandako aldeak adinaren edo sexuaren ikuspegitik taldeak bestelako osaera bat duelako gertatzen direnik (ikus II. eranskina).

5.5.3. Kontsumo aldagaiaren eta ikasketa-maila baxari buruzko aldagaiaren arteko lotura

Emaitzak sexuaren eta adinaren arabera doitzen diren arren, dirudienez talde sozioekonomikoa aztertzean ikusitakoa baino lotura argiagoa dago, dirudienez, ikasketa-maila baxuaren (ikasketarik gabeko pertsonak edo lehen hezkuntza bakarrik egin dutenak) eta txosten honetan aztertutako kontsumo-adierazleen artean. Hain zuzen, hurrengo taulan ikusten denez, aztertutako 31 adierazleetatik 17tan ezberdintasun estatistikoki esanguratsuak daude ikasketa-maila baxua duten pertsonen portaeraren eta gainerako biztanleriaren artean.

123. taula. Kontsumoko eta ikasketa-maila baxuko aldagaien arteko lotura

			Ikasketarik gabe edo lehen hezkuntza/Bigarren Hezkuntza eta unibertsitate-koak			
			Khi karratua ²	Aukera-arrazoiak	KI:% 95 ¹	
					Behekoa	Goikoa
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	0,32 ⁺	0,24	0,42
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	0,81	0,67	0,98
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	0,33 ⁺	0,26	0,42
	I4	Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar	✓	0,61 ⁺	0,43	0,86
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✓	1,33 ⁺	1,05	1,67
	I6	Jokoa azken urtean	✗	--	--	--
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✓	0,71 ⁺	0,57	0,88
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✓	1,55 ⁺	1,13	2,11
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✗	--	--	--
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✓	2,52 ⁺	1,48	4,28
	I11	Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✗	--	--	--
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoaren azkenaldiko kontsumoa	✓	1,80 ⁺	1,18	2,74
	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✗	--	--	--
Consumos intensos o problemáticos	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	✗	--	--	--
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✓	0,56 ⁺	0,41	0,77
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✓	0,55 ⁺	0,32	0,96
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✓	0,36 ⁺	0,18	0,73
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✓	1,73 ⁺	1,09	2,76
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabetean)	✓	2,38 ⁺	1,24	4,58
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoaren azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	✗	--	--	--
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	✗	--	--	--
	I25	Interneten erabilera problematikoa edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	✓	2,20 ⁺	1,31	3,68
	I26	Drogen polikontsumoa	✗	--	--	--
	Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✗	--	--
I28		Tabakoaren kontsumoari uztea	✗	--	--	--
I29		Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✓	1,65 ⁺	1,07	2,54
I30		Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✓	0,37 ⁺	0,29	0,48

¹ Konfiantza-bitartean 1 balioa beheko eta goiko tartean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarriak ez dagoela adierazten duena.

² Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du.

(✗) Lotura adierazgarriak ez dagoela adierazten du.

⁺ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila enpirikoan bai maila teorikoan.

Egindako azterketaren emaitzen arabera, ikasketa-maila baxukoa izatea babes-faktore moduko bat da ia substantzia guztietan, bereziki erabilera esperimentalei dagokienez, baina baita alkoholaren kontsumo intentsu jakin batzuei dagokienez ere. Horrela bada, pertsona haiek:

- Bizitzan noizbait alkohola probatu izateko % 68 aukera gutxiago dituzte.
- Tabakoa probatu izateko % 19 aukera gutxiago dituzte.
- Kanabisa probatu izateko % 66 aukera gutxiago dituzte.
- Legez kanpoko drogaren bat kontsumitu izateko % 39 aukera gutxiago dituzte.
- Egun edo asteburu gehienetan alkohola kontsumitzeko % 29 aukera gutxiago.
- Asteburuan gehiegizko edo arriskuaren barruko alkohol-kontsumitzailea izateko % 44 aukera gutxiago.
- Alkoholismo-testean puntuazio positibo bat edukitzeko % 45 aukera gutxiago.
- Urtean hamabi mozkorraldi baino gehiago edukitzeko % 64 aukera gutxiago.
- Legez kanpoko drogen munduan tartean dauden pertsonak izateko % 63 aukera gutxiago.

Talde horretako kide izateak, aitzitik, arrisku-faktore gisa jarduten du, antza, kanabisari, tabakoari, psikofarmakoei, Interneten gehiegizko erabilerari eta alkoholaren eguneroko kontsumoari dagokienean. Zehazki, pertsona haiek:

- Bizitzan noizbait psikofarmakoak kontsumitu izateko % 33 aukera gehiago dituzte.
- Azken urtean psikofarmakoak kontsumitu izateko % 80 aukera gehiago dituzte.
- Alkohola egunero kontsumitzeko % 55 aukera gehiago dituzte.
- Gutxienez astean behin kanabisa kontsumitzeko 2,5 aldiz aukera handiagoa dute.
- Gutxienez azken urtera arte kanabisaren kontsumo esperimentalak mantentzeko % 65 aukera gehiago dituzte.
- Kanabisa egunero kontsumitzeko 2,3 aldiz aukera handiagoa dute.
- Egunean tabako-pakete bat baino gehiago kontsumitzeko % 73 aukera gehiago dituzte.
- Interneten erabilera problematiko bat izateko 2,2 aldiz aukera handiagoa dute.

Talde sozioekonomiko baxuarekin gertatzen zen moduan, aipatutako alde edo ezberdintasun horiek mantendu egiten dira sexuaren eta adinaren eragina kontrolatzen denean; hortaz, ondoriozta daiteke ezberdintasunok hezkuntza-mailagatik eta/edo beste faktore batzuegatik gertatzen direla (adin eta sexuaren bestelako batzuegatik), eta haiek hezkuntzako ezberdintasunen atzean ezkutatzen direla (ikus II. eranskina).

5.5.4. Kontsumoko eta osasunaren autobalorazioa (bala-bolakoa, txarra edo oso txarra) aldagaien arteko lotura

Kontsumoen eta osasun-egoeraren arteko loturari dagokionez, lotura estatistikoki adierazgarriak daude aztertutako 31 adierazleetatik hamaikatan. Hala, gainerako biztanleekin alderatuta, osasun-egoera txarra dutela adierazten duten pertsonak:

- Bizitzan noizbait tabakoa kontsumitu izateko % 45 aukera gehiago dituzte.
- Bizitzan noizbait psikofarmakoak kontsumitu izateko 3,7 aldiz aukera handiagoa dute.
- Azken urtean ausazko jokoren batean parte hartu izateko % 69 aukera gehiago dituzte.
- Alkohola egunero kontsumitzeko % 63 aukera gehiago dituzte.
- Azken urtean psikofarmakoak kontsumitu izateko % 81 aukera gehiago dituzte.
- Gazteen artean, hiru arazo baino gehiago adierazteko 3,2 aldiz aukera handiagoa dute, eta astero litroak egiteko 2,3 aldiz handiagoa.
- Interneten erabilera problematiko bat edukitzeko 2,7 aldiz aukera handiagoa dute, gazteen artean.
- Aurreko guztiaren aurka, egun eta/edo asteburu gehienetako alkohola kontsumitzeko % 24 aukera gutxiago dituzte, eta alkoholaren erabilera murriztu edo utzi izateko bi aldiz aukera handiagoa.

Talde sozioekonomiko eta ikasketa-maila baxuarekin gertatzen zen moduan, aipatutako alde edo ezberdintasun horiek mantendu egiten dira sexuaren eta adinaren eragina kontrolatzen denean; hortaz, ondoriozta daiteke ezberdintasunok hautemandako osasunagatik eta/edo beste faktore batzuegatik gertatzen direla (adin eta sexuaren bestelako batzuegatik), eta haiek hezkuntzako ezberdintasunen atzean ezkutatzen direla (ikus II. eranskina).

124. taula. Kontsumoko eta osasunaren autobalorazioko (hala-holakoa, txarra edo oso txarra) aldagaien arteko lotura

			Osasun hala-holakoa, txarra edo oso txarra/Gainerakoak			
			Khi karratua ²	Aukerarrazioak	KI:% 95 ¹	
					Behekoa	Goikoa
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	✘	--	--	--
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,45 ⁺	1,14	1,84
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✘	--	--	--
	I4	Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar	✘	--	--	--
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✓	3,70 ⁺	2,85	4,80
	I6	Jokoa azken urtean	✓	1,69 ⁺	1,32	2,16
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✓	0,76 ⁺	0,58	1,00
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✓	1,63 ⁺	1,13	2,35
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✘	--	--	--
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✘	--	--	--
	I11	Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✘	--	--	--
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✓	1,81 ⁺	1,17	2,82
	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✘	--	--	--
Kontsumo intentsuak edo problematikoak	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	✘	--	--	--
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✘	--	--	--
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✘	--	--	--
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✘	--	--	--
	I18	Drogen kontsumoaren loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	✓	2,23 ⁺	1,22	4,07
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	✓	2,32 ⁺	0,99	5,45
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✓	2,16 ⁺	1,31	3,57
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabetean)	✘	--	--	--
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✘	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	✘	--	--	--
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	✘	--	--	--
	I25	Interneten erabilera problematiko edo arriskuaren barruko (gazteak bakarrik)	✓	2,79 ⁺	1,34	5,81
	I26	Drogen polikontsumoa	✘	--	--	--
	Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✓	2,00 ⁺	1,53
I28		Tabakoaren kontsumoari uztea	✘	--	--	--
I29		Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✘	--	--	--
I30		Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✘	--	--	--
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✘	--	--	--

¹ Konfiantza-bitartean 1 balioa behoko eta goiko tartean artean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarriak ez dagoela adierazten duena.

² Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du.

(✘) Lotura adierazgarriak ez dagoela adierazten du.

+ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila empirikoan bai maila teorikoan.

5.5.5. Kontsumoko eta arriskua hautemateari buruzko aldagaien arteko lotura

Azkenik, egindako azterketak bi elementuren artean lotura argia dagoela erakusten du: drogen kontsumoaren eta arriskuaren pertzepzio baxuaren artean, hala legez kanpoko drogei nola, batez ere, legezkoegi dagokienez.

125. taula. Kontsumoko eta arrisku-pertzepzio txikiko aldagaien arteko lotura legezko substantzietan dago-
kienez

			Legezko drogen arrisku txikia/Gainerakoak			
			Khi karratua ²	Aukera-arrazoiak	KI:% 95 ¹	
					Behekoa	Goikoa
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,50 ⁺	1,00	2,24
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,78 ⁺	1,40	2,26
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,71 ⁺	1,34	2,19
	I4	Legez kanpoko beste drogen baten kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,65 ⁺	1,15	2,36
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✗	--	--	--
	I6	Jokoa azken urtean	✗	--	--	--
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✓	1,42 ⁺	1,11	1,83
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✗	--	--	--
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✗	--	--	--
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✗	--	--	--
	I11	Legez kanpoko drogen baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✗	--	--	--
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✗	--	--	--
Kontsumo intentsuak edo problematikoak	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	✗	--	--	--
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✓	1,80 ⁺	1,33	2,43
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✗	--	--	--
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✓	2,17 ⁺	1,27	3,73
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✗	--	--	--
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabetean)	✗	--	--	--
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	**	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	✗	--	--	--
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	✗	--	--	--
	I25	Interneten erabilera problematiko edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I26	Drogen polikontsumoa	✓	2,43 ⁺	1,35	4,39
	Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✗	--	--
I28		Tabakoaren kontsumoari uztea	✗	--	--	--
I29		Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✓	1,68 ⁺	1,12	2,51
I30		Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✓	1,87 ⁺	1,44	2,44

¹ Konfiantza-bitartean 1 balioa beheko eta goiko tartean artean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarririk ez dagoela adierazten duena.

² Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du.

(✗) Lotura adierazgarririk ez dagoela adierazten du. (**) Ez dago behar besteko bermerekin zehazterik, taulan lauki-maiztasunak 5etik beherakoak baitira.

+ 1,25en gaineratik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila enpirikoan bai maila teorikoan.

Aztertutako kontsumoetan, hain zuzen, badira ezberdintasun estatistikoki adierazgarri batzuk legezko drogei arrisku-maila txikia egozten dieten pertsonen eta gainerako biztanleen artean. Arrisku-kategoria hori taxutzeko orduan, bertan sartu ditugu egunero tabako-pakete bat erre-tzeari edo 5 edo 6 kopa edateari arazo gutxi edo bat ere ez egozten dieten pertsona guztiak.

Aldagaien arteko loturari dagokionean, alde esanguratsuak hauteman ditugu haietako bederatzitan; horrela bada, pertsona haiek:

- Bizitzan substantziaren bat, legezkoa edo legez kanpokoak, kontsumitu izateko % 50-78 arteko aukera handiagoa dute.
- Egun eta/edo asteburu gehienetan alkohola kontsumitzeko % 42 aukera handiagoa dute, eta % 80 handiagoa asteburuan gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumitzailea izatekoa.
- Azken urtean hilabetean behin gutxienez mozkortu izateko 2,1 aldiz aukera gehiago dituzte.
- Drogen polikontsumitzailea izateko 2,4 aldiz aukera handiagoa dute.
- Kanabisaren azkenaldiko kontsumitzailea izateko 1,6 aldiz aukera handiagoa dute, eta 1,8 aldiz handiagoa legez kanpoko drogen munduan tartean sartuta dauden pertsonen taldean sailkatuta izatekoa.

Loturak, nolana ere, askoz argiagoak dira legez kanpoko kontsumoei arazo gutxi edo bat ere ez egozten dieten pertsonen artean. Kasu honetan, oso pertsona gutxi egotzi diete arazo gutxi edo bat ere ez kanabisa astero gutxienez kontsumitzeari eta kanabisaren bestelako legez kanpoko drogen bat hileroko gutxienez kontsumitzeari.

Hurrengo taulan ikus dezakegunez, alde estatistikoki adierazgarriak daude 31 adierazleetatik 19tan, eta loturaren indarra (aukera-arrazoien balioa) askoz handiagoa da aurreko kasuan baino.

126. taula. Kontsumoko eta arrisku-pertzepzio txikiko aldagaien arteko lotura legezko kanpoko substantziei dagokienez

			Legezko drogen arrisku txikia/Gainerakoak			
			Khi karratua ²	Aukerarrazioak	KI:% 95 ¹	
					Behekoa	Goikoa
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	4,42 ⁺	2,05	9,51
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,70 ⁺	1,27	2,27
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	3,80 ⁺	2,84	5,07
	I4	Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar	✓	5,92 ⁺	4,20	8,35
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✗	--	--	--
	I6	Jokoa azken urtean	✗	--	--	--
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✓	1,86 ⁺	1,39	2,48
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✓	1,53 ⁺	1,00	2,33
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✓	1,86 ⁺	1,28	2,69
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✓	3,34 ⁺	2,02	5,51
	I11	Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✗	--	--	--
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--
	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✗	--	--	--
Kontsumo intentsuak edo problematikoak	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	✓	4,28 ⁺	2,23	8,22
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✓	3,06 ⁺	2,22	4,22
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✓	2,23 ⁺	1,30	3,80
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✓	3,85 ⁺	2,26	6,57
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	✓	1,67 ⁺	1,05	2,64
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✗	--	--	--
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabeteetan)	✓	4,23 ⁺	2,29	7,83
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	**	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	✗	--	--	--
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	✗	--	--	--
	I25	Interneten erabilera problematikoa edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--
	I26	Drogen polikontsumoa	✓	10,68 ⁺	6,10	18,73
Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✗	--	--	--
	I28	Tabakoaren kontsumoari uztea	✓	0,46 ⁺	0,31	0,70
	I29	Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✓	4,20 ⁺	2,80	6,31
	I30	Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✓	2,06 ⁺	1,00	4,25
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✓	4,88 ⁺	3,61	6,59

¹ Konfiantza-bitartean 1 balioa beheko eta goiko tartean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarriak ez dagoela adierazten duena.

² Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du. (✗) Lotura adierazgarriak ez dagoela adierazten du. (**) Ez dago behar besteko bermerekin zehazterik taulan lauki-maiztasunak Setik beherakoak baitira.

⁺ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila enpirikoan bai maila teorikoan.

Hain zuzen, taulan ikus daitekeen moduan, gainerako biztanleekin alderatuta, pertsona haiek:

- Tabakoa probatu izateko % 70 aukera gehiago dituzte, eta 3,8 eta 5,9 aldiz handiagoa da behin gutxienez alkohola eta legez kanpoko drogak kontsumitu izateko aukera.
- Alkoholaren, kanabisaren eta tabakoaren maizko kontsumoa egiteko askoz aukera gehiago dituzte.
- Alkoholaren gehiegizko kontsumoa egiteko askoz aukera gehiago dituzte: lanegunetan gehiegi kontsumitzeko 4,2 aldiz aukera gehiago; astegunetan egiteko hiru aldiz aukera gehiago; alkoholismo-susmoaren testean puntuatzeko 2,2 aldiz aukera gehiago, eta hilean behin gutxienez mozkortzeko ia lau aldiz aukera gehiago.
- Gutxienez astean behin kanabisa kontsumitzeko lau aldiz aukera handiagoa dute.
- Tabako-kontsumoa hasitakoan utzi izateko % 55 aukera txikiagoa dute.
- Legez kanpoko drogen munduan tartekotzat hartuak izateko ia bost aldiz aukera handiagoa dute.

I. ERANSKINA

GALDESORTA

Gizona 1 Adina

Emakumea 2

Departamento de Vivienda y Asuntos Sociales

EAE-KO MENDEKOTASUNEI BURUZKO INKESTA

LURRALDE HISTORIKOA:

UDALERRI KODEA:

BARRUTIA:

ATALA:

INKESTA ZENBAKIA: IBILBIDEA

Eusko Jaurlaritzako Droga-mendekotasunen Zuzendaritza drogen kontsumoaren eta beste mendetasun batzuen gaineko azterketa egiten ari da. Praktika haien egungo egoera zein herritarrek arazo horren gainean duten iritzia ezagutzeko du helburutzat, baita Euskadin arlo horretan gauzatutako jardueren gainekoa ere.

Ildo horretatik, zure iritzia jakin nahi dugu, eta hainbat galdera egingo dizkizugu hartarako.

1.- Euskadiko alkoholaren kontsumoa, zure ustez, batere larria, zerbait larria, aski larria edo oso larria da? Eta tabakoaren kontsumoa? Eta legez kanpoko drogen kontsumoa? Eta zehazki, kanabisaren kontsumoa?

	Batere larria	Zerbait larria	Aski larria	Oso larria	ED/EE
1a. Alkohola	1	2	3	4	0
1b. Tabakoa	1	2	3	4	0
1c. Legez kanpoko drogak	1	2	3	4	0
1d. Kanabisa	1	2	3	4	0

2.- Uste al duzu jokoarekiko mendetasuna arazo batere larria, zerbait larria, aski larria edo oso larria dela Euskadin?

	Batere larria	Zerbait larria	Aski larria	Oso larria	ED/EE
2a. Jokoa	1	2	3	4	0

3.- Zure ustez zer-nolako bilakaera izan du droga hauen kontsumoak Euskadin azken urteotan?

	Handitu da	Berdin jarrai-	Murriztu da	ED/EE
3a. Alkohola	1	2	3	0
3b. Tabakoa	1	2	3	0
3c. Kanabisa	1	2	3	0
3d. Estasia	1	2	3	0
3e. Kokaina	1	2	3	0
3f. Heroina	1	2	3	0

4.- Substantzien kontsumo-eredu hauetako bakoitzak eragin ditzakeen arazoei (osasunekoei edo beste edozer eratakoei) buruz duzun iritzia jakin nahi dugu:

	Arazorik ez	Arazo gutxi	Arazo de-zente	Arazo asko	ED/EE
4a. Tabako-pakete bat egunero erretzea	1	2	3	4	0
4b. 5-6 kaña/kopa asteburuan edatea	1	2	3	4	0
4c. 5-6 kaña/kopa egunero edatea	1	2	3	4	0
4d. Kanabisa hilean behin edo gutxiagotan erretzea	1	2	3	4	0
4e. Kanabisa astean behin edo gehiagotan erretzea	1	2	3	4	0
4f. Lasaigarriak/lo egiteko pilulak hilean behin edo gutxiagotan hartzea	1	2	3	4	0
4g. Lasaigarriak/lo egiteko pilulak astean behin edo gehiagotan hartzea	1	2	3	4	0
4h. Estasia hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	1	2	3	4	0
4i. Estasia astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	1	2	3	4	0
4j. Kokaina hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	1	2	3	4	0
4k. Kokaina astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	1	2	3	4	0
4l. Heroina hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	1	2	3	4	0
4m. Heroina astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	1	2	3	4	0
4n. Haluzinogenoak (azidoak, tripiak ,LSDa) hilean behin edo gutxiagotan kontsumitzea	1	2	3	4	0
4ñ. Haluzinogenoak (azidoak, tripiak ,LSDa) astean behin edo gehiagotan kontsumitzea	1	2	3	4	0

5.- Nolako izango litzateke zuretzat, 24 orduko epe batean, hurrengo substantzia hauetako bakoitza lortzea?

12.- Batez beste, zenbat zigarro erretzen dituzu edo, erretzaile ohia bazara, zenbat erretzen zenituen, egunean?

Zenbat puru? 12a | _ | _ | _ | _ | Y
 Zenbat pipa? 12b | _ | _ | _ | _ | Y
 12c | _ | _ | _ | _ |

13. Egunero erretzen duzu edo hala egin al duzu bizitzan noizbait?

- Bai 1
- Ez, ez dut inoiz egunero erre. 2 → (Joan 16. galderara)

14. Zer adinarekin hasi zinen tabakoa egunero erretzen?

Adina | _ | _ | _ |

15. Zenbat denboraz erre duzu egunero?

| _ | _ | _ | urte | | _ | _ | _ | hilabete

Elkarrizketagilea: Noizbehinkako eta ohiko erretzaileentzako galderak (8. galderan 3 edo 4 erantzuna eman dutenentzat). Erretzaile ohientzat (8. galderan 2 erantzuna eman dutenentzat) joan 20. galderara

16.- Zenbat erretzen duzun galderaren aurrean, zer erantzuten duzu?

Ezer ez	Gutxi	Dezente	Asko	ED/EE
1	2	3	4	0

17.- Tabakoaren egungo kontsumoari helduta, erretzeak kalte gehiago eragiten dizkizu onura baino edo, alderantziz, gehiago al dira onurak eragindako kalteak baino? (irakur itzazu erantzunak)

- Kalteak bakarrik 1
- Kalte gehiago onura baino 2
- Kalte adina onura 3
- Onura gehiago kalte baino 4
- Onurak bakarrik 5
- ED/EE 0

18.- Azken 12 hilabeteetan erretzeari uzten saiatu al zara?

Ba	Ez	ED/EE
1	2	0

19.- Erretzeari utzi nahi al diozu?

Ba	Ez	ED/EE
1	2	0

Elkarrizketagilea: Erretzaile ohientzat (8. galderan 2 erantzuna eman dutenentzat)

20.- Duela zenbat urte utzi zenioen erretzeari?

| _ | _ | _ | urte | | _ | _ | _ | hilabete

Elkarrizketagilea: Erretzaile ohientzat (8. galdera 2 erantzuna eman dutenentzat) eta azken 12 hilabeteetan erretzeari uzten saiatu direnentzat (18. galderan 1 erantzuna eman dutenentzat)

21.- Jendeak askotariko arrazoiak ematen ditu tabakoari zergatik utzi dioten azaltzeko. Zuri dagokizunez, zernolako eragina izan zuen arrazoi edo gorabehera hauetako bakoitzak?

	Ezer ez	Gutxi	Dezente	Asko	ED / EE
21a. Medikuaeren aholkua	1	2	3	4	0
21b. Familiaren presioa	1	2	3	4	0
21.c Beldurra minbiziari edo biriketako beste gaixotasun batzuei	1	2	3	4	0
21d. Haurdunaldia (senarra ere bai)	1	2	3	4	0
21e. Osasun-arazo jakin bat	1	2	3	4	0
21f. Lanean erretzeko ezintasuna	1	2	3	4	0
21g. Kirola egitea eragozten zidan	1	2	3	4	0
21h. Tabakoari buruzko araudiaren aldaketak	1	2	3	4	0

ALKOHOLA

ALKOHOLAREN kontsumoari dagokionez...

22.- Noizbait edan al duzu, behin bakarrik izan bada ere, edari alkoholduen bat?

- Bai 1
- Ez 2 → **(Joan PSIKOFARMAKOEN modulura)**

23.- Zenbat urte zenituen edari alkoholduen bat edan zenuen lehen aldia? Beste pertsona baten edaritik pixka bat edatea kontuan hartu gabe. Zenbat urte zenituen zehazki gogoratzerik ez baduzu, adierazi gutxi gorabeherako adin bat

I_ال_ل urte ED/EE 0

24.- Alkoholduen edariren bat ustekabean probatzea kontuan hartu gabe, zenbat urterekin hasi zinen ohituraz edaten?

I_ال_ل urte ED/EE 0

25.- Noiz edaten duzu edari alkoholduenik?

- Abstemioa naiz, ez dut ezer ere edaten 1 → **(Joan 34. galderara)**
- Egun oso berezietan soilik 3
- Jaiegun edo asteburu batzuetan bakarrik 4
- Jaiegun eta asteburu gehienetan 5
- Egun gehienetan 5
- Ez daki/Ez du erantzuten 0

26.- Azken urtea oinarri hartuta, zenbat egunetan edan zenuen edari alkoholduen bat?

- Egunero. 1
- 5-6 egun astean 2
- 3-4 egun astean 3
- 1-2 egun astean 4
- 2-4 egun hilabeteetan 5
- Hilean behin baino gutxiagotan 6
- Ez du edari alkoholduenik edan azken 12 hilabeteetan 7 → **(Joan 34. galderara)**
- Ez daki/Ez du erantzuten 0

27.- Azken 12 hilabeteetan, zenbat egunetan mozkortu zara?

I_ال_ل egun/mozkorraldi kopurua ED/EE 0

28.- Azken urtea oinarri hartuta, zenbat egunetan edan duzu edari alkoholduen bat azken 30 egunotan?

- Egunen kopuru zehatza edo gutxi gorabeherakoa: I_ال_ال_ل **(adierazi kopuru bat, ez egun-bitarte bat)**
- Ez dut edan azken 30 egunetan 99 → **(Joan 34. galderara)**
- Ez daki/Ez du erantzuten 88

Elkarrizketagilea: 29-33 arteko galderak azken hilabeteetan alkohola egunen batean edan dutenentzat baino ez dira

29.- Azken 30 egunetan zenbat egunetan hartu dituzu 5 edari alkoholduen edo gehiago aldi berean? Aldiztat hartuko da hainbat edari jarraian edo pare bat orduren buruan edatea, janarietan hartutako edariak barne.

- Egun kopurua: I_ال_ال_ل **(adierazi kopuru bat, ez egun-bitarte bat)**
- Ez dut 5 edo edari gehiago hartu aldi berean azken 30 egunetan 99
- Ez daki/Ez du erantzuten 88

30. Zer MAIZTASUNEZ kontsumitu duzu edari alkoholunik azken 30 EGUNETAN?

LANEGUNETAN (ASTELEHENETIK OSTEGUNERA)	Guztiak	3 lanegun asteko	2 lanegun asteko	Lanegun 1 asteko	1 baino gutxiago	Bat ere ez azken hilabeteetan	Inoiz ez
30a1. Kopa bat ardo/ xanpain	1	2	3	4	5	6	0
30b1. Garagardoa, zuritoxa/sagardoa	1	2	3	4	5	6	0
30c1. Garagardoa (kaña, botilatxoa)	1	2	3	4	5	6	0
30d1. Kalimotxoa	1	2	3	4	5	6	0
30e1. Bermuta	1	2	3	4	5	6	0
30f1. Txupitoxa (fruta-likoreak, patxarana, Baileys)	1	2	3	4	5	6	0
30g1. Kopa (fruta-likoreak, patxarana, Baileys)	1	2	3	4	5	6	0
30h1. Txupitoxa (likore gogorrek, Whiskya, rona, gina, koñaka)	1	2	3	4	5	6	0
30i1. Kopa (likore gogorrek, Whiskya, rona, gina, koñaka)	1	2	3	4	5	6	0
30j1. Koktel suabeak: fruta-likorezko kubata, <i>orgasmoa</i> ...	1	2	3	4	5	6	0
30k1. Likore gogorrezko koktelak edo kubatak: rona, whiskya...	1	2	3	4	5	6	0

ASTEBURUETAN (OSTIRAL, LARUNBAT ETA IGANDEETAN)	Guztiak	3 aste-buru	2 aste-buru	Aste-buru 1	Bat ere ez azken hilabeteetan	Inoiz ez
30a2. Kopa bat ardo/ xanpain	1	2	3	4	5	0
30b2. Garagardoa, zuritoxa/sagardoa	1	2	3	4	5	0
30c2. Garagardoa (kaña, botilatxoa)	1	2	3	4	5	0
30d2. Kalimotxoa	1	2	3	4	5	0
30e2. Bermuta	1	2	3	4	5	0
30f2. Txupitoxa (fruta-likoreak, patxarana, Baileys)	1	2	3	4	5	0
30g2. Kopa (fruta-likoreak, patxarana, Baileys)	1	2	3	4	5	0
30h2. Txupitoxa (likore gogorrek, Whiskya, rona, gina, koñaka)	1	2	3	4	5	0
30i2. Kopa (likore gogorrek, Whiskya, rona, gina, koñaka)	1	2	3	4	5	0
30j2. Koktel suabeak: fruta-likore, <i>orgasmoa</i> , eta abarren koktela.	1	2	3	4	5	0
30k2. Likore gogorrezko koktelak edo kubatak: rona, whiskya...	1	2	3	4	5	0

31. AZKEN 30 EGUNETAN alkoholik edan duzun egunetan, zenbat kontsumitu duzu?

- Lanegunetan (astelehen, astearte, asteazken, osteguna), adierazi egun batean batez beste kontsumituriko kantitatea.
 - Asteburuko egun batean, adierazi asteburuko egun batean batez beste hartutako kantitatea.
 - Asteburuetan (ostiral, larunbat, igandea), adierazi asteburu osoan hartutako kantitatea.
- (Edalontzi edo kopen bestelako edukiera duten botila edo ontzietatik edanez gero, adieraz ezazu edaten duzunaren edalontzi edo kopa kopuru baliokidea gutxi gorabehera. Har ezazu kontuan litro bat garagardo, gutxi gorabehera, 5 edalontzi edo kaña direla, eta litro bat ardo, berriz, 10 edalontzi edo kopa).

	Lanegun bateko kantitatea (A, As, Az)	Asteburuko egun bateko kantitatea	Asteburu oso bateko kantitatea (O, L, I)
	Adierazi kantitatea	Adierazi kantitatea	Adierazi kantitatea
31a. Kopa bat ardo/ xanpain	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31b. Garagardoa, zuritoxa/sagardoa	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31c. Garagardoa (kaña, botilatxoa)	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31d. Kalimotxoa	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31e. Bermuta	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31f. Txupitoxa (fruta-likoreak, patxarana, Baileys)	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31g. Kopa (fruta-likoreak, patxarana, Baileys)	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31h. Txupitoxa (likore gogorrek, Whiskya, rona, gina, koñaka)	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31i. Kopa (likore gogorrek, Whiskya, rona, gina, koñaka)	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31j. Koktel suabeak: fruta-likorezko kubata, <i>orgasmoa</i> ...	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا
31k. Likore gogorrezko koktelak edo kubatak: rona, whiskya...	ل_ا_ا	ل_ا_ا	ل_ا_ا

32.- Zure ustez, zenbat edaten duzu?

Ezer ez	Gutxi	Dezente	Asko	ED/EE
1	2	3	4	0

33.- Alkoholaren egungo kontsumoari helduta, edateak kalte gehiago eragiten dizkizu onura baino edo, alderantziz, gehiago al dira onurak eragindako kalteak baino? (irakur itzazu erantzunak)

- Kalteak bakarrik 1
- Kalte gehiago onura baino 2
- Kalte adina onura 3
- Onura gehiago kalte baino 4
- Onurak bakarrik 5
- ED/EE 0

Elkarrizketagilea: alkohola probatu duten pertsona guztientzat (22. galderan 1 erantzuna eman dutenentzat)

34.- Bizitzan noizbait orain edaten duzuna baino gehiago edan al duzu?

- Bai, edateari utzi diot 1
- Bai, lehen baino gutxiago edaten dut 2
- Ez, berdin edaten dut 3
- Ez, lehen baino gehiago edaten dut 4
- ED/EE

35.- Inoiz pentsatu al duzu gutxiago edan beharko zenukeela?

- Bai 1
- Ez 2

36.- Molestatu al zaitu zure edateko modua dela-eta jendearen kritikak izateak?

- Bai 1
- Ez 2

37.- Gaizki edo errudun sentitu al zara zure edateko modua dela-eta?

- Bai 1
- Ez 2

38.- Inoiz edan al duzu goizean goiz, nerbioak lasaitzeko edo biharamunekoa kentzeko?

- Bai 1
- Ez 2

Elkarrizketagilea: edateari utzi dioten edo lehen baino gutxiago edaten dutenentzat (34. galderan 1 edo 2 erantzuna eman dutenentzat)

39.- Ohitura-aldaketak egoera jakin batzuetan edo arrazoi jakin batzuegatik gertatzen dira. Zuri dagokizunez, zer-nolako eragina izan du arrazoi edo gorabehera hauetako bakoitzak?

	Ezer ez	Gutxi	Dezente	Asko	ED / EE
39a. Medikuaren aholkua	1	2	3	4	0
39b. Presioak edo arazoak familian	1	2	3	4	0
39c. Presioak edo arazoak adiskideekin	1	2	3	4	0
39d. Bikote-harremana, ezkontza edo bikote-bizikidetzak	1	2	3	4	0
39e. Haurdun gelditzea	1	2	3	4	0
39f. Seme-alabak izatea	1	2	3	4	0
39g. Lanean hastea edo lan-aldaketa	1	2	3	4	0
39h. Osasun-arazoak	1	2	3	4	0
39i. Bizilekuz aldatzea	1	2	3	4	0
39j. Laneko arazoak	1	2	3	4	0
39k. Lagunak aldatzea	1	2	3	4	0

Elkarrizketagilea: galdetu 15 eta 34 urte bitarteko pertsonari bakarrik

40.- Non erosten dituzu edari alkoholdunak?

	Ba	Ez	ED/EE
40a. Tabernetan	1	2	0
40b. Diskoteketan	1	2	0
40c. Supermerkatuetan	1	2	0
40d. Beste saltoki batzuetan	1	2	0
40e. Etxetik ateratzen ditut	1	2	0

41.- Non edaten dituzu edari alkoholdunak?

	Ba	Ez	ED/EE
40a. Tabernetan	1	2	0
40b. Diskoteketan	1	2	0
40c. Lonjetan	1	2	0
40d. Kanean	1	2	0
40e. Etxean	1	2	0

42.- Alkoholik edan al duzu kalean lagunekin azken urtean?

- Inoiz ez 1
- Urtean behin edo birritan 2
- Hilean behin edo birritan 3
- Astero edo ia astero 4
- Ez daki/ez du erantzun 0

43. Hauetako arazoren bat izan al duzu alkohola edan edo beste drogaren bat kontsumitu ondoren?

	Ba	Ez	ED/EE
43a. Borroak ezezagunekin	1	2	0
43b. Haserrealdiak adiskideekin edo bikotekidearekin	1	2	0
43c. Zirkulazio-istripuak	1	2	0
43d. Babesik gabeko sexu-harremanak	1	2	0
43e. Nahi ez diren sexu-harremanak	1	2	0
43f. Liskarrak senideekin: Gurasoekin, anaia-arrebekin	1	2	0
43g. Arazoak ikastetxean	1	2	0
43h. Erorikoak, nahigabe egindako kolpeak	1	2	0
43i. Osasun-arazoak: urdaileko, buruko minak	1	2	0
43j. Arazoak poliziaekin	1	2	0
43k. Botata gelditzea	1	2	0

PSIKOFARMAKOAK**Orain, psikofarmakoei dagokienez...**

44.- Bizitzan noizbait lasaigarrik hartu al duzu medikuaren errezetarekin, hau da, nerbioak edo antsietatea lasaitzeko pilularik (hala nola Tranquimazín, Tranxilium, Orfidal, Valium, Diazepam prodes, Alprazolam, Géminis)? Eta azken 12 hilabeteetan? Eta azken 30 egunetan? (Inkestatzailea: psikofarmakoen modulu osoan: inoiz ez duela kontsumitu erantzuten badu, ez galdetu gainerakoa. Egin gauza bera azken 30 egunetarako azken urtean ez badu kontsumitu)

	Ba	Ez	ED/EE
44a. Noizbait	1	2	0
44b. Azken 12 hilabeteetan	1	2	0
44c. Azken 30 egunetan	1	2	0

Inkestatzailea: Joan 46. galderara 44a. galderan 2 erantzuna eman ez gero.

45.- Zenbat urterekin hartu zenuen lehen aldiz lasaigarriren bat? (Adierazi gutxi gorabeherako adina ziur ez bazaude)

l_j_l urte

46.- Noizbait hartu al duzu lasaigarrik medikuaren errezetarik gabe? Eta azken 12 hilabeteetan? Eta azken 30 egunetan?

	Ba	Ez	ED/EE
46a. Noizbait	1	2	0
46b. Azken 12 hilabeteetan	1	2	0
46c. Azken 30 egunetan	1	2	0

Inkestatzailea: Joan 48. galderara 46a galderan 2 erantzuna eman ez gero.

47.- Zenbat urterekin hartu zenuen lehen aldiz lasaigarriren bat medikuaren errezetarik gabe? (Adierazi gutxi gorabeherako adina ziur ez bazaude)

l_j_l urte

48.- Zure bizitzan noizbait kontsumitu al duzu somniferorik medikuaren errezetarekin, hau da, lo egiteko pilularik (hala nola Loramet, Noctamid, Rohipnol, Dormodor, Idalprem...)? Eta azken 12 hilabeteetan? Eta azken 30 egunetan?

	Ba	Ez	ED/EE
48a. Noizbait	1	2	0
48b. Azken 12 hilabeteetan	1	2	0
48c. Azken 30 egunetan	1	2	0

Inkestatzailea: Joan 50. galderara 48a galderan 2 erantzuna eman ez gero.

49.- Zenbat urterekin hartu zenuen lehen aldiz somnifero bat? (Adierazi gutxi gorabeherako adina ziur ez bazaude)

||_ urte

50.- Noizbait hartu al duzu somniferorik medikuaren errezetarik gabe? Eta azken 12 hilabeteetan? Eta azken 30 egunetan?

	Ba	Ez	ED/EE
50a. Noizbait	1	2	0
50b. Azken 12 hilabeteetan	1	2	0
50c. Azken 30 egunetan	1	2	0

Inkestatzailea: Joan 52. galderara 50a galderan 2 erantzuna eman ez gero.

51.- Zenbat urterekin hartu zenuen lehen aldiz somniferoren bat medikuaren errezetarik gabe? (Adierazi gutxi gorabeherako adina ziur ez bazaude)

||_ urte

52.- Bizitzan noizbait kontsumitu al duzu antidepresiborik medikuaren errezetarekin, hau da, depresioaren sintomak artatzeko pilularik (hala nola Prozac, Rexer, Lantanón, Xerosat, Triptizol...)? Eta azken 12 hilabeteetan? Eta azken 30 egunetan?

	Ba	Ez	ED/EE
52a. Noizbait	1	2	0
52b. Azken 12 hilabeteetan	1	2	0
52c. Azken 30 egunetan	1	2	0

Inkestatzailea: Joan 54. galderara 52a galderan 2 erantzuna eman ez gero.

53.- Zenbat urterekin hartu zenuen lehen aldiz antidepresiboren bat?

||_ urte

54.- Noizbait kontsumitu al duzu antidepresiborik medikuaren errezetarik gabe? Eta azken 12 hilabeteetan? Eta azken 30 egunetan?

	Ba	Ez	ED/EE
54a. Noizbait	1	2	0
54b. Azken 12 hilabeteetan	1	2	0
54c. Azken 30 egunetan	1	2	0

Inkestatzailea: Joan 56. galderara 54a galderan 2 erantzuna eman ez gero.

55.- Zenbat urterekin hartu zenuen lehen aldiz antidepresiboren bat medikuaren errezetarik gabe? (Adierazi gutxi gorabeherako adina ziur ez bazaude)

||_ urte

Inkestatzailea: Azken urtean psikofarmakoren bat kontsumitu duten pertsona guztientzat.
1 erantzuna eman badio
44b edo 48b edo 52b galde-
rari, joan 56.1 galderara,
eta 1 erantzuna eman badio
46b edo 50b edo 54b galde-
rari, berriz, joan 56.2 galde-
rara

56.- Azken 12 hilabetei dagokienez, aipatutako substantzia horiek medikuaren errezetarekin kontsumitzeak kalte gehiago ekarri dizkizu onura baino edo, aitzitik, gehiago dira eragindako onurak kalteak baino? (Irakurri erantzunak) Eta medikuaren errezetarik gabeko kontsumoari dagokionez?

	56.1 Medikuaren erre- zetarekin	56.2 Medikuaren erre- zetarik gabe
Kalteak bakarrik	1	1
Kalte gehiago onura baino	2	2
Kalte adina onura	3	3
Onura gehiago kalte baino	4	4
Onurak bakarrik	5	5
Ez daki/Ez du erantzuten	0	0
Ez du inoiz kontsumitu	9	9

57.- Gaia aldatuta. Dopin-substantziaren bat kontsumitu al duzu bizitzan noizbait? (adibidez EPO, anfetaminak, esteroideak, testosterona...). Edo dopin-metodoren bat egin al duzu errendimendu fisikoa hobetzeko eta/edo gihar-masa handitzeko? Eta azken 12 hilabeteetan? Eta azken 30 egunetan?

	Bai	Ez	ED/EE
57a. Noizbait	1	2	0
57b. Azken 12 hilabeteetan	1	2	0
57c. Azken 30 egunetan	1	2	0

Inkestatzailea: Joan 60. galderara 57. galderan 2 erantzuna emanez gero (Jokoari buruzko modulua).

58.- Zenbat urterekin hartu zenuen lehen aldiz substantzia horietakoren bat? (Adierazi gutxi gorabeherako adina ziur ez bazaude)

____ urte

59.- Substantzia haien kontsumoari helduta, haien gaineko erabilerak kalte gehiago eragiten dizkizu onura baino edo, alderantziz, gehiago al dira onurak eragindako kalteak baino? (irakur itzazu erantzunak)

- Kalteak bakarrik 1
- Kalte gehiago onura baino 2
- Kalte adina onura 3
- Onura gehiago kalte baino 4
- Onurak bakarrik 5
- Ez daki/Ez du erantzuten 0

JOKOA

Orain jokoari buruzko hainbat galdera egingo dizkizut...

60.- Adierazi, mesedez, hurrengoetan zer jokotan parte hartu duzun azken 12 hilabeteetan, eta zer maiztasunez. (Irakurri erantzun-aukerak)

	Inoiz ez	Astean behin baino gutxia-	As- tean be- hin	ED/EE
60a. Kartatan aritzea dirua jokatuta	1	2	3	0
60b. Frontoian edo herri-kiroletan apustu egitea	1	2	3	0
60c. Loteria, kiniela, loteria primitibo, bono-loto, ONCEn jokoak	1	2	3	0
60d. Kasinoko jokoetan jokatzeko (erruleta, Black Jack, da-	1	2	3	0

60e. Bingoan jokatzea (areto edo makinetan)	1	2	3	0
60f. Txanpon-makinetan jokatzea	1	2	3	0
60g. Beste batzuk (zaldi-lasterketak, porrak...)	1	2	3	0

Inkestatzailea: Guztietan «inoiz ez» erantzunez gero, joan 65. galderara.

61.- Azken urtean diruarekin apustu egin edo jokatu duzunean, hauetakoren bat erabili al duzu noizbait?

	Ba	Ez	ED/EE
61a. Kirol apustuatarako lokalak	1	2	0
61b. Joko-aretoak	1	2	0
61c. Internet bidez	1	2	0

62.- Zenbat diru gastatu duzu azken urtean gutxi gorabehera parte harturiko joko edo apustuetan?

- Ez dut dirurik jokatu 1
- 100 euro baino gutxiago 2
- 100 eta 300 euro artean 3
- 300 eta 500 euro artean 4
- 500 eta 1.000 euro artean 5
- 1.000 euro baino gehiago 6
- ED/EE 0

63.- Azken urtean, zein da egun bakar batean gastatu duzun diru-kopururik handiena?

- Ez dut inoiz dirurik jokatu 1
- 6 euro baino gutxiago 2
- 6 eta 30 euro artean 3
- 30 eta 60 euro artean 4
- 60 eta 300 euro artean 5
- 300 euro baino gehiago 6
- ED/EE 0

Inkestatzailea: Galdera hau adierazitako jokoren batean astean behin gutxienez apustu egiten dutela edo ausazko jokoetan azken urtean 500 eurotik gora gastatu dituztela adierazten dutenentzat baino ez da.(60. galderako itaunetan 3 erantzun dutenak edo 62. galderan 5 edo 6 erantzuna eman dutenak)

64.- Azken urteari dagokionez, esango zenidake egoera hauetan zer maiztasunez izan zaren (inoiz ez, batzuetan, gehienetan edo ia beti)?

	Inoiz	Ba- tzue- tan	Gehi- ene- tan	Ia beti	ED/EE
64a. Gal zenezakeena baino diru gehiago jokatu duzu	1	2	3	4	0
64b. Gero eta diru gehiago jokatu behar izan duzu kitzikapen-maila bera lortzeko	1	2	3	4	0
64c. Berriro jokatu duzu jokatzeko galdutako dirua berreskuratzeke	1	2	3	4	0
64d. Gauzaren bat saldu duzu edo dirua maileguan eskatu behar izan duzu jokatu ahal izateko	1	2	3	4	0
64e. Noiz edo noiz sentitu duzu agian arazoren bat duzula jokoarekin	1	2	3	4	0
64f. Jokoak noiz edo noiz osasun-arazoren bat eragin dizu, estresa edo larrimina kasu	1	2	3	4	0
64g. Jendeak kritikak egin dizkizu dirua jokatzeari edo jokoarekin arazo bat duzula esan dizute	1	2	3	4	0
64h. Joko-ohiturek arazo ekonomikoak eragin dizkizu zuri edo zure inguruko norbaiti	1	2	3	4	0
64i. Joko-ohiturengatik edo jokatzeko duzunean gertatzen denagatik errudun sentitu zara.	1	2	3	4	0

65.- Bizitzan noizbait orain jokatzeko duzuna baino gehiago jokatu al duzu? (Irakurri izan daitezkeen erantzunak)

- Bai, jokatzeari erabat utzi diot 1
- Bai, lehen baino gutxiago jokatzeko dut 2
- Ez, lehen bezainbeste jokatzeko dut 3
- Ez, lehen baino gehiago jokatzeko dut 4
- ED/EE 0

INTERNETEN ERABILERA

Hitz egin dezagun orain Interneten erabilerari buruz...

66.- Internet noizbait erabili al duzu? (Irakurri izan daitezkeen erantzunak)

- Bai, Internet erabiltzen dut. 1
- Orain ez, baina iraganean erabili izan dut. 2
- Ez dut inoiz Internetik erabili. 3
- ED/EE 0

Inkestatzailea: «Ez dut inoiz Internetik erabili» erantzuten badu, joan BESTE SUBSTANTZIEN modu-lura.

67.- Noiztik erabiltzen duzu Internet?

- Duela 3 hilabete baino gutxiagotik 1
- Duela 3 eta 6 hilabete bitartetik 2
- Duela 6 eta 12 hilabete bitartetik 3
- Hamabi hilabete baino gehiagotik 4
- ED/EE 0

68.- Gaur egun, egunean zenbat ordu ematen duzu, gutxi gorabehera, Interneten lan edo hezkuntzako jardueraren bestelako xedeetarako?

- 2 ordu baino gutxiago 1
- 2 - 5 ordu artean 2
- 5 ordu baino gehiago 3
- ED/EE 0

69.- Azken urtean, lan edo hezkuntzako jardueratik kanpo, zer maiztasunez (inoiz ez, ia inoiz ez, hilean behin, astean behin, egunero edo egunean hainbat aldiz) erabili duzu Internet xede hauetarako?

	Inoiz ez	Ia inoiz ez	Hilean behin	Astean behin	Egunero	Hainbat aldiz egunero	ED / EE
3.- Senideekin eta lagun ezagunekin harremanetan jartzeko	1	2	3	4	5	6	0
69b. Harreman berriak egiteko	1	2	3	4	5	6	0
69c. Sexurako	1	2	3	4	5	6	0
69d. Diruarekin apustu egiteko jokoetarako	1	2	3	4	5	6	0
69e. Bideojokoetarako	1	2	3	4	5	6	0
69f. Erosketak egiteko	1	2	3	4	5	6	0
69g. Zerbitzuetarako (turismoa, banku elektronikoak)	1	2	3	4	5	6	0
69h. Informazioa, albisteak, prentsa ikusteko	1	2	3	4	5	6	0
69i.- Filmak ikusteko (sexukoak ez)	1	2	3	4	5	6	0
69j. Artxiboak deskargatzea	1	2	3	4	5	6	0
69k. Musika entzutea	1	2	3	4	5	6	0

70.- Erantzun, arren, hurrengo galdera hauei, azken urtea oinarri hartuta.

	Ba	Ez	ED/EE
70a. Beharko zenukeena baino denbora gehiago ematen al duzu Internetera konektatuta lanarenak ez diren gauzetarako?	1	2	0
70b. Interneten ematen duzun denbora murriztuz gero gaizki sentituko zinatekeela pentsatzen al duzu?	1	2	0
70c. Senideak kexatu al dira Interneten emandako orduengatik?	1	2	0
70d. Gogorra egiten al zaizu Interneten sartu gabe hainbat egun jarraian egotea?	1	2	0
70e. Zure harremanak ahultzen al dira sarera konektaturik egoteagatik?	1	2	0
70f. Ba al dago uko egitea kostatzen zaizun sareko zerbitzu edo edukirik?	1	2	0
70g. Sarera konektatzeko bulkada kontrolatzeko arazorik al duzu?	1	2	0
70h. Gutxiago erabiltzen saiatu al zara, arrakastarik gabe?	1	2	0
70i. Zure ongizatearen zati handi bat sarera konektatuz lortzen al duzu?	1	2	0

BESTE SUBSTANTZIA BATZUK

Orain beste substantzia batzuei buruz hitz egingo dugu...

71.- Hurrengo substantzietakoren bat kontsumitu al duzu bizitzan NOIZBAIT? Kontsumitu dituzunetan, adierazi lehen aldiz kontsumitu dituzun ADINA eta ZENBAT ALDIZ egin duzun.

	EZ du inoiz kontsumitu	BAI, kontsumitu du	Lehen kontsumoaren adina	Zenbat aldiz kontsumitu duzu bizitzan
71a. Kanabisa	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71b. <i>Speeda</i> , anfetaminak, metanfetaminak...	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71c. MDMA eta antzeoak, estasia...	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71d.- Azidoa, LSDa, peioatea, meskalina, tripiak...	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71e. Kokaina hautsetan (koka...)	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71f. Basea, crack	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71g. Heroina	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71h. Beste opiazeo batzuk (metadona, deprancol, buprex, sose-)	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71i. Arnastekoak: disolbagarriak, kolak, popperrak	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71j. Perretxiko haluzinogenoak (sorgin zorrotzak – <i>mongiak</i> -)	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71k. Ketamina	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1
71l. Beste batzuk. Zein?	2	1 ⇒	1_1_1_1_1	1_1_1_1_1

Inkestatzailea: Guztietan EZ erantzuten badu, joan azken modulura.

72.- Esaguzu orain, AZKEN 12 HILABETEETAN, hurrengo substantziak kontsumitu zenituen egun kopurua.

Kontsumituriko egunak	Egunero	4-6 egun astean	1-3 egun astean	1-3 egun hilabeteetan	6-11 egun urtean	1-5 egun urtean	Ez dut kontsumitu azken 12 hilabeteetan
72a. Kanabisa	1	2	3	4	5	6	7
72b. <i>Speeda</i> , anfetaminak, metanfetaminak...	1	2	3	4	5	6	7
72c. MDMA eta antzeoak, estasia...	1	2	3	4	5	6	7
72d.- Azidoa, LSDa, peioatea, meskalina, tripiak...	1	2	3	4	5	6	7
72e. Kokaina hautsetan (koka...)	1	2	3	4	5	6	7
72f. Basea, crack	1	2	3	4	5	6	7
72g. Heroina	1	2	3	4	5	6	7
72h. Beste opiazeo batzuk (metadona, deprancol, buprex, sosegon)	1	2	3	4	5	6	7
72i. Arnastekoak: disolbagarriak, kolak, popperrak	1	2	3	4	5	6	7
72j. Perretxiko haluzinogenoak (sorgin zorrotzak –	1	2	3	4	5	6	7
72k. Ketamina	1	2	3	4	5	6	7
72l. Beste batzuk. Zein?	1	2	3	4	5	6	7

73.- ETA AZKEN 30 EGUNETAN, zenbat egunetan kontsumitu duzu substantzia hauetakoren bat?

Kontsumituriko egunak	Egunero	4-6 egun astean	1-3 egun astean	1-3 egun hilabeteetan	Ez dut kontsumitu azken 30 egunetan
73a. Kanabisa	1	2	3	4	5
73b. <i>Speeda</i> , anfetaminak, metanfetaminak...	1	2	3	4	5
73c. MDMA eta antzeoak, estasia...	1	2	3	4	5
73d.- Azidoa, LSDa, peioatea, meskalina, tripiak...	1	2	3	4	5
73e. Kokaina hautsetan (koka...)	1	2	3	4	5
73f. Basea, crack	1	2	3	4	5
73g. Heroina	1	2	3	4	5
73h. Beste opiazeo batzuk (metadona, deprancol, buprex, sose-)	1	2	3	4	5
73i. Arnastekoak: disolbagarriak, kolak, popperrak	1	2	3	4	5
73j. Perretxiko haluzinogenoak (sorgin zorrotzak – <i>mongiak</i> -)	1	2	3	4	5
73k. Ketamina	1	2	3	4	5
73l. Beste batzuk. Zein?	1	2	3	4	5

Inkestatzailea: 72. galderan 1, 2, 3 edo 4 erantzuna ematen badu.

73a.- Azken 12 hilabeteetan maiztasun handienaz hartu duzun substantzia gogoan hartuta, zure ustez hura kontsumitu duzue... ezer ez, gutxi, dezente edo asko?

Ezer ez	Gutxi	Dezente	Asko	ED/EE
1	2	3	4	0

73b. (Inkestagilea: idatzi zer substantziaz erantzun duen _____)

74.- Eta substantzia horri dagokionez, kontsumitzeak kalte gehiago eragiten dizkizu onura baino edo, alderantziz, gehiago al dira onurak eragindako kalteak baino? (irakur itzazu erantzunak)

- Kalteak bakarrik 1
- Kalte gehiago onura baino 2
- Kalte adina onura 3
- Onura gehiago kalte baino 4
- Onurak bakarrik 5
- ED/EE 0

75.- Eta substantzia horrekin jarraituta, erabiltzeari uzteko gauza izango al zinateke nahi izanez gero?

Ez	Bai	Ez dakit	ED/EE
1	2	3	0

76.- Saiatu al zara noizbait kontsumoa murrizten?

Ez, inoiz ez	Bai, behin	Bai, hainbat aldiz	ED/EE
1	2	3	0

Inkestatzailea: 71. galderan 1en bat erantzun duten pertsona guztientzat.

77. Bizitzan noizbait injektatu al duzu heroina, kokaina edo legez kanpoko beste drogaren bat?

- Bai 1
- Ez 2
- ED/EE 0

78. Azken 12 hilabeteetan, injektatu al duzu noizbait heroina, kokaina edo legez kanpoko beste drogaren bat?

- Bai 1
- Ez 2
- ED/EE 0

BUKATZEKO, datu orokor batzuk galdetu behar dizkizugu:

79.- Sexua:

- Gizona 1
- Emakumea 2

80.- Zenbat urte dituzu?

_____, **Jaioteguna:** _____ **Eguna** _____, **Hila** _____, **Urtea** _____

81.- Non jaio zara?

- EAEn 1
 - Espainiako Estatuko gainerakoan 2
 - Atzerrian, Europar Batasuneko herrialde batean 3
 - Atzerrian, Europar Batasunetik kanpoko herrialde 4
 - Ez du erantzun 0
- Zehaztu herrialdea: _____

82.- Zer urtetan iritsi zinen Euskal Autonomia Erkidegora? (Inkestatzailea: 81. galderan 2, 3 edo 4 erantzuna ematen badu)

ل_ال_ال_ال_ا

83.- Egoera zibila:

- Ezkongabea 1
- Ezkonduta, bikote-harremana 2
- Bananduta, dibortziatuta 3
- Alarguna 4
- Ez du erantzun 0

84.- Zein da lortu duzun ikasketa-mailarik handiena? (Bukatutako ikasketak bakarrik hartuko dira kontuan. Inkestatzailea: 1. txartelean zerrenda xehatua dago)

- Ez dakit irakurtzen, ezta idazten ere 1
- Lehen Hezkuntza amaitu gabe 2
- Lehen hezkuntzako ikasketak edo baliokideak 3
- 1. etapako Bigarren Hezkuntza 4
- Batxilergoko ikasketak 5
- Maila ertaineko ikasketa profesionalak edo parekoak 6
- Goi-mailako ikasketa profesionalak edo parekoak 7
- 1. zikloko unibertsitate-ikasketak 8
- 2. zikloko edo baliokideko unibertsitate-ikasketak 9
- Doktoregoa edo parekoa 10
- Ez daki/Ez du erantzun 0

85.- Zein izan zen zure egoera nagusia inkestaren aurreko astean?

- Lanean 1
- Lanik gabe nago, baina aurretik lan egin dut 2 Zenbat denbora daramazu lanik
- Lehen enpleguaren bila 3
- Erretiroduna, pentsioduna 4
- Errentaduna 5
- Ikaslea 6
- Etxeko zereginak 7
- Ezindua 8
- Bestelako egoerak 9
- Ez daki 10
- Ez du erantzun 11

Inkestatzailea: Ezinbestekoa da galdera hauei erantzutea (86-89. galderak). Pentsioduna bada edo lanik gabe dago gehien izandako okupazioaz galdetu. Etxekoandrea bada eta ez badu inoiz etxetik kanpo lan egin, senar, aita edo diru-sarrerak dakartzan edo pentsioa ematen dion pertsonarenaz.

86.- Zer kargu edo kategoria du enpresan?

- Zuzendariak, zuzendariordeak, kudeatzaileak, enpresariak 1
- Goi-mailako Teknikaria 2
- Erdi-mailako teknikaria (OLT, maisuak, kontulariak, perituak) 3
- Langileburuak, arduradunak, saltzaileak 4
- Teknikari espezialistak, ofizialak, administrariak 5
- Teknikari laguntzaileak, Klinikako laguntz., administrari laguntz., 6
- Atezainak, mandataria, peoiak, ikastunak, laguntzaileak 7
- Ez daki/Ez du erantzun 0

87.- Zer lanbide duzun gaur egun edo zein izan duzun zehaztuko zenuke? (Inkestatzailea: ahalik eta erantzunik zehatzena eta xehatuena idatz ezazu, eta hiru digiturekin kodetu 2. txartelaren kodeen arabera)

Lanbidearen kodea: ل_ال_ال_ال_ا

88.- Zer lan-harreman izan duzu lan egiten duzun edo urte gehien aritu zaren enpresarekin? (Irakur itzazu erantzunak)

- Zuzendaria, enpresaria edo enplegatzailea
gehienez 10 langile dituzten enpresetan 1
- Zuzendaria, enpresaria edo enplegatzailea
10 langile edo gehiago dituzten enpresetan 2
- Beren konturako langilea edo autonomoa 3
- Kooperatibista 4
- Funtzionarioa 5
- Soldatapekoa iraupen mugagabeko kontratuarekin 6
- Soldatapekoa, gutxienez hiru hilabeteko aldi baterako kontratua- 7
- Soldatapekoa, 3-6 hilabete arteko aldi baterako kontratuarekin 8
- Soldatapekoa, 6 hilabetetik urtebetera arteko aldi baterako kon- 9
- Soldatapekoa, 1-2 urtebete arteko aldi baterako kontratuarekin 10
- Soldatapekoa, 2 urtebetetik gorako aldi baterako kontratuarekin 11
- Kontraturik gabe lan egiten du 12
- Beste batzuk (Zehaztu: _____) 13
- Ez daki/Ez du erantzun 0

89.- Ardurapeko langilerik al du (edo zuen azken lanean)? Zenbat?

- Ez 1
- Bai, 1-4 lagun 2
- Bai, 5-10 lagun 3
- Bai, 11-20 lagun 4
- Bai, 20 lagun baino gehiago 5
- Ez daki/Ez du erantzun 0

90.- Zer jarduera egiten du edo egiten zuen lan egiten duzun edo zenuen enpresak? (Irakur itzazu erantzunak)

- Nekazaritza, meatzaritza, abeltzaintza, arrantza 1
- Industria 2
- Eraikuntza 3
- Herri Administrazioa (tokikoa, autonomikoa, estatukoa) 4
- Zerbitzuetako ogibide liberalak 5
- Merkataritza eta ostalaritza 6
- Beste zerbitzu batzuk: Garraioa, aseguruak, banku-jarduera 7
- Ez daki/Ez du erantzun 0

91.- Momentu honetan nola definituko zenuke zure familia? (Irakur itzazu erantzunak)

- Oso txiroa 1
- Txiroa 2
- Batez ere txiroa 3
- Moldatzen gara, batez bestekotik behera 4
- Batez bestekoaren gainetik, eroso 5
- Oparoa, estutasunik gabekoa 6
- Aberatsa 7
- Oso aberatsa 8
- Ez daki 9
- Ez du erantzun 10

92.- Zure iritziz, zure familiak ustekabeko gastuetarako ahalmenik al du (etxetresna elektrikoak edo altzariak aldatzea, autoa aldatzea edo erostea...)?

- Bai 1
- Ez 2
- Ez daki 8
- Ez du erantzun 9

93.- Zure etxeko diru-sarrerekin, nola iristen zara zu, edo hala badagokio, nola iristen zarete zu eta zure familia, gaur egun hil amaierara?

- Zailtasun handiz 1
- Zailtasunak ditugu 2
- Nolabaiteko zailtasunak ditugu 3
- Nolabaiteko erraztasunak ditugu 4
- Erraz 5
- Erraztasun handiz 6
- Ez daki 8
- Ez du erantzun 9

94.- Zure osasuna nolakoa dela esango zenuke, oro har?

- Oso ona 1
- Ona 2
- Hala-holakoa 3
- Txarra 4
- Oso txarra 5

95. Azken hilean, zer maiztasunez izan zara egoera hauetakoren batean? Beti, ia beti, askotan, batzuetan, behin edo inoiz ez

	Beti	Ia beti	Askotan	Batzuetan	Noiz-zean	Inoiz ez
95a. Oso urduri izan zinen	1	2	3	4	5	6
95b. Lur jota sentitu zinen, animaturik aurkitu ezinik	1	2	3	4	5	6
95c. Lasai eta bakean egon zinen	1	2	3	4	5	6
95d. Gogorik gabe eta triste sentitu zinen	1	2	3	4	5	6
95e. Zoriontsu sentitu zinen	1	2	3	4	5	6

ESKERRIK ASKO ZURE LAGUNTZAGATIK

II. ERANSKINA

ALDAGAIEN ARTEKO LOTURA ESTATISTIKOA

	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✓	1,81 ⁺	1,17	2,82	1,78 ⁺	1,14	2,76	1,78 ⁺	1,14	2,76
	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kontsumo intentsuak eta problematikoak	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	✓	2,23 ⁺	1,22	4,07	2,25 ⁺	1,23	4,11	2,25 ⁺	1,23	4,11
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	✓	2,32 ⁺	0,99	5,45	2,32 ⁺	0,99	5,43	2,32 ⁺	0,99	5,43
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✓	2,16 ⁺	1,31	3,57	2,02 ⁺	1,22	3,36	2,02 ⁺	1,22	3,36
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabetean)	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmako azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I25	Interneten erabilera problematikoa edo arriskuaren barruko (gazteak bakarrik)	✓	2,79 ⁺	1,34	5,81	2,78 ⁺	1,33	5,78	2,78 ⁺	1,33	5,78
	I26	Drogen polikontsumoa	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✓	2,00 ⁺	1,53	2,61	2,00 ⁺	1,53	2,61	2,00 ⁺	1,53	2,61
	I28	Tabakoaren kontsumoari uztea	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I29	Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	I30	Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✗	--	--	--	--	--	--	--	--	--

¹ Konfiantza-bitartean 1 balioa beheko eta goiko tartean artean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarririk ez dagoela adierazten duena.

² Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du. (✗) Lotura adierazgarririk ez dagoela adierazten du.

⁺ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila empirikoan bai maila teorikoan.

4. koadroa. Kontsumoko eta sexuko aldagaien arteko lotura

			<i>Sexua (Gizonak/Emakumeak)</i>				<i>Sexua eta adina</i>			
			<i>Khi karratua²</i>	<i>Aukerarrazioak</i>	<i>KI: % 95¹</i>		<i>Aukerarrozoituituak</i>	<i>KI: % 95¹</i>		
					<i>Behekoa</i>	<i>Goikoa</i>		<i>Behekoa</i>	<i>Goikoa</i>	
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,77 ⁺	1,35	2,32	1,77 ⁺	1,35	2,32	
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,45 ⁺	1,22	1,73	1,47 ⁺	1,23	1,76	
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,82 ⁺	1,50	2,20	1,83 ⁺	1,50	2,22	

	I4	Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar	✓	2,45 ⁺	1,77	3,40	2,45 ⁺	1,76	3,39
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✓	0,51 ⁺	0,40	0,64	0,50 ⁺	0,40	0,63
	I6	Jokoa azken urtean	✓	1,25	1,05	1,49	1,28 ⁺	1,07	1,54
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✓	2,36 ⁺	1,93	2,88	2,36 ⁺	1,93	2,88
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✓	2,71 ⁺	1,94	3,78	2,84 ⁺	2,01	4,00
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✗	--	--	--	--	--	--
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✗	--	--	--	--	--	--
	I11	Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✗	--	--	--	--	--	--
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✓	0,65 ⁺	0,43	0,98	0,66 ⁺	0,43	1,00
	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✓	1,50 ⁺	1,20	1,87	1,54 ⁺	1,23	1,92
Kontsumo intentsuak eta problematikoak	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	✓	4,59 ⁺	2,02	10,41	4,58 ⁺	2,02	10,40
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✓	2,17 ⁺	1,66	2,84	2,31 ⁺	1,75	3,05
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✓	2,65 ⁺	1,61	4,36	2,70 ⁺	1,64	4,46
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✓	2,33 ⁺	1,35	4,00	2,41 ⁺	1,39	4,17
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--	--	--	--
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--	--	--	--
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✓	2,67 ⁺	1,59	4,50	2,63 ⁺	1,55	4,47
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabeteetan)	✗	--	--	--	--	--	--
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	✓	1,44 ⁺	1,12	1,85	1,48 ⁺	1,15	1,91
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	✓	1,81 ⁺	1,00	3,28	1,81 ⁺	0,99	3,28
	I25	Interneten erabilera problematiko edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--	--	--	--
	I26	Drogen polikontsumoa	✓	2,81 ⁺	1,52	5,21	2,81 ⁺	1,51	5,23
Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✗	--	--	--	--	--	--
	I28	Tabakoaren kontsumoari uztea	✗	--	--	--	--	--	--
	I29	Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✓	1,46 ⁺	1,01	2,12	1,59 ⁺	1,08	2,34
	I30	Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--	--	--	--
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✓	2,02 ⁺	1,63	2,51	2,06 ⁺	1,66	2,57

¹ Konfiantza-bitartean 1 balioa beheko eta goiko tarteen artean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarririk ez dagoela adierazten duena.

² Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du. (✗) Lotura adierazgarririk ez dagoela adierazten du.

⁺ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila empirikoan bai maila teorikoan.

5. koadroa. Kontsumoko eta adineko aldagaien arteko lotura

			Adina: (15-34 urte/35-74 urte)				adina eta sexua			
			Khi karratua ²	Aukera- arrazoiak	Kl: % 95 ¹		Aukera- arrazoi doituak	Kl: % 95 ¹		
					Behekoa	Goikoa		Behekoa	Goikoa	
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	x	--	--	--	--	--	--	
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	0,57 ⁺	0,48	0,68	0,57 ⁺	0,47	0,68	
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,85 ⁺	1,52	2,24	1,86 ⁺	1,53	2,25	
	I4	Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,53 ⁺	1,13	2,07	1,53 ⁺	1,12	2,07	
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✓	0,37 ⁺	0,29	0,47	0,37 ⁺	0,29	0,47	
	I6	Jokoa azken urtean	✓	0,35 ⁺	0,29	0,42	0,35 ⁺	0,29	0,42	
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	x	--	--	--	--	--	--	
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✓	0,14 ⁺	0,09	0,22	0,13 ⁺	0,08	0,21	
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✓	1,79 ⁺	1,38	2,31	1,79 ⁺	1,38	2,32	
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✓	3,04 ⁺	1,75	5,30	3,10 ⁺	1,78	5,42	
	I11	Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✓	4,15 ⁺	1,34	12,86	4,47 ⁺	1,41	14,15	
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✓	0,56 ⁺	0,35	0,88	0,57 ⁺	0,36	0,90	
	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✓	0,38 ⁺	0,30	0,48	0,37 ⁺	0,29	0,47	
Kontsumo intentsuak eta problematikoak	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	x	--	--	--	--	--	--	
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✓	4,02 ⁺	3,03	5,31	4,17 ⁺	3,14	5,55	
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✓	2,44 ⁺	1,54	3,87	2,48 ⁺	1,56	3,95	
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✓	11,58 ⁺	5,26	25,51	11,75 ⁺	5,33	25,90	
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	--	--	--	--	--	--	--	
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	--	--	--	--	--	--	--	
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✓	0,10 ⁺	0,04	0,24	0,10 ⁺	0,04	0,25	
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabeteetan)	✓	2,79 ⁺	1,39	5,61	2,84 ⁺	1,41	5,72	
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	x	--	--	--	--	--	--	
	I23	Jokalari aktiboa	✓	0,65 ⁺	0,49	0,85	0,63 ⁺	0,48	0,83	
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	x	--	--	--	--	--	--	
	I25	Interneten erabilera problematiko edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	--	--	--	--	--	--	--	
	I26	Drogen polikontsumoa	✓	6,38 ⁺	3,10	13,13	6,38 ⁺	3,09	13,17	
Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	✓	0,52 ⁺	0,43	0,63	0,52 ⁺	0,43	0,63	
	I28	Tabakoaren kontsumoari uztea	✓	0,30 ⁺	0,22	0,40	0,30 ⁺	0,22	0,40	
	I29	Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✓	4,56 ⁺	3,02	6,89	4,69 ⁺	3,09	7,10	
	I30	Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	✓	4,13 ⁺	1,77	9,60	4,48 ⁺	1,88	10,66	
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✓	2,22 ⁺	1,79	2,74	2,26 ⁺	1,82	2,80	

¹ Konfiantza-bitarteetan 1 balioa beheko eta goiko tarteen artean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarririk ez dagoela adierazten duena.

²Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du. (*) Lotura adierazgarririk ez dagoela adierazten du. (--) Ez dago lotura zehazterik mendeko aldagaiak 15-34 urte bitarteko biztanleriari bakarrik egindako galderei dagozkielako.

¹ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila enpirikoan bai maila teorikoan.

6. koadroa. Kontsumoko eta sexuko aldagaien arteko lotura (15-34 urte bitarteko gazteak bakarrik)

			<i>Sexua (15-34 urteko gizonak/15-34 urteko emakumeak)</i>			
			<i>Khi karratua²</i>	<i>Aukera- arrazoiak</i>	<i>KI: % 95¹</i>	
					<i>Behekoa</i>	<i>Goikoa</i>
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	*	--	--	--
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	*	--	--	--
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,73 ⁺	1,32	2,28
	I4	Legez kanpoko beste drogaren baten kontsumoa bizitzan zehar	✓	2,11 ⁺	1,36	3,28
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✓	0,58 ⁺	0,38	0,88
	I6	Jokoa azken urtean	✓	1,55 ⁺	1,18	2,03
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✓	1,98 ⁺	1,47	2,66
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✓	9,77 ⁺	2,27	42,07
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✓	1,55 ⁺	1,03	2,34
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	*	--	--	--
	I11	Legez kanpoko drogaren baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	*	--	--	--
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	*	--	--	--
	I13	Jokoa astean behin gutxienez	*	--	--	--
Kontsumo intentsuak eta problematikoak	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	*	--	--	--
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✓	2,09 ⁺	1,50	2,92
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✓	1,79 ⁺	1,00	3,18
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✓	2,42 ⁺	1,35	4,34
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	*	--	--	--
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	*	--	--	--
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	**	--	--	--
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabeteetan)	*	--	--	--
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	**	--	--	--
	I23	Jokalari aktiboa	*	--	--	--
	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	*	--	--	--
	I25	Interneten erabilera problematikoa edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	*	--	--	--
	I26	Drogen polikontsumoa	✓	2,13 ⁺	1,13	4,08
Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	*	--	--	--
	I28	Tabakoaren kontsumoari uztea	*	--	--	--
	I29	Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	*	--	--	--
	I30	Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	*	--	--	--
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✓	1,84 ⁺	1,38	2,47

¹ Konfiantza-bitartean 1 balioa beheko eta goiko tartean artean dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litezkeen emaitzetako bat da

1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarririk ez dagoela adierazten duena.

²Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du. (✗) Lotura adierazgarririk ez dagoela adierazten du. (**) Ez dago behar besteko bermerekin zehazterik taulan lauki-maiztasunak Setik beherakoak baitira.

⁺ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila enpirikoan bai maila teorikoan.

7. koadroa. Kontsumoko aldagaien eta arriskua hautematearen arteko lotura

			Legezko drogen arrisku txikia/Gainerakoak				Legez kanpoko drogen arrisku txikia/Gainerakoak			
			Khi karratua ²	Aukerarrazoak	KI: 95% ¹		Khi karratua ²	Aukerarrazoak	KI: 95% ¹	
					Behekoa	Goikoa			Behekoa	Goikoa
Kontsumoa bizitzan zehar	I1	Alkoholaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,50 ⁺	1,00	2,24	✓	4,42 ⁺	2,05	9,51
	I2	Tabakoaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,78 ⁺	1,40	2,26	✓	1,70 ⁺	1,27	2,27
	I3	Kanabisaren kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,71 ⁺	1,34	2,19	✓	3,80 ⁺	2,84	5,07
	I4	Legez kanpoko beste drogen baten kontsumoa bizitzan zehar	✓	1,65 ⁺	1,15	2,36	✓	5,92 ⁺	4,20	8,35
	I5	Psikofarmakoak errezetarekin edo gabe kontsumitzea bizitzan zehar	✗	--	--	--	✗	--	--	--
	I6	Jokoa azken urtean	✗	--	--	--	✗	--	--	--
Maizko edo ohiko kontsumoak	I7	Alkoholaren kontsumoa egun edo asteburu gehienetan	✓	1,42 ⁺	1,11	1,83	✓	1,86 ⁺	1,39	2,48
	I8	Alkohola egunero kontsumitzea	✗	--	--	--	✓	1,53 ⁺	1,00	2,33
	I9	Ohiko tabako-kontsumoa	✗	--	--	--	✓	1,86 ⁺	1,28	2,69
	I10	Kanabisa gutxienez astero kontsumitzea azken urtean	✗	--	--	--	✓	3,34 ⁺	2,02	5,51
	I11	Legez kanpoko drogen baten egungo kontsumoa (kanabisa izan ezik)	✗	--	--	--	✗	--	--	--
	I12	Medikuaren errezetarekin edo gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	✗	--	--	--	✗	--	--	--
Kontsumo intentsuak eta problematikoak	I13	Jokoa astean behin gutxienez	✗	--	--	--	✗	--	--	--
	I14	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa lanegunetan	✗	--	--	--	✓	4,28 ⁺	2,23	8,22
	I15	Alkoholaren gehiegizko edo arriskuaren barruko kontsumoa asteburuetan	✓	1,80 ⁺	1,33	2,43	✓	3,06 ⁺	2,22	4,22
	I16	Alkoholismo-susmoa (CAGE testa)	✗	--	--	--	✓	2,23 ⁺	1,30	3,80
	I17	12 mozkorraldi baino gehiago urtean	✓	2,17 ⁺	1,27	3,73	✓	3,85 ⁺	2,26	6,57
	I18	Drogen kontsumoarekin loturiko hiru arazo edo gehiago (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--	✓	1,67 ⁺	1,05	2,64
	I19	Kaleko alkohol-kontsumoa aste guztietan edo ia guztietan (gazteak bakarrik)	✗	--	--	--	✗	--	--	--
	I20	20 zigarro baino gehiagoko eguneko kontsumoa	✗	--	--	--	✗	--	--	--
	I21	Kanabisaren eguneroko kontsumoa (gutxienez 4 egun asteko azken hilabetean)	✗	--	--	--	✓	4,23 ⁺	2,29	7,83
	I22	Medikuaren errezetarik gabeko psikofarmakoen azkenaldiko kontsumoa	**	--	--	--	**	--	--	--
I23	Jokalari aktiboa	✗	--	--	--	✗	--	--	--	

	I24	Arriskuaren barruko jokalaria (txikia, apala edo gehiegizkoa)	*	--	--	--	*	--	--	--
	I25	Interneten erabilera problematikoa edo arriskuaren barrukoa (gazteak bakarrik)	*	--	--	--	*	--	--	--
	I26	Drogen polikontsumoa	✓	2,43 ⁺	1,35	4,39	✓	10,68 ⁺	6,10	18,73
Uztea eta jarraitutasuna	I27	Alkoholaren kontsumoa uztea edo kontsumo txikiagoa	*	--	--	--	*	--	--	--
	I28	Tabakoaren kontsumoari uztea	*	--	--	--	✓	0,46 ⁺	0,31	0,70
	I29	Kanabisaren azkenaldiko kontsumoa	✓	1,68 ⁺	1,12	2,51	✓	4,20 ⁺	2,80	6,31
	I30	Legez kanpoko beste droga batzuen azkenaldiko kontsumoa	*	--	--	--	✓	2,06 ⁺	1,00	4,25
Drogekiko hurbiltasuna	I31	Legez kanpoko drogen kontsumoetako inplikazioa	✓	1,87 ⁺	1,44	2,44	✓	4,88 ⁺	3,61	6,59

¹Konfiantza-bitartean 1 balioa beheko eta goiko tarteetan dagoenean, horrek esan nahi du ziurgabetasuna dagoela loturaren adierazgarritasunari dagokionez, eta izan litekeen emaitzetako bat da 1, taldeen artean ezberdintasun adierazgarririk ez dagoela adierazten duena

²Khi karratua frogaren emaitzak $p < 0,05$ erako (✓) Aldagaien artean ikusitako ezberdintasunak estatistikoki adierazgarriak direla adierazten du. (*) Lotura adierazgarririk ez dagoela adierazten du. (**) Ez dago behar besteko bermerekin zehazterik taulan lauki-maiztasunak Setik beherakoak baitira.

⁺ 1,25en gainetik edo 0,80ren azpitik dauden balioek eragin handia dutela jotzen da, bai maila enpirikoan bai maila teorikoan.